ČTENÍ Z PÍSMA SVATÉHO

NOVÝ ZÁKON -

SKUTKY A LISTY APOŠTOLSKÉ

ČTENÍ Z PÍSMA SVATÉHO NOVÉHO ZÁKONA

SKUTKY A LISTY APOŠTOLSKÉ

ČTENÍ Z PÍSMA SVATÉHO NOVÉHO ZÁKONA:

SKUTKY A LISTY APOŠTOLSKÉ

III. DÍL

TEXTY SKUTKŮ A LISTŮ APOŠTOLSKÝCH S ÚVAHAMI A VÝKLADEM. TEXTY PODLE PŘEKLADU DR. L. SÝKORY A DR. J. HEJČLA

1947

„VŠE PRO KATOLICKOU AKCI"

N I H I L O B S T A T
Censor ex officio: Dr. Rudolf Col.
Nr. 16.158.
I M P R I M A T U R
Olomucii, die 27. Novembris 1943.
Dr. Udalricus Karlík, Vicarius generalis.

PŘI ČETBĚ TŘETÍHO DÍLU . . .

. . . »Skutky Apoštolské« ukáží nám svět jako veliké bojiště, na němž se po Nanebevstoupení Páně sešikovala dvě vojska: jedno, s počátku nepatrné, pod korouhví Kříže, druhé, ohromné, ze všech národů, pod znakem pohanství a bezbožnosti, za vedení satanova.

Na posledních stránkách Evangelia jsme četli, jak se Ježíš Kristus při svém Nanebevstoupení prohlašuje za Krále nebe i země: »Dána jest mi všecka moc na nebi i na zemi,« a jak uděluje apoštolům rozkaz k dobytí světa: »Jděte do veškerého světa . . .«, Mar. 16, 15., k podmanění všech národů Pravdě Evangelia: ». . . učte všecky národy . . .« Mat. 28, 19., k převedení všech národů do Jeho tábora znamením křtu svatého: »Křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého«, a k podrobení všech lidí Jeho královské Vůli: »Učte je zachovávati všecko, co jsem Vám přikázal.« Mat. 28, 19.

Maličké vojsko Krista Krále po Nanebevstoupení čítá 120 učedníků. Jediná říše římská čítá právě tolik milionů pohanů. Sto dvacet milionů pohanů, tvrdých a při tom zapadlých až na dno všech neřestí, jenom v jedné říši! A k pohanům se přidává ve své většině národ židovský. Pohané i židé, když v ničem jiném, budou svorni alespoň v nenávisti k Ježíši Kristu a k Jeho Církvi. Jedni budou bojovníky Kristovy kamenovat, druzí je budou křižovat a stínat.

Válečný plamen rozhoří se na světě. Na jedné straně plamen pekelné nenávisti, na druhé straně Oheň a Plamen Ducha svatého. Annáši, Kaifáši, Herodesové s Nerony, Domiciány, Diokleciány a Juliány Odpadlíky na jedné straně, budou podpalovat plameny šílené zloby a ukrutnosti, — na druhé straně budou Štěpánové, Petrové, Pavlové, Anežky, Barbory, Kateřiny zaněcovat oheň bezmezné lásky k Ježíši Kristu.

Generálním štábem vojska Kristova jsou apoštolé. Petr je generalissimem. Ačkoliv apoštolé neměli v sobě veliké stateč-

nosti, jak víme z Evangelia, přece mají vésti nejmenší vojsko, jaké kdy bylo, proti největšímu a nemocnějšímu nepříteli v podobě světového pohanstva a židovstva, mají jíti beze zbraně proti všem zbraním, a mají učinit vítězný průlom do říše satanovy v době nejkratší.

Generalissimus Petr neměl za sebou žádná vítězství. Naopak! Měl za sebou porážku na dvoře Kaifášově, kde couvl před služebníky a děvečkami, když měl vyznat svého Mistra a Pána. Apoštolé neměli za sebou žádných dobytých praporů. Opustili neslavně bojiště v Getsemanské zahradě a na Kalvarii. A právě tito byli postaveni v čelo Církve, aby bylo zřejmo, že oni jsou jenom viditelnými zástupci Ježíše Krista, který neviditelně, ale účinně vede boje a dává slabým a bezbraným vítězství.

Budeme pozorovat s úžasem první výboj apoštolů při Seslání Ducha svatého. Petr zajímá naráz 3.000 nepřátel říše Boží, odzbrojuje je slovem Ducha svatého, ale ještě mnohem více, ozbrojuje je znamením křtu svatého pro Ježíše Krista a činí z nich Jeho bojovníky a posílá je jako první hlídky do Parthye, Medie, Elamska, Mesopotamie, Judska, Kapadocie, Pontu, do Frygie, Pamfylie, Egypta, do končin Libye, ležící při Cyreně, posílá je do Říma, na Krétu i do Arabie. To jsou první avantgardy s poselstvím o velikých skutcích Božích. A za nimi přijdou brzy další bojovníci s novými výboji.

S počátku je opěrným bodem prvních bojovníků Jerusalem, který je zároveň mocným střediskem židovských nepřátel. Ale boj se rozvíjí na větší a širší prostor. Židovský nepřítel má také svého generalissima, který soptí nenávistí vůči učedníkům Kristovým. Je to Šavel. Účastní se kamenování Štěpánova s takovou vášnivostí, že židovská velerada nemá nikoho schopnějšího, nikoho slídivějšího, nikoho vytrvalejšího do boje proti Církvi než ho. A Šavel dělá divy. Řady křesťanů sténají v žaláři, Jerusalem se od křesťanů prázdní, ale žaláře se plní. A nestačí mu Judsko. Půjde za křesťany všude, kam půjdou oni, a bude je poutat, věznit a kamenovat tak dlouho, až je vyhubí a vyhladí jméno Ježíš ze srdcí lidských.

A opět s úžasem uvidíme na stránkách Skutků apoštolských, jak tento náčelník židovstva je odzbrojen před branami Damašku. Ježíš Kristus staví se mu do cesty, sráží ho s koně bleskem, a slovem milosti jímá dravého vlka, proměňuje duši Šavlovu, která se neznala nenávistí k Jménu Ježíš, v duši, která se

nebude znát láskou k témuž Ježíši, proměňuje biřice, který neznal únavy, když pronásledoval křesťany v zemi židovské od jihu až k severu, od východu až na západ, v apoštola, který nebude znát oddechu, když bude zvěstovat Evangelium celému tehdejšímu světu, od jihu k severu, od východu až na nejzazší západ. Milost Kristova proměňuje věznitele a mučitele mnohých v mnohonásobného vězně a mučedníka pro Krista. Nevýslovná láska k pronásledovanému Ježíši zapaluje srdce Pavlovo a skrze něho zapálí se nesčíslné duše v Asii i v Evropě, a to, co mělo být skrze Šavla výbojem satanovým, stalo se skrze Pavla výbojem Kristovým.

Při další četbě Skutků apoštolských nebudeme už moci počítat rostoucí armádu Kristovu, jak tomu bylo při Seslání Ducha svatého. Budeme jenom tušit, že tisíce jdou do desetitisíců, desetitisíce do statisíců.

Svatý Lukáš velice málo píše o ostatních apoštolech. Stránky Skutků apoštolských vyplňují hlavně Petr a Pavel. V patnácté hlavě mizí nám s očí i svatý Petr a zůstává jen třináctý apoštol svatý Pavel.

Z výkladu se dovídáme, že apoštol Petr z Jerusalema odešel do Říma. V Římě buduje pak hlavní stan a sídlo své a svých nástupců — v městě, které se ukázalo jako nejurputnější nepřítel Církve. A do Říma přichází i Pavel. Když na třech misijních cestách v Malé Asii, v Macedonii a v Řecku získal Kristu nespočetné duše, když si vychoval věrné a oddané spolupracovníky Timothea a Tita, když města i vesnice, vzdělané i zapadlé kraje naplnil ohlasem Evangelia, zatoužil Pavel do Říma.

Ježíš Kristus plní Pavlovo přání. Sama velmoc římská odváží apoštola do Říma. Vojáci římští přivádí Pavla do Říma jako vězně. Ale i jako vězeň je Pavel víc než byl nejslavnější císař Říma Augustus. Sláva Augustova skončila jeho smrtí. Řím pohanský, který Augustus budoval, leží dávno v troskách, paláce a chrámy, které on stavěl, dávno zmizely. Ale vězeň Pavel s rybářem Petrem dobyli Říma. Nad jejich hroby v Římě stojí největší a nejslavnější chrámy světa. Sláva apoštolů roste den ode dne. Nástupci Petrovi řídí od hrobu svatého Petra nezadržitelně nové a nové výboje Církve a Evangelia ke všem národům.

Sbírka apoštolských listů.

Kromě Skutků apoštolských, sepsaných od svatého Lukáše, obsahuje tato kniha ještě listy apoštolů: čtrnáct listů svatého Pavla; list Římanům, dva listy Korintským, Galatům, Efeským, Filipským, Kolosským, dva listy Thesalonickým, dva Timotheovi, list Titovi, Filemonovi, Židům. Tyto listy svatého Pavla jsou plné ohně lásky k Ježíši Kristu a dávají nám možnost vniknout do všech záhybů pokorné a přece tak statečné duše apoštolovy. Listy svatého Pavla možno nazvati pátým Evangeliem, neboť, co je v nich obsaženo z věrouky a z mravouky, pochází z přímého Zjevení Božského Spasitele apoštolovi za jeho tříletého pobytu v Arabii.

Listy ostatních apoštolů: jeden list od Jakuba Ml., 2 listy svatého Petra, 3 svatého Jana, 1 svatého Judy jsou protějškem k listům svatého Pavla a jsou důkazem, že všichni apoštolé jsou vedeni Duchem svatým a učí totéž, co Kristus Pán učí v Evangeliu.

Aby se čtenář listů svatého Pavla a průvodce po jeho apoštolských cestách co nejdůkladněji seznámil s křesťanskými obcemi, které svatý apoštol založil a jimž později napsal jeden nebo dva listy, jsou v této knize zařazeny listy Pavlovy do vypravování Skutků apoštolských. Když na příklad si čtenář přečte ve Skutcích apoštolských kapitolu o pobytu a působení svatého Pavla v Efesu, může si hned doplnit představu o Efeských a seznámit se s nimi blíže z listu, který apoštol později Efeským psal a z něhož vysvítá povaha, poměry i věrnost efeských křesťanů. Listy, které nebylo možno takovým způsobem umístit, zůstávají až na konec.

Jediná prorocká kniha Nového Zákona.

Sbírka knih Nového Zákona nekončí Skutky a Listy apoštolů, neuzavírá se vypravováním o začátku dějin Církve Kristovy. Duch svatý ústy a perem svatého Jana, apoštola a Evangelisty, podává v poslední knize novozákonní sbírky, nadepsané »Zjevení svatého Jana«, řecky »Apokalypse«, budoucí nejdůležitější události dějin církevních až do konce světa.

V sedmi skupinách symbolických (náznačných) obrazů představuje svatý Jan v hlavních rysech vnitřní i zevnější po-

měry a osudy Církve tak, aby bylo zřejmo, že vševědoucí Bůh je původcem jak Církve, tak i Písma svatého.

Duch svatý ustanovil pro tyto novozákonní předpovědi formu náznaků-symbolů. Symbol je obraz vzatý z chrámu, z přírody, z čísel a podobně. Symbolické rčení naznačuje přírodním nebo číselným obrazem skutečnost ne přímo, ale jako v tajence. Všecko, co svatý Jan vidí a co líčí, není skutečnost, nýbrž jen symboly (náznačné obrazy) a pod symboly se skrývá dějinná skutečnost. Symbol je Duchem svatým tak volen, že vystihuje skutečnost velice případně a osvětluje i vnitřní podstatu a obsah věcí, osob a událostí předpovídaných, je-li správně vyložen. Není-li správně vyložen, zatemňuje se, nedá s ostatními symboly souvislý a jasný celkový obraz.

S pomocí Boží vystoupíme při čtení Apokalypsy jako na rozhlednu, s níž bude naše slabé oko moci zalétnout ke hranicím času a věčnosti. A opět budeme vidět svět jako veliké bojiště a na něm dvě vojska a dva tábory: Církev Kristovu a proti ní brány pekelné. Očima svatého Jana budeme vidět nad bojujícími nebe otevřené a v nebi Ježíše Krista, jak ani okamžik nepouští z rukou vládu nad světem a jak ani okamžik nepřestává plnit svůj slib: »A ejhle, já jsem s vámi po všecky dni až do konce světa.« Všichni archandělé a všichni andělé jsou Jemu k službám.

Boj je nesmírný. Ježíš Kristus co dopouští, dopouští proto, aby Jeho Nevěsta-Církev získala si v tomto boji co nejvíce zásluh, aby si zjednala co největší krásu, aby byla hodna svého nebeského Ženicha a Chotě.

Knihou Zjevení svatého Jana se ukončuje psané Zjevení Boží, započaté první knihou Mojžíšovou zprávou o stvoření světa a zakončené výhledem do života Církve bojující na zemi a do života Církve oslavené ve spojení s Bohem Otcem, Bohem Synem a Duchem svatým.

Pod ochranou Matky a Velitelky.

V první kapitole Skutků apoštolských svatý Lukáš mezi apoštoly očekávajícími Ducha svatého jmenuje Pannu Marii. Nazývá Ji Matkou Ježíšovou. Matka Ježíše Krista, Božského Zakladatele Církve, jest uprostřed Církve tehdy ještě nepatrné, shromážděné ve Večeřadle, uprostřed apoštolů, generál-

ního štábu bojovníků Kristových, obklopených prvními učedníky a ženami. Ke všem důstojnostem Matky Boží přistupují nyní důstojnosti nové. Jest Prostřednicí všech Milostí Ducha svatého pro Církev a jest nejvyšší Velitelkou Církve bojující, kterou povede Mocí Ducha svatého k slavnému vítězství nad branami pekelnými. Podrobný obraz Slávy a Moci Matky skutečného i mystického Těla Kristova je vložen do 12. hlavy Zjevení sv. Jana: »I ukázalo se veliké znamení v nebi: Žena oděná sluncem a měsíc pod nohama jejíma, a na hlavě její koruna z dvanácti hvězd... I porodila Syna, jenž měl spravovati všecky národy berlou železnou, a to dítko její bylo vzato k Bohu a k trůnu jeho.« Proti tomuto velikému znamení Ženy-Panny Marie ukázalo se svatému Janovi znamení draka-satana, opatřeného mocí a leskem: »A na hlavách jeho sedm korun.«

Znamení »Ženy«-Panny Marie je pro celý svět, »znamením velikým,« protože je znamením spásy. Každé duši, která se utíká k Panně Marii, Duch svatý dává podíl na Jejím Vítězství nad hříchem a nad peklem. Z tohoto Znamení vyobrazeného svatým Janem poznáváme, že jenom skrze Pannu Marii stáváme se bratřími Ježíše Krista, tak jako On skrze Ni se stal bratrem naším: »A jsouc těhotná křičela v bolestech a mukách porodních.« Těmito slovy je symbolicky naznačeno duchovní bolestné Mateřství Panny Marie, které Jí bylo uděleno pod Křížem. Matka Bolestná ze svých Bolestí dává v Obětování Syna věčný život dítkám Božím-všem vyvoleným.

Panna Maria po celý svůj život obětovala Syna svého za nás. Od okamžiku Obětování ve chrámě jerusalemském, kdy Jí Simeon oznámil: »Duši tvoji pronikne meč,« stála duší svojí pod obětním Křížem Synovým po celých třiatřicet let Jeho Života na zemi. I v radostech Jeho Dětství, i v blaženosti Jeho skrytého života v domečku nazaretském, i později po dobu Jeho veřejného života stála Matka Boží pod budoucím Křížem svého Syna a našeho Spasitele. Ale i tehdy, když Syn Její proměnil své Ponížení ve Slávu Vzkříšení a Nenebevstoupení, stávala duchovně pod Křížem a znova a znova obětovala zásluhy Syna svého za nás, abychom se stali dítkami Božími a Jejími.

Matka Boží žádá, abychom spolupracovali s Ní. To znamená: V nejužším spojení s Jejím Nejčistším Srdcem (Zasvěcení) máme obětovat Bohu Otci všecky zásluhy Života, Umučení a Smrti Jejího Syna a našeho Spasitele Ježíše Krista. Nejdo-

konaleji to činíme účastí při Mši svaté. Při Mši svaté obětuje Spasitel sám všecky své zásluhy za nás. Nemůžeme při Mši svaté nic lepšího učinit, než že poprosíme Rodičku Boží, abychom mohli pokaždé podávat Bohu Otci Obět Mše svaté na Jejím Srdci jako na oltáři. Tím Jí prokážeme největší čest a způsobíme největší radost. Zařadí nás mezi své nejmilejší dítky a zahrne nás svojí Láskou.

Kromě Mše svaté je ještě jeden způsob jak pokračovat na světě v obětování zásluh Ježíše Krista na oltáři Srdce Panny Marie. A to je: rozjímat svatý Růženec. Prvním horlivým šiřitelem modlitby svatého Růžence byl svatý Dominik, přítel a současník svatého Františka z Asisi. V dějinách řádu svatého Dominika se vypravuje:

»Svatý Dominik dlouho kázal proti bludu francouzských Albigenců. Ale zdálo se, že všechny snahy, všechna kázání, posty, kajícnosti, zázraky málo pomáhají. S největší důvěrou se obrátil konečně k Panně Marii s úmyslem, že neustane dříve prosit, až ho vyslyší. Odešel do hlubokého lesa u města Tuluz ve Francii. Po tři dny se vroucně modlil. Panna Maria nezklamala důvěru svatého Dominika. Zjevila se mu s milým úsměvem a řekla: »Neztrácej mysli, Dominiku! Víš dobře, za jakou cenu vykoupil můj Syn lidstvo. Nedopustí, aby dílo vykoupení zahynulo. Neztrácej mysli a doufej! Užitek tvé námahy bude veliký. Prostředek proti tak velikému zlu jest rozjímání o tajemstvích života, utrpení, smrti a oslavy mého Syna ve spojení s andělským pozdravem, jímž bylo veliké dílo vykoupení zvěstováno.« Potom naučila Rodička Boží svatého Dominika pobožnosti svatého růžence a pokračovala: »Toto jest pobožnost, o které budeš kázat národům, pobožnost, která jest mému Synu nejmilejší a která jest také nejmocnějším prostředkem k potření bludů, k vyhubení neřestí, k rozšíření ctností, k vyprošení Božího milosrdenství a mé zvláštní ochrany. Chci, abys pobožnost tuto netoliko ty, nýbrž všichni, kteří do tvého řádu vstoupí, ustavičně rozšiřovali. Věřící dosáhnou skrze ni mnoho milostí a mne modlitbou tou nakloní, bych jim ve všech potřebách pomáhala. Tentoť jest drahocenný dar, jejž dávám tobě a tvým synům.«

Svatý růženec má proto tak velikou cenu, že při rozjímání Tajemství Života, Umučení a Slávy Ježíše Krista podáváme Bohu Otci poklad nevýslovných Zásluh Synových na Oltáři Nejčistšího Srdce Panny Marie. Naším spoluobětováním v

modlitbě svatého růžence ničí Rodička Boží dílo satanovo na zemi, směřující k záhubě duší. Proto i svatý růženec je velikým znamením. Je znamením dítek Mariiných, je znamením vyvolených bojovníků Božích. Vroucí modlitba svatého růžence pomáhá uspíšit a urychlit vítězství Království Božího nad říší satanovou.

SKUTKY A LISTY APOŠTOLSKÉ

ŠÍŘENÍ CÍRKVE JEŽÍŠE KRISTA V NÁRODĚ ŽIDOVSKÉM

SVATÝ LUKÁŠ VYPRAVUJE O NANEBEVSTOUPENÍ PÁNĚ A O VOLBĚ APOŠTOLA MATĚJE.

Svatý Lukáš věnuje svůj spis křesťanu Theofilovi v Římě — »Skutky apoštolské« jsou pokračováním knihy Evangelia — Poslední slova Pána Ježíše před Nanebevstoupením — Po Nanebevstoupení Páně andělé vybízejí k návratu do Jerusalema — Apoštolé trvají na modlitbách ve večeřadle — Petr žádá, aby byl doplněn počet apoštolů na dvanáct — Modlitba apoštolů za šťastnou volbu — Losem zvolen Matěj.

SK. 1, 1—26.

1, 1. První knihu složil jsem, Theofile, o všech věcech, kte-
ré Ježíš činil a (kterým) učil od počátku 2. až do dne, ve kte-
rém byl vzat do nebe, dav příkazy skrze Ducha svatého apo-
štolům, jež vyvolil. 3. Jim se také živým ukázal po svém u-
trpení mnoha důkazy; zjevuje se jim po čtyřicet dní mluvil
o království Božím.
4. A když s nimi jedl, poručil jim, aby neodcházeli z Jeru-
salema, nýbrž aby očekávali zaslíbení Otcovo, které (pravil)
»slyšeli jste z úst mých; 5. neboť Jan křtil vodou, vy však bu-
dete pokřtěni Duchem svatým po nemnohých dnech.«
6. I tázali se ho ti, kteří se shromáždili: »Pane, v tomto-li
čase obnovíš království pro Israelity?«
7. Ale on řekl jim: »Nepřísluší vám znáti časy neb chvíle,
které Otec ustanovil mocí sobě vlastní, 8. avšak obdržíte sílu,
když na vás sestoupí Duch svatý, a budete mi svědky v Jeru-
salemě a po všem Judsku i Samařsku, ano až do končin země.«
9. A to pověděv, byl vyzdvižen před jejich zraky, a oblak
vzal jej s očí jejich.
10. A jak hleděli upřeně do nebe, když se tam ubíral, hle,
dva muži stáli u nich v rouše bílém 11. a řekli: »Muži galilej-
ští, proč stojíte a hledíte do nebe? Ten Ježíš, který vzat jest
od vás do nebe, přijde tak, jak jste ho viděli do nebe jíti.«
12. Tu se vrátili do Jerusalema s hory, zvané »Olivová«,
která jest blízko Jerusalema vzdáli cestu sobotní.*) 13. Když
(tam) vešli, vystoupili do síně hořejší, kde se zdržovali: Petr

a Jan, Jakub a Ondřej, Filip a Tomáš, Bartoloměj a Matouš,
Jakub (syn) Alfeův a Šimon Horlivec a Juda (bratr) Jakubův.
14. Ti všichni trvali jednomyslně na modlitbě se ženami a
s Marií matkou Ježíšovou, i s bratry jeho.
15. V těch dnech Petr povstal mezi bratry — bylo pak pohromadě počtem as stodvacet osob — a řekl:
16. »Muži bratří, musilo se naplniti Písmo, které Duch svatý předpověděl ústy Davidovými o Jidášovi, jenž se stal vůdcem těch, kteří jali Ježíše,
17. neboť byl přičten k nám a obdržel účast v tomto úřadě (našem).
18. On vyzískal pole ze mzdy nepravosti, avšak spadl střemhlav, rozpukl se v půli a vykydly se všecky vnitřnosti jeho.
19. A vešlo to ve známost všem obyvatelům jerusalemským — takže pole ono bylo nazváno v řeči jejich Hakeldama, to jest, pole krve.
20. Je totiž psáno v knize žalmů »Ať zpustne příbytek jeho a nebudiž nikoho, jenž by v něm bydlil,« a: »úřad jeho ať dostane jiný.«
21. Musí tedy z těch mužů, kteří byli s námi po všechen čas, ve kterém Pán Ježíš obcoval mezi námi, —
22. počav od křtu Janova až do dne, ve kterém byl vzat od nás, — z těch jeden (musí) býti s námi svědkem vzkříšení jeho.«
23. I představili dva, Josefa zvaného »Barsabáš,« jenž měl příjmí Justus, a Matěje,
24. a modlíce se pravili: »Ty, Pane, jenž znáš srdce všech, ukaž, kterého z těchto dvou jsi vyvolil,
25. aby dostal místo v této službě, totiž v úřadě apoštolském, z něhož Jidáš vystoupil, aby odešel na místo svoje.«
26. I odevzdali pro ně losy; los padl na Matěje, a byl přičten k jedenácti apoštolům.

*) Cestu sobotní, t. j. cestu, kterou bylo dovoleno konati v sobotu, totiž 2.000 loket, čili as 1 kilometr.

Pátá kniha Nového Zákona: Skutky apoštolské.

Svatý Lukáš byl Duchem svatým vyvolen, aby napsal pokračování k Evangeliu. Ve čtyřech knihách Evangelia pérem svatého Matouše, svatého Marka, svatého Lukáše a svatého Jana a za zvláštní pomoci Ducha svatého je zachycen z části život, slova a skutky Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista. Po Nanebevstoupení Páně a seslání Ducha svatého započíná svoji

činnost ve světě mezi židy i pohany Církev na apoštolech Kristem Pánem založená. Skutky mladičké Církve Kristovy vypisuje prostým, ale živým způsobem svatý Lukáš v knize nadepsané: »Skutky apoštolské.«

Rámec světských dějin.

V této knize dotýká se svatý Lukáš dějin tehdejšího světa, především dějin říše římské. Z vylíčených událostí je zřejmo, že knihu dokončil v roce 63. po narození Krista Pána. Události vypravované ve Skutcích apoštolských staly se za panování římských císařů Tiberia (zemřel r. 37. po Kr.), císaře Kaliguly (r. 41.), Klaudia (r. 54.), Nerona (r. 68.).

V roce 67. byli umučeni svatý Petr a svatý Pavel. O jejich smrti svatý Lukáš se nezmiňuje. Dopsal knihu, když ještě byli oba na živu. Poslední vypravování týká se dvouletého pobytu svatého Pavla ve vězení v Římě. To byl rok 63. po narození Krista Pána.

Hlavní osoby.

Svatý Lukáš nevypravuje o všech apoštolech. Hlavní osoby v jeho vypravování jsou svatý Petr, svatý Štěpán, svatý Filip, jáhen, svatý Pavel. V prvních dvanácti kapitolách soustřeďuje se na svatého Petra, v ostatních šestnácti na svatého Pavla.

Po Vykoupení Bohem Synem Posvěcení Duchem svatým.

Obětí Ježíše Krista na kříži bylo lidstvo vykoupeno. Do dneška se nalézají staré dlužní úpisy. Jsou-li přetrženy svislou a příčnou čarou, znamená to, že byly vyplaceny a že dluh je smazán. I kříž byl znamením na dlužním úpisu celého lidstva, zatíženého dědičným hříchem. Více než dostatečná hodnota výkupná byla složena. Církev na apoštolech Spasitelem zbudovaná stala se strážkyní tohoto nesmírného pokladu. A kdo bude rozdavačem? Nikdo jiný než třetí Božská Osoba, Duch svatý. »Vy však budete pokřtěni Duchem svatým po nemnohých dnech,« slibuje Pán Ježíš, odcházející od apoštolů k Otci. Apoštolé byli už dříve pokřtěni. Tato slova Božského Spasitele se vztahují na seslání Ducha svatého. Duch svatý je naplní a bude skrze apoštoly rozdávat své dary a svoje milosti.

Naposled se táží po světské moci.

Národ židovský očekával od Vykupitele světovládnou moc a bohatství a poklady celého světa. Apoštolé také: »Pane, v tomto-li čase obnovíš království pro Israelity?« Nechápou ještě, že všecka moc a všecky poklady světa nejsou ničím. Před Bohem nemají ceny a duše nemá z nich užitku. Duch svatý přinese sílu a moc ne k dobytí zemí, ale k dobytí nebe. Dárce s nebe přinese poklady, z nichž nejmenší převáží cenou všecky poklady tohoto světa. »Avšak obdržíte sílu, když na vás sestoupí Duch svatý, a budete mi svědky v Jerusalemě, a po všem Judsku i Samařsku, ano až do končin země.«

Až . . . !

V duchu vidíme apoštoly, když Božský Spasitel odstrkuje stranou jejich sny o zlatem a stříbrem zdobených ministerských uniformách v pozemském království. Apoštolům v tuto chvíli nebylo dobře. Scházelo jim světlo Ducha svatého, aby si uvědomili, jaké tretky a klamné hračky jsou královské diadémy a koruny.

Ty naše děti!

Byli jako děti, které se připravují k svatému biřmování, v němž mají přijat Dárce nejvzácnějších darů s nebe - Ducha svatého. A zatím ubohé děti. Těší se na stříbrné hodinky, na zlaté náušnice, na nové šaty. A nedovedou ocenit, co je Duch svatý, a co jsou Jeho dary. Nedovedou si jasně uvědomit, že nejmenší milost Ducha svatého a nejmenší Jeho dar má větší cenu než všecky zlaté a stříbrné náušnice, větší cenu než nejkrásnější šaty. To všecko pomine, ale Duch svatý zůstává na věky.

Duchu svatý, toužím po Tobě!

Ale přece apoštolové měli nejlepší úmysl dobře se připravit na příchod Ducha svatého. Po odchodu Krista Pána pociťovali potřebu Utěšitele. Věděli, že Duch svatý má jim být Utěšitelem v jejich apoštolském působení. Probudila se v nich touha po Duchu svatém. Plni této vroucí touhy shromáždili se s Rodičkou Boží a učedníky ve večeřadle na Sionu.

Večeřadlo jerusalemské - kolébkou Církve.

Modlili se a prosili za brzký příchod Ducha svatého. Shromáždění ve večeřadle účastnilo se na 120 osob. Také zbožné ženy byly přítomny. Maria, Matka Ježíšova, byla nejenom účastnicí tohoto shromáždění maličké Církve, ale byla duchovní Matkou všech. Všichni tvořili jedinou rodinu, spojenou láskou k Ježíši Kristu. Všichni stejně věřili a doufali. Všichni se navzájem milovali. Byli tu apoštolé-Církev učící. Byli zde i učedníci-Církev věřící. Toto shromáždění bylo dokonalým obrazem Církve Kristovy na zemi. Nescházelo ničeho, než aby Duch svatý sestoupil a ujal se vůdcovství Církve, aby Jí dal svoji svatost, svoji neomylnost a svoji nepřemožitelnou sílu. Duše všech přítomných ve večeřadle potřebovaly ohně Ducha svatého, aby v nich strávil nedokonalost starozákonní, aby apoštolé i věřící byli naplněni dokonalostí Kristovou.

Nyní i vždycky!

Na tomto místě vypravování svatého Lukáše se děje naposledy zmínka o Rodičce Boží. V nesmírné své pokoře zjevuje se před očima Církve naposled uprostřed apoštolů. Pak ustoupí do zátiší. Ale zjevuje se právě nyní v úloze, kterou nepřestane zastávat v Církvi až do konce světa: jako nejmocnější Přímluvkyně a Prostřednice všech, kteří se k Ní budou obracet s apoštolskou důvěrou. Ve večeřadle vyprošuje apoštolům a učedníkům nejvzácnější milosti a dary Ducha svatého. Od největšího daru Ducha svatého až po nejmenší v budoucích staletích až do konce světa, všecko bude Církev a každý jednotlivec v ní, dostávat na přímluvu Panny Marie a z Jejích rukou. Bez Ní a bez Jejího prostřednictví nebude dána žádná milost a žádný dar.

Všecky hlasy vyznívají stejně.

Tohoto přímluvného úkolu Rodičky Boží je si Církev svatá od počátku dobře vědoma. Několik hlasů slavných učitelů církevních z různých dob církevních dějin: Svatý Jan Damascenský: »Ó, svatá Matko Boží! Pevně doufám, že budu spasen, protože nezvratná důvěra v Tebe je mou zbraní. Ano, budu moci pronásledovati nepřátele své spásy, když budu mít štít

Tvého přispění a Tvé všemohoucí pomoci!« - - - Svatý Augustin: »Bratři! S veškerou důvěrou a oddaností odevzdávejme se přímluvám nejblahoslavenější Panny Marie. Všichni co nejsnažněji prosme o Její prostřednictví, aby nás ráčila odporučiti v nebi. Neboť není pochyby, ta, která stala se hodnou zroditi cenu našeho vykoupení, Ježíše, tím spíše nám může věnovati svoji ochranu.« Svatý Bernard: »Královská Matko...! Skrze Tebe nechť máme přístup k Synovi! Ó, blahoslavená Hledatelko a Prositelko milosti, Matko Života, Matko Spásy, vypros, aby nás přijal skrze Tebe, jenž nám byl skrze Tebe darován.... Paní naše, Prostřednice naše, Přímluvkyně naše, se Synem svým rač nás smířiti, Synu svému nás poroučej, Synu svému nás představ!«

Co zdědila Církev po apoštolech.

Podle ustanovení Božského Spasitele budova chrámu Církve měla stát na dvanácti apoštolech jako na dvanácti pilířích. Po Jidášovi bylo dvanácté místo uprázdněno. Svatý Lukáš vypočítává věrné apoštoly. Petr jako vždycky je jmenován na prvním místě.

Známka povahy a ducha apoštola Petra je: napravená a proto už nezlomná pevnost a stálost ve víře. I Církev bude mít jako dědictví po Petrovi tuto známku jeho ducha. Potom svatý Jan. Má zase svoji zvláštní známku. I z jeho ducha vezme Církev: úctu k panické čistotě ve službách nejdokonalejší lásky k Bohu a bližnímu. Svatý Jakub Starší, bratr svatého Jana, dychtil po smrti mučednické, jak byl slíbil Kristu Pánu na Jeho otázku: »Můžete-li píti kalich, který já mám píti?« Mat. 20, 22. Svatý Jakub i s bratrem pln horlivosti zvolal: »Můžeme.« První z apoštolů umřel smrtí mučednickou. Církvi odkázal svoji touhu po mučednictví. Svatý Ondřej pronikl na svých apoštolských cestách až do neznámých krajů severně od Černého moře. Svatý Ondřej odkázal Církvi misionářskou statečnost. Svatý Filip radostnou ochotu ke každé apoštolské práci, svatý Tomáš svoji důkladnou zkoumavost, svatý Bartoloměj ryzí upřímnost a bezelstnost, svatý Matouš obětavost a nezištnost, svatý Jakub Mladší přísnou spravedlnost v plnění Božího zákona, svatý Šimon Horlivec obezřetnost ve všech věcech, aby jich bylo dobře použito ke cti a slávě Boží a svatý Juda Tadeáš nesmlouvavou nesnášenlivost vůči jakýmkoliv

bludům ve víře. A k těmto jedenácti přičleněn byl svatý Matěj, který podle ústního podání skutkem i slovem bojoval proti náruživostem a vášním tělesným. Také z ducha nově zvoleného apoštola vezme si Církev na důkaz svého apoštolského původu a bude pro všecka tisíciletí neúprosně bojovat proti hříchům smyslnosti a tělesnosti.

Synové Marie Kleofášovy, sestry Marie Panny.

Svatý Jakub Mladší a svatý Juda Tadeáš byli bratři a byli synové Alfea nebo Kleofáše. Kleofáš byl manželem sestry Marie Panny. Byli tedy bratranci Pána Ježíše podle tělesné příbuznosti. Proto je nazývá svatý Lukáš bratřími Páně. V jazyce hebrejském nazývali se všichni blízcí příbuzní bratřími a sestrami, i když to byl bratranec nebo sestřenice, strýc nebo teta, synovec nebo neteř.

Tři dvojice bratří.

Když už mluvíme o příbuzenských svazcích apoštolů, můžeme si povšimnout, že mezi apoštoly bylo několik dvojic bratří. Kromě Jakuba Mladšího a Judy Tadeáše byli bratřími Petr a Ondřej, synové rybáře Jana (Jonáše), Jan a Jakub Starší, synové Zebedea a jeho manželky Salome. Šťastné matky, které daly Církvi apoštoly. Dvojnásob šťastné matky, které byly vyvoleny, aby Jí daly po dvou apoštolech. Když slavíme svátky apoštolů, vzpomínáme i na jejich svaté matky.

Svátky apoštolů.

Svátky apoštolů jsou: 30. listopadu sv. Ondřeje, 21. prosince sv. Tomáše, 27. prosince sv. Jana, 24. (25.) února sv. Matěje, 1. května sv. Filipa a Jakuba Ml., 29. června sv. Petra a Pavla, 25. července sv. Jakuba St., 24. srpna sv. Bartoloměje, 21. září sv. Matouše, 28. října sv. Šimona a Judy.

Modlitby za kněžská povolání.

Rodiče sv. Terezičky Ježíškovy prosili, aby jim Pán Bůh dal syna. Chtěli ho obětovat pro apoštolskou službu v Misijích. Chlapci jim v mladinkém věku umřeli. Ale jejich upřímné a

vroucí prosby byly vyslyšeny jinak. Nejmladší z devíti dítek, Terezie, stala se velikou světicí a sv. Otec Pius XI. prohlásil ji za patronku všech Misijí a misionářů.

Pojištění proti největší ztrátě.

Svatý Petr jako hlava Církve odůvodnil volbu nového apoštola a také tuto volbu řídil.

Dvanáctý apoštol odešel, opustil svoje apoštolské místo a stal se vůdcem nepřátel Ježíše Krista. — Jak smutná a bolestná musila být tato vzpomínka na Jidáše pro apoštoly. — Ztratil víru a ztratil lásku k Pánu Ježíši. Kdo ztratí vlastní vinou milost víry, vypadá z lásky Boží a ztrácí všecko, i život věčný. To se ukázalo na apoštolovi Jidášovi způsobem velmi přesvědčivým a poučným pro všecky věřící. Modleme se co nejčastěji: »Můj Ježíši, dej mi milost, abych vytrval ve víře a lásce k Tobě.«

První papež vykládá smysl slov Písma svatého.

Svatý Petr vzpomíná slov žalmu 68. Tento žalm líčí utrpení Vykupitele a svolává trest na všecky nenapravitelné Jeho nepřátele. V původním smyslu mluví tu David, ale nejenom za sebe, nýbrž i jako předobraz Vykupitele. Mezi jiným volá k Bohu: »Buďtež osady jejich zpustošeny a v jejich stanech nikdo ať nepřebývá!« Ve smyslu předobrazném a prorockém znamená v tomto verši »stan« nejenom příbytek, ale také hodnost. Svatý Petr vztahuje tento verš na Jidáše, na zaviněnou ztrátu jeho hodnosti apoštolské. A hned k této předpovědi přidává svatý Petr verš 8. ze žalmu 108.: »... a jeho úřad ať dostane jiný.« Poněvadž slovy Písma svatého mluví Duch svatý, je třeba uposlechnout rozkazu Božího. Musí být zvolen na úřad apoštolský někdo jiný.

Aby mohl být dvanáctým svědkem.

Svatý Petr měl návod k výkladu uvedených žalmů a k ustanovení volby nového apoštola od Krista Pána, než vstoupil na nebesa. Kandidát apoštolského úřadu musí být jeden z těch, kteří byli s Kristem Pánem od počátku Jeho veřejného působení, aby zvolený apoštol mohl vydat svědectví o Jeho životě,

o Jeho smrti, a zvláště o Jeho zmrtvýchvstání. Neboť tak tomu chtěl Pán Ježíš a v tom smyslu řekl apoštolům při poslední večeři: »Když pak přijde Utěšitel, kterého já pošlu vám od Otce, Duch pravdy, jenž vychází od Otce, ten bude svědčiti o mně: avšak i vy budete svědčiti, neboť jste se mnou od počátku.« Jan 15, 26. 27.

Kromě bezprostředního povolání ničeho jiného.

Jiných vlastností se od nastávajícího apoštola nežádá, poněvadž se samo sebou rozumělo, že kdo s Kristem Pánem tři roky chodil, měl a upevnil v sobě všecky vlastnosti věrného a horlivého apoštola.

Jednu známku však měli apoštolé, mezi nimi i pozdější apoštol svatý Pavel, že byli povoláni bezprostředně samým Kristem Pánem. Tuto známku měl svatý Petr dobře na paměti, a proto se modlil se zvláštním důrazem: »Ty, Pane, jenž znáš srdce všech, ukaž, kterého z těchto dvou jsi vyvolil, aby dostal místo v té službě, totiž v úřadě apoštolském, z něhož Jidáš vystoupil, aby odešel na místo svoje.« Také o svatém Matěji mělo platiti slovo Božského Spasitele: »Ne vy jste mne vyvolili, nýbrž já jsem vyvolil vás.« Jan 15, 16. Tak i svatý Pavel, jak budeme později čísti, byl ve zvláštním zjevení Kristem Pánem za apoštola povolán. Píše o tomto povolání v listě ke Galatům: »Oznamuji vám, bratři, že evangelium ode mne hlásané není podle člověka, neboť jsem ho ani nepřijal, ani se mu nenaučil od člověka, nýbrž zjevením Ježíše Krista.« Gal. 1, 11, 12. Bezprostředním povoláním od Ježíše Krista dostává se úřadu apoštolskému neobyčejné ceny. A tutéž neobyčejnou cenu bude mít i svědectví apoštolů před světem.

Výjimečný způsob.

Při volbě bylo podle různých příkladů ve Starém Zákoně použito losování. Jména obou byla napsána na dvě tabulky a svatý Petr vytáhl jednu z tabulek. Bylo na ní napsáno jméno svatého Matěje. To bylo považováno za označení s nebe. Tento způsob ustanovení na úřad kněžský, biskupský a apoštolský byl použit jen v tomto případě. Později při ustanovování jáhnů, kněží, biskupů bylo postupováno jiným způsobem. Losování dovoleno nebylo.

Pán Ježíš sám si ho posvětil.

Apoštolové neudělovali svatému Matěji žádného svěcení. Jako vyvolení, tak i posvěcení vykonal Kristus Pán sám bezprostředně při seslání Ducha svatého.

Vzácný úryvek z kázání.

O svatém Matěji víme z ústního podání velmi málo. Klement Alexandrinský a Eusebius, spisovatelé církevní z prvních století křesťanských, uvádí výroky z jeho kázání: »Musíme bojovati s tělem, a nesmíme ho šetřiti, nesmíme mu popřávati požitků. Za to duši musíme vírou a vzděláváním tužiti a síliti.«

Podle apoštolského základu poznáme pravou Církev.

Ne nadarmo chtěl Božský Spasitel, aby apoštolé Mu byli svědky před světem. Ale apoštolé byli také a jsou stále svědky pro Církev, kterou On jedině sobě vyhrazeným právem a Božskou mocí na apoštolech zbudoval.

Ježíš Kristus založil Církev jednu. Satan založil církví mnoho. Podle základů označujeme i cenu budovy. Do základního kamene se vkládají dokumenty: kdo, kdy a za jakou cenu budovu postavil.

Apoštolé jsou ne jedním, ale dvanácti a se svatým Pavlem třinácti základními kameny, na nichž postavil Ježíš Kristus svoji Církev. Petr je mezi nimi prvním. »Skutky apoštolské - sepsané od svatého Lukáše jsou dokumentem, vloženým do základů Církve: jak byly položeny základy a jak začala Církev růst od základů, jak byla posvěcena Duchem svatým, jak byla ohrožována a pronásledována . . . , jak se objevily bludy.

Apoštolé žili a umírali v Církvi katolické. Proto . . .

Těla svatých apoštolů jsou pochována v chrámech katolických. Svatý Petr má nástupce v Římě. Na hrobě svatého Petra sloužívá Mši svatou jedině papež římský. Také nad hroby ostatních apoštolů jsou vystavěny chrámy: Nad hrobem svatého Pavla v Římě je zbudován chrám téhož apoštola, ostatky svatého Matěje jsou uloženy ve chrámě Panny Marie v Římě, druhá část v Treviru, ostatky sv. Filipa a Jakuba Ml. v chrá-

mě dvanácti apoštolů v Římě, ostatky svatého Jakuba Staršího v Kompostele ve Španělsku, svatého Bartoloměje v Římě ve chrámě téhož apoštola, tělo svatého Matouše odpočívá v katedrálním chrámu Páně Chartreux ve Francii, ostatky svatého Tomáše v Goe v Indii, v Ortoně v Italii, svatého Jana v Efesu. Tak i po smrti jsou svatí apoštolé svědky nejenom pro Ježíše Krista, ale i pro Církev Jeho.

»Učte je zachovávati všecko, co jsem přikázal vám.«

Jenom jediná Církev trvá od doby svatých apoštolů a je po všecka staletí strážkyní jejich hrobů i jejich učení. V Písmě svatém Nového Zákona jsou uloženy písemné památky od svatých apoštolů: čtrnáct listů sv. Pavla, list sv. Jakuba, dva listy sv. Petra, tři listy sv. Jana, jeden list svatého Judy a Zjevení svatého Jana. Co je v těchto listech obsaženo je spolu s Ústním podáním učením Církve katolické.

Jediná Dědička apoštolského úřadu, apoštolského učení, apoštolského působení mezi pohany.

Představení Církve římsko-katolické jsou řádnými nástupci svatých apoštolů. Církev Kristova je tam, kde jsou apoštolé a tam, kde je jejich učení. Církev Boží je tam, kde je Petr, a kde jsou jeho nástupci. Apoštolé, kromě svatého Jana, umřeli jako mučedníci. Církev byla zbudována za cenu největší, za cenu krve svatých apoštolů. Celý svět ví, že Církev chovající v sobě celé dědictví svatých apoštolů je jenom jedna a to jest Církev římsko-katolická. Ona svým misijním působením mezi všemi národy v Evropě, v Asii, v Africe, v Americe, Australii, v severním Grónsku i na ostrovech, ukazuje světu, že plní věrně rozkaz daný Zakladatelem: » . . . a budete mi svědky v Jerusalemě a po všem Judsku i Samařsku, ano až do končin země.« Činí tak i za cenu nejvyšší, za cenu krve nových a nových mučedníků, kteří rozmnožují nevýslovně duchovní poklady Církve apoštolské.

DUCH SVATÝ SESTOUPIL NA APOŠTOLY A UČEDNÍKY.

Slavnost těchto Letnic stala se na věky památnou — Příchod Ducha svatého — Všichni shromáždění byli naplněni Duchem svatým — Zástupy se scházejí k domu apoštolů — Slyší apoštoly mluviti svými jazyky — Někteří se posmívají — Petr povstává a počíná mluvit — Připomíná předpověď proroka Joele — Ukřižovali jste svého Vykupitele — Ale Bůh Otec Ho vzkřísil — Tak to předpověděl David - David nemluvil to o sobě — David je v hrobě — Ale jeho slavný Potomek nezakusil v hrobě porušení — On vylil na nás Ducha svatého — David předpověděl i Nanebevstoupení Páně — Čiňte pokání — V síti svatého Petra 3000 ryb.

SK. 2, 1—41.

2, 1. Když přišel den letnic, byli všichni pohromadě na jednom místě.

2. Tu povstal náhle s nebe hukot, jako když táhne vítr silný a naplnil dům, kde seděli; 3. i ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky; a rozdělily se tak, že posadil se na každém (jeden).

4. Všichni byli naplněni Duchem svatým a počali mluviti jinými jazyky, jak ten Duch dával jim promlouvati.

5. Přebývali pak v Jerusalemě židé, muži bohabojní, ze všelikého národu pod nebem. 6. Když ten zvuk povstal, sešel se zástup a ztrnul, neboť slyšeli je mluviti jedenkaždý jazykem svým.

7. Všichni žasli a divili se řkouce: »Nejsou-liž tito všickni, kteří mluví, Galilejci? 8. Kterak my každý slyšíme jazyk svůj vlastní, ve kterém jsme se zrodili? 9. My, Parthové a Medové i Elamité a obyvatelé Mesopotamie, Judska i Kappadocie, Pontu i Asie, 10. Frygie a Pamfylie, Egypta a končin Libye, ležící při Cyreně, i příchozí Římané, 11. jak židé tak proselyté, Kréťané i Arabové — my slyšíme je mluviti jazyky našimi o velikých skutcích Božích.«

12. Všickni žasli a divili se, v rozpacích říkajíce jeden druhému: »Co je to?«

13. Ale jiní posmívajíce se pravili: »Jsou plni sladkého vína.«

14. Petr však povstav s jedenácti pozdvihl hlasu svého a promluvil k nim: »Muži judští a všichni obyvatelé jerusalemští, toto budiž vám známo: Pozorně poslyšte slova má. 15. Nejsou totiž tito, jak myslíte, opilí, — vždyť jsou (teprve) tři hodiny na den — 16. nýbrž to jest to, co bylo předpověděno skrze proroka Joele: 17. »I stane se v době poslední, praví Hospodin: vyleji z Ducha svého na veliké tělo; i budou prorokovati synové vaši a dcery vaše, a mládenci vaši vidění budou vídati a starci vaši sny budou míti. 18. Ano i na služebníky své a na služebnice své vyleji v té době z Ducha svého, i budou prorokovati. 19. A učiním divy svrchu na nebi a zázraky dole na zemi, krev a oheň a páru dýmovou; 20. slunce obrátí se v tmu a měsíc v krev, prve než přijde den Hospodinův, ten veliký a zjevný. 21. I stane se, (že) každý, kdo bude vzývati jméno Hospodinovo, spasen bude.« 22. Muži israelští, poslyšte slova tato: Ježíše Nazaretského, muže osvědčeného u vás od Boha mocnými skutky a divy i zázraky, které Bůh činil skrze něj mezi vámi, jak sami víte, — 23. tohoto (muže), který byl vydán pevným úradkem a předvěděním Božím, skrze ruce bezbožníků jste ukřižovali a usmrtili, 24. Bůh však vzkřísil jej (z mrtvých), zprostiv ho bolestí podsvětí, poněvadž bylo nemožno, aby byl od něho držen, 25. neboť David praví o něm: »Viděl jsem Hospodina před sebou stále, neboť jest po pravici mé, abych se nezviklal; 26. proto se zaradovalo srdce moje a zaplesal můj jazyk; ano i tělo mé odpočine v naději, 27. neboť nenecháš duše mé v podsvětí, a nedopustíš, aby tvůj světec zakusil porušení. 28. Oznámil jsi mi cesty života a naplníš mě radostí před tváří svou.«

29. Muži bratři, lze volně a neohroženě říci vám o praotci Davidovi, že zemřel i pohřben byl, a že hrob jeho jest u nás až do dnešního dne. 30. Poněvadž tedy byl prorokem, a věděl, že Bůh se mu zavázal přísahou posadit (jednoho) z plodu ledví jeho na trůn jeho, 31. hledě do budoucnosti, pravil to o vzkříšení Kristově, že totiž nebyl ponechán v podsvětí, aniž tělo jeho zakusilo porušení. 32. Tohoto Ježíše vzkřísil Bůh; my všickni jsme toho svědky. 33. Byv tedy povýšen pravicí Boží a obdržev zaslíbení Ducha svatého od Otce, vylil jej, jakož vy (nyní) vidíte i slyšíte. 34. Vždyť nikoli David vstoupil na nebesa, nýbrž sám praví: »Řekl Hospodin Pánu mému: Seď na pravici mé, 35. dokavad nepoložím nepřátel tvých za podnoží nohám tvým.« 36. Najisto tedy věz veškeren dům israelský,

že Bůh jej učinil i Pánem i Vykupitelem — toho Ježíše, jejž jste ukřižovali.«

37. Když to uslyšeli, bodlo je do srdce, i řekli Petrovi a ostatním apoštolům: »Co máme činiti, muži bratři?«

38. Petr jim pravil: »Čiňte pokání, a pokřtěn buď každý z vás ve jménu Ježíše Krista na odpuštění hříchů svých; a obdržíte dar Ducha svatého.
39. Vždyť vám platí to zaslíbení, i dítkám vašim a všem, kteří jsou v dáli, kolik jich koli povolá Pán Bůh náš.«

40. A ještě mnoha jinými slovy svědčil a napomínal je řka: »Ochraňte se od tohoto pokolení zvrhlého.«
41. I byli pokřtěni ti, kteří přijali řeč jeho; připojilo se jich v ten den as tři tisíce duší.

Evangelium Ducha svatého.

»Skutky Apoštolské« se někdy jmenují Evangeliem Ducha svatého. A právem. Pán Ježíš svým veřejným životem a učením začal podávat lidstvu »radostnou zvěst« Evangelia, Duch svatý svým příchodem do Církve svaté a sestoupením na apoštoly a učedníky ve večeřadle Sionském pokračoval a pokračuje v šíření Evangelia ve světě mezi národy.

Duch svatý si vyvolil ke svému příchodu svátek Letnic, jinak také zvaný svátek týdnů. Letnice jako svátek byly ustanoveny Mojžíšem. Byly ustanoveny na padesátý den po 16. Nisanu. Poněvadž tohoto roku 16. Nisanu bylo v sobotu, připadl padesátý den na neděli. Mužové toho dne měli se dostavit do chrámu v Jerusalemě. Tam měli děkovat za vykonanou ječmennou žeň a prvotiny nové pšeničné žně měli Pánu Bohu obětovat. V ten den obnovovala se také památka dání Zákona na hoře Sinaji. A tento den si vyvolil Duch svatý k sestoupení na apoštoly.

»Pohleďte, že pole jsou bílá ke žni.«

Duch svatý, Jeho milosti a dary byly duchovním létem, v jehož žáru dozrály prvotiny zásluh Ježíše Krista: apoštolé, učedníci. A začala nová světová žeň, jejíž začátek se stal obrácením

a pokřtěním tří tisíc lidí po kázání svatého Petra. Tímto dnem vešel ve všeobecnou platnost na Sionu Zákon Nový místo Zákona Starého, daného na Sinaji. A zároveň se Zákonem byla Duchem svatým každému přicházejícímu na tento svět nabídnuta milost, aby Zákon zachoval. Po tomto dni toužil už Žalmista Páně: »... Všecko očekává Tebe (Bože), že jim dáš pokrmu v přiměřenou dobu; Ty jim dáváš, a oni sbírají si; otvíráš ruku svou, a všecko je plno slastí. Odvrátíš-li však tvář svou, lekají se, odnímáš-li dech jim, umírají, a v prach svůj se navracejí; vysíláš jim dech svůj, i tvoří se, a takto obnovuješ tvářnost země.« Žalm 103, 27—30.

V netušené míře.

V tyto slavné letnice mělo se vyplnit, co předpověděl prorok Ezechiel: »A vyleji na vás vodu čistou, abyste očištěni byli ode všech poskvrn vašich; ale ode všech model vašich očistím vás. A dám vám srdce nové, a ducha nového vložím do vás; odejmu srdce kamenné z těla vašeho, a dám vám srdce z masa. Ducha svého vložím do vás, a učiním, abyste v příkazech mých chodili, ustanovení mých dbali a činili je.« Ezech. 36, 25—27.

Devítidenní pobožnost k Duchu svatému.

Na zemi připravovali se už devátý den apoštolé s učedníky a Pannou Marií na příchod třetí Božské Osoby - Ducha svatého. Od stvoření světa poprvé měl se Duch svatý viditelně projevit. Poprve měli přijat Ducha svatého v nejplnější míře obyvatelé této země. Duch svatý připravoval se v nebi k stvoření nového světa a nových lidí.

Jako při prvním stvoření.

To co se vypravuje na první straně Písma svatého Starého Zákona je jakýmsi obrazem toho, co se stalo příchodem Ježíše Krista na svět a co bylo slavně dokonáno příchodem Ducha svatého v Svatodušní Letnice. Co tehdy se stalo stvořením světa hmotného se všemi tělesy, živly a silami, to stalo se nyní způsobem nepoměrně vznešenějším. Tehdy země byla pustá a prázdná a duch Boží vznášel se nad vodami.

Jak Stvořitel ozdoboval zemi.

Jak smutný byl zevnějšek stvořené země, než ji oživil a zkrášlil Bůh přemnohými podivuhodnými tvory; než zazářilo radostné a životodárné světlo, než směsice žhavého bahna se rozdělila na pevnou zemi a na zúrodňující vodu v oceánech i v řekách protékajících zemědíly, než zeleň travin a pestrost květů, než keře a stromy s ovocem i bez ovoce ozdobily zemi nádhernými koberci, lesy a zahradami. Na slovo Boží stalo se. Vyrostly bujné rostliny. Ještě ani nezazářilo slunce v plném jasu, poněvadž bylo zastíněno ohromnými oblaky par. Když roztrhla se oblaka a první bělostné paprsky slunce ozářily zemi, ukázalo se, že země je rájem nesmírné krásy. A slovo Boží tvořilo dále: oživilo vody, oživilo ovzduší, naplnilo pevninu živými pohybujícími se tvory. Ale to nebyl vrchol stvoření. Vrcholem stvoření Božího bylo tělo člověka, ustanoveného králem všeho tvorstva. A to se stalo zvláštním a slavným způsobem na rozdíl ode všech ostatních těl a těles pozemských i nebeských. I řekl Bůh: »Učiňme člověka k obrazu a podobě naší . . .« Utvořil Hospodin Bůh člověka z hlíny země a vdechl ve tvář jeho dech života. Tělo obdrželo nejvzácnější část Božího stvoření: nesmrtelnou duši, obdařenou krásou dítka Božího. To bylo tehdy.

Země přestala být rájem.

Ale znova zpustla země, znovu se stala pustou a prázdnou před očima Božíma, když se stal hřích. Jak smutný byl pohled na zemi pro Nejsvětější Trojici. Hřích je největší nepořádek a největší chaos, protože je bez Boha a proti Bohu, původci pořádku a krásy. A zkáza byla způsobena skrze člověka, jenž měl být korunou stvoření. Nadpřirozená důstojnost člověka zmizela, přestal být dítkem Božím. Země přestala být rájem. A nedalo se nic napravit. Bylo třeba nového stvoření, ne už celého světa, ale stvoření nového člověka.

V každém člověku je malý svět.

Člověk je svět sám pro sebe. Člověk jako tvor obdařený duší s rozumem a svobodnou vůlí má u Pána Boha větší cenu než celý vesmír se všemi miliardami tvorů, kteří nemají roz-

um a nedovedou poznávat a uctívat svého Tvůrce, nedovedou mu rozumně prokazovat úctu modlitbou a klaněním. Jediná duše lidská, je-li bez hříchu v milosti Boží, je pro Boha nejkrásnějším rájem, v němž nalézá, co u nerozumných tvorů nalézti nemůže, dětinnou oddanou lásku. O tento ráj byl Bůh připraven, když zástupci lidstva Adam a Eva pohrdli Boží Láskou. V tom okamžiku zmizela nadpřirozená krása duše Adama a Evy, zmizela nejenom pro ně, ale i pro všecky jejich potomky. Zmizel ráj podivuhodné nebeské krásy z duší lidských. Zpustl a zesmutněl vnitřní svět duší, poněvadž Bůh ho opustil, nemoha přebývati na jednom místě s hříchem, jímž se duše prvních lidí naplnily. Zmizelo nevýslovné světlo Ducha svatého z duší, zmizela krása duchovních květů ctností: víry, naděje a lásky, pokory, poslušnosti, vděčnosti, přestala se v duších klenout obloha pokoje a míru Ducha svatého, zmizelo »ovzduší« milosti Jeho, nebylo vláhy Ducha svatého, nemohlo být ani ovoce dobrých a záslužných skutků, těžkou mlhou dočasné nemilosti Boží zatáhlo se Slunce Spásy a Zdroj života věčného. Všecko tvorstvo ve vodě, ve vzduchu i na zemi, protivilo se člověku. Podobně se stalo i s jeho vlastním tělem, jehož všecky smysly a pudy spikly se proti člověku, neposlouchaly jeho lepší stránky a přičiňovaly se o jeho naprostou zkázu novými hříchy a novým odbojem proti zákonům Božím. Duše jakoby zmizela nebo jakoby byla mrtvá. Jenom u starozákonních spravedlivců vzhledem na budoucí zásluhy Vykupitelovy projevovala duše život, ale i tento život byl jako pod ledem a pod sněhem, bez možnosti, aby jsa sobě ponechán, proměnil se v život věčný.

Buď světlo! — První den nového stvoření.

Tak byl pustý a prázdný vnitřní svět duší lidských před příchodem Ježíše Krista. Jeho vtělením a narozením nastalo nové stvoření nadpřirozeného života v lidských duších. V Nazaretě zazářilo nadpřirozené Světlo přicházející na tento svět v Rodičce Boží. Panna Maria byla požehnaným oblakem, kterým prozařovalo Světlo duší lidských, Syn Boží, když Ho počala po zvěstování andělském: »Duch svatý sestoupí v Tebe, a moc Nejvyššího zastíní Tě; proto také to svaté, co se z Tebe narodí, slouti bude Syn Boží.« To byl první slavný »den« nového stvoření. »... V něm byl život, a ten Život byl světlem lidí,[1] a Světlo ve tmě svítí a tma ho nepojala.«

Druhý »den«. Stvoření »ovzduší« milosti Ducha svatého.

Vykupitel se narodil v Betlémě. Žil skrytý život v Nazaretě až do třicátého roku svého. Jeho skryté modlitby a práce, jako tesařského dělníka, vytvořily na této zemi nové ovzduší, v němž měly dýchat k novému životu vykoupené duše. Ovzduší nabývá ve velkých výškách barvy modré a říkáme mu obloha. Oblohu, to jest ovzduší kolem země stvořil Bůh na počátku světa v druhý stvořitelský den, neurčitého trvání. Duch svatý v Ježíši Kristu - řekli bychom po lidsku - pracoval na stvoření nového nadpřirozeného ovzduší, v němž zmrtvělé duše měly začat dýchat novým životem Milosti Ducha svatého. Že se toto tajemné nové stvoření ovzduší Milosti Ducha svatého dálo, potvrzuje evangelista svatý Lukáš: »Dítko Ježíš pak rostlo a sílilo . . . a milost Boží byla v něm.« »A Ježíš prospíval moudrostí a věkem a milostí u Boha i u lidí.« Že Duch svatý byl v Pánu Ježíši stále spolučinným v druhém »dnu« nového stvoření světa a člověka, je patrno také z toho, že při křtu Pána Ježíše Duch svatý viditelně se nad Ním ukázal v podobě holubičky před očima svatého Jana Křtitele a všech přítomných. I tento den stvoření »ovzduší milosti« na světě měl Bohem určenou délku. Tam to bylo snad tisíce a miliony let, tu to bylo třicet let skrytého života Páně.

Třetí »den«. — Milost Ducha svatého působí v duších oddělení dobrého ode zlého a růst ctností.

A pak nastává třetí »den« stvořitelské práce Ducha svatého skrze Ježíše Krista na tomto světě, stále ještě pustém a prázdném, bez života milosti Boží v duších lidských. Tento třetí »den« je veřejný život Páně. A zase je to Duch svatý, který s Kristem Pánem začíná působit v Jeho veřejném životě. Píše svatý Matouš o zahájení tohoto veřejného života postem na poušti: »Tehdy byl Ježíš uveden na poušť od Ducha, aby byl pokoušen od ďábla.« Při stvoření třetího dne oddělil Bůh stvořitelským rozkazem od sebe dva nejmohutnější živly: vodu a zemi. Dal na zemi vyrůst rostlinám. »Vydala tedy země zelené a semenonosné rostliny dle jejich druhů, jakož i ovocné stromy . . .« Ve veřejném svém životě odděluje svým příkladem i svým slovem Božský Spasitel dobré od zlého, slovem plným moci Ducha svatého určuje přesné hranice mezi dobrem i hří-

chem, dává podrobná přikázání Nového Zákona. Slovem Ducha svatého zasévá a nechává vyrůst v duších učedníků a apoštolů květy novozákonních křesťanských ctností.

V duších apoštolů a učedníků vyrůstají Božské ctnosti: víra, naděje a láska. A za nimi ostatní mravní ctnosti: pokora, láska k bližnímu, tichost, statečnost v dobrém, spravedlnost, mírnost . . . , apoštolé jsou podobni kvetoucím ratolestem, které slibují přinést nejhojnější ovoce záslužných skutků. Veřejný život Páně je jakýmsi třetím dnem »nového stvoření« člověka a nového krásného světa milosti Boží v něm.

Ve čtvrtém dni »nového stvoření« dává Duch svatý duchovní »slunce« Nejsv. Svátosti Oltářní.

Čtvrtého dne při prvním stvoření vysvitlo naší zemi slunce v plné kráse. Hustá mračna se rozestoupla a na zemi pod vlivem přímých paprsků slunečních nastaly veliké změny, nový radostný život. Nekonečně požehnanějším než světlo slunce je »novému stvoření« Církvi svaté ten okamžik působení Božského Spasitele, kdy ustanovil Nejsvětější Svátost Oltářní. Až do té chvíle Láska Boží zářila člověku jako odrazem se všech věcí stvořených. V Nejsvětější Svátosti září přímo. Tu pod způsobou chleba je On sám, Dárce všeho dobra. Způsoba chleba je viditelným znakem Jeho přítomnosti jako Boha a člověka, jako Vykupitele z hříchu a jako Spasitele k životu věčnému. Chléb je nejvzácnější dar této země, dar, který uzrál v paprscích slunce. Způsoba chleba je velice významná. Tato způsoba mluví k nám: »Zde je skryt nejvzácnější dar pro tebe, uzrálý v paprscích Boží Lásky, dar, který tě zachrání od smrti a který ti dá život věčný.« A nejenom dar. Zde je výjimečně darem Dárce sám. Slunce nemůže dát lidem sebe. Posílá jenom své paprsky. Paprsky sluneční se jaksi vtělují v zrnka klasu a v hrozny vína. Ježíš Kristus, druhá Božská Osoba, činí mnohem více. Dává nám nejenom několik paprsků své Božské Osoby, ale dává se nám celý ve svatém přijímání. (Zelený Čtvrtek).

»Měsíc« — Církev. »Hvězdy« — biskupové a kněží.

Ve Večeřadle se ukazuje po prve Slunce-Nejsvětější Svátosti. Ale nejenom to. Ve Večeřadle také povstává Církev, kte-

rá bere nadpřirozené světlo Milosti od Ježíše Krista jako měsíc bere světlo od slunce. Ve Zjevení svatého Jana měsíc symbolisuje Církev (slyšící). Ve Večeřadle ustanovuje a světí Ježíš Kristus své »hvězdy« apoštoly-kněze a biskupy, kterým už dříve říkával: »Vy jste světlo světa.« Také ve Zjevení svatého Jana jsou biskupové a kněží symbolisováni »hvězdami« (Církev učící).

Tak vypadá »čtvrtý den« »nového stvoření«, den, který přinesl duším nový život a novou, dosud nepoznanou radost, že Bůh, Zdroj všeho světla a všeho života, září člověku ze svatostánku, z bezprostřední blízkosti. »Chléb s nebe dal jsi jim - všecko potěšení v sobě obsahující.« I na tomto díle má Duch svatý podíl, neboť On učinil nám Boží Tělo v těle Rodičky Boží.

Tři živočišné pudy hříchem zbujnělé: žádost těla, žádost očí a pýcha těla (násilí) a duše (odboj proti Bohu).

V pátém a šestém dni prvního stvoření stvořil Bůh živočichy všeho druhu: ryby, ptactvo, zvířectvo. Tělesné vlastnosti těchto živočichů jsou jaksi shrnuty v těle člověka, takže někteří badatelé a filosofové přišli na myšlenku, že člověk byl napřed rybou, potom ptákem, pak zvířetem a pak teprve se vyvinul v člověka. Jisté je, že člověk má v sobě živočišné pudy. Hříchem byla ztracena nadpřirozená nadvláda duše nad těmito tělesnými živočišnými pudy.

Nejzhoubněji působí v člověku: nezřízené žádosti tělesné, sobecká chtivost po věcech, aby si je mohl přivlastnit jako majetek i tehdy, když nemá na ně práva, a konečně žádost pýchy života po naprosté neodvislosti, po neodvislosti i od svrchovanosti právoplatného pána. Žádost těla, žádost (chtivost) očí a pýcha života jsou vlastně živočišné pudy. Člověk je povinen tyto pudy ovládat a řídit podle Božích přikázání. Po pádu do hříchu nabyly tyto pudy veliké síly a strhují člověka k nejtěžším hříchům: tělesného požitkářství, sobecké hrabivosti a pyšného násilnictví. Duchovní pýcha obrací se proti Bohu samému nevěrou a bezbožností.

Vývojová linie těla křesťanova.

Tak mnohý člověk ovládaný nezřízenými pudy a žádostmi

Všichni byli naplněni Duchem svatým a počali mluviti jinými jazyky . . . Sk. 2, 4. Str. 28.

těla žene se za předmětem těchto pudů a žádostí jako živočišný typ poživačnosti »žralok« z říše ryb. Mnozí nechávají se ovládnout nezřízenou žádostí po pomíjejících statcích, které nemají stálosti, a podléhají brzkému zániku. Tak se podobají po této stránce živočišnému typu »supa« z říše ptactva, který slídí po mršinách hnilobou zachvácených. Když chtěl Duch svatý stvořit člověka jako »nové stvoření,« musil dát světu nadpřirozený lék proti »žádosti těla« a »žádosti očí,« musil mu dát nadpřirozenou schopnost (milost), aby ze »žraloka« a »supa« se stal člověkem, to jest nadpřirozeným obrazem a podobou Boží.

Pátý den »nového stvoření:«
Lék proti žádosti těla a žádosti očí.

Prostředek k nadpřirozené proměně dává člověku pátý den »nového stvoření.« Ježíš Kristus trpí nesmírné muky na svém Těle bičováním, trním korunováním, ukřižováním za hříchy povstalé z nezřízených tělesných žádostí od Adama až do posledního člověka. Tělesné utrpení Ježíše Krista stává se v dílně Ducha svatého Milostí pomáhající k ovládnutí všech tělesných náruživostí. Do pátého dne »nového stvoření« patří také, že Ježíš Kristus vzdává se všeho majetku, všeho, co může nazývat svým, i posledního šatu, i své Božské a Vykupitelské Cti. A z tohoto »vzdání se« všeho činí Duch svatý lék a prostředek k proměně člověka, aby dokonale přemáhal »žádost« po statcích tohoto světa, ať se jmenují: majetek, bohatství, sláva. Tím, že Ježíš Kristus trpí na celém svém Těle, Duch svatý připravuje pro člověka »nové tělo,« které přemáhajíc živočišnou nízkost bude Jeho důstojným chrámem. (Velký pátek.)

V šestém dnu lék proti násilnické pýše těla: nadpřirozená láska k bližnímu.

V šestém dni stvoření povstávají zvířata, která jsou ovládána pudem pyšné a dravé nepoddajnosti i vůči právoplatnému pánu a králi světa: člověku. Typem takového pyšného a nepoddajného dravce může být zvláště tygr. U zkažené přirozenosti lidské jeví se i tato nedůstojná člověku vlastnost: násilná pýcha. Ovládán náruživostí násilné pýchy vrhá se člověk na člověka, silnější na slabšího a vraždí a ničí. To je pýcha silného těla jako je mezi zvířaty. Ježíš Kristus v »šestém dni« nového stvoření stal se tak pokorným, že nechal lidem zmařit svoji životní tělesnou sílu a že nechal své tělo bezmocné v hrobě. V tomto dni »nového stvoření« tvoří Duch sv. lék proti násilné tělesné pýše: »nadpřirozenou lásku« člověka k člověku, i k nepříteli. Tato láska prýští ze zásluh Ježíše Krista.

Proti bezbožné pýše ducha: nadpřirozená láska k Bohu.

Stvoření člověka v šestém dni prvého stvoření nestalo se jedním úkonem Božím, nýbrž dvojím. Nejprve stvořil Bůh tělo, potom stvořil duši a spojil ji s tělem. Tělem zařadil Stvo-

řitel člověka mezi živočichy, duší ho učinil podobným andělům. Duše měla vládnout tělu. K tomu dostala od Stvořitele nadpřirozenou sílu, takže jí bylo snadné podrobovat tělo ve všech věcech Vůli Boží. Toto pokorné a poslušné srovnávání s Vůlí Boží mělo ráz nadpřirozené lásky k Bohu, která byla zvláštním darem Božím (nezaslouženým a nezasloužitelným). A právě duše Adama a Evy to byla, která se nechala strhnout pýchou satanovou a ztratila tak lásku k Bohu.

Co pyšná duše Adamova zkazila, pokorná Duše Ježíše Krista obnovila: věčné spojení oslavené duše s oslaveným tělem.

Obětováním Těla a Krve Ježíše Krista byl dán základ k novému posvěcenému »tělu křesťana.« Ale také duše potřebovala základ svého posvěcení a nového napřirozeného života. Duše, naplněná pýchou satanovou, to byla, která ztratila lásku Boží a zkazila nadpřirozený obraz Boží v člověku. Tak ztratil člověk právo na nadpřirozené nesmrtelné spojení duše s tělem. Násilné oddělení duše od těla smrtí stalo se trestem za pyšné pozdvižení proti svému Stvořiteli. Ježíš Kristus, aby znova získal nadpřirozené nesmrtelné spojení duše s tělem, nechává svoji Božskou Duši v násilném oddělení od Těla odpočívajícího v hrobě. Svým pokorným oddělením Duše od Těla a sestoupením do předpeklí poskytuje duším lidským lék proti následkům bezbožné pýchy. Oddělení Duše od Těla Ježíše Krista bylo korunou »nového stvoření Ducha svatého« a stvořením »nové duše,« která bude mít nárok na věčné spojení s »oslaveným tělem.« (Bílá sobota).

Zmrtvýchvstalý Ježíš Kristus vzor Duchem svatým stvořeného člověka.

Obrazem dokonalého »nového člověka,« vyšlého z dílny Ducha svatého při »novém stvoření« v »novém šestidenní,« je Zmrtvýchvstalý Ježíš Kristus. Jeho Zmrtvýchvstání patří ještě do »šestého dne« »nového stvoření.« Slavné Nanebevstoupení a Posazení na Pravici Boha Otce je »sedmým dnem odpočinku« tvorstva proměněného Duchem svatým ve věčně blažené dítky Boží.

Tak svatý Pavel!

Proč jsme to všecko uváděli? Abychom pochopili nesmírnost toho, co konal Duch svatý v člověku a co neustále ještě koná v nás. Svatý Pavel to napsal tímto způsobem: »První člověk Adam stal se živočichem žijícím, poslední Adam (Ježíš Kristus) duchem oživujícím. Není však dříve to, co jest duchovní, nýbrž to, co jest živočišné, potom to, co jest duchovní. První člověk jsa ze země byl pozemský, druhý člověk jsa s nebe jest nebeský. Jaký byl onen pozemský, takoví jsou též ti, kteří jsou pozemští, a jaký jest ten nebeský, takoví jsou i ti, kteří jsou nebeští. Proto jako jsme nesli obraz pozemského, nesme též obraz nebeského.« 2. Kor. 15, 45-49. A na jiném místě píše svatý Pavel: » . . . v Kristu Ježíši neplatí nic ani obřezanost, ani neobřezanost, nýbrž nové stvoření.« Gal. 6, 15.

Modlitba proráží nebesa.

Ve večeřadle na Sionu byla shromážděna malá Církev Kristova jako seménko hořčičné. S nevýslovnou důvěrou v přislíbení svého Pána a Spasitele v čele s Rodičkou Boží otevírala tato v počtu malá, ale důvěrou silná Církev brány nebes Duchu svatému.

Jinými slovy, se stejným obsahem.

Co se modlila, je obsaženo v překrásném církevním hymnu k Duchu svatému. Slova byla složena později, ale obsah tohoto hymnu nesl se po devět dní k nebi už tenkráte:

»Duše svatý sestup v nás, - vyšli nám svůj nebes jas, - paprskem rač ozářit.

Otče chudých, sestup k nám - dárce darů, přijď ty sám, - ty, kterýž jsi srdce svit.

Těšiteli ve strastech, - sladký hoste duší všech, - sladkýs okřívání klid.

Odpočinek je tvůj dar, - chládkem jsi, když pálí žár, - v pláči umíš potěšit.

Světla zář tvá přeblahá - ve hloub srdce zasahá - naplň jí svůj věrný lid!

Božstvím svým nám vyjdi vstříc - jinak v lidech není nic - všecko může uškodit.

Kalné očisť od kalu, - zavlaž, co schne v úpalu, - raněné rač vyléčit!
Ztuhlé račiž ohýbat, - zahřej tam, kde studí chlad, - na scestí rač vůdcem být!
Račiž v tebe věřícím, - Duše svatý, věrným svým - Sedmero své udělit!
Ctnosti zásluhu rač dát, - spásně dej nám umírat, - ve věčné dej slasti žít!

Původce veškeré síly.

Duch svatý vyslyšel devítidenní modlitbu svatých apoštolů a sestoupil na ně v neděli ráno desátého dne po Nanebevstoupení Páně. Silný hukot, který slyšel celý Jerusalem, byl odznakem moci Ducha svatého. Tato moc Ducha svatého způsobí, že zvuk Evangelia bude slyšeti celý svět.

Stačí Mu okamžik.

Příchod Ducha svatého stal se náhle. Náhlost je vlastností Ducha svatého. Mnoho lidí zakusí Jeho náhlého příchodu. Mezi ostatními bude to i svatý Pavel, jenž takřka v jediném okamžiku bude proměněn před branami Damašku z nepřítele Církve Ježíše Krista v největšího apoštola.

Příbytky Ducha svatého.

Celý dům se naplnil Duchem svatým. Nejenom přítomní apoštolé, ale i celé stavení, v němž se zdržovali, bylo posvěceno. Tak bude posvěcena celá budova Církve svaté. Tak později budou posvěcovány katolické chrámy, Duch svatý je bude naplňovat svým pokojem a blahem.

Oheň je odznakem Ducha svatého.

Viditelným znamením Ducha svatého byly ohnivé jazyky. Už ve Starém Zákoně zjevoval se Bůh lidem v plamenech ohně: Mojžíšovi v hořícím keři, Israelitům na hoře Sinaji. Světlo sedmiramenného svícnu ve svatyni starozákonní bylo obrazem sedmera darů Ducha svatého.

Jindy milost, nyní Osoba Ducha svatého.

Duch svatý nenechával nikdy lidstvo bez svého působení. Působení Ducha svatého dotýkalo se nejenom židů, ale i pohanů. Nyní však, jak píše svatý Augustin: »Nebyl Duch svatý u apoštolů jenom svým působením, nýbrž svojí Osobou, a do připravených nádob vylila se nejenom vůně, nýbrž sama podstata nebeského Balsámu, když Duch svatý jako Dárce Pravdy, jako Host Lásky a jako Duch Obnovitel k lidem zavítal a s nimi se spojil a tak největší přislíbení Boží Starého Zákona vyplnil.«

Očištění je posvěcení.

Oheň má jedinečné blahodárné účinky: očišťuje a osvěcuje. Zlato v ohni se čistí, aby bylo ryzím zlatem. Tentýž účinek mělo sestoupení Ducha svatého na apoštoly. Byli očištěni a posvěceni už Kristem Pánem. Byli zlatem v Církvi svaté. Ale přece ještě leccos z pozemskosti na nich lpělo. Oheň Ducha svatého je očistil ode všech nedokonalostí, které by se nebyly srovnávaly s důstojností úřadu apoštolského. Protože se dobře připravili na příchod Ducha svatého, stali se ryzím zlatem, určeným k ozdobě síní nebeských.

Základ k nejvyšší dokonalosti: svaté biřmování.

Duch svatý nesestoupil jenom na apoštoly. Při svatém biřmování sestupuje Duch svatý na biřmovance. Podle přípravy, projevují se i účinky. Veliká touha, hojné modlitby, svatá zpověď a svaté přijímání a dobré skutky otevírají Duchu svatému bránu duše dokořán. Svatí mohou nám potvrdit, že to byl Duch svatý, který jim dal základ k dokonalosti a svatosti při svatém biřmování.

Duch svatý chce v každém stvořiti »nového člověka«.

Duše se stává novým stvořením. Malý svět duše prodělává v jediném okamžiku, kdy biskup položí ruku na hlavu biřmovance, maže svatým křižmem a říká: »Znamenám tě znamením kříže a posiluji tě křižmem spasení ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého«, ... šestý den nového stvoření.

Účinky Ducha svatého na biřmovance, který se dobře připravoval.

Nové světlo Ducha svatého, obloha pokoje a míru - s ovzduším milosti Ducha svatého, pevné rozhraničení dobrého a zlého, vzrůst a rozkvět všech ctností Božských i mravních, otevření duše Slunci: Ježíši Kristu v Nejsvětější Svátosti, spanilé luně: Církvi svaté a úchvatnému svitu hvězd apoštolských biskupů a kněží, nová síla přemáhající trojí tělesnou žádostivost: požívačnost, sobectví a pýchu života, nová záruka nesmrtelné budoucí slávy těla, chrámu Ducha svatého, a povznesení duše k nejdokonalejší podobě Boží ... to jsou účinky příchodu Ducha svatého do duše. Kde se tyto účinky nedostaví, tam se stala chyba. Odstraněním chyby a vroucím zadostučiněním Duchu svatému je možno zachytit nevýslovnou milost a dary Jeho.

Při svatém biřmování nesestupuje už Duch svatý v podobě ohnivých jazyků. Viditelným znamením při této svátosti je kladení ruky biskupovy a pomazání svatým křižmem ve znamení kříže.

Podoba ohnivého jazyka nebylo velké znamení.

A toto ještě nepatrnější znamení než byly ohnivé jazyky má v sobě hluboký význam. Kříž naznačuje, že pro zásluhy Ježíše Krista Ukřižovaného dává se biřmovanci Duch svatý. Ale současně je znamení svatého Kříže biřmovanci posilou, aby se za víru v Ježíše Krista Ukřižovaného nikdy nestyděl. Znamení svatého Kříže rozžehá skrze Ducha svatého nové mohutné světlo víry, naděje a lásky v duši. Svaté křižmo je smíšenina olivového oleje a balsámu. Olejem se pomazávali zápasníci. Biřmovanec je Duchem svatým posílen, aby se stal bojovníkem a zápasníkem pro zájmy Ježíše Krista, proti peklu a ovšem také proti tělu a světu. Balsámem se napouští mrtvé tělo, aby nepropadlo hnilobě. Duch svatý bude chránit biřmovance, před nejstrašnější hnilobou hříšných náruživostí a vášní, bude mu poskytovat milost k vzrůstu vonných ctností.

»Ale«.

To všecko je velice krásné. Ale má to všecko také svoje:

»ale«. Duch svatý tvoří nového člověka, — ale — člověk musí mít dobrou vůli spolupůsobit. »Můj Ježíši, dej mi dobrou a pevnou vůli spolupůsobit s Duchem svatým.«

Jeden z mnohých zevnějších darů.

Apoštolé kromě vnitřních darů a milostí dostali od Ducha svatého zevnější dar: mluviti rozličnými jazyky. Tento dar byl velikým zázrakem moci Ducha svatého, když povážíme jak nesnadné je naučit se mluvit cizím jazykem. Apoštolé byli vyučeni rázem. Nebylo třeba, aby se zdržovali učením se cizím jazykům. Tímto darem jim připomněl Duch svatý jejich apoštolský úkol, uložený Ježíšem Kristem: »Jděte a učte všecky národy.«

»Národů všech jazykové.«

A hned také jim byla dána příležitost k praktickému použití cizích jazyků. Mohutný hukot při sestoupení Ducha svatého přivolal na Sion veliké zástupy cizinců shromážděných v Jerusalemě na svátky, anebo přebývajících trvale již v Jerusalemě, kam přišli mnozí umřít: Parthové, od Kaspického moře, Médové od ústí Eufratu a Tigridu, Elamité západně od Babylonie, kam roku 722. mnoho Israelitů bylo odvedeno do zajetí. Někteří byli příchozí z Mesopotamie, z poříčí Eufratu a Tigridu, z Malé Asie z Pontu a Kapadocie, z Frygie, Pamfylie, z Egypta v Africe, z Říma v Italii, z ostrova Kréty, ale také z východních krajin Arabie a jistě ještě z mnohých zemí a národů. Byli to ponejvíce židé z oněch krajin, ale mezi nimi bylo také hodně proselytů, kteří z pohanů chtěli se státi vyznavači náboženství židovského.

Pod kazatelnou svatého Petra.

V tento památný den a v tuto slavnou chvíli bylo pod schodištěm večeřadla na Sionu opravdu shromáždění národů: zástupci tehdy známých národů, zástupci třech potomků Noemových: Sema, Chama, Jafeta. Semité byli Židé, Arabové, Elamité, Mesopotamci ... Z Chamitů jsou jmenováni: Egypťané, Libyové, a Cyréňané. Z Jafetovců, nebo-li, jak se nyní říká Arijců, byli tu Parthové, Medové, Kapadokové, Frygové, Římané ...

Začíná se sjednocovat, co satan rozptýlil.

Kdo by si nevzpomněl na rozchod lidstva u věže a města babylonského. Co způsobilo nesvornost v lidské rodině? Odpad od Boha, od správné víry v Něho, opuštění Jeho přikázání. Vývin různých řečí a jazyků byl příčinou rozdělení lidstva v národy. Neznalost Boha a Jeho přikázání nedopouštěla, aby se lidstvo mohlo zase sejít v jedné veliké rodině národů. A přece nemělo tak být navždy. Ježíš Kristus přišel lidstvo zase spojit v jednu rodinu: Církev, složenou z obyvatel všech národů světa. »Bude jeden ovčinec a jeden pastýř.« V sjednocování je spása a záchrana lidstva. Bůh spojuje, satan rozptyluje. Vidíme, jak mohutně začalo Božské působení Ducha svatého přitahovat národy do Církve.

Stará zbraň satanova: posměch.

Mezi shromážděnými nescházeli ani fariseové a zákoníci, kteří před padesáti třemi dny stáli pod křížem Ježíše Krista. Titíž, kteří tehdy volali: »Jsi-li Syn Boží...« A nyní nenašli jiného vysvětlení, když viděli a slyšeli znamení Ducha svatého na apoštolech: »Jsou plni sladkého vína.«

Tenkrát i dnes: usilovný boj proti jednotě v Církvi Boží.

Všecko se to opakovalo a opakuje stále v dějinách Církve Kristovy. Kdežto Duch svatý stvořil a udržuje jednotu Církve svaté, ďábel svými náhončími snaží se rozbíjet jednotu Církve zakládáním a vynalézáním různých bludných učení a falešných sektářských náboženských společností. Když si Duch svatý poznamenává svoji Církev velikými znameními podivuhodného rozvoje, velikými svatými, kteří konali zázraky... lidé dobré vůle ze všech národů žasnou a diví se, ochotně přijímají víru, která je tak mocně osvědčena mocí Boží. Zatvrzelí fariseové posmívajíce se praví: »Jak se ta Církev opovažuje, církev jako církev, zázraky jsou klam...«

Nejsou dílem Ducha svatého tak zvané národní církve, ale jsou dílem toho, který z dopuštění Božího, aby se ukázala věrnost Bohu a Církvi Ježíše Krista, má moc, aby násilím, úskokem, lží zasahoval do Božího díla sjednocení národů. »Kdo není se mnou, proti mně jest, a kdo neshromažďuje se mnou,

rozptyluje.« Luk. 11, 23. Těmito slovy Božský Spasitel odpovídá všem, kteří uvádějí své důvody k zakládání falešných církví.

Základ Církve je nerozborná Skála-Petr.

A zase povstává svatý Petr jako vůdce a nejvyšší pastýř Církve Kristovy, ostatní svatí apoštolé povstávají s ním, aby se hájili proti zlovůli fariseů, která nemohouc se uplatniti ničím vážným a opravdovým, sahala vždycky k útočné zbrani posměchu. Slovo svatého Petra bylo prosté, jasné a přesvědčivé.

Jak se to stalo, že apoštolé mluví různými jazyky.

Vyplnilo se, co Bůh předpověděl skrze proroka Joele (2, 28-32). Svatý Petr uvádí proroctví ne doslova, ale volně, některá slova hned vykládá. Místo původního slova »Potom ...« praví apoštol: »I stane se v době poslední...,« to jest před rozesláním apoštolů do všech národů... Všelikým tělem... myslí svatý Petr v přizpůsobeném smyslu už ne celý národ israelský, ale ty vyvolené z národa, kteří uvěřili v Ježíše Krista. Na těchto věřících ukáží se účinky vylití Ducha svatého prorokem Joelem předpověděného. Jedním z těchto účinků vylití Ducha svatého je nyní projevená znalost cizích jazyků u apoštolů a učedníků. Co dříve neznali, nyní dobře znají, jsouce osvíceni Duchem svatým. Proroci Bohem poslaní neznali sami ze sebe budoucích a vzdálených věcí, ale osvícením Ducha svatého je poznávali ve viděních a snech. Také tohoto daru se bude nyní dostávat od Ducha svatého nejenom některým, ale mnohým. Tak se bude víra tím mocněji šířit.

Nový dokonalý řád mezi lidmi.

Duch svatý bude posvěcovat a osvěcovat všecky, kteří uvěří, nebude rozdílů stavů, neboť i na otroky a otrokyně sestoupí a je účastnými učiní svých darů. Služebníky a služebnicemi míní ve výkladu sv. Petr skutečně nejnižší stav společnosti lidské. Pozoruhodné je, že Bůh nazývá tyto poslední lidi v ústech Joelových i Petrových »svými.« Tak sv. Petr, hlava Církve, hned na počátku jejího působení prohlašuje naprostou rov-

nocennost všech lidí před Bohem. O tuto rovnocennost všech lidí a všech stavů povede Církev nesmírný staletý boj s pohanstvím, které nepočítalo otroky a otrokyně mezi plnoprávné občany, ba často nepočítalo je ani mezi lidi a zacházelo s nimi ještě hůře, než se zachází s domácími zvířaty. Také žena neznamenala u mnohých pohanských národů nic víc než otrokyni mužovu, vydanou naprosto jeho libovůli. »Žena nemá duše ... « odvážili se tvrditi i pohanští filosofové a spisovatelé. Konečně přišlo osvobození. Svatý Pavel nepřestane kázat a psát ve svých listech: »Neboť všichni, kteří jste byli v Kristu pokřtěni, Krista jste oblékli. Tu není Žida ani pohana, ani otroka ani svobodníka, není muže ani ženy, neboť všichni jste jeden v Kristu Ježíši.« Gal. 3, 27. 28.

Na zemi krev, oheň, pára a dým ...
Na obloze znamení na slunci ...

Prorok Joel i svatý Petr staví Israelitům na paměť konec světa. Všecka ta veliká a významná znamení na zemi i na nebi se stanou před ukončením dějin lidstva. A tak mezi tímto znamením příchodu Ducha svatého na apoštoly a mezi oněmi posledními znameními bude dlouhá doba, kdy Církev půjde světem a bude volat národy k sobě.

Není v nikom jiném spásy než v Ježíši Kristu a Jeho Církvi.

Pro všecky národy a pro všecky lidi platí slovo proroka Joele: »Kdo vzývati bude jméno Hospodinovo, spasen bude.« Prorok jménem Hospodinovým myslí jméno Spasitele světa Ježíše Krista. Bude mnoho těch, kteří se budou nabízet za spasitele. Ale spasitel světa jest jenom jeden. Pro všecky národy a pro všecky věky.

Strašná výčitka.

Svatý Petr vlídnými, ale důraznými slovy připomíná všem posluchačům osobu Ježíše Krista. Bůh Otec Ho poslal a osvědčil Jeho poslání mocnými skutky, divy a zázraky. »Vy jste Ho znali, žil mezi vámi. — Vy jste ho skrze ruce bezbožníků ukřižovali a usmrtili. Bůh však umí i to nejhorší obracet k dobrému a také i tento nejhorší skutek umučení a usmrcení vtěleného Syna svého Bůh Otec od věčnosti předvídal. Věčným

svým úradkem určil, aby odsouzení a smrt nevinného Syna byla zadostiučiněním za hříchy a viny celého lidstva. Tak vlastně nejenom vy, ale celé lidstvo mělo spoluvinu na Jeho bolestném ukřižování a smrti. Moudrost Boží použila vaší zlé vůle k vyplnění své Vůle a svého Milosrdenství. Mohl i Ježíš Kristus říci, jak řekl kdysi Josef Egyptský bratřím svým: »Ne vaším záměrem, nýbrž vůlí Boží byl jsem poslán sem.«

David je svědkem. Předpověděl oslavení Těla a Duše Vykupitele.

Bůh Otec vzkřísil Syna svého. Zprostil Ho bolestí a úzkostí podsvětí, to jest smrti. Podsvětí nemohlo zadržet Syna Božího v hrobě. To věděl již prorok David a v 15. žalmu zmrtvýchvstání Vykupitele předpověděl. Verš 8. až 11. tohoto žalmu pronesl David ne sám o sobě. Hrob Davidův přece je znám. David došel v hrobě porušení. Ale Vykupitel, jehož jménem David ve verši 8. až 11. mluví, mohl o sobě říci: » . . . tělo mé odpočine v naději zmrtvýchvstání, neboť nenecháš, Bože Otče, duše mé v podsvětí,« (to jest v předpeklí, kde ostatní duše spravedlivých čekaly na vykoupení), a nedopustíš, aby tvůj světec zakusil porušení hniloby v hrobě.« David byl prorokem. Celý národ israelský ho za proroka uznával a věděl, že tento žalm se vztahuje k Vykupiteli, který podle Božího přislíbení měl vzejít z jeho potomstva.

Proroctví znali, ale nerozuměli.

Ze slov svatého Petra z jeho výkladu prorockého žalmu teprve nyní židé začali chápat, že zmrtvýchvstání Páně bylo předpověděno. Vykupitel musil vstát z hrobu a musil tak ukázat, že se na něm vyplnila proroctví.

Vyznávání víry v Ježíše Krista budí úctu andělů i lidí.

A nyní svatý Petr s apoštoly vystoupil na schodišti sionském co nejvíce do popředí. — To už nebyl Petr z nádvoří Kaifášova. — Tu je tím, čím ho chtěl mít Ježíš Kristus: » . . . a budete mi svědky v Jerusalemě a po všem Judsku i Samařsku, ano až do končin země. »V tuto věčně památnou chvíli dává apoštol Petr zadostučinění za své zapření. Před tisícovými zá-

stupy hlásí se k Ježíši Kristu tak radostně a nadšeně, že vzbudil obdiv a úctu. Dobře volil Pán Ježíš, když Petrovi řekl: »Ty jsi Petr, to jest skála, a na té skále vzdělám Církev svou . . . « »Jsme svědky« a to nejenom zmrtvýchvstání Ježíše Krista, ale také Jeho nanebevstoupení a povýšení na pravici Boha Otce.

Nejenom my, apoštolé, ale i vy . . .

A tu konečně jste svědky i vy, neboť vidíte a slyšíte, že vylil na nás, apoštoly a učedníky, Ducha svatého, jak byl slíbil. Kdyby nebyl oslaven u Boha Otce, nemohl by Ducha svatého poslati. A nejenom my apoštolé, a vy sami, ale opět i král a prorok David je svědkem, neboť v žalmu 109. předpověděl ne o sobě, ale o Mesiáši: »Řekl Pán ku Pánu mému: Seď na pravici mé . . . « Těmi slovy Bůh Otec mluví ke svému Synu a zve Ho, aby se posadil na svůj trůn slávy a moci i se svým oslaveným Tělem jako Pán a Vykupitel. — »A Toho jste vy ukřižovali.«

Poznání nesmírné nevděčnosti.

Kázání svatého Petra bylo prostinké, krátké, ale drtivě přesvědčivé. Posluchači kázání svatého Petra pochopili, co se stalo na Velký pátek; že vyvolený národ, jemuž dána byla všecka přislíbení a proroctví, že tento národ svého Vykupitele, plného nesmírné dobroty a lásky, přibil v nenávisti a nevděčnosti na kříž.

Paprsky milosti Boží taví ledy.

»Bodlo je do srdce.« Dovedeme si pomyslet, jak jim asi bylo, když milost Ducha svatého jim vnikla do srdce. Když svatý Petr s nesmírnou žalostí oplakával celý život své zapření, jak teprve měli čeho oplakávat tito židé, kteří víceméně, pokud byli s farizeji spolčeni, byli bezprostřední příčinou umučení a smrti Páně. Mnozí z nich byli pod křížem při Jeho ukřižování. Snad si v tuto chvíli vzpomínali, jak se ukřižovaný Ježíš Kristus za ně modlil: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.« A nyní cítí účinky Jeho modlitby. Ledy srdce se lámou. Vroucí láska k Ukřižovanému, který za svoji nekonečnou lásku došel tak hrozného nevděku u vlastního lidu, bolestná lítost a upřímná zkroušenost, projevily se slovy: »Co máme činiti, muži bratři?«

Když se tě dotkne milost, ani okamžik neváhej.

Svatý Petr po takovém účinku svých slov a milosti Ducha svatého žádá ihned pokání. Pokud je železo žhavé, je třeba je kouti: »Čiňte pokání a pokřtěn buď každý z vás ve jménu Ježíše Krista na odpuštění hříchů svých ... «

Apoštolští novokněží.

Svatí apoštolé začali vykonávat svůj úřad. Kázání svatého Petra bylo úkonem učitelského úřadu Ježíše Krista. Udělování svátosti křtu bylo úkonem úřadu kněžského. Na tři tisíce lidí uvěřilo slovům Petrovým, byli pokřtěni, už ne křtem Jana Křtitele, ale ve jménu Ježíše Krista. To neznamená, že by apoštolé křtili jenom jménem Ježíše Krista, neboť od počátku se křest uděloval podle rozkazu Božského Spasitele slovy: ... N., já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Svatý Petr činil svými slovy rozdíl mezi křtem svatého Jana Křtitele a křtem Pána Ježíše.

Tentokrát Duch svatý vykonal zvláštní milostí i všechno to, co jindy bude musit vykonat člověk sám dobrou přípravou.

Příprava ke křtu svatému byla tentokrát krátká. Postačilo vzbuzení víry v Ježíše Krista, základní poučení o nejdůležitějších věcech potřebných ke spasení, pak vzbuzení lítosti nad hříchy a následoval křest. Křtem svatým dostalo se věřícím odpuštění hříchu dědičného, všech osobních hříchů, odpuštění všech časných i věčných trestů. A nejenom to, dostalo se jim zvláště tentokrát na první slavný Hod svatodušní přehojné milosti a darů Ducha svatého. Církev zapustila kořeny a začala růst.

Svatý Petr rybářem duší.

Svatý Petr, plný apoštolské horlivosti a lásky, plný dojmutí a vděčnosti k Duchu svatému a k Ježíši Kristu, který požehnal tentokrát více než kdysi, když na rozkaz Jeho zajel na hlubinu a rozestřel sítě k lovení, povzbuzoval nové věřící: »Obdržíte dar Ducha svatého. Vždyť vám platí to zaslíbení, i dítkám vašim a všem, kteří jsou v dáli, kolik jich koliv povolá Pán Bůh náš.«

Vzpomínky při apoštolské práci.

Kdo dovede vypovědět, jakou radost a útěchu cítili svatí apoštolé ve slavný den seslání Ducha svatého. Jistě si vzpomínali s nesmírnou vděčností na slova Pána Ježíše při poslední večeři: »Jest vám užitečno, abych já odešel, neboť neodejdu-li, Utěšitel nepřijde k vám; odejdu-li, pošlu ho k vám. Když však přijde onen Duch pravdy, naučí vás všeliké pravdě, neboť nebude mluvit sám od sebe, nýbrž co uslyší, bude mluviti a příští věci zvěstuje vám . . .«

Jakou cenu?

Duch svatý, Stvořitel nových lidí, začal svoji nesmírnou práci v Církvi a ve světě. Každá duše pokřtěná Duchem svatým stala se a stává se novým světem, vzácnějším než celý vesmír před očima Božíma. Každá duše, která se nechala a nechává přetvořit Duchem svatým, stává se rájem pro Nejsvětější Trojici, stává se paprskem slávy ve věčné koruně Ježíše Krista.

Poznámka o počítání hodin u Židů: V národě židovském se počítaly hodiny jinak než u nás nyní. Šestá hodina ranní podle našeho počítání byla u Židů dvanáctou. Poledne bylo hodinou šestou. Když sv. Petr praví: „vždyť jsou teprve tři hodiny na den..." myslí tím naši devátou hodinu ranní.

ŽIVOT PRVNÍCH KŘESŤANŮ. UZDRAVENÍ CHROMÉHO. TŘETÍ ŘEČ PETROVA.

Vzájemná láska prvních křesťanů — Denně na službách Božích a u svatého přijímání — Věřících přibývá — Prosící chromý — Uzdraven ve jménu Ježíš — Lid žasne — Petr mluví — Ten ho uzdravil, jehož jste vy vydali na smrt — Nevědomost vás omlouvá — Aby shlazeny byly hříchy vaše — Mojžíš předpověděl — Abrahamovi bylo přislíbeno.

Sk. 2, 42 — 3, 26.

42. Trvali pak v učení apoštolském, v (bratrském) obcování, v lámání chleba a na modlitbách. 43. Na každého přicházela bázeň. Také mnoho divů a zázraků dělo se skrze apoštoly v Jerusalemě. Bázeň veliká byla u všech.

44. Všickni věřící drželi se pospolu a měli všecky věci společny; 45. statky i majetek movitý prodávali a rozdělovali je meži všecky, jak bylo komu potřebí.

46. Denně také trvali jednomyslně ve chrámě, lámali po domech chléb, přijímali pokrm s veselím a prostotou srdce, 47. a chválili Boha, majíce přízeň u všeho lidu. Pán pak připojoval k nim denně ty, kteří přicházeli ke spáse.

3, 1. Petr a Jan šli do chrámu k modlitbě na hodinu devátou.

2. Tu nesli jakéhosi muže, který byl chromý ze života matky své. — Kladli ho každého dne ke bráně chrámové, jménem »Krásná«, aby prosil o almužnu ty, kteří vcházeli do chrámu.

3. Ten uzřev Petra a Jana, ani chtějí vejíti do chrámu, prosil, aby dostal almužnu.

4. Ale Petr upřev naň s Janem oči řekl: »Pohleď na nás.« 5. I hleděl na ně pozorně očekávaje, že něco od nich dostane.

6. Petr však řekl: »Zlata a stříbra nemám, ale co mám, to ti dám: ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a choď.« 7. A vzav ho za pravou ruku pozdvihl ho. A hned utvrdily se nohy i kosti jeho.

8. Vyskočiv postavil se a chodil. Všel s nimi do chrámu, chodě, poskakuje a chvále Boha.

Ve jménu Ježíše Nazaretského vstaň a choď . . . ! Sk. 3, 6. Str. 52

9. Veškeren lid viděl ho, an chodí a chválí Boha. 10. I poznali ho, že to je ten, jenž pro almužnu sedával u Krásné brány chrámové a byli naplněni úžasem a ustrnutím nad tím, co se mu přihodilo.

11. Poněvadž se však držel Petra a Jana, sběhl se k nim pln úžasu veškeren lid při podloubí, které slove Šalomounovo.

12. Uzřev to Petr, promluvil k lidu: »Muži israelští, proč se divíte tomu aneb proč hledíte na nás, jako bychom svou mocí nebo silou byli učinili, aby tento chodil? 13. Bůh Abrahamův, Bůh Isákův a Bůh Jakubův, Bůh otců našich oslavil Syna svého Ježíše.

Toho vy jste vydali a zapřeli před Pilátem, když on usoudil, aby byl propuštěn. 14. Vy jste zapřeli světce a spravedlivého a žádali jste, aby vám byl darován muž vražedník; 15.

původce života jste zabili, ale Bůh vzkřísil ho z mrtvých; my jsme toho svědky.

16. A pro víru ve jméno jeho utvrdilo jeho jméno tohoto (člověka), kterého vidíte i znáte, ano, ta víra, která jest skrze něj, dala mu pevné to zdraví před očima vás všech. 17. A nyní, bratři, vím: učinili jste to z nevědomosti, i náčelníci vaši. 18. Ale Bůh naplnil tak to, co předpověděl ústy všech proroků, že totiž Kristus jeho bude trpěti.

19. Čiňte tedy pokání a obraťte se, by shlazeny byly hříchy vaše, 20. aby přišly časy oddechu od Hospodina a on (aby) poslal Krista Ježíše vám předurčeného. 21. Jeho musí nebe přijmouti až do časů obnovy všech věcí; o tom mluvil Bůh ústy svých svatých proroků odvěkých. 22. Mojžíš pravil: »Proroka vzbudí vám Hospodin, Bůh váš, z bratří vašich jako mne; toho poslouchejte ve všem, co bude mluvit vám. 23. Každý, kdo neposlechne proroka toho, bude vyhlazen z lidu! 24. Také všickni proroci od Samuela i po něm, kteří mluvili, zvěstovali dny tyto. 25. Vy jste synové proroků a té úmluvy, kterou Bůh učinil s otci našimi, když pravil Abrahamovi: »A v potomstvu tvém budou požehnána všecka pokolení země.« 26. Vám Bůh vzbudil Syna svého a poslal nejprve, aby vám žehnal, když by se odvrátil každý od svých nepravostí.«

Trvali v učení apoštolském.

Noví věřící byli plni horlivosti. Milost Ducha svatého naplňovala všecky a spojovala je v jednu rodinu, v níž apoštolé zaujímali nejpřednější místo. - Vyučovali a věřící vytrvale poslouchali a nejenom poslouchali, nýbrž snažili se, co slyšeli z úst apoštolů, skutkem plnit.

Starokřesťanský spis.

Čemu asi učili svatí apoštolé první věřící? Máme spis pocházející z konce prvního století po narození Krista Pána, nadepsaný: »Učení apoštolů.« Z tohoto nevelikého spisu je patrno, že apoštolé hleděli především vštípit všem věřícím Boží přikázání. Nezapomínali na slovo Božského Spasitele při po-

slední večeři: »Ten mě miluje, kdo zachovává má přikázání.« Spisek začíná: »Jsou dvě cesty: první je cesta života, druhá cesta smrti a obě se od sebe velice různí. Cesta života je tato: především milovati budeš Boha, jenž tě stvořil, a potom svého bližního, jako sebe samého, a co nechceš, aby ti jiní činili, nečiň ty jim.«

Na základě těchto dvou největších přikázání rozvádí spisek »Učení apoštolů« všecka Boží přikázání prostě, ale velice důtklivě.

Knížka »Učení apoštolů« vybízí k vyznávání hříchů, k svatému přijímání a účasti na Mši svaté, ke konání modliteb a k zachovávání postů.

Tehdy jako dnes!

»Lámáním chleba« označuje se ve starém spise křesťanském zrovna tak jako ve Skutcích apoštolských oběť Mše svaté se svatým přijímáním: »V den Páně se shromažďujíce lámejte chléb a konejte díkůčinění, vyznavše dříve své přestupky, aby vaše oběť byla čistá. Je-li někdo ve sporu se svým druhem, ať se neschází s vámi, dokud se nesmíří, aby nebyla znesvěcena vaše oběť. Neboť řečeno bylo od Pána: »Na každém místě a v každý čas mi budiž obětována oběť čistá, neboť já jsem Král veliký, praví Hospodin, a jméno mé jest podivuhodné mezi národy.«

Ke konci napomíná »Učení apoštolů« věřící: »Konejte své modlitby, své almužny a všecko, jak máte v Evangeliu našeho Pána. Bděte nad svým životem, ať nehasnou svítilny vaše a bedra vaše ať se neuvolňují, nýbrž buďte pohotoví, poněvadž nevíte hodiny, kdy náš Pán přijde. Často pak se scházejte, abyste pojednali o potřebách svých duší, neboť nic vám nepomůže všechen čas vaši věrnosti, nebudete-li dokonalí v čas poslední.«

Ztratili odvahu.

S počátku po seslání Ducha svatého neodvažovali se farisejové a zákoníci apoštoly a první křesťany pronásledovat. To, co se stalo při seslání Ducha svatého, naplňovalo všecky, i nepřátele, úctou a bázní. To byla chvilečka pokoje a klidu, aby Církev mohla pevně zapustit kořeny, než nastane pronásledo-

vání. Apoštolé denně kázali bez nejmenší bázně, Pán připojoval k nim denně ty, kteří přicházeli ke spáse.

První.

V Jerusalemě se působením Ducha svatého utvořila první farnost, první ratolest na vinném kmeni, jímž byl Ježíš Kristus, první buňka tajemného těla Kristova - Církve katolické. V této první farnosti byla i první biskupská diecése a byla v ní jako v zárodku celá Církev.

Jako jedna rodina.

Skutky apoštolské vypisují, jaký byl náboženský a společenský život v první Církvi: »Všichni věřící drželi se pospolu a měli všecky věci společny; statky i majetek movitý prodávali a rozdělovali je mezi všecky, jak bylo komu potřebí.« »Drželi se pospolu« znamená, že byli pevně navzájem spojeni milostí Víry. To bylo vnitřní pojítko, které zůstalo, i když po svátcích někteří odešli z Jerusalema do svých domovů. Tam je později apoštolé vyhledali a tam založili pak další obce křesťanské, další farnosti. Ti kteří bydlili v Jerusalemě měli mezi sebou také zevnější pojítko. Měli mezi sebou svatého Petra a apoštoly. Kázání apoštolů o lásce k Pánu Bohu a k bližnímu naplnila je takovou vzájemnou láskou, že žili jako jedna veliká rodina. Mnohý si sice ponechal svůj majetek: svůj dům, své pole, své peníze, ale nepovažoval to všecko jenom za svůj majetek, nýbrž byl ochoten podělit se se svým bližním. Někteří, domnívajíce se, že nepotřebují všecko, co mají, prodávali přebytečné a dávali apoštolům, aby to rozdělili nemajetným. A byli i takoví, kteří všecko prodali a žili v těsném společenství s druhými, kteří taktéž nechtěli mít žádného majetku. Majetek byl považován za prostředek k projevení lásky k bližnímu. Úplné odřeknutí majetku byl projev ochoty opustit všecko a následovat apoštoly ve službě Bohu a Církvi.

Komunismus neuznává soukromého majetku.

Nebyl tedy mezi prvními křesťany všeobecný komunismus, jak se pokoušeli zavést i za našich časů socialisté a komunisté.

Dokonce ne komunismus nucený a pro všechny. O tom svědčí i toto místo, kde se praví, že rozdávali bohatší ze svého majetku, jak bylo komu potřebí. Obdarovaní měli majetek a užívali ho. Také ve vypravování o Ananiášovi a Safíře budeme čísti, jak svatý Petr výslovně praví Ananiášovi:

Záleží na úmyslu.

»Zda-li pole jsouc neprodáno tobě nezůstávalo, a zda, byvši prodáno, nebylo v moci tvé?« — Z této a z jiných ukázek je patrno, že nebyl komunismus mezi prvními křesťany nařízen a všeobecně zaveden. Zůstávalo úplně na vůli každého, jakým způsobem a do jaké míry se chce zříci větší nebo menší části svého majetku. Ode všech se ovšem žádala obětavá láska, která nelpí sobecky na majetku a statku. A tu první křesťané v největší míře osvědčovali. Důvodem k tomu byla jim dokonalá láska k Bohu a k bližnímu.

Co máme říci pokusům, které čas od času činí některé složky společnosti lidské, když chtějí nuceně zavést mezi lidmi stejný majetek nebo stav bez majetku?

Všecky prostředky výrobní i konsumní patří komunistickému státu.

Pokus zavésti trvalý stav úplné bezmajetnosti ve státě a ve světě je buď dětinským nerozumem a neznalostí povahy lidské nebo šílenstvím svévolné pýchy, která chce násilím změnit lidskou povahu a přirozenost, jak je Bůh stvořil. To se ovšem nikdy nepodaří.

Je to možno, ale ne v komunistickém státě, nýbrž...

A přece! Jako v prvních dobách křesťanských se vyskytovali jednotlivci, kteří toužili odřeknout se všech pozemských věcí a věnovat se jedině službě Boží, tak vyskytují se i nyní. A Církev dává těmto, od Pána Boha zvláště povolaným jednotlivcům, možnost v životě klášterním podle pravidel řeholních vzdáti se práva na soukromý majetek a učinit věčný slib chudoby společně se slibem poslušnosti a svaté čistoty. V katolických klášterech je tedy zaveden komunismus, ovšem za-

ložený na dokonalé lásce k Pánu Bohu a na lásce k bližnímu. Tak jedině je možný, a ovšem také jenom těm, kteří mají povolání od Boha.

Co s jerusalemským chrámem?

Jerusalemští křesťané nepohrdali židovským chrámem. Byl to přece chrám jejich otců, místo slavné a památné v dějinách národa židovského. A pak, aby neodpudili opuštěním chrámu ostatní své krajany. Navštěvovali chrám, ale služby Boží v něm nekonali, a ani konat nesměli. Slavili Mši svatou v soukromých domech. Tam přistupovali všichni k svatému přijímání. Věnovali se modlitbě. Byl také zaveden zvyk, že bohatší pohostili své chudé bratry. Tyto hostiny se jmenovaly Agapé, to jest Láska.

Všichni jdou za apoštoly.

Jako Kristus Pán ve svém veřejném životě, tak i Jeho Církev v čele s apoštoly získávala si přízeň všeho lidu. Noví věřící stávali se údy Církve. Ve farisejích a zákonících však neuhasla závist a nenávist, ba naopak připravovali se k pronásledování.

Miláčci Krista Pána první do boje

Svatý Petr a Jan šli do chrámu o hodině deváté, to jest podle našeho počítání ve tři hodiny odpoledne. Už v Evangeliu jsme kolikrát pozorovali, že tito dva apoštolé bývali často spolu. Spolu šli připravit velikonoční večeři, spolu běželi ke hrobu při zmrtvýchvstání Páně, spolu se podjali lovení ryb na jezeře tiberiadském. Tito dva apoštolé měli podstoupit první boj s židovskou synagogou.

Čas k modlitbě! Tenkrát i dnes!

Sedmkrát za den měl se modlit věřící Israelita. Tak přikazoval žalm 118: »Sedmkrát za den chválu vzdávám tobě.« Ve chrámě byly zvláště troje hodiny určené k modlitbě: Hodina třetí, podle našeho počítání hodina devátá ranní, potom hodina polední, podle židovského šestá, a konečně třetí hodina odpo-

lední, podle židovského hodina devátá. Petr a Jan přicházeli k bráně Nikanorově, nebo-li bráně Krásné, na nejzazším východě chrámové síně, kudy se vchází do údolí cedronského. Tam právě přinášeli chromého muže od narození, asi čtyřicetiletého. Tam s ostatními žebráky žebrával o almužnu. Snad už za času Krista Pána zde býval, ale nebyl uzdraven. Nebyla tehdy ještě jeho hodina.

»Neopatřujte si zlata, ani stříbra...« Mat. 10, 9.

Chromý vztáhl ruku k apoštolům. Tito neměli u sebe peněz a také nemínili dáti chudákovi almužnu peněžitou. Už nyní měla se ukázat pravdivost slov apoštola Pavla: »Jsme chudí, a přece mnohé obohacujeme.« Na vyzvání svatého Petra upřel nemocný pohled na apoštoly. »Zlata a stříbra nemám, ale co mám, to tobě dám: ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a choď.« Tato slova svatého Petra stačila. Nemocný by nebyl chtěl ani věřit, že je zdráv. Proto ho svatý Petr pozdvihl. Uzdravený chodil, poskakoval a chválil Boha. Přítomní byli naplněni úžasem. Sběhli se k apoštolům v podloubí Šalomounově.

Představitel celého člověčenstva.

Uzdravení chromého a chůze neschopného člověka mělo být obrazem. Celé lidstvo bylo takovým nebožákem, který nebyl schopen nastoupiti cestu do vlasti nebeské. Nyní tomu bude jinak. Apoštol Petr se svatým Janem představovali Církev, která podá ruku nemocnému lidstvu a bude je pozvedávat z pohanské nevěry a pověry a bude je uvádět na cestu spásy.

Mocí nejsvětějšího Jména Ježíš!

Svatý Petr se zaradoval, že opět má příležitost, aby promluvil ke svým soukmenovcům. Pokorně odmítá od sebe všecek obdiv: »Neučinili jsme tohoto zázraku vlastní mocí. Bůh to učinil skrze Syna svého, Ježíše.«

První papež činí, co může!

Svatý Petr je nám velice milý svojí pokorou. Nechce pro

sebe ničeho. Ať je vzdána chvála, ale jenom tomu, komu patří. A zase připomíná s velikou mírností, ale i s velikým důrazem zločin svého národa na Ježíši Kristu. Srovnává lid židovský s pohanem Pilátem. Pilát Ho chtěl propustit, ale »vy jste Ho zapřeli a žádali jste, aby vám byl darován muž vražedník.« A tento zločin je postaven do světla tohoto zázraku. Zázrak seslání Ducha svatého, nyní zázrak uzdravení chromého a další nové zázraky spolu s apoštoly vydávají svědectví. Svědectví vydávají proroci, mezi nimi Mojžíš: »Proroka vzbudí vám Hospodin, Bůh váš, z bratří vašich jako mne; toho poslouchejte ve všem, co bude mluvit vám. Každý, kdo neuposlechne proroka toho, bude vyhlazen z lidu!« Abrahamovi přislíbil Bůh: »A v potomstvu tvém budou požehnána všecka pokolení země.«

»Vám byl Vykupitel přislíben, vy máte být první Jeho učedníky, ovšem musíte opustit každou nepravost.«

Po malé přestávce začnou zase.

Zatím co apoštol mluvil, farizeové a zákoníci, členové velerady, brousili si meče. — A my se divíme: Ó, nekonečná zlobo nevěry! Ty zatvrzelou pýchou předčíš i padlé anděly. Andělům jen jednou byla dána volba, v níž oni špatně volili. Ale vy, předáci národa židovského, a vy, předáci jiných a jiných národů i budoucích, vy ne jednou, ale tisíckrát volíte znova nevěru proti víře, zlobu proti lásce, ďábla proti Ježíši Kristu.

Ve jménu Spasitele světa!

Svatý Petr začal konati zázraky ve jménu Ježíš. Mělo být zřejmo všem: přátelům i nepřátelům, že jméno Ježíš bude mít v ústech věřících tutéž moc, kterou měla Osoba Pána Ježíše. Mocí tohoto přesvatého Jména budou apoštolé konat největší zázraky, mocí tohoto Jména budou porážet nepřátele, mocí tohoto Jména budou dobývat svět.

Úcta nebo neúcta, láska nebo nenávist.

Každý, kdo bude vzývat nejsvětější Jméno Ježíš, bude zahrnován největším bohatstvím milostí Ducha svatého. Kdo toto Jméno bude zneuctívat, ztratí všecku milost Boží. Proto věrní

křesťané budou mít nejsvětější Jméno Ježíš v nesmírné úctě. Peklo a jeho spojenci budou je mít v největší nenávisti.

Nyní i vždycky až na věky!

Podle úcty k nejsvětějšímu Jménu Boha a Spasitele bude se rozpoznávat velikost a dokonalost člověka. V nebi konečně bude prozpěvována věčná chvála Jménu Ježíš.

Čím je nám?

Svatý Bonaventura velebí Jméno Ježíš vroucími slovy: »Toť Jméno plné síly, plné milosti, plné rozkoše, líbeznosti a slávy. Jméno plné síly, neboť Ono poráží nepřítele, spojuje věřící, obnovuje síly, a občerstvuje ducha. Jméno plné milosti, neboť v Něm máme základ své víry, podporu své naděje, plamen naší lásky a dokonání své spravedlnosti. Jméno plné líbeznosti, neboť Ono je jásotem v srdci, libozvukem sluchu, medem v ústech, světlem v mysli. Jméno plné líbeznosti, neboť když je rozjímáno živí, vysloveno mírní, vzýváno sílí, občerstvuje, když se píše, a poučuje, když se čte. Jméno plné slávy, neboť slepým dalo zrak, hluchým sluch, němým řeč, zemřelým život a chromým zdravé údy. Ó, požehnané Jméno, z něhož vyplývá tak mnohá a veliká síla a moc.«

Krásné přirovnání.

Hermas, jeden z učedníků svatých apoštolů a spisovatel z prvního století, píše o nesmírné a jedinečné ceně Jména Ježíš: »Nikdo nevejde do království Božího, než kdo přijme Jméno Syna Božího. Neboť chceš-li do nějakého města vejíti, když je odevšad obklopeno zdí a má toliko jednu bránu, zdali pak můžeš do toho města jinak vejíti než branou, kterou má . . . Jako tedy . . . do onoho města nemůže se vejíti, leč skrze jedinou jeho bránu, tak také do Království Božího nelze jinak vejíti, než skrze Jméno Syna Božího, Jenž jest Bohu Otci přemilý. Syn Boží jest jediným přístupem k Bohu Otci. Jinak tedy nelze žádnému k Pánu Bohu dojíti, leč skrze Jeho Syna. Kdo tedy Jména Jeho nepřijme, nevejde do Království Božího.«

APOŠTOLÉ PETR A JAN PŘED SOUDEM. MODLITBA VĚŘÍCÍCH.

Židovští náčelníci a učitelé nemohli toho přenést — Do žaláře — Známí soudcové — Jakou mocí — Petr vysvětluje — Není v nikom jiném spásy — Co si počneme — Hrozba — Apoštolé klidně odmítají — Věřící se modlí a prosí za pomoc a ochranu.

Sk. 4, 1-31.

4, 1. Mezitím však co k lidu mluvili, přistoupili k nim kněží a velitel (stráže) chrámové a saduceové; 2. těžce totiž nesli, že učí lid a v Ježíši zvěstují zmrtvýchvstání.

3. I vztáhli na ně ruce a vsadili je do žaláře na zejtřek, neboť byl již večer. 4. Mnozí však z těch, kteří slyšeli tu řeč, uvěřili; i dosáhl počet mužů (věřících) pěti tisíc.

5. Druhého dne shromáždili se v Jerusalemě jejich náčelníci a starší a zákoníci; 6. zejména též nejvyšší kněz Annáš i Kaifáš a Jan i Alexander a všickni, kteří byli z rodu velekněžského; 7. postavili je uprostřed a tázali se: »Jakou mocí aneb v kterém jméně jste to učinili vy?« 8. Tu Petr naplněn byv Du-Duchem svatým řekl k nim: »Náčelníci lidu a starší, (poslyšte:) 9. Jestliže my jsme dnes vyslýcháni pro dobrodiní na člověku nemocném, čím totiž on jest uzdraven, 10. budiž známo všem vám i všemu lidu israelskému: Ve jménu (Pána našeho) Ježíše Krista Nazaretského, kterého jste vy ukřižovali, kterého však Bůh vzkřísil z mrtvých, — skrze toho stojí tento před vámi zdráv. 11. To jest ten kámen, který byl zavržen od vás stavitelů, který však se stal kamenem úhelným. 12. Není v nikom jiném spásy; neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spaseni býti.«

13. Tu oni pozorujíce neohroženost Petrovu a Janovu a shledavše, že to jsou lidé neučení a prostí, divili se a poznávali, že bývali s Ježíšem. 14. Poněvadž však viděli také člověka, který byl uzdraven, an stojí s nimi, nemohli nic namítnouti, 15. ale rozkázavše jim, aby vyšli z velerady ven, uvažo-

vali vespolek 16 řkouce: »Co máme učiniti s těmito lidmi? Neboť že zázrak patrný stal se skrze ně, jest zjevno všem obyvatelům jerusalemským, a nemůžeme popříti. 17. Avšak aby se to více nerozhlašovalo mezi lid,pohrozme jim, aby na základě jména toho nemluvili již nikomu z lidí.« 18. A povolavše je přikázali (jim), aby vůbec nemluvili ani neučili na základě jména Ježíš. 19. Ale Petr a Jan odpovídajíce pravili k nim: »Posuďte (sami), zdali jest spravedlivo před Bohem, abychom poslouchali více vás než Boha; 20. neboť my nemůžeme nemluviti toho, co jsme viděli a slyšeli.« 21. Oni však pohrozivše (jim) propustili je; nenalézaliť, kterak by je potrestali, a to pro lid, neboť všickni velebili Boha pro to, co se stalo. 22. Vždyť více než čtyřicet roků bylo tomu člověku, na kterém se udál tento zázrak uzdravení.

23. Byvše propuštěni, přišli ke svojim a pověděli jim všechno, co velekněží a starší jim řekli. 24. Ti uslyševše (to) pozdvihli jednomyslně hlasu (svého) k Bohu a pravili: »Hospodine, ty jsi ten, jenž učinil nebe i zemi a moře i všecko, co jest v nich. 25. Ty jsi v Duchu svatém ústy našeho Otce Davida, služebníka svého, řekl: »»Proč se vzbouřili pohané a (proč) kmenové smyslili věci marné? 26. Povstali králové země i vládcové sešli se vespolek proti Hospodinu a proti Pomazanému jeho?« 27. Neboť v tomto městě sešli se skutečně Herodes a Pontius Pilát s pohany a s lidem israelským proti svatému Synu tvému Ježíšovi, kterého jsi pomazal, 28. aby učinili, co ruka tvá a úradek tvůj předem ustanovily, aby se stalo. 29. Nyní, Pane, shlédni na hrozby jejich a dej služebníkům svým, mluviti s veškerou neohrožeností slovo tvé; 30. vztahuj ruku svou k uzdravování a činění zázrakův i divů jménem svatého Syna svého Ježíše.«

31. Když se pomodlili, otřáslo se místo, na kterém byli shromážděni, a všichni byli naplněni Duchem svatým; i mluvili slovo Boží s neohrožeností.

Jak uslyšeli o vzkříšení, běželi pro policii.

Kázání o zmrtvýchvstání Páně působilo velice mocně, neboť nebylo v celém velikém shromáždění nikoho, kdo by je

byl mohl popírat. Mrtvý Ježíš Kristus nebyl by mohl dát apoštolům moc uzdravovat nemocné. Uzdravený stál před lidem. To musilo umlčet i nejhorší odpůrce. A právě ti byli přítomni. Byli to pyšní saduceové. Článkem saducejské víry bylo, že není žádného vzkříšení. Saduceové jakž takž naslouchali slovům Petrovým. Ale jakmile začal o zmrtvýchvstání, rozčileně se vzchopili, šli pro náčelníka chrámové stráže. Náčelníkem byl židovský kněz. Přivedl s sebou posilu. Saduceové s farisejskými kněžími a velekněžími žili v nepřátelství. Ale tentokrát se spojili v odporu proti apoštolům. A vztáhli na ně ruce.

Předáci židovští nevzali si doposud z celého boje proti Ježíši Kristu ani jediného naučení: Když s hněvem a závistí pozorovali úspěchy apoštolů, chystali se použít násilí. Byli tak zaslepení a krátkozrací, že nehleděli dál. »Co bude potom? — Ježíše jsme ukřižovali, ale On vstal zmrtvých. — Pokusili jsme se podplatit vojáky. — Ale tu jsou svědkové, kteří se nedají podplatit: apoštolé. — Ježíš jim pomáhá: seslal jim Ducha svatého, dává jim moc konati zázraky. — Co máme činit? — — Nechat toho boje, který je tak zřejmě bojem proti Ježíši všemohoucímu, tedy proti Bohu? — Ne! Necouvneme, nepoddáme se, budeme bojovat dál a použijeme zase účinné zbraně násilí. Ale musíme opatrně. Lid je nadšen pro apoštoly. — Nesáhneme jim hned na život. — Napřed se pokusíme apoštoly zastrašit. Vždyť se nám to už jednou podařilo. Už jsme je přece jednou rozehnali, když jsme bili Pastýře. Už jednou se rozprchli, ani jsme nepotřebovali na ně ruku vložit.« Tak uvažovali fariseové a saduceové, s Kaifášem v čele.

Tu otázku jste si měli položit a zodpovědět!

Mnohé otázky si tito předáci židovští kladli, ale jednu otázku si přece nepoložili: »Jaký užitek budeme mít z celého toho boje proti Ježíši Kristu a proti Jeho Církvi? Co budeme mít z toho chvilkového násilného úspěchu, který daleko nelze nazvat vítězstvím?« —

»Jestliže Mne pronásledovali . . .«

Také všichni budoucí nepřátelé Ježíše Krista a Jeho Církve budou stejně zaslepeni. Povedou boj proti Církvi znova a znova v nepochopitelné domněnce, že jejich soudy a odsudky jsou

soudy poslední instance. Ale poslední instance všech soudů je Ježíš Kristus... Proto apoštolé zůstali klidni, i když je židovský kněz-náčelník chrámové stráže dal uvrhnout do vězení. Apoštolé začali trpět pro Jméno Ježíše Krista. A to nemohlo, než přinést nové úspěchy a nové požehnání. Počet věřících mužů stoupl na 5.000.

Kaifášský způsob výslechu.

Na druhý den byla svolána velerada. Petr a Jan byli postaveni doprostřed. Měli se zodpovídat, jakou mocí a v kterém jméně učinili zázrak uzdravení. Členové velerady se tázali na to, co dávno věděli. Proč? Chtěli, aby měli příčinu zakročiti proti apoštolům, když vyznají Jméno Ježíš.

Plní se...

Pán Ježíš slíbil apoštolům: »Budou vás vydávati soudům... když však vás vydají, nestarejte se, kterak aneb co byste mluvili; budeť vám dáno v onu hodinu, co máte mluviti, neboť nejste to vy, kteří mluvíte, nýbrž Duch Otce vašeho, jenž mluví ve vás.« Mat. 10, 19. 20.

Na otázku velerady odpověděl svatý Petr »naplněn byv Duchem svatým,« tváří v tvář úhlavním nepřátelům bez bázně a strachu.

Věrný svým slibům.

Nejenom židovští soudcové, ale i my hledíme s obdivem na svatého Petra. Vzpomínáme na slova Božského Spasitele při poslední večeři k Petrovi: »Šimone, Šimone, hle, satan vyžádal si vás, aby vás tříbil jako pšenici, ale já jsem prosil za tebe, aby nepřestala víra tvá, a ty někdy obrátě se utvrzuj bratry své.« Luk. 22, 31. 32. A svatý Petr upřímně tenkrát tvrdil: »Pane, s Tebou jsem hotov i do žaláře i na smrt jíti.« Luk. 22, 33.

Petr svojí osobou byl dostatečnou odpovědí veleradě. »Kde vzal tento apoštol, sice horlivý, ale bojácný, tak velikou statečnost a neohroženost?« »Jistě jedině od zmrtvýchvstalého Ježíše Krista. Věc, kterou on s takovým důrazem zastává, je věc Boží. A proti Boží věci nelze se beztrestně postavit.«

Příčina uzdravení chromého i vaší zloby je tatáž: Ježíš Kristus.

Z úst apoštolských vycházejí slova plná Ducha svatého, která zahanbují nanejvýš ty, kteří sedí na soudcovské stolici ... : »Jestliže my jsme dnes vyslýcháni pro dobrodiní na člověku nemocném, čím totiž on je uzdraven, budiž známo všem vám i všemu lidu israelskému: Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského, kterého jste vy ukřižovali, kterého však Bůh vzkřísil z mrtvých, — skrze toho stojí tento před vámi zdráv.«

Tak tomu bude do konce světa.

Apoštolé jsou vyslýcháni pro dobrodiní na nemocném, pro svědectví o pravdě zmrtvýchvstání mají být trestáni.

Nastává boj. Na jedné straně je Dobro a Pravda, na druhé straně zlo a lež.

Na jedné straně je věc Boží a lidé Bohem poslaní »aby byli tříbeni jako pšenice od plev«, na druhé straně je věc satanova a lidé od něho najatí, aby svojí zlobou a proti vlastním svým plánům a úmyslům přispěli k slavnému konečnému vítězství Božího Dobra a Boží Pravdy.

Tak tomu bude velice často v dějinách Církve. Kněží, misionáři, které Církev bude posílat, budou vězni, a nepřátelé Církve budou pány nad životem a smrtí. A přece vítězství konečné nebude patřit druhým nýbrž prvním.

Boží vězeň a mučedník vítězem nad mocnými tohoto světa.

Přijde čas, kdy svatý Petr bude stát ne před veleradou, ale před samým světovládným císařem římským. Petr jako vězeň. Císař jako pán nad životem a smrtí. Petr bude odsouzen k smrti na kříži. A přece bude Petr vítězem a ne císař.

Ještě jeden příklad.

Roku 107. po Kristu Pánu byl přiveden před římského císaře Trajána svatý Ignác, biskup antiochenský. Císař byl opojen vítězstvím nad národem Dáků a Skythů. Domníval se, že zbývá mu už pouze, aby si podmanil křesťany a že bude neomezeným pánem světa. Svatý Ignác pravil císaři: »Mylně nazýváš, císaři, zlé duchy pohanů bohy. Neboť jeden jest to-

liko Bůh... a jeden jest Kristus, jednorozený Syn Boží...« Trajan se tázal: »Myslíš toho, jenž pod Pontským Pilátem byl ukřižován?« Ignác vyznal víru: »Ano, v Něho věřím... jenž všecku zlobu satanovu podrobil pod nohy těch, kdož Ho v srdci nosí.« — Císař dále se tázal: »Nosíš tedy Ukřižovaného v sobě?« —, načež svatý biskup řekl: »Ovšem že Ho nosím...« Po tomto výslechu pronesl Trajan rozsudek: »Poroučím, aby Ignác, jenž praví, že Ukřižovaného v sobě nosí, byl veden do Říma a tam za pokrm byl dán dravé zvěři pro obveselení lidu.« Uslyšev to svatý mučedník zaradoval se více, než kdyby byl mu Trajan řekl: »Budeš císařem místo mne.« Zvolal vítězoslavně: »Děkuji tobě, Pane, že jsi mne hodným učinil dokonalé lásky k Tobě...« I v tomto případě vítězem nebyl Trajan, ale mučedník Ignác, který nosil v srdci Krista. Platí nejenom židovským předákům, ale všem, kteří pohrdají

Ježíšem Kristem.

Svatý Petr slovy žalmu 117. chtěl náčelníkům připomenout jejich zločinné počínání, že zaměňují za dobro nejhorší zlo, za Pravdu Boží satanovu lež: »Ježíš jest ten kámen, který byl zavržen od vás stavitelů, který však se stal kamenem úhelným. — Není v nikom jiném spásy; neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spaseni býti.«

Isajáš na adresu náčelníků.

Nejenom žalm 117., ale také prorok Isajáš mluvil o kameni úhelném, jímž bude Spasitel, Syn Boží, a předpověděl zároveň marný boj bran pekelných proti Němu: »Slyšte tedy slovo Hospodinovo, posměvači, kteří panujete nad mým lidem v Jerusalemě! Řekli jste totiž: »Učinili jsme smlouvu se smrtí, a s pekly jsme se dojednali... lež jsme učinili svým útočištěm, a podvodem chráníme se.« Protož toto praví Pán Bůh: Aj, já kladu na Sionu základný kámen, kámen spolehlivý, úhelný vzácný, na pevnu ležící; kdo věří, nebude kolísati; váhou učiním právo a měrou bude spravedlnost; krupobití (moc Boží) podvrátí útočiště lži, a vody odplaví jejich ochranu.« Is. 28, 14—17.

Kde »kámen úhelný«, tam také...

Proroci označovali Vykupitele jako kámen úhelný. Kristus Pán sám se nazval úhelným kamenem a potvrdil tak slova proroků: »Nikdy jste nečetli v Písmech: »Kámen, který zavrhli stavitelé, ten stal se kamenem úhelným...« Mat. 21, 42. Ze slova »kámen úhelný« vyplývá jako nutný důsledek, že na kameni úhelném bude něco zbudováno. Na Ježíši Kristu bude zbudována Církev. Kámen úhelný byl ten, na němž stavba spočívala. V základech není ovšem jenom kámen úhelný, jsou tam ještě jiné kameny. V základech Církve kolem »úhelného kamene« Ježíše Krista jsou apoštolé. Církev, která má takový »kámen úhelný« a takové základy je jenom jedna. A jako není v žádném jiném jméně a v nikom jiném spásy než v Ježíši Kristu, tak není jiné církve, která by mohla vést ke spáse, než Církev Ježíše Krista, Církev apoštolská, Církev katolická.

Útok narazil na mohutný protiútok.

Z vypravování pozorujeme, že židé měli svůj útok vypočítán na okamžité zastrašení apoštolů. Odvaha a přesvědčivá výmluvnost Petrova přinutila k ústupu předáky židovské. Apoštolé stáli pevně a neohroženě. Jejich nepřátelé zakolísali. Sami uznali svoji porážku a bezradnost: »Co máme učiniti s těmito lidmi? Neboť, že zázrak patrný stal se skrze ně, jest zjevno všem obyvatelům jerusalemským, a nemůžeme popříti. Avšak aby se to více nerozhlašovalo mezi lid, pohrozme jim, aby na základě jména toho nemluvili již nikomu z lidí.« Opakuje se totéž, co se dělo Kristu Pánu: »Co učiníme s tímto člověkem, neboť činí veliké divy.«

Bez odkladu, vroucně a vytrvale prosme Ducha svatého.

Jsme ostře zaujati proti fariseům a saduceům, že tak zatvrzele odpírali důkazům víry a tím i milosti Ducha svatého. — Jak mnoho bychom našli tenkrát i dnes a ve všech dobách lidí, kteří si počínali taktéž vůči témuž Duchu svatému. — Kdyby to byli jenom lidé vzdálení Ježíši Kristu a Jeho Církvi! Řekli bychom s politováním: »Budiž! Nechtěli přijít blíž.« Ale což, když jsou to lidé Ježíši Kristu tak blízcí, jako na příklad: — já! Jsme obklopeni ovzduším Ducha svatého,

září nám Slunce milosti: Nejsvětější Svátost Oltářní. Duch svatý v nás i mimo nás koná zázraky větší než byl Petrův. Zdálo by se, že každý, který žije v době Terezie Neumannové z Konersreuthu, musí se povznést ve víře, naději a lásce až k nejvyšší dokonalosti. Proč tomu tak není? Vždyť nám nechybí žádný ze zevnějších ani vnitřních prostředků Milosti Ducha svatého! — »Duše svatý, věrný milovníku duší našich, dej nám chtíti, ale také vykonati, co Ty chceš, dej nám také vytrvati ve všem dobrém, které si od nás přeješ, chraň nás židovské zaslepenosti a zatvrzelosti, dej nám hojnost apoštolské horlivosti!«

Heslo, které nám dává svatý Petr do boje.

Svatý Petr a Jan se rozhodně ohradili proti příkazu velerady, aby vůbec nemluvili ani neučili na základě jména Ježíš. »Posuďte sami, zdali jest spravedlivo před Bohem, abychom poslouchali více vás než Boha; neboť my nemůžeme nemluviti toho, co jsme viděli a slyšeli.«

Tato slova byla a stala se heslem všem budoucím křesťanům, stala se heslem mučedníkům, kteří tisíckrát a milionkrát budou vyzýváni, aby zapřeli Krista, aby odpadli od Církve, budou vyzýváni s pohrůžkami nejtěžších trestů a muk, s hrozbou ztráty majetku i života. Na všecky sliby a na všecky hrozby budou odpovídat hrdinové víry statečnými slovy apoštola Petra: »Více sluší poslouchati Boha než lidí. Nemůžeme nevěřiti, nemůžeme nekázati.« Svatý Polykarp, biskup ze Smyrny byl vyzván od pohanských soudců, aby se rouhal Kristu. Odpověděl: »Šest a osmdesát let sloužím Kristu a nijak mi neublížil. Jak se mohu rouhati Králi svému, kterýž mne vykoupil?«

Vděčná a důvěryplná modlitba k Bohu Otci.

Tentokrát byli apoštolé Petr a Jan propuštěni na svobodu. Velerada nemohla najít žádnou záminku pro potrestání apoštolů a měla velikou obavu, že by se lid postavil za apoštoly. Apoštolé se vrátili ke svým, to jest ke křesťanům, kteří byli pohromadě a za ně se vroucně modlili. Když shromáždění věřící slyšeli o vyšetřování a pohrůžkách židovských předáků, jednomyslně v Duchu svatém hlasitě vyslovili svoji neome-

zenou a naprostou víru ve všemohoucí Prozřetelnost Boží: »Hospodine, ty jsi ten, jenž učinil nebe i zemi a moře i všecko, co jest v nich.« Tato slova jsou vzata ze žalmu 145., který je překrásným projevem pevné víry a nezlomné důvěry v Pána Boha, v Jeho nejvyšší Moc a ochranu: »Chval, duše má, Hospodina! — Chválit budu Pána po svůj život, — pět svému Bohu, dokud budu. — Nespoléhejte na vladaře, — na lidi, u nichž není spásy. — Vyjde-li dech jejich, vrací se v prach svůj; — v den ten hatí se všecky úmysly jejich. — Šťasten, komu Bůh Jakobův pomáhá, jenž má naději v Pánu, svém Bohu, který učinil nebe i zemi, — moře a všecko, co jest na nich, — který věrnost na věky zachovává, — zjednává právo utištěným, — a jenž dává pokrm lačným. — Hospodin vysvobozuje vězně, — Hospodin dává světlo slepým, Hospodin snížené pozdvihuje, — Hospodin miluje spravedlivé. — Hospodin opatruje cizince, — vdovu a sirotka podporuje, — ale cesty hříšníkův maří. — Hospodin kraluje na věky, — Bůh tvůj, Sione, od rodu do rodu.«

Modlitba a zároveň předpověď.

Snad se modlili shromáždění věřící celý žalm 145. i žalm 2., v němž Duch svatý ústy krále Davida vybízí k oddané důvěře v naprosté vítězství Pomazaného Páně, to jest Vykupitele. Celý žalm zní:

(David mluví:) »Proč se bouří národové, — a kmeny kují marné plány? — Scházejí se králové země, — vládcové se umlouvají — na Pána a jeho Pomazaného.

(Vzbouření národové mluví:) Roztrhejme jejich pouta a jho jejich odvrhněme!

(David pokračuje:) Ten, jenž v nebesích sídlí, se směje, — Hospodin se posmívá jim. — Poté však mluví k nim ve svém hněvu, — ve svém rozhorlení je děsí: —

(Vykupitel:) Já přec jsem králem od něho učiněn — na Sionu, jeho svaté hoře! — Hlásám výrok Hospodinův: — Pravilť ke mně: —

(Bůh Otec:) »Syn můj jsi ty, — já dnes zplodil jsem tě. — Požádej, a dám ti národy v majetek, — a v tvé vlastnictví končiny země. — Ovládej je železnou holí, — a jako nádobu z hlíny je rozbij!« —

(David:) Teď tedy, králové, buďte moudří, — přijměte vý-

strahu, vládcové země! — Služte Hospodinu s bázní, — jásejte mu s uctivým chvěním. — Podvolte se přikázáním, — by se Hospodin nerozhněval, — ať není vaše cesta vám zkázou; — může snadno vzplát hněv jeho. — Blaze všem, kdo doufají v něho!«

Co je proti Církvi, je proti Kristu.

Duch svatý dal všem přítomným pochopit jasně, jak se plní a plnit budou slova žalmu: »V tomto městě« vztahují shromáždění ke slovům žalmu: »na Sionu, jeho svaté hoře«. »Proti svatému Synu tvému Ježíšovi« odpovídá slovům žalmu: »proti Pánu a proti Pomazanému jeho.« Sešli se a bouří se proti Vykupiteli, povstali proti Vykupiteli Herodes s národem israelským a Pilát s pohany. Tu zřejmě Duch svatý naznačuje ústy věřících, že boj nepřátel proti Církvi je bojem proti Kristu.

Pán Bůh jich nepředurčil, aby byli zatvrzelí ve zlém, ale věděl . . .

»Aby učinili, co ruka tvá a úradek tvůj předem ustanovily, aby se stalo.« Jak lehce by čtenář špatně rozuměl těmto slovům. — Vševědoucí Bůh věděl napřed a od věčnosti, že pyšní a zatvrzelí předáci vyvoleného národa nenaleznou zalíbení v Ježíši Kristu, ba že Ho budou na smrt nenávidět a že budou usilovat o Jeho život. A této zlé vůle jejich Bůh Otec ve své neskonalé Moudrosti použil, aby se stala Jeho vůle, aby Syn Boží trpěl, umřel a spasil svou obětí lidstvo. — Bůh neustanovil, aby to učinili, to ustanovila svobodná vůle židovských náčelníků, ale Bůh ustanovil, aby jejich zločinné vůle, vzdorující každé milosti Boží bylo použito ke spasitelné oběti Syna Božího.

Modlívejme se také tak k Duchu svatému.

Jak krásně prosí první věřící: Ne za potrestání nepřátel, ani ne za ušetření od pronásledování, ale prosí za sílu a statečnost, za účinnost slova Božího a za zázraky a divy ve jménu Ježíše Krista. Okamžitě Duch svatý vyslyšel jejich vroucí modlitbu a dal jim všem pocítit, že Jeho síla spočívá na nich a že je nikdy neopustí.

ANANIÁŠ A SAFÍRA.

Celá farnost jerusalemská jako jedna rodina — Apoštolé káží — Věřící konají skutky lásky — Levita prodal pole a odevzdal apoštolům — Ananiáš také se chce ukázat horlivým křesťanem — Prodal pole — Přetvařoval se — Trest Boží za lež a přetvářku — I Safíra se pokusila oklamat svatého Petra — Tentýž trest Boží.

Sk. 4, 32—5, 11.

32. Obec věřících měla jedno srdce a jednu duši; nikdo z nich neříkal, že by něco z majetku jeho bylo mu vlastním, nýbrž všechno bylo jim společné.

33. Mocí velikou vydávali apoštolové svědectví o zmrtvýchvstání Ježíše Krista, Pána našeho, a milost veliká byla na nich všech.

34. Vždyť nebylo mezi nimi ani žádného chudého, protože ti, kteří byli majetníky polí nebo domů, prodávali je, přinášeli
peníze stržené za to, co prodávali, 35. a kladli je k nohám apoštolů.

Rozdávalo se pak každému podle toho, jak bylo komu potřebí.
36. Tak Josef, který byl od apoštolů nazván Barnabášem, to jest v překladě »syn útěchy«, levita, rodem z Cypru,
37. maje pole, prodal je, přinesl peníze za ně a položil je k nohám apoštolů.

5, 1. Jeden muž však, jménem Ananiáš, s manželkou svou Safírou, prodal pozemek
2. a nechav lstivě za sebou něco z utržených peněz s vědomím své manželky, přinesl jakýsi díl a položil jej k nohám apoštolů.

3. Ale Petr řekl jemu: »Ananiáši, proč zaplnil ďábel srdce tvé, abys selhal Duchu svatému a lstivě nechal za sebou z peněz utržených za pole?
4. Zdali jsouc neprodáno tobě nezůstávalo, a zda byvši prodáno nebylo v moci tvé? Proč jsi usmyslil sobě tuto věc? Neselhal jsi lidem, nýbrž Bohu.«

5. Ananiáš slyše ta slova, padl a skonal. I připadla bázeň veliká na všechny, kteří to slyšeli.
6. Mládenci pak vstavše zavinuli ho a vynesše pochovali ho.

7. As po třech hodinách přišla i manželka jeho, nevědouc, co se přihodilo.
8. I řekl jí Petr: »Pověz mi, za tolik jste pole prodali?« Ona řekla: »Ano, za tolik.«
9. A Petr k ní: »Proč jste se umluvili, abyste pokoušeli Ducha Páně? Hle nohy těch, kteří pochovali muže tvého, jsou přede dveřmi a vynesou tě.«
10. I padla hned před nohy jeho a skonala; mládenci pak vešedše nalezli ji mrtvou, a vynesše pochovali (ji) vedle muže jejího.
11. I přišla bázeň veliká na celou církev a na všechny, kteří o tom slyšeli.

*

»Moje« a »tvoje«.

Pán Bůh dal člověku právo na majetek, a Bůh sám majetek každého člověka chrání svým zákonem: »Nepokradeš!« Ale to neznamená, že by člověk měl lpět tělem i duší na svém majetku a že by nemohl říci: to je moje, ale chci, aby všecko moje bylo kdykoliv k službám všem potřebným. To může říci a když to řekne a koná, dává mu Pán Bůh za časné statky statky věčné, které rez a mol nekazí, a zloději nevykopávají a nekradou. A tak si s majetkem počínali první křesťané. Dávali, co měli, buď zcela nebo zčásti k použití apoštolům. Považovali se navzájem za bratry a sestry. Bylo jim zásadou: »Co je moje, může být také tvoje, poněvadž jsi mým bratrem v Kristu Pánu.«

Dokonalá láska dokonale sjednocuje.

Křesťané v Jerusalemě byli navzájem spojeni dokonalou láskou k Ježíši Kristu a láskou i poslušností k viditelnému zástupci Ježíše Krista: k svatému Petrovi. Jejich láska byla všestranná a netýkala se jenom majetku. Byla taková, jak o ní psal později svatý apoštol Pavel: »Kdybych rozdal na pokrmy chudých veškeren statek svůj a vydal své tělo k spálení, lásky však kdybych neměl, nic by mi to neprospělo. Láska jest shovívavá, dobrotivá; láska nezávidí, nechlubí se, nenadýmá se, není ctižádostivá, nehledá svého prospěchu, neroztrpčuje se,

nemyslí o zlém, neraduje se z nepravosti, nýbrž raduje se s pravdou; všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje, všecko přetrpívá... Nyní trvají víra, naděje, láska, tyto tři; ale největší z nich jest láska.« I Kor. 13, 3.

Podíváme se do své duše, jak to tam vypadá.

Svatý Řehoř vysvětluje podrobně slova svatého Pavla: »Trpělivá jest totiž láska, poněvadž křivdy bez urážky snáší. Dobrotivá pak jest, že za zlé hojně splácí dobrým. Nezávidí, neboť neumí prospěchům pozemským záviděti, ježto na tomto světě ničeho si nežádá. Nenadýmá se a nechlubí se, protože odměnu vnitřní (pro duši si) žádá, a přednostmi vnějšími se nevynáší. Nejedná ctižádostivě, protože se vzdaluje ode všeho, co by se nesrovnávalo se šlechetností. Neroztrpčuje se, neboť i jsouc nespravedlivě pronásledována, nedá se k pomstě strhnouti. Nemyslí ničeho zlého, poněvadž všechnu zášť z kořene vytrhuje. Neraduje se z nepravosti, protože dychtíc všecky milovati, neraduje se ze zkázy protivníků. Raduje se s pravdou, poněvadž ostatní jako sebe milujíc, co na jiných dobrého vidí, jako z vlastního prospěchu se těší.«

Kdo je křesťanem?

Svatý Lukáš vzdal největší chválu věřícím. O apoštolech kratince praví, že mocí velikou vydávali svědectví o Zmrtvýchvstání Páně.

Znova a znova svatý Lukáš připomíná, že apoštolé neustále plnili rozkaz Pána Ježíše: »Budete mi svědky..., to jest budete svědky mého Zmrtvýchvstání.«

Tak svatý Lukáš naznačuje, že víra a Církev křesťanská spočívá na svědectví apoštolů o Zmrtvýchvstání Páně. A Zmrtvýchvstání Páně je důkazem Božství Ježíše Krista. Kdo přijal svědectví apoštolů a uvěřil v Božství Pána Ježíše byl pokristěn, jak říkáme: po-křtěn. Slovo pokřtěn vzniklo z původního »po-kristěn«. Stal se křesťanem. I slovo křesťan vzniklo ze jména Kristus, Kristi-an, to jest ten, jenž patří Kristu, jenž je spojen s apoštoly a s celou Církví Kristovou. Křesťanem správně se tedy nazývá jenom člen Církve Ježíše Krista, Církve katolické. Jedině Církev římskokatolická trvá po dvě tisíciletí v ustavičném vnitřním a nejužším spojení s Ježíšem

Kristem. Ona jediná má právo a moc, aby s Ježíšem Kristem spojovala své věřící.

Větve oddělené od stromu, jsou »s toho stromu«, ale už nejsou stromem.

Tak zvané »církve«, které vznikly odpadem od Církve Kristovy nejsou Kristovy a nemohou spojovat s Ním. Jestliže se domnívají, že mají něco z křesťanství, mají to »původem«, ale ne životem. Pán Ježíš nazval svoji Církev stromem vyrostlým ze semének hořčičného. Suchá ratolest, když odpadne od mateřského stromu, má se stromem společný svůj »původ«, má ze stromu své dřevo, ale což je to platné, když přestala být spojena se stromem životní mízou, když je oddělena nadobro od kmene, když nemůže už kvést, ani ovoce přinášet. »Jestliže kdo ve mně nezůstane, vyvržen bude ven jako ratolest; i uschne a seberou ji a vyvrhnou na oheň a bude hořeti.« Tato slova Božského Spasitele při poslední večeři velice zřetelně připomínají, že každá ratolest, to jest každá duše musí mít vnitřní, nejužší spojení s Kmenem, to jest s Ním samým, s Jeho Osobou a s Jeho životem skrze Církev. Pak teprve může se nazývat v pravém slova smyslu »křesťanem«, člověkem patřícím Kristu.

Pod maskou křesťanství se skrývá nevěra.

Jak daleko sahá zloba satanova vidět z toho, že v naší době je mnoho těch, kteří se židy nevěří ve Zmrtvýchvstání Ježíše Krista a nevěří tedy ani v Jeho Božství. Ale nejenom to! Zakládají se nové církve a chtějí, aby byly pokládány za křesťanské, ačkoli pohrdli svědectvím apoštolů o Zmrtvýchvstání Ježíše Krista, a přisvědčili židům v jejich nevěře. Nevěra židů stala se vírou mnohých sekt protestantských, i tak zvané »církve československé«, založené v naší vlasti. Jediná věta ze skutků apoštolských usvědčuje všecky falešné učitele i vyznavače od jerusalemských židů až po »církev československou«. Nevěří v Božství Ježíše Krista, proto nejsou a nemohou být křesťany. Židé nevěřili bez masky. Církev československá nevěří, ale nasazuje si masku. Tím hůře.

Církev musí mít majetek, aby mohla konat dobré.

První křesťané nerozdávali sami svůj majetek, nýbrž přinášeli svoje dary apoštolům. Apoštolé pak podle uznání a rozvahy rozdíleli chudým. Takže nebylo nuzného mezi nimi. Svatý Lukáš uvádí příklad: Josef, zvaný Barnabáš, rodák z Cypru, prodal své pole a stržené peníze složil u nohou apoštolů. Svojí obětavostí dal příklad mnohým a proto je ve Skutcích apoštolských zvláště jmenován.

Křesťanské lásky bylo vždycky třeba, je jí třeba také dnes. Apoštolé měli ve svých rukou velké obnosy peněz. A bylo jich také potřebí. Z těchto peněz pomáhalo se chudým. V pohanských dobách tehdejších byly rozdíly majetkové ohromné. Zcela nemajetných, opuštěných, nemocných, utlačovaných, otroků bylo velice mnoho. Doposud se o tyto lidi nikdo nestaral. Teprve Církev Kristova, řízená apoštoly. Ale nejenom to. Bylo zapotřeebí zřizovat oltáře, upravovat místa, roucha k Bohoslužbě. Obětavost prvních křesťanů se horlivě starala, aby ničeho nechybělo.

Církev ve všech dobách počínala si podle vzoru apoštolů. Věřící ve všech staletích věděli, že Církev je jedna veliká rodina, která potřebuje prameny hmotných prostředků, aby mohla vykonávat své poslání. Vždycky Duch svatý vzbuzoval mezi věřícími šlechetné duše, které obětovaly kolikrát i všecek svůj majetek a dávaly Církvi-Matce. Tak vznikaly velkolepé chrámy, byly zřizovány a vydržovány školy, ústavy pro chudé, nemocné, opuštěné.

Církev jako Matka národů buduje nové a nové kostely, školy, nemocnice, sirotčince . . .

A nejinak je tomu i dnes. Rukama nástupců svatých apoštolů prochází velké obnosy, Církev má značný majetek, statky, budovy, ale to není majetek jednotlivcův, nýbrž je to majetek celé Církve a je určen pro nejvyšší dobro celé křesťanské rodiny. Běda, jednotlivci, který dočasně spravuje některou část majetku církevního a nepoužívá jej pro dobro Církve. Běda tomu, kdo odcizuje část majetku Církve pro své zištné a sobecké účely. Víme, jak pochodil Jidáš. A četli jsme o licoměrném podvodu Ananiáše a Safíry.

Protože je to jenom smetí.

Duchu svatému se ošklivý nesmírně každý, kdo pošetile, lakotně a ziskuchtivě lpí na majetku. Majetek, je-li dobře použit, je velikým dobrodiním a požehnáním, je-li používán s lakotou, stává se strašlivou kletbou a záhubou jednotlivců i celých rodin. Proto Duch svatý líčí záhubu Ananiáše a Safíry na počátku působení Církve Ježíše Krista, aby dal výstrahu všem budoucím. Jako v Evangeliu dal výstrahu na lakotném apoštolu Jidášovi všem budoucím biskupům a kněžím, kteří budou spravovat církevní majetek, tak zase na Ananiášovi a Safíře dává výstražný příklad všem věřícím.

Slabí ve víře podléhají touze po časných věcech.

Ananiáš a Safíra měli příliš rádi svůj majetek. Byli by rádi alespoň něco z něho podrželi. Snad si také myslili: Kdo ví, jak bude dále, co bude dále s Církví. Kdo ví, zdali nebudeme majetku potřebovat, kdyby se s Církví a s apoštoly něco stalo. Nějaký čas vedli boj s láskou k penězům a s různými pochybnostmi. Ale kolem nich mnozí a mnozí ochotně přinášeli majetek k nohám apoštolů.

Na obě strany.

Ananiáš a Safíra cítili se zahanbeni před ostatními. Proto se rozhodli ke lsti a přetvářce. Prodají pole. Část peněz si ponechají pro všecky případy, ale to nesmí nikdo vědět, všichni si musí myslit, že Ananiáš a Safíra jsou velice horlivými křesťany, že složili k nohám apoštolů všecky peníze. Slabá víra a láska k penězům způsobily, že skutečně Ananiáš přistoupil k svatému Petrovi se lstí.

Ne svatý Petr, ale Duch svatý stihl oba manžely okamžitým trestem.

Ale svatý Petr osvícen Duchem svatým poznal, neupřímnost, lest a lež Ananiášovu: »Ananiáši, proč zaplnil ďábel srdce tvé, abys selhal Duchu svatému a lstivě nechal za sebou peněz . . .?« Mohl sobě nechat, kolik chtěl, ale ne lstí a přetvářkou. »Neselhal jsi lidem, nýbrž Bohu.« Po těch slovech Ananiáš náhle skonal.

Takové zamlčení daleko nebylo to nejhorší.

Přísný trest! Ale první křesťané musili poznat, jak je Duchu svatému odporná lež a neupřímnost. A ještě k tomu před apoštoly, zástupci Ježíše Krista. Kdo lhal apoštolům, lhal Duchu svatému. Apoštolé konali svůj úřad ve spojení s Duchem svatým. Safíře se stalo podobně. Ananiáš a Safíra zamlčeli majetek, peníze. Oč hůře, když křesťan zamlčí hříchy. Chce se ukázat, že je dobrým křesťanem, že chodí ke sv. zpovědi. Zatím ale lže. A ne lidem. Lže Ježíši Kristu a Duchu svatému.

Zdánlivá nevinnost.

Lež zdánlivě vypadá dosti nevinně. Ale je nesmírným zlem. Zloba lži vynikne, když ji srovnáme s pravdou. Bůh je Pravda. A co je lež? Každá lež je řečí zlého ducha. Pán Bůh se nikdy k žádné lži hlásit nebude, i kdyby byla pronesená v nejlepším úmyslu.

Přijmeme napomenutí a výstrahu.

Svatý Ambrož píše: »Apoštol Pavel napsal: »Odloživše lež, mluvte pravdu každý s bližním svým; neboť jsme vespolek údy.« Poněvadž jsme stvořeni v pravdě a spravedlnosti a ve křtu jsme znovuzrozeni. Tudíž se nám přikazuje odložiti lež, uchopiti se pravdy a s bratrem lstivě nejednati, aby bylo zřejmo, že si vespolek ve svých záležitostech přejeme, jsouce údy jednoho Těla.« A svatý Bonaventura připojuje: »Lež je tak příliš zlá, že ani Bůh, který utvořil svět z ničeho, ji nemůže učiniti dobrou.«

Hermas, žák apoštolů a církevní spisovatel, dává důtklivou výstrahu před lží: »Bůh zajisté jest pravdivý v každém slově, a lži v Něm není. Kdo tedy lhou, ti zapírají Pána, nevracejíce Pánu odkazu, jejž byli přijali. Přijali zajisté Ducha pravdy. Toho-li zneuctívají lží, poskvrňují odkaz Páně a stávají se lháři.«

PETR A APOŠTOLÉ ČINÍ NOVÉ ZÁZRAKY. ANDĚL JE OSVOBOZUJE ZE ŽALÁŘE. USTANOVENÍ JÁHNŮ.

Duch svatý neustává působit v apoštolech — Odevšad přinášejí nemocné — Saduceové vztahují ruce na apoštoly — Ve veřejném vězení — Anděl vyvádí apoštoly — Služebníci hledají apoštoly ve vězení — nalézají je v chrámě — Opět před veleradou — Petr odpovídá — Náčelníci pukají hněvem — Gamaliel staví se na obranu apoštolů — Zbičováni — S tím větší horlivostí zvěstují Evangelium — Stížnost některých křesťanů — Vyvolení jáhnů.

Sk. 5, 12—42, 6, 1—7.

12. Skrze ruce apoštolů dělo se v lidu mnoho zázraků a divů. Všichni bývali jednomyslně v podloubí Šalomounově.

13. Z ostatních však neosměloval se nikdo připojit k nim, ale lid je velebil.

14. Vždy více přibývalo Pánu věřících, množství mužů i žen.

15. I vynášeli nemocné na ulice a kladli je na lůžka i nosítka, aby, když by šel Petr, alespoň stín jeho zastínil někoho z nich (a byli osvobozeni od nemocí svých).

16. Přicházelo do Jerusalema také množství lidu z měst okolních; přinášeli nemocné a od nečistých duchů trápené, a ti všichni byli uzdravováni.

17. Tu povstal velekněz a všickni, kteří drželi s ním, to jest
strana saducejská; byli naplněni řevnivostí. 18. Vztáhli ruce
na apoštoly a vsadili je do veřejného vězení.

19. Avšak anděl Páně otevřel v noci dveře vězeňské, vyvedl
je ven a řekl: 20. »Jděte, postavte se a mluvte v chrámu k lidu
všecka slova života tohoto.«

21. Uslyševše to vešli na úsvitě do chrámu a učili. Když pak přišel velekněz a ti, kteří s ním drželi, svolali veleradu, a to veškeré starešinstvo synů israelských, a poslali do žaláře, aby je přivedli.

22. Ale služebníci přišedše a otevřevše vězení nenalezli jich;
i vrátili se a ohlásili: 23. »Žalář jsme sice nalezli zavřený s ve-

škerou bezpečností, též stráže přede dveřmi, avšak otevřevše nenalezli jsme uvnitř nikoho.«

24. Jak ta slova uslyšeli velitel chrámový a velekněží, byli na rozpacích o nich, co by to bylo. 25. Kdosi však přišed oznámil jim: »Hle, muži, které jste vsadili do vězení, stojí ve chrámě a učí lid.«

26. Tu odešel velitel se služebníky a přivedl je; nikoliv násilím, neboť báli se lidu, aby jich neukamenovali.

27. Přivedše je, postavili je ve veleradě. I otázal se jich velekněz: 28. »Přísně jsme vám přikázali, abyste neučili na základě jména toho a hle, naplnili jste Jerusalem učením svým a chcete uvésti na nás krev toho člověka.«

29. Petr však a apoštolé odpověděli: »Poslouchati sluší více Boha než lidí. 30. Bůh otců našich vzkřísil Ježíše, kterého jste vy usmrtili pověsivše ho na dřevě. 31. Toho povýšil Bůh pravicí svou za kníže a Vykupitele, aby dal pokání a odpuštění hříchů lidu israelskému. 32 A my jsme svědky těch věcí, i Duch svatý, kterého Bůh dal těm, kteří ho poslouchají.«

33. Uslyševše to pukali hněvem a pomýšleli je usmrtit.

34. Ale jeden farizeus, jménem Gamaliel, učitel zákona u všeho lidu vážený, povstal ve veleradě, rozkázal, aby ty lidi na malou chvíli vyvedli ven, 35. a řekl k nim: »Muži israelští, dobře si rozmyslete při těchto lidech, co máte činiti. 36. Neboť před těmito dny povstal Theudas pravě, že jest některým (velikým) a přidrželo se ho počtem as čtyři sta mužů; byl však usmrcen, a všichni, kteří ho následovali, byli rozptýleni a zničeni. 37. Po něm povstal Juda Galilejský — za dnů soupisu — a svedl za sebou lid k odboji; také on zahynul, a všichni, kteří ho následovali, byli rozprášeni. 38. Proto, co se týká záležitosti nynější, pravím vám: »Upusťte od těchto lidí a nechte je; neboť je-li z lidí záměr ten nebo to dílo, rozpadne se, 39. je-li však od Boha, nebudete moci je zrušiti; — abyste snad nebyli shledáni jako odbojní Bohu.« I poslechli ho.

40. Povolali k sobě apoštoly, zmrskali je a přikázali (jim), aby nemluvili již na základě jména Ježíšova a propustili je.

41. I šli z velerady s radostí nad tím, že byli hodni učiněni trpěti pohanu pro jméno Ježíšovo. 42. A nepřestávali každého dne ve chrámě i po domech učiti a zvěstovati Krista Ježíše.

6,1. V těchto dnech, když se rozmnožoval počet učedníků, nastala nevole Hellenistů proti Hebreům, že při denním podělování vdovy jejich byly zanedbávány.

2. Proto dvanáct apoštolů svolalo k sobě shromáždění učedníků a řekli: »Není záhodno, abychom my, nechávajíce slova Božího, přisluhovali stolům. 3. Proto, bratři, vyhlédněte si ze sebe sedm mužů dobré pověsti, plných Ducha svatého a moudrosti abychom je ustanovili k tomu úkonu, 4. my však vytrváme při modlitbě a službě slova.«

5. Ta řeč zalíbila se všemu množství, i vyvolili Štěpána, muže plného víry a Ducha svatého, Filipa, Prochora, Nikánora, Timóna, Parmenu a Mikuláše, proselytu z Antiochie.

6. Ty představili apoštolům, a oni pomodlivše se vložili na ně ruce.

7. A slovo Páně rostlo a počet učedníků v Jerusalemě rozmáhal se velice; také četný zástup kněží poslouchal víry.

*

Ruce Ježíše Krista.

Ruce apoštolů šířily všude veliké požehnání. Uzdravovaly nemocné, vymítaly zlé duchy, udělovaly odpuštění hříchů, vyprošovaly milost Boží. Řekli bychom: nebyly to takřka ani ruce apoštolů, ale byly to ruce Ježíše Krista.

Všecko dobré, co je na světě, všecku milost Boží, všecko Boží požehnání i dnes zjednávají lidem ruce nástupců svatých apoštolů, ruce biskupů a kněží katolických. Proto zasluhují takové úcty, jaké si zasloužily ruce svatého Petra, svatého Jana a ostatních apoštolů.

Každé požehnání knězovo zjednává milost a pomoc Boží. Denně drží tytéž ruce Ježíše Krista, denně se spínají k modlitbě. Tyto ruce obohacují svět. Kněžské ruce naplňují svět požehnáním a nebe naplňují šťastnými dušemi.

Bázlivá úcta.

Křesťané scházeli se s apoštoly v podloubí Šalomounově, tam kde Pán Ježíš kázával. Z ostatních židů, kteří neuvěřili, nikdo se neodvážil tam se k nim připojovat nebo je vyrušovat. Pro veliké divy a zázraky všichni měli apoštoly ve veliké úctě. Celé město bylo svědkem nových a nových uzdravení, vymítání zlého ducha. Stín svatého Petra se dotkl nemocného a byl uzdraven.

Protivenství k největšímu dobru.

Církev denně vzrůstala. Velerada se znova vzchopila a dala vsadit apoštoly do vězení. Ale jenom proto, aby dala příležitost apoštolům k novým zásluhám a tím i dílu jejich k novému mohutnému rozmachu.

Vzácný ochránce Církve.

Nebylo by nic divného, kdyby apoštolé ve vězení byli poněkud sklesli na mysli. Vždyť viděli před sebou veliké moře nevěry a zloby a jistě jim nebylo tajno, že se jedná o jejich život. Modlitba plná důvěry jim byla posilou. I věřící nepřestávali se modlit. Účinek těchto modliteb byl tak mocný, že anděl sestoupil a otevřel apoštolům dveře žaláře a zprostil je pout. Snad to byl archanděl Michael, který je ochráncem Církve. Povzbudil apoštoly k nebojácnosti: »Jděte, postavte se a mluvte v chrámě k lidu všecka slova života tohoto.« Strážcové vězení nepozorovali ničeho. Dveře byly zase zavřeny. Časně z rána vešli apoštolé do chrámu. V prostorách chrámových zdržovali se poutníci po celou noc. Před východem slunce přicházeli mnozí další, kteří byli pamětlivi knihy Moudrosti, že proto se mana dávala časně z rána, aby všem bylo známo, že člověk má slunko předcházet k blahořečení a velebení Božímu.

Kolikáté už překvapení, ale stále ještě ne obrácení.

Apoštolé mluvili k shromážděným plni nadšení a horlivosti. Zatím časně z rána se sešli členové velerady ve velkém počtu, neboť všichni věděli, že jde o věci nesmírně důležité. Poslali do vězení pro apoštoly. Sluhové se vrátili bez apoštolů. Jejich vypravování naplnilo veleradu novým úžasem: Stráže stály na svých místech, žalář byl náležitě zavřen, ale apoštolů jsme nenalezli. Celé shromáždění bylo touto zprávou ohromeno. Z rozpaků vytrhla je nová zpráva: »Hle, muži, které jste vsadili do vězení, stojí ve chrámě a učí lid.« Nebylo to tedy už tajemstvím, že se apoštolé dostali ze žaláře mimořádnou mocí.

Po všech těchto událostech nebylo možno proti apoštolům použít násilí. Lid byl pro apoštoly tak nadšen, že by byl kamenoval stráž, která by na ně chtěla sáhnout. Přivedli apoštoly bez nucení, jen na vyzvání.

Nenávist, která se proměnila v posedlost zlým duchem.

Čekali bychom, že první otázka velerady bude: »Jak jste se dostali z vězení?« Ale svědomí členů velerady se bálo. Tušili, že by odpověď apoštolů byla pro ně výstrahou před dalším pronásledováním apoštolů. Velekněz ustrašený, ale také na nejvyšší míru rozzuřený všemi dosavadními nezdary v boji proti Ježíši Kristu a Jeho Církvi, volal na apoštoly: »Přísně jsme vám přikázali, abyste neučili na základě jména toho . . .« Nechce, a snad ani nemůže vyslovit Jména Božského Spasitele. A v tom můžeme vidět už skutečnou posedlost zlým duchem, ovšem posedlost zaviněnou. ». . . a hle, naplnili jste Jerusalem učením svým a chcete uvésti na nás krev toho člověka.«

S pronásledováním roste odhodlanost a horlivá láska.

Svatý Petr plný Ducha svatého vystupuje do popředí, mluví s radostnou odhodlaností a jistotou, s velikou láskou vyslovuje jméno: Ježíš. »Více sluší poslouchati Boha než lidí.« Znova svatý Petr připomíná umučení a oslavení Páně a vybízí k pokání. Znova sebe a apoštoly prohlašuje za svědky, volá za svědka i Ducha svatého.

Obhájce z řad nepřátel.

Ale znova také ukazuje se bezmezná zatvrzelost a zloba fariseů a zákoníků. Byl navržen trest smrti pro apoštoly. A tehdy, ve chvíli pro apoštoly velice nebezpečné, povstává jim obhájce v řadách členů velerady, jeden z nejváženějších členů, Gamaliel, a pronáší památná slova: »Pravím vám: upusťte od těchto lidí a nechte je; neboť je-li z lidí záměr ten nebo to dílo, rozpadne se, je-li však od Boha, nebudete moci je zrušiti; — abyste snad nebyli shledáni jako odbojní Bohu.« Gamaliel uvedl příklady dvou lidí: nějakého Theudase a Judy Galilejského, kteří chtěli udělat převrat, ale bídně zahynuli. Jejich podnik byl z lidí a ne z Boha, proto rozpadl se a zahynul zároveň s lidmi, kteří ho vedli. Slova Gamalielova stala se pravidlem, které se ukázalo správným na Církvi Ježíše Krista.

Rozvážný Gamaliel pronesl slova hodná péra svatého Lukáše. Slova Gamalielova nebyla sice slovy Ducha svatého, ale byl to výrok opatrnosti a rada ze zkušenosti vážného starce

a učitele: »Je-li toto dílo z Boha, nebudete moci je zrušiti; ... abyste snad nebyli shledáni jako odbojní Bohu.«

V žádném jiném případě, jen v tomto jediném.

Jinak ovšem nelze brát radu Gamalielovu jako zásadu pro vrchnosti a představené, že by snad měli každého nechat dělat co chce, učit čemu chce, ať se ukáže, co je z Boha a co není z Boha. — Vrchnost je od Boha ustanovena k tomu, aby bránila všemu zlému, a aby ze všech sil podporovala dobré. Kdyby toho nečinila, byla by úplně zbytečnou. Jsou však případy, že lidé stojící v čele nějaké společnosti nedovedou vlastní vinou rozeznati, co je dobré a co je zlé, co je Boží a co je proti Bohu. —A v takových případech Boží věc bojuje a chrání se sama, svojí vnitřní sílou, kterou má od Ducha svatého.

Slepí vůdcové — odbojní Bohu.

Tak tomu bylo i u velerady. Velerada stála v čele národa židovského. Většina jejích členů odvrátila se už dávno od Božích přikázání. Velerada židovská neměla ustanovení ani poslání od Boha. Byla zřízením lidským. V hříšné zaslepenosti postavila se proti Bohu a Spasiteli Ježíši Kristu. Vlastní vinou nerozeznávala, co je zlé a co je dobré, co je Boží a co je proti Bohu. Jako pronásledovala Ježíše Krista, tak začala pronásledovati i Jeho Církev. Mladičká Církev byla bez ochrany. Světská moc židovská a brzy na to i vláda pohanského státu římského nejenom že Církvi neposkytly ochranu, ale staly se úhlavními Jejími nepřáteli. Církev začala krvácet pod prvními ranami nepřátel. A tehdy se ukázalo, podle slov Gamalielových, je-li toto dílo z Boha.

Po tisíci a devíti stech letech.

Ježíš Kristus nechává vždycky nějaký čas svoji Církev pronásledovat a utlačovat, ale jenom proto, aby tím skvěleji Jí dal později zvítězit. Přijde čas, že nepřátelé Církve jsou pokořeni, A zase povstávají jiní a zase se opakuje totéž. Zase Církev je sražena k zemi, je ukřižována a kamenována. Ale i ti noví nepřátelé Její jsou shledáni odbojní proti Bohu, jsou zatlačeni a

zahanbeni. A Církev znova a znova slaví vítězství i nad nejmocnějšími nepřáteli.

Prvními nepřáteli církve byli židé. Ale, jak Gamaliel předpověděl: Církev trvá, ale židé byli shledáni odbojní proti Bohu. Stihl je trest Boží.

Pohanský Řím chtěl Církev zničit. Nezničil Ji, ale sám byl shledán odbojným proti Bohu. Kde je pyšná sláva Neronů, Domitiánů, Diokletiánů, Juliánů? Církev trvá. Dívá se všem svým nepřátelům do hrobu, přečká je všecky. A kolikrát ještě potom se opakoval útok bran pekelných! Když ustala bitva, když zmizela oblaka prachu a kouře, vidí svět s úžasem, že Církev je vítězem. V každém století, na všech stranách této země ukazuje se Církev jako Dílo Boží, jež nikdo nemůže zrušiti. A kdo je ruší, bývá shledán odbojným proti Bohu: panovníci, státy, národy, bludaři, filosofové...

Utrpení a práce pro Ježíše Krista pramenem nevýslovné radosti.

Židé dali apoštoly zbičovat. Domnívali se, že je tím zastraší. Ale apoštolé se radovali, že mohli trpět pro Pána Ježíše. Nepřestávali učit. Učili nejenom ve chrámě, ale i po domech. Starali se o chudé. Udělovali svátosti. Věřících denně přibývalo a apoštolé viděli, že už sami nestačí. Někteří věřící přicházeli si stěžovat, že jejich vdovy jsou zanedbávány. Bylo třeba pomocníků v apoštolském úřadě.

Rozdělení práce přibráním pomocníků.

Apoštolé po vzájemné poradě, rozdělili si Jerusalem na sedm okrsků. V každém okrsku svolal jeden z apoštolů shromáždění křesťanů a tam jim ohlásil ustanovení svatého Petra: »Není záhodno, abychom my, nechávajíce slova Božího, posluhovali stolům. Proto, bratři, vyhlédněte si ze sebe sedm mužů dobré pověsti, plných Ducha svatého a moudrosti, abychom je ustanovili k tomu úkonu, my však vytrváme při modlitbě a službě slova.« — Časné věci, jako je starost o pokrm, nesmí zdržovat apoštoly od hlásání slova Božího. — Věřící si vyvolí ze svého středu muže, kterým apoštolé udělí část moci svého apoštolského úřadu. Budou to mužové osvědčení ve všem dobrém, křesťané, kteří dovedou co nejlépe spolupůsobit s milostí Boží

a dovedou používat moudře darů Ducha svatého. — Tak apoštolé budou míti dosti času, aby vykonávali nejdůležitější činnost: modlitbu, služby Boží, a kázání slova Božího.

Svěcení na jáhny.

Všem věřícím se rozhodnutí apoštolů zalíbilo. Bylo navrženo sedm mužů, z nichž největší chvály dostává se od svatého Lukáše Štěpánovi. Ponejprv apoštolé udělovali svěcení těmto svým pomocníkům modlitbou a vzkládáním rukou. Udělili jim moc křtíti a kázati. Tento nejnižší stupeň apoštolského úřadu byl pojmenován a jmenuje se i dnes diakonátem neboli jáhenstvím. Později apoštolé ustanovili ještě dva vyšší stupně apoštolé moci a úřadu.

Později: svěcení na kněze a biskupy.

Úřad kněžský a biskupský; v tuto chvíli jich ještě potřebí nebylo. Jakmile však Církev vzrostla přes obvod Jerusalema, a přes hranice země židovské, bylo nezbytně třeba, aby apoštolé vysvětili kněze, kteří by mohli jako oni sloužit Mši svatou, odpouštět hříchy, zaopatřovat nemocné, oddávat snoubence. Když pak se Církev rozšiřovala do měst a krajů z dohledu apoštolů, bylo nutno, aby tito ustanovili své zástupce a nástupce s plnou mocí apoštolskou. To se stávalo svěcením na biskupy. Jáhnové, kněží, biskupové, pokud apoštolé byli živi, byli poddáni apoštolům. Apoštolé byli poslušni svatého Petra,

Svátost, z níž jsou všecky svátosti.

Tak pod vedením Ducha svatého začala Církev udělovat svátost svěcení kněžstva v naznačených třech stupních. Jáhnové měli nejmenší část apoštolské moci: mohli křtít a kázat. Kněží měli moc sloužiti Mši svatou a udělovat svátosti, vyjma biřmování a svěcení kněžstva. Biskup měl plnou moc: mohl udělovat biřmování i svěcení kněžstva. Všecky ostatní názvy a tituly tehdy nebo dnes neudělovaly a neudělují žádné zvláštní moci a byly a jsou jenom názvy čestnými nebo znamenají zvláštní úřad na příklad: kaplan, farář, děkan, kanovník, prelát a podobně.

V pořadí sedmera svátostí je svátost svěcení kněžstva na

předposledním místě. Ve skutečnosti je tato svátost pramenem všech ostatních svátostí. Kdyby nebylo této svátosti, neměl by kdo udělovat svátosti ostatní.

PŮSOBENÍ SV. ŠTĚPÁNA A JEHO MUČEDNICKÁ SMRT.

Jáhen Štěpán lživě obžalován — Podstata žaloby — Svatozář kolem hlavy Štěpánovy — Vzpomeňte na dobrotu Boží, — která vám dala: Abrahama, Josefa, Mojžíše — Vzpomeňme na nevděčnost otců k Mojžíšovi a k prorokům, vy jste dovršili dílo špatných otců a zabili jste Vykupitele — Štěpán vidí nebesa otevřená — Je kamenován — Odpouští svým nepřátelům — Nastává velké pronásledování — Křesťané jsou rozptýleni — Štěpán pohřben — Savel stojí v čele pronásledovatelů.

Sk. 6, 8.—7, 60.—8, 1—3.

8. Štěpán jsa pln milosti a síly, činil veliké divy a zázraky
v lidu.
9. I povstali někteří ze synagogy zvané Libertinských a Cy-
renských a Alexandrijských a z těch, kteří byli z Cilicie a Asie
a se Štěpánem se hádali. 10. Ale nemohli odolati moudrosti a
Duchu, kterým mluvil.
11. Tu nastrojili muže, kteří řekli, že ho slyšeli mluviti slova
rouhavá proti Mojžíšovi a proti Bohu.
12. A (tak) pobouřili lid a starší i zákoníky a obořivše se na
něho, uchopili ho a přivedli do velerady; 13. a postavili křivé
svědky, kteří pravili: »Člověk tento nepřestává mluviti slova
proti místu svatému a proti zákonu; 14. neboť jsme ho slyšeli,
an pravil: »Ten Ježíš Nazaretský zkazí toto místo a změní
ustanovení, které nám dal Mojžíš.« 15. I pohlédli na něho upře-
ně všichni, kteří zasedli ve veleradě, a uzřeli tvář jeho jako
tvář anděla.
7, 1. Velekněz však řekl: »Jest tomu tak?« 2. A on pravil:
»Muži bratři a otcové, poslyšte: Bůh slávy ukázal se našemu
otci Abrahamovi, když byl v Mesopotamii, prve než se usadil
v Haranu 3. a řekl jemu: »Vyjdi ze země své a z příbuzenstva
svého a pojď do země, kterou ti ukáži.«
4. I vyšel ze země chaldejské a bydlil v Haranu. Odtud po
smrti otce jeho přesadil ho (Bůh) do země této, ve které vy
nyní bydlíte. 5. Ale nedal mu v ní majetku ani na píď, nýbrž
zaslíbil mu ji dáti ve vlastnictví, i v potomstvu jeho, a to v

době když syna ještě neměl. 6. Ano Bůh mu řekl, že potomstvo jeho bude pohostinu v zemi cizí, a že je v službu podrobí a s ním zle nakládati budou po čtyři sta roků; 7. »ale národ, jemuž sloužiti budou, souditi budu já« pravil Bůh, »a potom vyjdou a mně obětovati budou na místě tomto.« 8. I dal mu úmluvu s obřízkou, a tak zplodiv Isáka obřezal ho dne osmého, Isák pak Jakuba a Jakub dvanácte patriarchů.«

9. »A patriarchové ze řevnivosti prodali Josefa do Egypta, ale Bůh byl s ním 10. a vysvobodil ho ze všeho soužení jeho a dal mu milost i moudrost před faraonem, králem egyptským a (ten) ustanovil ho nejvyšším úředníkem nad Egyptem i nad celým domem svým. 11. Přišel však hlad a soužení veliké na celou zemi egyptskou i kananejskou, a otcové naši nenacházeli pokrmů. 12. Ale Jakub uslyšev, že v Egyptě jest obilí, poslal (tam) otce naše; po prvé. 13. Po druhé byl Josef poznán od svých bratrů, a rod jeho byl zjeven faraonovi.

14. Poslal pak Josef pro svého otce Jakuba i pro všecko příbuzenstvo své, počtem sedmdesát pět duší. 15. I sestoupil Jakub do Egypta a umřel (tam) i otcové naši. 16. Byli přineseni do Sichemu a pochováni v hrobě, který byl Abraham koupil za stříbro od synů Hemora, syna Sichemova.

17. Když pak se přibližoval čas zaslíbení, které Bůh učinil Abrahamovi, lid vzrostl a rozmnožil se v Egyptě, 18. až povstal nad Egyptem jiný král, který neznal Josefa. 19. Ten uživ lsti proti pokolení našemu, trápil otce naše, aby odkládali nemluvňátka svá, by nezůstala na živě.«

20. »V tom čase narodil se Mojžíš a byl Bohu milý. Byl chován tři měsíce v domě otce svého. 21. Když pak byl odložen, vzala jej dcera faraonova a vychovala si ho za syna. 22. I byl Mojžíš vzdělán ve vší moudrosti egyptské a byl mocný ve slovech i činech svých.

23. Když mu bylo čtyřicet roků plných, přišlo mu na mysl, aby navštívil své bratry, syny israelské. 24. Uzřev jednoho, an trpí bezpráví, zastal se ho a pomstil utiskovaného tím, že zabil Egypťana. 25. Domníval se, že bratří (z toho) vyrozumějí, že rukou jeho Bůh jim podává vysvobození: ale oni nesrozuměli. 26. Druhého dne objevil se u nich, když se vadili; i smiřoval je ku pokoji řka: »Muži, jste bratři, proč ubližujete jeden druhému?« 27. Ale ten, jenž činil bezpráví svému bližnímu, odehnal ho řka: »Kdo tě ustanovil knížetem a soudcem nad námi? 28. Chceš snad mě zabíti, jako jsi včera zabil Egypťana?«

29. I utekl Mojžíš pro to slovo a bydlil jako cizinec v zemi madiánské, kde zplodil dva syny.

30. Když minulo čtyřicet roků, ukázal se mu na poušti hory Sinaj anděl v ohnivém plameni keře. 31. Uzřev to Mojžíš, podivil se tomu zjevu, a když šel blíže, aby se podíval, zazněl k němu hlas Páně: 32. »Já jsem Bůh otců tvých, Bůh Abrahamův, Bůh Isákův a Bůh Jakubův.« I zachvěl se Mojžíš a neosměloval se popatřit. 33. Ale Hospodin řekl jemu: »Zuj obuv s nohou svých, neboť místo, na němž stojíš, jest půda svatá. 34. Viděl jsem utrpení lidu svého, který jest v Egyptě, a uslyšel jsem vzdechy jeho; i sestoupil jsem, abych je vysvobodil. A nyní pojď, pošlu tě do Egypta.« 35. Tohoto Mojžíše, kteréhož odmítli řkouce: »Kdo tě ustanovil knížetem a soudcem?« toho Bůh poslal jakožto knížete a vysvoboditele s pomocí anděla, který se mu ukázal v keři. 36. Ten je vyvedl činiv divy a zázraky v zemi egyptské a v moři Rudém i na poušti po čtyřicet roků.

37. To jest ten Mojžíš, který řekl synům israelským: »Proroka vzbudí vám Bůh z bratří vašich jako mne, toho poslouchejte.«

38. To jest ten, jenž obcoval ve shromáždění na poušti s andělem, který k němu mluvil na hoře Sinaj, a s otci našimi; ten obdržel slova života, aby je dal nám. 39. Ale otcové naši nechtěli poslouchati, nýbrž zavrhli ho a obrátili se ve svém srdci do Egypta. 40. Řekli Aronovi: »Udělej nám bohy, kteří by šli před námi, neboť o Mojžíšovi, který nás vyvedl z Egypta, nevíme, co se mu přihodilo.«

41. I udělali v těch dnech tele a obětovali modle oběť a veselili se nad dílem rukou svých. 42. Ale Bůh odvrátil se a vydal je, aby sloužili tělesům nebeským, jakož jest psáno v knize proroků: »Zdaliž jste mi přinášeli oběti krvavé a nekrvavé po čtyřicet roků na poušti, dome israelský! (Nikoliv) 43. Ale nosili jste stánek Molochův a hvězdu boha svého Remfama, obrazy to, které jste udělali, abyste se jim klaněli. I přesídlím vás za Babylon.«

44. »Stánek svědectví měli otcové naši na poušti, jak jim nařídil Bůh, pravě k Mojžíšovi, aby jej udělal podle vzoru, který byl viděl. 45. A ten přejavše otcové naši, pod Josuem také vnesli do země pohanů, které Bůh vyhnal před tváří otců našich, (a tak měli jej) až do dnů Davidových.

46. Ten nalezl milost před Bohem a prosil, aby směl vyhle-

A vyvrhše ho ven z města, kamenovali jej ... Sk. 7, 58. Str. 92.

dati stánek Bohu Jakubovu. 47. (Teprve) Šalomoun však vystavěl mu dům. 48. Ale Svrchovaný nepřebývá v domech rukou udělaných, jak dí prorok: 49. »Nebe jest mi trůnem, země podnožím nohou mých. Jaký dům mi vystavíte, praví Hospodin, aneb které jest místo mého odpočívání? 50. Zdaliž ruka má neučinila toho všeho?«

51. »Tvrdošíjní a neobřezaní srdcem i ušima, vy se vždycky Duchu svatému protivíte; jak otcové vaši, tak i vy. 52. Kterého z proroků nepronásledovali otcové vaši? Ano i usmrtili ty, kteří předpovídali o příchodě toho Spravedlivého, jehož zrádci a vrahy jste se vy nyní stali, 53. vy, kteří jste přijali zákon k nařízení andělů, ale nezachovali jste ho.«

54. Slyšíce to pukali hněvem ve svém srdci a skřípali zuby na něho. 55. On však jsa pln Ducha svatého, pohleděl k nebi a uzřel slávu Boží a Ježíše, an stojí na pravici Boží. 56. I řekl: »Aj, vidím nebesa otevřená a Syna člověka státi na pravici Boží.« 57. Ale oni vzkřikše hlasem velikým, zacpali si uši a jednomyslně obořili se na něj. 58. A vyvrhše ho ven z města, kamenovali jej; při tom svědkové odložili vrchní roucha svá k nohám mládence, který slul Šavel. 59. I kamenovali Štěpána, který se modlil: »Pane Ježíši, přijmi ducha mého.« 60. A padnuv na kolena zvolal hlasem velikým: »Pane, nepokládej jim toho za hřích.« A to pověděv zesnul (v Pánu). Šavel souhlasil s usmrcením jeho.

8, 1. V ten den povstalo veliké pronásledování proti církvi, která byla v Jerusalemě; i rozprchli se všichni po krajinách judských a samařských, kromě apoštolů. 2. Štěpána pak pochovali muži bohabojní a vykonali veliké (pohřební) pláče nad ním. 3. Ale Šavel hubil církev; vcházeje do jednotlivých domů a jímaje muže i ženy, dával je do žaláře.

*

Pět synagog proti jedinému muži.

Svatý Štěpán plný síly Ducha svatého přemáhal slovný odpor nejučenějších zákoníků. Jeho slova potvrzovaly mnohé zázraky. Svatý Jan Zlatoústý upozorňuje, že svatý Štěpán koná zázraky až po vzkládání rukou apoštolů. Každý kraj měl v Jerusalemě svoji synagogu. Podle rabínů bylo v Jerusalemě asi 480 synagog, to jest modliteben a sbornic. Svatý Lukáš vypočítává jich pět: Libertinských (židů propuštěných z otroctví) Cyrenských, Alexandrijských (židů z Afriky), z Cilicie a Asie (židů z Malé Asie). Tito židé vynikali učeností i bohatstvím. Ale Moudrosti Ducha svatého, která mluvila ze svatého Štěpána odolati nemohli a podrobit se také nechtěli, neboť by se musili vzdát snů o světovládě svého vysněného Messiáše.

Čím méně pravdy, tím více hněvu a křiku.

Leckdy bývá příležitost k náboženským hádkám i dnes. Ovšem takové hádky nemívají velkého užitku, neboť protivná

strana stojí zatvrzele na svém a dokazuje své často pochybnými důvody. Strana, která nemá pravdu, zvláště s velikou prudkostí se snaží udržet svoje stanovisko. Aby se slovy docílilo žádoucího užitku, je třeba mnoha modliteb a síly Ducha svatého. Svatý Lev píše: »Moudrost křesťana nezáleží v hojnosti slov, v chytrých hádkách, ani v dychtivosti po slávě a chvále, nýbrž v pravé a dobrovolné pokoře, kteroužto i Pán Ježíš od narození až do smrti na kříži si vyvolil.«

Když nemohou ho zdolat slovy, vezmou kameny.

Hádka se svatým Štěpánem trvala déle než jeden den. Židé byli usvědčeni tak, jak bývali usvědčeni a zahanbeni Kristem Pánem. Použili tedy zase prostředků, kterých používali proti Kristu Pánu: křivého svědectví a násilí.

Našel se člověk, který dosvědčoval, že Štěpán mluvil rouhavě proti Bohu a proti Mojžíšovi. Podle nařízení v knize Levitiku byl na rouhání proti Bohu určen trest smrti. Neuctivost vůči Mojžíšovi považovali židé často za rouhání proti Bohu samému.

Náčelníkům synagog se podařilo pobouřit značnou část přítomných proti Štěpánovi. Tak ho mohli bez překážky přivést do velerady. Podplacení svědkové překroutili slova Štěpánova a pronesli žalobu: »Člověk tento nepřestává mluviti slova proti místu svatému a proti zákonu; neboť jsme ho slyšeli, an pravil: »Ten Ježíš Nazaretský zkazí toto místo a změní ustanovení, které nám dal Mojžíš.«

Lež je opak pravdy.

Svatý Štěpán uvedl ve svých rozmluvách se zákoníky posluchačům na paměť slova Božského Spasitele o zkáze Jerusalema. (Mat. 24,), podobně i slova Jeho: »Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit zákon nebo proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit . . .« Mat. 5, Jeho slova nebyla však rouháním proti Bohu, naopak byla svědectvím pro Ježíše Krista, Syna Božího. Nebyla ani neuctivostí vůči Mojžíšovi a jeho zákonu, naopak byla svědectvím, že Mojžíš a jeho zákon byli přípravou na příchod Vykupitele. Byla to tedy lež plná ďábelské zloby, která byla pronesena proti Štěpánovi. Známe podobné lži dobře z Evangelia. Kristus Pán řekl: »Co patří Bohu, dávejte Bohu,

co patří císaři, dávejte císaři!« A fariseové z toho udělali svědectví: že zakazoval daň dávati císaři. Kristus Pán předpověděl: »Zbořte tento chrám, a já ve třech dnech jej zase postavím«, a zákoníci žalovali na Něho, že se rouhal proti chrámu.

Viditelné znamení Božího poslání.

Z tváře svatého Štěpána zazářil odlesk slávy Boží. Všichni přítomní ve veleradě to viděli, neboť oči všech byly k němu obráceny.

Nevzpomněli si na Mojžíše, když přišel mezi lid israelský s hory Sinaj jako tlumočník a strážce zákona Božího? Jistě si vzpomněli. Jistě se všem vnucovala myšlénka: I tento zde stojí jako tlumočník Zákona Božího, sám Bůh označuje Ho viditelným znamením, jako označil kdysi Mojžíše.

Bůh byl k vašim otcům nesmírně dobrotivý.

Celé shromáždění ztichlo. Velekněz položil otázku svatému Štěpánu: »Jest tomu tak?« Co chtěl velekněz touto otázkou? Nic jiného, než přimět svatého Štěpána, aby znova veřejně opakoval, co řekl o zkáze Jerusalema, o zrušení chrámu a o platnosti Nového Zákona Ježíše Krista. Svatý Štěpán proti očekávání velerady a velekněze začal mluviti o něčem docela jiném. Ukázal svým krajanům nesmírná dobrodiní Boží, která Bůh prokázal národu židovskému. V Abrahamovi jej založil a dal mu svá velká přislíbení. V Josefovi jej povýšil za zachránce země kananejské i egyptské. V potomstvu synů Jakobových ho vysvobodil skrze Mojžíše. S Mojžíšem Bůh mluvíval a dával mu příkazy pro celý národ.

Předobrazný význam odchodu Abrahamova z pohanského Uru a Haranu do nové země.

Pán Bůh mluvil k Abrahamovi v původním jeho sídle chaldejském městě Ur, vyvedl jej odtud, a řekl mu: »Vyjdi ze země své a z příbuzenstva svého...« Pohanské prostředí nebylo pro věřícího Abrahama. Proto Bůh oddělil věřícího od nevěřících. Tu měl svatý Štěpán jistě na mysli i své posluchače a své krajany. Také nyní si odděluje Pán Bůh věřící od nevěřících, vyvádí věřící v Ježíše Krista ze Starého do Nového Zákona.

A jako tehdy ohlásil Bůh soud nad nepřáteli vyvoleného národa, tak ohlásil ústy Syna svého svůj soud nad nepřáteli Církve.

I my to všecko prožíváme.

Do dneška Duch svatý volá. - Volá každého z nás, abychom vyšli ze země hříchu do země spravedlnosti křesťanské. - Volá, abychom opustili špatné své náklonnosti. On nám chce být vůdcem na spletitých a kluzkých cestách tohoto života. - A bude nám vůdcem, když Ho budeme prosit a vzývat. Jak radostná je cesta, i kdyby byla sebe strmější, sebe užší a kamenitější, sebe neschůdnější, když jenom víme: Duch svatý je mým vůdcem. Stojí to za to, nepřestávat se modlit a Ducha svatého stále vzývat a prosit: »Duchu svatý, neopouštěj mne ani na okamžik . . . !«

Pohleďte na tento obraz!

U Josefa Egyptského se svatý Štěpán déle zdržuje, poněvadž v jeho životě velice nápadně vyniká protiva mezi plány Božími a plány lidskými. A právě tato protiva a nesrovnalost mezi úmysly Božími a úmysly lidskými prostupovala celými dějinami národa vyvoleného a nejnápadněji se ukázala na Ježíši Kristu. Josef Egyptský byl krásným předobrazem Pána Ježíše. Proto ho svatý Štěpán židům staví před oči.

Bratři Josefovi, praotcové národa israelského, nemohli snésti, že Josef nad ně velice vynikal svatostí života, že si získal nejvyšší měrou lásku otcovu. Chtěli zabránit projevům přízně otcovy a povýšení Josefa v domě otcovském, proto ho prodali. Ale tím právě otevřeli Josefovi cestu na královský trůn.

Tu tane svatému Štěpánovi na mysli zloba židů, podle těla bratří Krista Pána. Nemohli snést svatosti Jeho života, nemohli snésti lásky a přízně, kterou Mu ukazoval Bůh Otec: »Tento jest Syn můj milý, v němž se mi zalíbilo.« Proto pryč s Ním! Jidášem zaprodán za třicet stříbrných byl vydán pohanům, aby byl připoután na kříž otroků a uvězněn ve vězení hrobu.

Kniha Moudrosti velice krásně připomíná osudy Josefovy, aby naznačila marnost snah bezbožných lidí: »Moudrost Boží spravedlivce, když prodán byl neopustila, ale od hříšníků ho ochránila. Sestoupila s ním do vězení, ani v poutech ho ne-

opustila, až mu přinesla žezlo královské vlády, a moc nad jeho utlačovateli, a ze lži usvědčila ty, kteří ho černili, a jemu slávu věčnou udělila.« Moud. 10, 13. 14.

Jak Josef, tak i Ježíš Kristus. Otrocký kříž a vězení nedovedly zamezit povýšení Ježíše Krista. Vychází z hrobu, s Tělem oděným nekonečnou slávou a Nanebevstoupením posazuje se na pravici Otcově a je mu dáno žezlo věčné vlády.

Svatý Štěpán vzpomíná druhého shledání Josefa s bratřími, které znamenalo usmíření a odpuštění. Bratři poznali Josefa a odprosili ho, Josef pak jim odpustil a podělil se s nimi o bohatství a slávu.

Několik vysvětlivek.

Podle knihy Mojžíšovy bylo členů rodiny Jakobovy 70. Svatý Štěpán počítá 75. Počítá členy rodin Josefových bratří, těch bylo 66, Josefa a Jakoba nepočítá, ale počítá 9 synů Josefových.

Svatý Štěpán mluví zběžně. Kdo zná dobře vypravování starozákonní, dovede si doplnit, co je při zběžné zmínce jen naznačeno. »I sestoupil Jakob do Egypta a umřel tam i otcové naši. Byli přeneseni do Sichemu a pochováni v hrobě, který byl Abraham koupil »za stříbro od synů Hemora, syna Sichemova.« Přenesení do Sichemu týká se »otců« bez Jakoba. Jakob byl pohřben v jeskyni Makpela u Hebronu. V první knize Mojžíšově je psáno, jak Jakob koupil pole od synů Hemorových v Sichemu. Ale o koupi Abrahamově, který také v Sichemu byl, není zmínky. Můžeme však právem mít za to, že tam Abraham pole koupil, poněvadž v I. knize Mojžíšově se vypravuje, že v Sichemu postavil oltář. Oltář Abraham jistě nepostavil na cizím poli, nýbrž na poli, které na ten účel zaplatil synům Hemora staršího, jenž byl dědem Hemora v době Jakobově. Že Jakob později ještě přikoupil pole od Hemorových potomků, vypravuje I. kniha Mojžíšova 33. 19.

Vy, nehodní synové nehodných otců, mně chcete vyčítat neúctu k Mojžíšovi?

A nyní sv. Štěpán s nesmírnou výmluvností Ducha svatého připomíná židům nevděk a ustavičný vzdor a neposlušnost národa israelského od té chvíle, kdy se začalo jednat o vysvobození a záchranu jeho z otroctví egyptského a uvedení do země

zaslíbené. »Ale Mojžíše otcové naši nechtěli poslouchati, nýbrž zavrhli ho...«

Kdo byl vinen rouháním vůči Bohu?

Neposlušnost k Mojžíšovi byla i rouhavou neposlušností k Bohu: »... obrátili se ve svém srdci do Egypta.« To znamená odvrátili se od víry v jediného Boha a zatoužili po pohanských modlách. »Řekli Aronovi: Udělej nám bohy, kteří by šli před námi... I udělali v těch dnech tele a obětovali modle oběť a veselili se nad dílem rukou svých.« A svatý Štěpán dovolává se proroka Amosa, který v kapitole 5. vytýká Israelítům za doby Mojžíšovy, že zanedbávali službu jedinému Bohu a obětovali Molochovi a Remfamovi, jejichž podoby nosili po poušti sebou a prokazovali jim modlářskou poctu.

Také vy jste vinni, nepřijali jste Vykupitele,
kterého Mojžíš předpověděl!

V proudu výmluvné řeči nezapomíná svatý Štěpán připomenout proroctví Mojžíšovo o Vykupiteli a příkaz, aby Ho, až přijde, všichni poslouchali: »Proroka vzbudí vám Bůh z bratří vašich jako mne, toho poslouchejte.«

Nepravdivá je tedy výtka a svědectví svědků. Kdo zneuctívá Mojžíše, není Štěpán, ale jsou to ti, kteří neposlouchají Mojžíšova příkazu, kteří nechtějí uznat Vykupitele, jehož Mojžíš předpověděl. Opravdu nehodní synové nehodných otců, neposlušní a vzdorovití potomci rovněž takových předků!

Bůh nepotřebuje jerusalemského chrámu.

A chrám? Co je chrám? Co je starozákonní židovský chrám? Svatý Štěpán ne svými slovy, ale slovy proroka Isajáše vytýká židům, že si na chrámě příliš zakládají a domnívají se, že jenom oni mají a budou míti chrám, že jenom oni mají ve chrámu spásu. Ale to není pravda. Bůh nepotřeboval a nepotřebuje jejich chrámu. Až do Šalomouna nebylo chrámu, a tak se opět může stát, že chrám jerusalemský přestane být.

Předobrazy i proroci proti vám a vy proti nim.

A nyní přechází svatý Štěpán k největší výtce. Otcové vaši

byli zlí. Josefovi záviděli a nenáviděli ho, chtěli se ho zbavit a prodali ho. Mojžíše neposlouchali. Během celého výkladu Štěpánova židé projevovali svoji nelibost a svůj hněv. Pochopili, že žaloba, kterou vedli proti svatému Štěpánovi, se obrátila proti nim samým. Pokřikem přerušovali svatého kazatele. Ale nedovedli zabránit, aby jim svatý Štěpán neřekl:

»Tvrdošijní a neobřezaní srdcem i ušima, vy se vždycky Duchu svatému protivíte; jak otcové vaši, tak i vy. Kterého z proroků nepronásledovali otcové vaši? Ano i usmrtili ty, kteří předpovídali o příchodě toho Spravedlivého, jehož zrádci a vrahy jste se nyní stali, vy, kteří jste přijali zákon prostřednictvím andělů, ale nezachovali jste ho.«

Plamen touhy.

Židé přerušili svatého Štěpána, který chtěl ještě více říci o Vykupiteli, a na svou obranu. Jakmile však poznal, že marná je jeho snaha, aby své krajany pro Krista získal, zatoužil oslavit Pána Ježíše smrtí mučednickou. A tato jeho touha byla odměněna zvláštním způsobem. Duch Štěpánův byl vytržen a uchvácen z tohoto světa. Spatřil slávu nebes, nevýslovnou slávu Ježíše Krista na pravici Boha Otce a řekl: »Vidím nebesa otevřená a Syna člověka státi na pravici Boží.« Svatý Damián k tomuto místu praví: »Rozuměj postupu slov: Byl pln Ducha svatého a tudíž hleděl do nebe, poněvadž ti, kdož jsou nadchnuti Duchem svatým, nevšímají si věcí zemských a touží po nebeských.«

Na cestu k tajemným výšinám.

Stupně svatosti záleží na velikosti touhy po Bohu. Čím více Boha milujeme, tím více po něm toužíme. A čím více rozněcujeme v sobě touhu po Bohu, tím mocnější bude naše láska k Němu, tím rychleji budeme stoupati vzhůru po cestě dokonalosti, tím více bude mizet země. Každá oběť bude lehkou. Tím lehčí, čím větší je láska a touha. Jak máme začít? Jistě modlitbou! »Můj Ježíši, dej mi tu milost, abych jenom po Tobě toužil, abych se jen na Tebe díval, abych denně se k Tobě povznášel, abych pro Tebe vším pohrdl . . .«

»Syn člověka.«

Nazývá Pána Ježíše názvem z proroka Daniele, tím názvem, kterým se Kristus Pán také rád nazýval. Tak vyznává před celým shromážděným židovstvem, že to člověčenství Ježíše Krista, které židé potupili, Bůh nekonečně v nebi oslavil.

U brány svatého Štěpána.

Poutníkům do Jerusalema dodnes se ukazuje místo na okraji údolí Josafat, na severovýchodní straně u brány zvané Štěpánská, kam svatý Štěpán byl vyvlečen a kde byl kamenován.

Když páni nebyli v Jerusalemě.

Svatý Lukáš neudává rok smrti svatého Štěpána, ani bližší dějepisné okolnosti, kdy zemřel. Přece se však dá usuzovati na datum této smrti. Římané, jak už víme z Evangelia, židům odňali právo bez jejich dovolení odsuzovat někoho na smrt. Podle toho, že se to nyní židé odvážili, je zřejmo, že místodržitel římský byl vzdálen. A to bylo v roce 36. po narození Páně. Tehdy Pilát byl z Judska odvolán a Vittelius, císařský náměstek v Syrii, bydlel v Antiochii. Neměl tedy Jerusalem po ruce.

Při vykonávání takového náhlého soudu svědkové složili ruce na hlavu obžalovaného a potom první přede všemi ostatními na něho kameny hodili.

Ti kteří kamenovali svatého Štěpána, složili své pláště u nohou dvacetiletého jinocha Šavla, který souhlasil s ukamenováním jeho. Kdo mohl tušit, že tento Šavel se stane apoštolem a že v budoucnosti pokorně bude vyznávati o sobě: ». . . a když se prolévala krev mučedníka Štěpána, já jsem stál při tom a souhlasil jsem a hlídal jsem roucha těch, kteří ho zabíjeli.« Sk. 22, 20.

Vyučený na nejlepším vzoru stal se vzorem všem.

Svatý Augustin poznamenává: Kamení jim slušelo, ježto kamené bylo srdce jejich a mysl jejich byla tvrdá jako skála. Svatý Štěpán vzor všech budoucích mučedníků se modlil: »Pane Ježíši, přijmi ducha mého.« A aby byl dokonale podobný své-

mu Spasiteli, umíraje posledními slovy modlil se svatý Štěpán za své katany: »Pane, nepokládej jim toho za hřích!« Svatý Lukáš naznačuje blaženou smrt mučedníkovu slovy: zesnul v Pánu.

Modlitba tvoří apoštoly.

Modlitba svatého Štěpána za nepřátele přinesla Církvi svaté nesmírný užitek, neboť zjednala milost obrácení Šavlovi, který se stal pak největším apoštolem Jejím.

Světlo víry se nese mimo Jerusalem!

V den smrti svatého Štěpána nastává nový oddíl ve skutcích apoštolů. Nejenom svatý Štěpán, ale všichni křesťané byli od tohoto dne vyhledáváni a měli být vězněni a bičováni a usmrcováni. Proto opustili Jerusalem a rozptýlili se po celé zemi Judské i Samařsku. A mnozí dostali se i dále: do Fenicie, na Cypr, do Antiochie. Tak se začala plnit předpověď Božského Spasitele: »Jestliže mne pronásledovali, i vás budou pronásledovati.« Jan 15, 20. Tak nastoupila Církev svoji křížovou cestu, na níž zůstane a po níž půjde až do konce světa.

Krev mučedníka semenem křesťanské víry.

Jenom apoštolé zůstali na bojišti. Svatého Štěpána pochovali židé, kteří ještě nebyli sice křesťany, ale svatého Štěpána si vážili a ho milovali. Zajisté, že Pán Ježíš oslavil svého miláčka i po smrti mnohými divy a zázraky, které působily nová obrácení uprostřed pronásledování.

Vlk, který se stane beránkem.

V čele tohoto prvního ukrutného pronásledování stál dvacetiletý příslušník kmene Benjaminova, Šavel. Byl zplnomocněn na vlastní žádost od velerady. Chodil dům od domu, vyhledával křesťany a vodil je do vězení a na smrt. Byl podoben dravému vlku. Na něm se vyplnilo proroctví patriarchy Jakoba: »Benjamin jest dravým vlkem, ráno pojídá z kořisti, a ještě večer dělí se o to, co ulovil.« I Moj. 49, 27.

ŠÍŘENÍ CÍRKVE JEŽÍŠE KRISTA MEZI POHANSKÝMI NÁRODY.

SAMARITÁNI PŘIJÍMAJÍ SLOVO BOŽÍ. POKŘTĚNÍ KOMORNÍKA KRÁLOVNY ETHIOPSKÉ.

Jáhen Filip káže v Samaří — Křtí ty, kteří uvěřili — Simon kouzelník — Petr a Jan udělují pokřtěným Ducha svatého ve svátosti biřmování — Simon žádá za peníze moc udělovat Ducha svatého — Jáhen Filip poslán od anděla za služebníkem ethiopské královny — Poučuje ho o Ježíši Kristu — Komorník žádá o křest — Moc Boží přenáší Filipa do Azotu.

Sk. 8, 4—40.

4. Nuže ti, kteří se rozprchli, chodili zvěstujíce slovo Boží.
5. Filip pak přišel do města Samaří a hlásal jim Krista. 6. I po-
zorovali zástupové jednomyslně, co Filip pravil, poslouchajíce
a hledíce na zázraky, které činil; 7. neboť z mnoha těch, kteří
měly duchy nečisté, (tito) vycházeli s křikem velikým, a mno-
ho ochrnulých i kulhavých bylo uzdraveno. 8. Nastala proto
veliká radost v tom městě.

9. Ale v městě byl (již) dříve jakýsi muž, jménem Šimon,
který provozoval čarodějství a sváděl lid samařský říkaje, že
jest někým velikým. 10. Pozorovali jej všichni, malí i velcí, ří-
kajíce: »Tento jest moc Boží, která slove Velikou.« 11. Pozo-
rovali jej pak proto, že je svými čáry dlouhý čas mámil.

12. Ale když uvěřili Filipovi hlásajícímu o království Bo-
žím, dávali se pokřtíti ve jménu Ježíše Krista, muži i ženy.
13. Ano i Šimon sám uvěřil a dav se pokřtíti, držel se Filipa;
a vida, any se dějí divy a zázraky veliké, žasl a divil se.

14. Uslyševše pak apoštolé, kteří byli v Jerusalemě, že Sa-
maří přijalo slovo Boží, poslali k nim Petra a Jana. 15. Ti při-
šedše modlili se za ně, aby přijali Ducha svatého; 16. neboť
ještě nepřišel na nikoho z nich, nýbrž toliko pokřtěni byli ve
jménu Pána Ježíše. 17. I vzkládali na ně ruce, a oni přijímali
Ducha svatého.

18. Ale Šimon uzřev, že vzkládáním rukou apoštolů uděluje
se Duch svatý, přinesl jim peníze 19. a řekl: »Dejte i mně tu

moc, aby každý, na koho bych vložil ruce, přijal Ducha svatého.«

Petr však řekl jemu: 20. »Ať přijdou v záhubu peníze tvé i s tebou, protože jsi se domníval, že daru Božího lze nabýti penězi. 21. Nemáš podílu ani nároku v této věci, neboť srdce tvé není upřímné před Bohem. 22. Proto čiň pokání ze své špatnosti a pros Boha; snad ti bude odpuštěn ten záměr srdce tvého, 23. neboť vidím, že jsi v žluči hořkosti a ve vazbě nepravosti.«

24. Odpověděl pak Šimon: »Modlete se vy za mne k Pánu, aby nepřišlo na mne nic z toho, co jste pravili.«

25. A oni osvědčivše a promluvivše slovo Páně, vraceli se do Jerusalema a kázali evangelium mnoha osadám samařským.

26. Anděl Páně pravil Filipovi: »Vstaň a jdi ku poledni na cestu, která vede od Jerusalema do Gazy; ta jest pustá.«

27. I vstal a šel. A hle, (byl tam) muž Ethiop, komorník, mocný dvořenín královny ethiopské Kandáce, který byl nade všemi poklady jejími. Byl přijel do Jerusalema se klaněti 28. a (nyní) se vracel sedě na svém voze a čta proroka Isaiáše.

29. I řekl Duch svatý Filipovi: »Přistup a přidrž se vozu tohoto.«

30. Filip přiběhl a uslyšel ho, an čte proroka Isaiáše; i řekl: »Snad rozumíš tomu, co čteš?«

31. On pak řekl: »A kterak bych mohl, nevyloží-li mi někdo?«

I prosil Filipa, aby vstoupil a posadil se k němu. 32. Bylo pak místo Písma, které četl, toto: »Jako ovce k zabití veden jest a jako beránek před tím, který ho stříhá, oněmí, tak neotevřel úst svých. 33. V ponížení soud jeho zrušen jest. Kdo vypraví rod jeho? Neboť odňat bude ze země život jeho.«

34. I promluvil komorník k Filipovi slovy: »Prosím tě, o kom to mluví prorok? O sobě či o někom jiném?«

35. A tu Filip otevřev ústa a počav od toho Písma, zvěstoval mu Ježíše. 36. A jak jeli cestou, přijeli k jedné vodě; i řekl komorník: »Hle, tu voda, co zbraňuje, abych byl pokřtěn?«

37. Filip pak řekl: »Věříš-li z celého srdce, může to býti.« A on odpověděl: »Věřím, že Ježíš Kristus jest Syn Boží.«

38. I rozkázal zastaviti vůz, a oba sestoupili do vody, Filip i komorník, a pokřtil ho. 39. Když však vystoupili z vody, Duch Páně pojal Filipa, a komorník neviděl ho více; jel tedy svou cestou raduje se,

I rozkázal zastaviti vůz... »Hle, tu voda, co zabraňuje, abych byl pokřtěn...?«
Sk. 8, 36., 38. Str. 104

40. Filip pak octl se v Azotě a chodě kázal evangelium všem městům, až přišel do Cesaree.

Bouře přinášejí Boží úrodě více užitku než škody.

Svatý Štěpán byl umučen a věřící se rozptýlili po Judsku a Samařsku. To velice prospělo k rozšíření Církve. Prozřetelnost Boží dosáhla tím dvojího: mladičká Církev se tříbila pokorou a trpělivostí, a Její výhonky zúrodněné krví mučedníka

Štěpána roztrhly úzkou ohradu hlavního města Jerusalema. Koruna stromu Církve vyrostlé z hořčičného semének začala se rozkládati do šířky nad celou zemí židovskou, nad Samařím, a blížila se k moři.

Samaří.

Z rozptýlených křesťanů jmenují Skutky apoštolské Filipa, který přišel do města Samaří, nazvaného od Heroda Sebaste nebo Augusta. Byl jáhnem a velice horlivě vykonával svůj úřad. Apoštol Filip byl s ostatními apoštoly v Jerusalemě. Samaří bylo vystavěno od krále israelského Amriho roku 879. před Kristem Pánem. Vladař Judský Jan Hyrkán roku 130. před Kristem P. město vyvrátil. Herodes Veliký je opět vystavěl. Dnes je to jenom chudá vesnice. V letech 1908 a 1910 badatelé američtí vykopali z trosek základy paláce krále Amriho. Mezi zříceninami je také chrám svatého Jana Křtitele, o němž tradice tvrdí, že je tam pochován. Rovněž i proroci Eliseus a Abdiáš. Z evangelia svatého Jana víme, že Pán Ježíš tam přišel a kázal a že také Samaritáni se těšili na Vykupitele a nazývali Ho v jejich jazyce šaheb nebo taheb. Filip kázal Samaritánům, poněvadž i oni se hlásili ku potomkům Abrahamovým, čítali Knihy Mojžíšovy, které jedině pokládali za Knihy Písma sv., měli obřízku. Samaritáni byli přístupní slovu Božímu. Bohužel byli v poutech pohanských pověr po celá staletí. Jejich náboženství, jak víme od dřívějška, bylo směsicí pohanství a náboženství židovského.

V husté mlze pověr.

Zázraky, které konal Filip na nemocných, posedlých, ochrnutých a chromých působily veliké vzrušení mezi Samaritány. Tyto zázraky pomohly roztrhnout husté mraky pohanských pověr a kouzel, kterými byly kraje samařské zahaleny, zvláště působením nějakého Šimona. Šimon naučil se používat svých schopností a dovedl různé věci, jaké v naší době konají magnetiséři, hypnotiséři, spiritisté. Tyto tajuplné zjevy, které i dnes působí děsivým dojmem, ohromovaly a ohromují prosté a neznalé lidi dokonale. Nedovedli si je vysvětlit, považovali je za projevy božské moci, a toho, kdo je konal, měli za boha. Z toho měl Šimon zisk i slávu.

Ostrý reflekor Moci a Pravdy Ducha svatého.

Nyní však ve světle zázraků Filipových ukázaly se kejkle Šimonovy tím, čím byly. Nadpřirozená moc Filipova vyháněla pomocníky Šimonovy: zlé duchy, působila trvalá a velká uzdravení nejtěžších nemocí, vlévala radost a pokoj do duší, zapalovala světlo víry v Ježíše Krista. - Jako v naší době zjevy vyvolávání duchů ve spiritismu působí děsivou hrůzu, která přivádí až k šílenství, působily tímtéž dojmem i tenkrát. V těchto zjevech nebylo a není nic božského, ba dokonce ve zjevech spiritistických zasahuje z dopuštění Božího zlý duch a podmaňuje si člověka. Kde zasahuje zlý duch, tam ovšem také panuje hrůza a děs.

Nebyl nepodoben Jidášovi.

Tento rozdíl mezi nadpřirozenými, Božími skutky a zázraky a mezi kouzly Šimonovými vystihli Samaritané ihned. Odvrátili se od Šimona a uvěřili Filipovi. Šimon sám poznal nicotu svého umění. Zatoužil po vyšším umění a vyšší moci, kterou poznával na Filipovi. Uvěřil a dal se pokřtít, ale ne z upřímného úmyslu. Domníval se, že také jemu se dostane moci konati tak veliké zázraky a tak, že si dobude zase ztracené, ba ještě mnohem větší slávy.

Hned po křtu svaté biřmování.

Zatím se apoštolé dověděli, že svatá víra zakořenila v Samařsku, a poslali Petra a Jana, aby nové věřící upevnili a k jednotě Církve jich připojili. Tu nestačila ovšem jenom slova a zápis do křestní matriky, tu bylo třeba posily od Ducha svatého pro nové křesťany. »Petr a Jan přišedše modlili se za ně, aby přijali Ducha svatého; neboť ještě nepřišel na nikoho z nich, nýbrž toliko pokřtěni byli ve jménu Pána Ježíše. I vzkládali na ně ruce, a oni přijímali Ducha svatého.« Apoštolé, díky Ježíši Kristu, měli prostředek, kterým věřící dostávali sílu od Ducha svatého, aby svou víru statečně vyznávali a podle ní živi byli. Byla to svátost biřmování.

Už v úmyslu je svatokupectví odporným hříchem.

Že se moc této svátosti zřetelně projevila, je patrno z toho,

že Šimon zatoužil po moci svátost biřmování udělovat. Přinesl apoštolům peníze. Tak se ponejprv v dějinách Církve dopustil svým úmyslem ohyzdného hříchu: svatokupectví, které se po Šimonovi jmenuje také simonií. Za špinavé peníze a nicotné statky tohoto světa chtěl kupovat moc a milost Ducha svatého. Nepochopil ve své hamižnosti, že nejmenší milost Ducha svatého má větší cenu než celý stvořený svět. Šimon nezůstal sám. V dějinách církevních našli se mnozí, kteří si počínali jako Šimon nejenom úmyslem, ale skutkem. Za úřady církevní nabízeli a dávali peníze. Pokud moc světská zasahovala do práv a moci Církve, když císaři, králové, knížata osobovali si právo ustanovovat a dosazovat biskupy, obyčejně nehodné, byla hříchem simonie porušována kázeň církevní. Ale Duch svatý nedopustil, aby ďábelský hřích Šimonův ničil a hubil Církev. Církev se vymanila z pout moci světské a vyslovila na hříchy svatokupectví tak veliké tresty, že tento hřích už Církev ohrožovat nemůže.

Přečti si v dějinách církevních o papeži Inocenci III.

Nástupci svatého Petra, papežové římští, počínali si v boji proti svatokupectví s nemenší ráznosti jako první papež svatý Petr: »Ať přijdou v záhubu peníze tvé i s tebou, protože jsi se domníval, že daru Božího lze nabýti penězi. Nemáš podílu ani nároku v této věci, neboť srdce tvé není upřímné před Bohem. Proto čiň pokání ze své špatnosti a pros Boha; snad ti bude odpuštěn ten záměr srdce tvého, neboť vidím, že jsi v žluči hořkosti a ve vazbě nepravosti.« Apoštol Petr použil své moci jako nejvyšší pastýř Církve a se vší přísností vystoupil proti prašivé ovci ve stádě mu svěřeném. Vyslovil kletbu nad Šimonem, ale hned také nabízel mu odpuštění, bude-li činiti pokání, a to pokání upřímné. Ale apoštol pochybuje o takovém upřímném pokání Šimonově: »...neboť vidím, že jsi v žluči hořkosti a ve vazbě nepravosti.«

Bludy Šimonova gnosticismu kalným pramenem.

Skutečně se ukázalo, že Šimon to s pokáním upřímně nemyslil. Před Petrem se pokořil jenom ze strachu. Později založil bludařskou sektu, která měla učení složené z ideí pohanských, židovských a křesťanských, t. zv. gnosticism. Gnosti-

cism stal se jedovatým pramenem všech pozdějších bludů. Šimon napodoboval zázraky Krista Pána, dokonce se vznášel i ve vzduchu, aby napodobil nanebevstoupení Páně. Dal se prý za živa pohřbít, s přípovědí, že vstane zmrtvých. Ovšem nevstal, ale jeho bludy zůstaly a staly se zhoubnými zárodky všech budoucích bludů filosofických (pantheismu) i náboženských.

Dva Šimoni.

Kristus Pán měl svého Šimona. Peklo také mělo svého. Jeden spravuje lodičku Církve Kristovy. Druhý dává podnět k zakládání falešných cirkviček, které budou mít jediný úkol - potopit lodičku Petrovu. Jeden Šimon má úkol hájit do nejkrajnějších důsledků Boží Pravdu. Druhý Šimon se snaží rozsévat lži všeho druhu a těmito lžemi chce zadusit pravdu Boží. Jeden Petr má příjmení Skála, druhý dostává příjmení: kouzelník. I v tom je obrázek, který se bude často v dějinách Církve ukazovat. Proti papeži bude povstávat vzdoropapež, proti hlasatelům pravdy hlasatelé bludů, proti Evangeliím falešná evangelia, proti dobrým katolickým knihám špatné knihy, proti dobrým časopisům a novinám špatné a ničemné. Ba dokonce to, co jest a bude protivné Kristu Pánu, Jeho učení a Jeho Církvi, bude mít mnohem více zevnější moci. To všecko bude na straně pekla. Ale na straně Petrovy Církve bude slovo Ježíše Krista: ...»a brány pekelné ji nepřemohou ... Já jsem s ní po všechny dny až do skonání světa.« Kouzlo satanovo nezvítězí nad Skalou Kristovou, i kdyby mělo všecek lesk zlata, kdyby mělo všecku světskou moc, kdyby mělo všecku falešnou vědu, všecko lakadlo nízkého umění.

»Jiného Utěšitele dám vám, Ducha pravdy ..., jehož svět nemůže přijmouti.«

Bylo vidět jak Šimon se závistí hleděl na svátost Ducha svatého, na svaté biřmování. Kdyby alespoň křesťané si byli vědomi, jak nesmírná síla se skrývá v této svátosti proti všemu násilí zlého ducha! Členové Katolické Akce musí především hledět, aby milostí a darů Ducha svatého z této svátosti použili k potření království satanova na této zemi. Denní modlitba každého katolíka a tím více člena Katolické Akce musí být: »Duchu přesvatý, dej mi sílu, abych svou víru statečně vyzná-

val, podle ní živ byl, a na každém kroku abych mařil satanovy úklady duším!«

Ohrady padají.

Působením jáhna Filipa v Samaří padla zeď, která po celá staletí dělila židy a Samaritány. Přijetím do Církve dvořenína královny ethiopské, pohana, přišlo Evangelium ve známost až na hranice římského imperia. Obě tato vypravování svatého Lukáše týkají se již šíření Evangelia mimo židy.

Oba našli poklad, ale jen jeden si jej udržel.

Hlavní osoby v obou vypravováních jsou od sebe hodně odlišné: Šimon neupřímný, lstivý, ziskuchtivý a komorník upřímného srdce, prostého smýšlení, hledající opravdově pravé náboženství, v němž by se mohl Bohu klaněti v Duchu a v pravdě.

»Který byl nade všemi poklady.«

Mocný dvořenín, který mohl v blahobytu a pohodlí sedět ve svém paláci, nedá si pokoje, není spokojen s bohatstvím tohoto světa, touží a hledá poklady, které rez a mol nekazí a zloději nevykopávají a nekradou. Vydává se na dalekou a obtížnou cestu do Jerusalema, aby se tam v jerusalemském chrámě mohl klanět a modlit k jedinému pravému Bohu.

Ježíš Kristus zná tuto upřímnou duši toužící po nebeských pokladech víry. Nenechává ji zahynout. Posílá anděla k jáhnu Filipovi s rozkazem: »Vstaň a jdi ku poledni na cestu, která vede od Jerusalema do Gazy; tať jest pustá.« Filip poslušně nastoupil cestu mu andělem přikázanou. Do Gazy totiž vedly dvě cesty. Jedna směrem západním napřed k Rámě, a odtud kolem moře k jihu do Gazy. Tato cesta bývala nejživější, neboť po ní se ubíralo nejvíce cestujících. Druhá cesta vedla hned z Jerusalema směrem jižním, a šla pouští k Hebronu. Touto cestou málokdo se dal. A ta to byla, kterou jel komorník ethiopský. I řekl Duch svatý Filipovi: »Přistup a přidrž se vozu tohoto.«

Černý Ethiop bude povýšen nad mnohé bílé křesťany.

Jak zahanbuje tento Ethiop z pohanského národa mnohé

křesťany. Koná cestu několika set kilometrů, aby vzdal úctu jedinému pravému Bohu v jerusalemském chrámě, aby Mu tam přinesl oběť. A mnozí křesťané dnes na venkově i ve městech neznají cesty ke kostelu, neuznávají potřebu účastnit se služeb Božích, kázání a Mše svaté, která nekonečně vyniká nad starozákonní oběti. Tam se obětovali beránci, tu se obětuje skutečně a podstatně sám Ježíš Kristus za nás, za naše časné a věčné blaho. Boží Láska se za nás denně obětuje, pro nás na oltáři přebývá, na oltáři nám shromažďuje poklady nekonečné a věčné ceny, odtud je rozdává všem, kteří s upřímným srdcem si přicházejí pro ně. Jaká nevděčnost a jaká nedbalost, když křesťan služby Boží zanedbává. Jaká milost a jaké požehnání je připraveno pro ty, kteří poklad Mše svaté nade všecko na světě cení.

Zeměpisná a dějepisná poznámka.

Gaza, dnes zvaná arabsky Ghuzzech, je prastaré filištínské město, o němž se děje zmínka už před Abrahamem. Gen. 10, 19. V Gaze se Samson pohřbil pod podvráceným chrámem Dagonovým. Leží 4 km od jižního pobřeží palestinského, 70 km na jih od Jaffy.

Správný výklad Písma svatého otevřel duši Duchu svatému.

Komorník vracel se na voze domů, když se Filip k němu připojil a slyšel ho, jak si čte hlasitě proroka Isajáše. »Snad rozumíš, co čteš.« »A kterak bych mohl, nevyloží-li mi někdo.« Filip na vyzvání dvořenínovo rád vystoupil na vůz a vyložil mu, o kom mluví prorok Isajáš. Svatý Jeroným poznamenal o slovech komorníkových: »Nejsem ani světějším, ani zkoumavějším nad onoho komorníka, jenž neznal Toho, Jehož nevědomě v Písmě svatém ctil. Přišel Filip a ukázal mu Ježíše pod písmeny skrytého, abys i ty poznal, že v Písmě svatém bez vůdce a vykladatele nedovedeš se obeznati.«

Obraz trpícího Spasitele ve Starém Zákoně.

Komorník zaslechl v Jerusalemě, jak se tam přetřásala slova proroka Isajáše z 53. kapitoly. Učitelé židovských synagog vykládali je vždycky o Mesiáši. Apoštolé používali podle návodu samého Pána Ježíše proroctví Isajášova na důkaz, že On je Spasitelem světa Isajášem předpověděný jako »muž bolesti«,

jenž dobrovolně, pokorně a tiše vzal na sebe tresty za hříšné lidstvo. — Židé, když viděli, že tato kapitola z proroka Isajáše je svědectvím pro Ježíše Krista, jako Spasitele světa, že je svědectvím pro apoštoly, pro věřící křesťany, pro Církev, — obrátili ve výkladu uvedené kapitoly a začali tvrdit, že to neříká Isajáš o Vykupiteli, ale že to praví o sobě. Komorník byl v pochybnostech. Filip přečetl s ním celou kapitolu 53. i jiná místa prorocká o Vykupiteli, vyložil mu život Krista Pána a Jeho smrt a oslavení. Komorník pochopil, že lidstvo potřebovalo takového Vykupitele, který by byl mohl dát náhradu a zadostučinění Bohu za hříchy lidstva. Z nekonečného milosrdenství Božího takového Vykupitele dostalo. Syn Boží vzal na sebe tento úkol, stal se člověkem, trpěl a umřel za hříchy lidstva, aby ukázal světu hrůznou ošklivost hříchu, a zároveň aby ukázal svoji synovskou poslušnost k Bohu Otci a lásku k nám lidem. To je to hluboké tajemství křesťanské víry: »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jediného dal, aby žádný kdo v něho věří nezahynul, ale měl život věčný.« Jan 3, 16.

Proroctví Isajášovo o trpícím Spasiteli z kapitoly 53. až po uvedené verše.

»Kdo tomu věří, co bude od nás slyšet? A komu bude moc ramene Božího zjevena? — Vyšel totiž jako výhonek před Ním (před Hospodinem), a jako kořen ze žíznivé země. Podoby neměl ni krásy, bychom naň patřili, neměl vzhledu, bychom se kochali v něm. Povržen byl a nejposlednějším z lidí, mužem bolestí, zkušeným v utrpení, před kterým lidé tvář si zastírají, tupen byl, že jsme si nic ho nevážili. — Vpravdě bolesti naše tento vzal na sebe, ano, co my jsme trpět měli, on snášel; my pak jsme měli ho za malomocného, zbitého od Boha a sklíčeného. — Ale on byl raněn pro hříchy naše, roztlučen byl pro nepravosti naše; tresty pro naši spásu na něho dolehly, a jeho jízvami jsme uzdraveni.

My všichni jako ovce zbloudili jsme, každý na svou cestu uchýlil se; i složil Hospodin na něj nepravost všech nás.

Obětoval se, protože sám chtěl, a neotevřel úst svých.«
Dva temné verše z řeckého překladu.

»Jako ovce k zabití veden jest a jako beránek před tím, kte-

rý ho stříhá, oněmí, tak neotevřel úst svých. V ponížení soud jeho zrušen jest. Kdo vypraví rod jeho? Neboť odňat bude ze země život jeho.« Komorník měl u sebe řecký překlad Starého Zákona, knihy proroka Isajáše. Řecký překlad 8. verše v kapitole 53. je hodně temný. V hebrejském původním textu je smysl přístupnější. Tím více potřeboval komorník výkladu. Filip mu jej ochotně poskytl: Isajáš nemluví o sobě. Mluví o Vykupiteli, jehož předobrazoval Beránek velikonoční a jehož předobrazovaly všecky krvavé oběti. Všecky oběti starozákonní byly nedokonalé a nemohly Pánu Bohu ničeho dáti. Byly jenom předobrazy a nástiny jediné pravé Oběti Syna Božího, který se obětoval jako krvavá Oběť, jako nejsvětější Beránek na kříži. Byl všemohoucí, mohl jediným kynem své Vůle zjednat si záchranu. Ale On nechtěl chránit sebe, nýbrž chtěl zachránit nás. Proto: »Jako ovce k zabití veden jest a jako beránek před tím, který ho stříhá, oněmí, tak neotevřel úst svých.«

Když jediným právem bylo bezpráví.

Syn Boží umřel nejpotupnější smrtí jako největší hříšník. Soud spravedlivý nad Kristem Pánem byl porušen, byl odsouzen nespravedlivě od soudu lidského, abychom my mohli být osvobozeni na spravedlivém soudě Božím. »V ponížení soud jeho zrušen jest.« »Rod« jest zde ve smyslu národ, rodáci. Kdo dovede vysvětlit chování ve zlobě zatvrzelého národa židovského, když odnímají život svému Vykupiteli!

Věrozvěstem ve své zemi.

Komorník dotčen milostí Boží uvěřil nyní z celého srdce v Ježíše Krista: »Věřím, že Ježíš Kristus jest Syn Boží!« Voda byla po ruce. Na vlastní jeho žádost Filip komorníka pokřtil. V tu chvíli uchvácen byl Filip mocí Boží a zmizel užaslému novokřesťanu.

Pro komorníka bylo toto tajemné zmizení Filipovo velice mocným utvrzením ve víře. Veliká radost naplňovala srdce Ethiopovo. Jistě ve své zemi nemlčel, ale dával příležitost také druhým, aby poznali a uvěřili v Ježíše Krista.

Filip byl andělem přenesen do Azotu, jednoho z Filištinských měst. Do tohoto města kdysi Filištínští přinesli archu úmluvy. »Vnesli ji do chrámu Dagonova a postavili archu podle modly. Když Azotští druhého dne vstali, hle, Dagon ležel obličejem na zemi před archou Hospodinovou.« I. Král. 5, 2—3. Nyní jest Azot vesnicí s nevelikým počtem mohamedánských obyvatel. Odtud se ubíral Filip a kázal ve městech až do Cesaree Filipovy.

ŠAVEL OBRÁCEN KE KRISTU.

Savel žádá o dovolení, aby směl jati křesťany v Damašku — před Damaškem obkličuje ho světlo — zrak tělesný je oslepen — zrak duchovní se otevírá — Ježíš Kristus volá — Savel se poddává milosti Boží — Tři dny postu — Křesťan Ananiáš vyhledává Savla — Savel prohlédl — Vyznává veřejně víru v Ježíše Krista — Všichni se diví — Židé v rozpacích — Po třech letech — Zachráněn před úklady Židů — Příchod Pavlův do Jerusalema — Barnabáš vypravuje o Pavlově obrácení — Z Jerusalema do Tarsu.
Sk. 9, 1—30.

9, 1. Ale Šavel soptil ještě hrozbou i vraždou proti učedníkům Páně. I přistoupil k veleknězi 2. a žádal od něho listů do Damašku k synagogám, aby nalezne-li (tam) některé stoupence tohoto učení, muže i ženy, přivedl je svázané do Jerusalema.
3. Když však byl na cestě a blížil se k Damašku, náhle ho obklíčilo světlo s nebe, 4. a on padnuv na zem uslyšel hlas, an k němu praví: »Šavle, Šavle, proč mne pronásleduješ?«
5. On pak řekl: »Kdo jsi, Pane?«
A on: »Já jsem Ježíš, jehož ty pronásleduješ. Ale tvrdo ti bude proti ostnu kopati.«
6. Tu on chvěje se a žasna praví: »Pane, co chceš, abych činil?«
A Pán k němu: »Vstaň a jdi do města; tam poví se tobě, co máš činiti.«
7. Ti muži však, kteří šli s ním, stáli ohromeni; slyšeli hlas, ale nikoho neviděli. 8. I vstal Šavel se země a otevřev oči neviděl nic. Pojavše ho tedy za ruku, uvedli ho do Damašku; 9. i byl tam tři dni nevida, a nejedl ani nepil.
10. Byl pak v Damašku jeden učedník jménem Ananiáš; i řekl k němu Pán u vidění: »Ananiáši!«
On řekl: »Tu jsem, Pane.«
11. A Pán k němu: »Vstaň a jdi do ulice, která slove Přímá, a vyhledej v domě Judově muže jménem Šavla z Tarsu; hle, modlí se.«
12. I viděl u vidění muže jménem Ananiáše, an přichází a naň vzkládá ruce, aby opět prohlédl.

13. Ananiáš však odpověděl: »Pane, slyšel jsem od mnohých
o tomto muži, kolik zlého učinil tvým věřícím v Jerusalemě.
14. A zde má moc od velekněží spoutati všecky, kteří vzývají
jméno tvé.«
15. I řekl Pán k němu: »Jdi, neboť tento (muž) jest nástro-
jem ode mne vyvoleným, aby nesl jméno mé před pohany a
krále i syny Israelovy, 16. já zajisté ukáži mu, kolik musí trpěti
pro jméno mé.«
17. I odešel Ananiáš a vešed do domu, vložil na něho ruce
a řekl: »Bratře Šavle, Pán Ježíš, jenž se ti ukázal na cestě, kte-
rou jsi přicházel, poslal mě, abys prohlédl a naplněn byl Du-
chem svatým.«
18. A hned spadly s očí jeho jako lupiny a prohlédl; i vstal
a dal se pokřtíti. 19. A přijav pokrm posilnil se.
Pobyl pak několik dní s učeníky, kteří byli v Damašku, 20.
a hned hlásal v synagogách Ježíše, že totiž on jest Syn Boží.
21. I žasli všickni, kteří ho slyšeli, a pravili: »Není-li to ten,
jenž hubil v Jerusalemě ty, kteří vzývali to jméno, a sem k
tomu konci přišel, aby je spoutal a dovedl k velekněžím?«
22. Ale Šavel počínal si statečněji a statečněji a uváděl v roz-
paky židy, kteří bydlili v Damašku, dokazuje, že tento jest Vy-
kupitel.
23. Když pak minulo mnoho dní, uradili se židé vespolek,
že ho zabijí; 24. ale úmysl jejich byl oznámen Pavlovi. Hlídali
i u bran dnem i nocí, aby ho zabili, 25. avšak učeníci vzavše ho,
v noci ho vypustili zdí městskou, spustivše ho v koši.
26. Přišed pak do Jerusalema, pokoušel se připojiti k učení-
kům; ale všickni báli se ho nevěříce, že jest učeníkem. 27. Bar-
nabáš však pojav ho uvedl ho k apoštolům a vypravoval jim,
kterak na cestě uzřel Pána, a že k němu mluvil, a jak v Damaš-
ku mluvil neohroženě ve jménu Ježíšově.
28. I obcoval s nimi v Jerusalemě vcházeje i vycházeje a
mluvě neohroženě ve jménu Páně. 29. Mluvil a přel se také
s Hellenisty.
Ti usilovali ho usmrtit. 30. Zvěděvše to bratří, dovedli ho
do Cesaree a poslali ho do Tarsu.

Padnuv na zem, uslyšel hlas: »Savle, Savle, proč mě pronásleduješ? Str. 115

Šavel soptil hrozbou.

Na jeviště Skutků apoštolských vstupuje tímto vypravováním Šavel z Tarsu. Svatý Lukáš učinil o něm už tři poznámky: že svědkové kamenující svatého Štěpána odložili pláště k nohám Šavlovým, že Šavel souhlasil s usmrcením Štěpánovým, a že konečně Šavel hubil Církev, vcházeje do jednotlivých domů a jímaje muže i ženy, dával je do žaláře.

Znal dobře jeho život.

Svatý Lukáš, spisovatel skutků apoštolských, byl průvodcem Pavlovým na jeho pozdějších cestách. Co popisuje a vypravuje, měl od Pavla.

Životní data.

Šavel, jak se dovídáme z jeho vlastních údajů o své osobě v kázáních i v listech, pocházel z rodiny židovské z Benjaminova pokolení. Narodil se v cilicijském městě Tarsu na východě jižního pobřeží Malé Asie asi v té době, kdy Pán Ježíš prožíval svůj jinošský věk v Nazaretě. Mladý Šavel rostl v Tarsu mezi židy i mezi pohany, pozoroval a všímal si různých náboženských pohanských kultů. Naučil se dobře řecky. Byl vychován v přísném zachovávání zákona Mojžíšského. Patnáctiletý Šavel byl dán do chrámové školy Gamalielovy v Jerusalemě. Naučil se dokonale znát Písmo svaté Starého Zákona a vážil si ho nade všecky poklady. Znal je takřka zpaměti a to nejenom v rodném jazyku aramejském, ale také v řeckém překladě. V listech Pavlových je na 200 místech citován Starý Zákon. Otec Šavlův se postaral, aby syn si uměl vydobývat chleba vlastníma rukama a vyučil ho řemeslu stanařskému. Výroba stanů byla důležitým a výnosným řemeslem. Šavel se v otcově řemesle dobře vyznal a bylo mu dobré, i když se stal apoštolem. Nenechal se od nikoho živit, pokud trochu mohl, pracoval a staral se sám o svoji výživu. Šavlovo mládí spadalo do doby života Krista Pána na zemi.

S Kristem Pánem se Šavel za Jeho života na zemi nikdy nesetkal. Alespoň se ve svých listech nikde o tom nezmiňuje. Tarsus byl od Jerusalema příliš daleko, takže ani na svátky velikonoční nebylo rodině Šavlově možno Jerusalem navštívit. Po umučení, zmrtvýchvstání a nanebevstoupení Páně, po Seslání Ducha svatého, přicházely už také do Tarsu zprávy o šíření víry v Ježíše Krista jako Spasitele, na něhož čekal svět.

K vyjasnění letopočtů.

Svatý Štěpán byl ukamenován v sedmém roce po nanebevstoupení Páně, v třicátém sedmém roce našeho letopočtu. (Narození Páně bylo 3 roky před začátkem nynějšího letopočtu.) A v tomtéž roce 37. po Kr. stalo se také obrácení Šavlovo.

Dva, kteří se nyní v nebi nesmírně milují.

Když svatý Štěpán klesal pod ranami a když se modlil za své nepřátele, snad jeho oko spočinulo naposled právě na Šav-

lovi, jehož zrak sršel neúprosnou, vášnivou oddaností k Mojžíšskému Zákonu. Pohlédli na sebe, Šavel nesmiřitelný zastánce Starého Zákona a Štěpán vše odpouštějící učedník Zákona Nového. Šavel vysílá na Štěpána židovskou kletbu, Štěpán na Šavla vroucí modlitbu za nepřátele. Štěpán umírá poražen k zemi velikými kameny a takřka rozdrcen zlobou spojenců Šavlových. A Šavel odchází z tohoto bojiště, aby na jiných místech nastoupil boj židovsky urputný a krvavý ... proti Ježíši Kristu, proti Jeho Církvi.

Přesilou modlitby se to stalo.

Až u Damašku se ukázalo, že modlitba Štěpánova byla silnější než zloba Šavlova. Paprsky nesmírného světla porazily Šavla k zemi před branou Damašku, ale nebyly to paprsky usmrcující, nýbrž paprsky oživující. Horlitel pro zákon židovský byl rozdrcen. Pán Nového Zákona, Ježíš Kristus, stojí nad ním ve vítězné slávě, ne aby poraženého ponížil a zahubil, ale aby jej povýšil k nejvyšší hodnosti na tomto světě, k hodnosti předního apoštola, aby jej učinil dobyvatelem světa, slavným vítězem nad židy i pohany. Do prachu padl pronásledovatel Církve, z prachu povstává apoštol národů.

Pavel sám to nejlépe poví.

Nechme obráceného Pavla samého vypravovat o svém obrácení slovy, která pronesl, jak budeme čísti v kapitole 26, ke králi Agrippovi: »... Domníval jsem se, že jsem povinen vykonati mnoho protivného proti jménu Ježíše Nazaretského. To jsem také činil v Jerusalemě, a mnoho věřících křesťanů jsem já zavřel do vězení, vzav si k tomu moc od velekněží, a když byli usmrcováni, souhlasil jsem. Také po všech synagogách často je trestaje, nutil jsem je, aby se rouhali, a zuře náramně proti nim, pronásledoval jsem je až do cizích měst. Když jsem v takovém úmyslu bral se do Damašku s mocí a svolením velekněží, spatřil jsem, králi, v poledne na cestě s nebe světlo nad slunce jasnější, kteréž ozařovalo mě i ty, kteří šli se mnou. A když jsme my všichni padli na zem, uslyšel jsem hlas, jenž pravil mně jazykem hebrejským: »Šavle, Šavle, proč mě pronásleduješ. Tvrdo ti bude proti ostnu kopati.« Já jsem pak řekl: »Kdo jsi, Pane?« A Pán řekl: »Já jsem Ježíš, jehož

ty pronásleduješ. Avšak vstaň a postav se na nohy, neboť proto jsem se ukázal tobě, abych tě učinil služebníkem a svědkem těch věcí, které jsi uviděl a pro které se ti ještě ukáži. Vysvobodím tě z lidu i z pohanů, ke kterým tě posílám, otevřít oči jejich, aby se obrátili od tmy ke světlu a z moci satanovy k Bohu, by věrou ve mne obdrželi odpuštění hříchů a podíl mezi zasvěcenými.« Sk. 26, 9—18.

Nejenom vnitřní extase, ale skutečné Zjevení Krista Pána.

Šavel spatřil ve světle, které prozařovalo světlo sluneční, Pána Ježíše ve slávě zmrtvýchvstání, tak jak jej po zmrtvýchvstání vídali apoštolé. V prvním listě ke Korintským sám píše: »Kristus vstal z mrtvých třetího dne podle Písem, a ukázal se Petrovi a potom jedenácti. Potom se ukázal více než pěti stům bratří najednou. Potom se ukázal Jakubovi, poté všem apoštolům. Nejposléze pak ze všech jako nehodnému ukázal se i mně.« I. Kor. 15.

Církev — Tajemné Tělo Kristovo.

Četli jsme, kterými slovy se Pán Ježíš Pavlovi představil: »Já jsem Ježíš, jehož ty pronásleduješ. Ale tvrdo ti bude proti ostnu kopati.« Těmi slovy dává Pán Ježíš pronásledovatelům Církve nesmírně vážné naučení. »Kdo pronásleduje Církev, pronásleduje Mne. Kdo prolévá krev Církve, prolévá krev z tajemného Těla Mého. »K výstraze používá Pán Ježíš přísloví o potahu na poli při práci, když jej pobízejí k práci ostrým bodcem (ostnem), a kdyby se vzpíral, sám sebe by zraňoval a sám sobě škodil.

Tito a jiní kopali proti ostnu.

Proti ostnu kopal Farao, Aman z knihy Esther, Antioch, z knihy Makabejské. Kam to přivedli, co z nich bylo!

Šavel nekopal.

Šavel pochopil a nevzpíral se sladkému jhu Lásky a Milosti Boží: »Pane, co chceš, abych činil?« »Vstaň a jdi do města; tam poví se tobě, co máš činiti.« Svojí otázkou dává se Šavel

zcela do služeb Ježíše Krista, kterého dříve neznal. Dal se ovládnout milostí Boží. Od té chvíle se to stalo, jak později říkával: »Žiji ne já, nýbrž žije ve mně Kristus.« Gal. 2, 29. Stal se vzorem a ukázkou, jak třeba spolupůsobit s milostí Boží. Píše v prvním listě k Timotheovi: »Spolehlivé jest to slovo a hodné všeho přijetí, že totiž Kristus Ježíš přišel na tento svět spasit hříšníky, z nichžto první jsem já; ale proto jsem došel smilování, aby Kristus Ježíš na mně jako prvním ukázal veškerou shovívavost svoji pro příklad těch, kteří v něho uvěří, aby dosáhli života věčného.« I Tim. I, 15. 16.

Z vlka beránek.

Šavel neviděl. Průvodci jej zavedli do Damašku. Jaký byl jeho příchod do Damašku! Křesťané snad už věděli o tomto jeho příchodu a chvěli se jako stádo oveček, když vidí vlka se blížit. A hle, nyní ne vlk, ale pokorný beránek, který se musí nechat vést. A nebude třeba, aby hledal křesťany; ale křesťané vyhledají ho, aby jej zavedli navždy do společenství Církve.

Příprava na svlečení starého člověka.

Tři dny se na to Pavel připravoval. Zrak tělesný byl zatemněn, ale zrak duše byl po dosavadní slepotě otevřen světlu milosti Boží. Tělo se postilo po tři dny, ale duše dostávala nejsladší pokrm s nebe.

Odvážný čin Katolické Akce.

Na rozkaz Pána Ježíše vynikající křesťan Ananiáš přichází za Pavlem do ulice Přímé do domu nějakého Judy. Ananiáš ví z doslechu o Šavlovi jako nejhorším pronásledovateli Církve. Ví o jeho úkolu v Damašku. A nedovede v první chvíli pochopiti, co by mohl u takového člověka poříditi.

Katolická Akce potřebuje takových Ananiášů, kteří vyhledávají po ulicích a domech duchovně slepé, aby jim přinesli pozdrav od Ježíše Krista, milost dokonalého obrácení a napravení života.

Obleče se navždy v Krista.

Zase i na Šavlovi se ukázalo: »Ne vy jste mne volili, ale já

jsem vyvolil vás, abyste šli a užitek přinášeli, a užitek váš aby zůstával.« ... neboť tento muž jest nástrojem ode mne vyvoleným, aby nesl jméno mé před pohany a krále i syny Israelovy, já zajisté ukážu mu, kolik musí trpěti pro jméno mé.« Ten, který chtěl křesťanství vyvrátit z kořene, ten je rozšíří po celém tehdejším světě. Půjde k pohanům i králům, ovšem také k Israelitům. A v této nesmírné službě Ježíši Kristu pro spásu duší bude mučedníkem.

Milost Boží nebyla v něm marná.

Ten, který měl pověst vraha křesťanů, v kratinké době stal se křesťanům bratrem. »Bratře Šavle, ... « Křtem svatým je toto bratrství v Duchu svatém navždy upevněno. Slepota těla i duše přestává zároveň. Duše Pavlova stává se nesmírně úrodnou půdou, do níž sám Ježíš Kristus po tři roky na poušti v Arabii bude zasévat svoje učení.

Jak to měli mnozí pochopit, když ničeho nevěděli o milosti Boží.

Teď zatím, hned po křtu, Pavel vyšel do města seznámil se s křesťany, kázal v synagogách a vzbuzoval podiv všech. Neboť celý Damašek věděl, co Šavel byl, a nedovedli si vysvětlit tu nesmírnou změnu, která se s ním stala.

Tříleté exercicie Pavlovy.

Z Damašku odešel Pavel po krátkém působení do Arabie. Sám o tom píše v listě ke Galatům: »Když se však zalíbilo tomu, jenž mě oddělil ze života matky mé a povolal svou milostí, zjeviti ve mně Syna svého, abych Ho hlásal mezi pohany, neobrátil jsem se hned k tělu a krvi (to jest k lidem, k apoštolům) ani jsem nešel do Jerusalema k těm, kteří byli přede mnou apoštoly, nýbrž odešel jsem do Arabie a opět jsem se vrátil do Damašku.« Gal. I, 15. 16.

Začíná a nepřestane být pronásledován.

V Damašku si po návratu Pavlově Židé vyžádali od Arety, nebo lépe od jeho místodržícího, aby mohli Pavla zajmout a

usmrtit. Křesťané v Damašku donutili Pavla, aby se tajně vzdálil a tak se zachránil.

Navždy spojen s Hlavou Církve.

Po třech letech od svého obrácení přišel Pavel do Jerusalema. Tam se ho ujal Barnabáš, bývalý jeho spolužák od Gamaliela. Prostřednictvím Barnabášovým získal důvěru jerusalemských křesťanů. Proč do Jerusalema tehdy přišel, píše sám v listě Galatům: »Potom po třech letech přišel jsem do Jerusalema, abych uzřel a poznal Petra, a pobyl jsem u něho patnáct dní...« Gal. I, 18. Jistě se toto představení apoštolu Petrovi stalo na rozkaz Páně, aby s Petrem, hlavou Církve, si pověděli o svém poslání apoštolském. Tak svatý Petr poznal z vypravování Pavlova, že sám Ježíš Kristus Pavla v samotě arabské vyučil, a že mu může bez obav svěřit větší část svého světového apoštolského úkolu. Když i v Jerusalemě byl Pavel pro velikou horlivost ohrožován na životě, odvedli ho křesťané do přímořské Cesaree a odtud poslali ho po lodi do rodiště Tarsu.

Pavel jako veliké světlo na svícnu Církve svaté.

Tomáš Kempenský zhodnocuje život svatého Pavla takto: »Toho lze nazvati dobrým učitelem, kdo na sobě nejprve napravuje, co na druhých vidí jako špatné. Svatý Pavel mnoho lidí poučil, ale sám sebe přede všemi jinými nazývá hříšníkem. Praví: »Kristus Ježíš přišel na tento svět spasit hříšníky, z nichžto první jsem já.« I Tim. I, 15. »Já jsem nejmenší z apoštolů, který nejsem hoden slouti apoštolem. I Kor. 15, 9. - - Proč tak, apoštole Pavle, mluvíš? »Proto — odpovídá — že jsem se protivil Církvi Boží.« I Kor. 15, 9 — Ale jak jsi se stal svatým, jak jsi se mohl státi vyvolenou nádobou Boží? — A opět mi odpovídá: »Ne sám ze sebe, ani skrze lidi, nýbrž povoláním a Zjevením Páně; od Něho jsem se naučil býti tichým a pokorným a Evangelia poslušným. Sobě ničeho dobrého nepřičítám, nýbrž cokoliv jsem učinil a napsal, to všecko Jemu jakožto původci připisuji. On mne milostí svou k víře povolal, k té víře, kterou hlásám a až do skonání svého zachovám. »Milostí Boží jsem, co jsem a milost Boží nebyla ve mně marná. 2 Kor. 12, 7—9.

ZÁZRAKY APOŠTOLA PETRA. OBRÁCENÍ POHANSKÉHO SETNÍKA.

Po bouři nastal klid — Petr navštěvuje věřící — Přišel do Lyddy a uzdravil ochrnulého — Mnozí uvěřili — Z Lyddy do Jope — Vzkříšení dobročinné křesťanky — Po mnoho dní v Jope — Poselství andělovo Korneliovi — Setník posílá vojáka a dva služebníky do Jope — Vidění Petrovo — Petr v rozpacích — Anděl upozorňuje Petra na poselství Korneliovo — Odchod do Cesaree — Petr dobře pochopil — Při naučení Petrově Duch svatý sestoupil na přítomné — Rodina Korneliova pokřtěna — také ostatní příbuzní a přátelé. Sk. 9, 31—10, 48.

31. Církev po celém Judsku i po Galilei a Samařsku měla
teď pokoj, vzdělávala se a žila v bázni Boží; rozmnožovala se
potěchou Ducha svatého.
32. Stalo se pak, že Petr obcházeje všecky, přišel také k vě-
řícím, kteří bydlili v Lyddě. 33. Tam nalezl jednoho člověka,
jménem Eneáše, který ležel již osm roků na loži, jsa ochrnulý.
34. I řekl mu Petr: »Eneáši, Pán Ježíš Kristus tě uzdravuje;
vstaň a ustel si.« A hned vstal. 35. Viděli ho všichni, kteří byd-
lili v Lyddě a Saroně, i obrátili se k Pánu.
36. V Joppe pak byla jedna učenice, jménem Tabita, to jest
v překladě Gazela. Ta byla plna dobrých skutků i almužen,
které činila. 37. Stalo se pak v těch dnech, že se roznemohla
a zemřela; i umyli ji a položili v síni hořejší.
38. A poněvadž Lydda byla blízko Joppe, učedníci uslyševše,
že tam jest Petr, poslali k němu dva muže s prosbou: »Neobtě-
žuj se přijíti až k nám.«
39. I vstal a šel s nimi. Když přišel, uvedli ho do síně hořejší.
Tu obstoupily ho všecky vdovy plačíce a ukazujíce mu sukně
i pláště, které jim udělala Gazela, když ještě byla s nimi.
40. Petr vypustiv všecky ven, padl na kolena, pomodlil se
a obrátiv se k tělu řekl: »Tabito, vstaň.« I otevřela oči a uzřev-
ši Petra posadila se.
41. Podav jí pak ruku pozdvihl ji. A povolav věřící i vdovy
představil ji živou. 42. I přišlo to ve známost po celém Joppe,

a mnozí uvěřili v Pána. 43. Zůstal pak mnoho dní v Joppe u
jakéhosi Šimona, koželuha.
10, 1. V Cesarei žil jeden muž, jménem Kornelius, setník
tak zvané čety italské. 2. Byl nábožný a bohabojný s veškerým
domem svým, dával lidu mnoho almužen a modlil se k Bohu
povždy.
3. Ten uzřel u vidění zřejmě as v devátou hodinu denní
anděla Božího, an k němu vešel a řekl mu: »Korneli.«
4. Ale on pohleděv naň a byv pojat bázní řekl: »Co jest,
pane?«
I řekl mu: »Modlitby tvé i almužny tvé vstoupily na pamět
před Bohem. 5. Ale nyní pošli muže do Joppe a povolej k sobě
jistého Šimona, kterýž má příjmí Petr. 6. Jest hostem jakéhosi
Šimona koželuha, jenž má dům u moře. (Ten ti poví, co máš
učiniti).«
7. Když odešel anděl, který byl k němu mluvil, povolal dva
ze svých služebníků a jednoho nábožného vojína z těch, kteří
mu byli podřízeni, 8. a vypověděv jim všecko, poslal je do
Joppe.
9. Druhého dne, když byli na cestě a se přibližovali k městu,
Petr vystoupil na střechu, aby se pomodlil, — bylo kolem poledne.
10. Tu zlačněl a chtěl pojísti. Když mu přistrojovali, připadlo na něho vytržení mysli; 11. i uzřel nebe otevřené a jakousi
schránku jako veliké prostěradlo, ana se snáší dolů, jsouc
spouštěna za čtyři cípy s nebe na zem; 12. v ní byli všichni
čtvernožci a plazi pozemští a ptáci nebeští.
13. I zazněl k němu hlas: »Vstaň Petře, bij a jez!« 14. Ale
Petr řekl: »Nikoli, Pane, neboť jsem nikdy nejedl nic poskvrněného a nečistého.«
15. A hlas opět, po druhé (řekl) k němu: »Co Bůh za čisté
prohlásil, ty neprav býti poskvrněným.«
16. To se stalo po třikrát; a hned (nato) vzata jest schránka
do nebe. 17. Když pak Petr sám u sebe byl na rozpacích o tom,
co by znamenalo to vidění, které byl měl, hle muži od Kornelia vyslaní, doptavše se na dům Šimonův, stanuli přede dveřmi; 18. zavolavše tázali se, je-li tu pohostinu Šimon, příjmím
Petr.
19. Mezitím co Petr přemýšlel o vidění, Duch řekl jemu:
»Hle, tři muži hledají tě; 20. vstaň tedy, sestup dolů a jdi s nimi nic se nerozpakuje, neboť já jsem je poslal.«

21. I sestoupil Petr k těm mužům a řekl: »Hle já jsem ten, jehož hledáte; pro kterou příčinu jste přišli?« 22. Oni řekli: »Setník Kornelius, muž spravedlivý a bohabojný, jenž jest dobře osvědčen od celého národa židovského, dostal napomenutí od anděla svatého, aby tě povolal do svého domu a poslechl poučení od tebe.«

23. Pozvav je tedy dovnitř, přijal je pohostinu. Druhého dne vstav šel s nimi; někteří z bratří joppenských ho doprovodili.

24. Den nato přišel do Cesaree; Kornelius očekával jich, pozvav k sobě své příbuzné a nejdůvěrnější přátele. 25. Když Petr byl již na tom, aby vešel, Kornelius vyšel mu naproti a padnuv k nohám jeho poklonil se.

26. Ale Petr pozdvihl ho řka: »Vstaň, i já jsem člověk.« 27. A rozmlouvaje s ním vešel dovnitř a nalezl tam četné shromáždění.

28. I řekl jim: »Vy víte, jak nedovoleno jest muži židu připojovat se nebo přistupovat k muži jiného pokolení; ale mně ukázal Bůh, abych žádného člověka nenazýval poskvrněným nebo nečistým. 29. Proto byv povolán přišel jsem bez zdráhání. Ptám se vás tedy, pro kterou příčinu jste mne povolali?«

30. Kornelius řekl: »Před čtyřmi dny, právě v tuto hodinu devátou modlil jsem se ve svém domě, a hle, přede mnou stanul muž v rouše bílém a řekl: 31. Korneli, vyslyšena jest modlitba tvá, a tvých almužen vzpomenuto jest před Bohem. 32. Pošli tedy do Joppe a povolej si Šimona, příjmím Petra; ten jest pohostinu v domě koželuha Šimona u moře. 33. Ihned tedy poslal jsem k tobě, a ty jsi dobře učinil, žes přišel. Nuže, my všickni stojíme nyní před tebou, abychom uslyšeli všecko, co ti jest přikázáno od Pána.«

34. Tu Petr otevřev ústa svá řekl: »Vpravdě shledávám, že Bůh nestraní osobám, 35. nýbrž v každém národě jest mu příjemný, kdo se ho bojí a činí spravedlnost. 36. Bůh poslal (své) slovo svým synům israelským, zvěstuje pokoj skrze Ježíše Krista. Ten jest pánem všech. 37. Vy znáte tu událost, která se stala po celém Judsku, počínajíc od Galilee po křtu, který hlásal Jan, 38. kterak Ježíše Nazaretského Bůh pomazal Duchem svatým a mocí, a kterak on chodil, dobře čině a uzdravuje všecky posedlé od ďábla, protože Bůh byl s ním. — 39. My jsme svědky všeho toho, co činil v krajině judské i v Jerusalemě. — Toho i usmrtili pověsivše na dřevo. 40. Toho Bůh vzkřísil tře-

Petr uzřel nebe otevřené a jako velké prostěradlo snášelo se s nebe na zemi; v něm byla všeho druhu zvířata... Sk. 10, 11. Str. 125.

tího dne a dal mu, aby se ukázal viditelně, 41. nikoli všemu lidu, nýbrž svědkům od Boha předzřízeným, totiž nám, kteří jsme s ním jedli a pili po jeho zmrtvýchvstání. 42. I přikázal nám, abychom hlásali lidu a svědčili, že on jest ten, jenž byl od Boha ustanoven soudcem živých i mrtvých. 43. Jemu všichni proroci vydávají svědectví, že skrze jméno jeho dostanou odpuštění hříchů všichni, kdo v něho věří.«

44. Když Petr ještě mluvil tato slova, připadl Duch svatý na všecky, kteří to slovo slyšeli.

45. I užasli věřící z obřízky, kteří přišli s Petrem, že také na pohany vylila se milost Ducha svatého, 46. slyšeli je totiž, ani mluví jazyky a velebí Boha.

57. Tu promluvil Petr: »Může-liž kdo zabrániti vody, aby nebyli pokřtěni ti, kteří přijali Ducha svatého, jako i my?« 48. I rozkázal je pokřtíti ve jménu (Pána) Ježíše Krista. Nato prosili ho, aby pobyl u nich několik dní.

*

Zase odpočinek, ale ne k zahálce.

Když se Pavel z Jerusalema vzdálil, ustal ruch mezi židy a ustalo také pronásledování křesťanů. Církev zapustila kořeny v Judsku, Samařsku i Galileji.

Když se postaví dům, když jsou hotovy zdi a střecha, hledí si budovatel vnitřní úpravy. Tak apoštolé využitkovali náležitě chvilky pokoje. Pozbuzovali křesťany k horlivosti, cvičili je v pravdách svaté víry, udělovali svaté svátosti, a posvěcovali věřící tak, že si zasloužili názvu »svatých«, jak čteme v původním řeckém textu.

Kéž bychom . . .

Věřící žili v bázni Boží podle Božích přikázání. Duch svatý naučil je milovati Pána Ježíše dětinnou láskou. Z kázání apoštolů denně poznávali nesmírnou lásku Boží k lidem. Poznávali a chápali lásku Boha Otce, který v Ježíši Kristu poslal lidem svého jediného Syna. Denně více a lépe poznávali a chápali lásku Boha Syna, který se obětoval pro spásu člověka. Byli vděčni Duchu svatému, který je zahrnoval přebohatými dary a milostmi. Báli se hříchu, který je strašným nevděkem vůči Lásce Boží. Plnilo se přislíbení Božského Spasitele: »Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávati bude, a Otec můj bude ho milovati i přijdeme k němu a příbytek u něho si učiníme.« Jan 14, 12. »Zármutek váš obrátí se v radost.« Jan 16, . . . radovati se bude srdce vaše, a radosti vaší vám nikdo neodejme.« Po těžkých zkouškách byla věřícím odměnou veliká vnitřní radost. Duch svatý dal jim pocítit, jak veliká je blaženost už zde na zemi těch, kteří Boha milují.

Lydda pod vlivem zázraku.

V čas pronásledování zůstali všichni apoštolé na bojišti —

v Jerusalemě. Nyní v čas klidu vyšli z Jerusalema, aby kázali Evangelium. Apoštol Petr obcházel všecky dosavadní obce křesťanské, aby se přesvědčil o jejich stavu. Přišel do města Lyddy asi osm hodin od Jerusalema směrem k západnímu pobřeží. Tam uzdravil křesťana jménem Eneáše podobně, jak uzdravil chromého u chrámu: »Eneáši, Pán Ježíš Kristus tě uzdravuje; vstaň a ustel si.« Zázrak působil tak mocně, že z celého okolí se scházeli lidé, aby uzdraveného viděli. Mnozí z nich slyšíce kázání Petrovo uvěřili a byli pokřtěni.

Aby mohla dále konat dobré skutky.

Z Lyddy přišel Petr do Joppe, které bylo od Lyddy vzdáleno směrem k moři dvě hodiny. Z Joppe si křesťané přišli pro Petra. Umřela jim vynikající křesťanka: »Neobtěžuj se k nám přijíti.« Přivedli apoštola s pláčem k mrtvé Tabitě. Ženy, které byly přítomny, neodvažovaly se prosit a ponechaly na vůli Petrovi, co učiní. Apoštol pochopil, že věří, že má od Boha moc Ježíše Krista. Propustil všecky přítomné ven a v tichu u mrtvé prosil za osvícení, je-li vůle Boží, aby mrtvá byla vrácena životu. Potom pronesl podle vzoru Božského svého Mistra krátká slova: »Tabito, vstaň!« Podal jí ruku, pozvedl ji s lůžka a dovedl ji živou dolů. Dá se myslit, že tento zázrak získal Církvi nové duše a Petrovi úctu všech věřících. Jistě všechny i ty nejvzácnější příbytky mu byly otevřeny. Ale Petr si vyvolil prostý dům koželuha Šimona. Tam za ním přicházeli noví a noví věřící, takže Petr měl práce na dlouhou dobu.

Slavnější než nejkrásnější paláce.

Dům koželuha Šimona stal se navždy slavným. Tam totiž dostalo se svatému Petrovi pokynu s nebe o přijímání pohanů do Církve. Samaritáni i komorník královny ethiopské měli přece jakýsi vztah k národu židovskému. Samaritáni pocházeli z národa židovského, komorník byl proselytou židovským. Tentokrát měl se státi členem Církve setník, který i se svým vojskem pocházel z Italie, snad ze samého Říma. Měl být se setníkem kafarnaumským prvotinou veliké řady římských vojáků, kteří se stali ozdobou a slávou Církve jako vyznavači i jako mučedníci.

Prsty Říma v Cesarei.

V Cesarei Přímořské bylo sídlo římské posádky, tak zvané kohorty, počítající na šest set mužů. Vojáci byli Římané. Měli mít dohled nad Židy, kteří byli náchylní k rozbrojům. Velitel byl vynikající voják. Ale nejenom to. Duch svatý v knize Skutků apoštolských vzdává mu velikou chválu: Byl nábožný. Toužil po Bohu a po Pravdě Boží. Mezi Židy poznal víru v jediného Boha. Pochopil, že pohanští bohové jsou klamem od Boha odvrácených národů. Ochotně svůj rozum i svoji vůli poddal víře v jediného Boha. A nejenom že uvěřil. Snažil se poznat Vůli Boží. Bál se, aby nepřestoupil v ničem Boží příkazy. Seznámil se s nimi podle zjeveného náboženství židovského. Šlechetná duše setníkova spolupůsobila s milostí Boží, které se pro zásluhy Ježíše Krista dostává každému člověku. Nejenom, že uvěřil ještě jako pohan v jediného Boha, nejenom že hledal a zachovával Vůli Boží, Boží přikázání. Kromě toho: »dával lidu mnoho almužen a modlil se k Bohu povždy.« Konal vynikající dobré skutky.

Božský rybář.

Už po kolikáté máme příležitost pozorovat, jak Otcovská Láska Boží hledí na dobrou vůli všech lidí, aby je mohla na ni chytnout, jako rybář chytá do sítě. V takovém případě Pán Bůh nešetří mimořádnými pomocnými prostředky, aby se takové duši dostalo spásy a vynikající odměny.

Bude vám dáno.

Už nyní na počátku dějin Církve Ježíše Krista se ukazuje, že kdo stojí o milost Boží a kdo o ni prosí, také ji dostane v nejhojnější míře, i kdyby všichni andělé měli sestoupit na zemi, aby člověka uvedli do přístavu spásy. Tak se bude dít i v budoucnosti. Žádná duše nezahyne, která zahynout nechce a modlí se o světlo s nebe.

Bázeň, radost, poslušnost.

Svatý Lukáš vypravuje podrobně: O třetí hodině odpoledne podle našeho počítání hodin, a podle židovského o deváté ho-

dině, ve vidění spatřil Kornelius anděla. Byl pojat bázní jako všichni, o nichž jsme doposud četli v Písmě svatém, kteří anděla spatřili: »Modlitby tvé i almužny tvé vstoupili na paměť před Bohem. Ale nyní pošli muže do Joppe a povolej k sobě jistého Šimona, kterýž má příjmí Petr. Jest hostem jakéhosi Šimona koželuha, jenž má dům u moře. Ten ti poví, co máš učiniti.« Kornelius ihned bez váhání a rozmýšlení vyplnil rozkaz a poslal dva muže a jednoho nábožného vojína do Joppe.

Vždycky platí: Kdo uvěří a pokřtěn bude, bude spasen.

Svatý Augustin k tomuto místu praví: »Kdyby Kornelius mohl býti spasen bez přijetí pravé víry, nebyl by býval k němu poslána hlava Církve, apoštol Petr. Ačkoliv byl Kornelius spravedlivý, přece se musela jeho spravedlnost dovršit přijetím víry v Ježíše Krista a křtem v Jeho Jménu.« Není ovšem těmito slovy nijak vyloučeno, že i ti mnozí budou spaseni, kteří vzbuzovali touhu po světle Boží Pravdy a kteří se snažili plnit Vůli Boží, jak ji poznávali. Takovým podle učení Církve katolické dostalo a dostává se také spásy. Jsou pokřtěni ne sice křtem vodou, ale křtem žádosti. Křest žádosti nebo křest krve nahrazuje křest vodou a přivtěluje k Církvi Ježíše Krista, a činí účastným Jeho Vykoupení. Toto se stává pouze v tom případě když dotyčný člověk nemá možnosti, aby Církev a její učení poznal a řádným členem jejím se stal.

Pěkně to řekl.

Svatý Ambrož píše o účincích dobrých skutků: »Jestliže nahého odíváš, sebe samého oblékáš ve spravedlnost. Jestliže přijímáš pod svou střechu cizince, přijmeš-li chudého, také on ti zaopatří přátelství svatých a příbytek věčný. Není to milost nepatrná. Tělesné věci rozséváš a sklízíš věci duchovní. Obdivuješ soud Páně týkající se svatého Joba? Obdivuj jeho ctnost, když mohl říci: Okem slepému jsem býval, kulhajícímu pak nohou; otcem chuďasů jsem býval, po při neznámého pátral. — Byl ovšem blažený, neboť z jeho domu nevyšel chudý prázden. Není nikdo blaženější nad toho, kdo se smilovává nad nouzí chudého a nad nehodou nemocného a bídného. V den soudný obdrží spasení od Pána, jehož bude mít dlužníkem svého milosrdenství.« Účinek dobrých skutků almužny a modliteb ukázal se v plné míře na Korneliovi.

Aby se obrátil nejenom Kornelius.

Anděl nevyzval Kornelia, aby šel k Petrovi. Ale poručil zavolati Petra. Proč? Kornelius měl rodinu, měl u sebe příbuzné a měl mnoho přátel. Také podřízení vojáci patřili do okruhu působnosti Korneliovy. Ti všichni měli slyšet slovo Petrovo.

Tobě dám klíče...

Právě Petr byl k tomu povolán jako hlava Církve. Jako přijal před sedmi roky v den seslání Ducha sv. prvotiny z národa židovského do Církve Ježíše Krista, tak měl též nyní přijati i prvotiny z pohanů.

Odpoledne vyšli, proto nedošli toho dne.

Cesta z Cesaree do Joppe trvala dobrých dvanáct hodin. Poslové nedošli na místo toho dne, kdy Kornelius je poslal. Musili nocovat a teprve na druhý den v poledne dorazili k domu Šimona koželuha.

Když se Petr modlil.

Před polednem vystoupil Petr na střechu, aby se modlil. V poledne bývalo u Židů snídaní, večer bývalo větší jídlo, jako u nás oběd. Petr zlačněl a zatím co domácí připravovali mu pokrm, připadlo na Petra vytržení mysli. Viděl veliké prostěradlo spouštěné dolů za čtyři cípy a v prostěradle byla všecka možná zvířata čistá i nečistá. Ve Starém Zákoně z nařízení Božího činil se rozdíl mezi zvířaty čistými a nečistými. Zvířat, která zákon Mojžíšský označoval jako nečistá, nesmělo se požívat a ovšem nesměla se taková zvířata ani obětovat. A teď najednou vidí Petr všecka tato zvířata pohromadě a slyší rozkaz: »Vstaň Petře, bij a jez!«

Nečistá zvířata odznakem pohanských pověr a nemravností.

Rozdíl mezi zvířaty čistými a nečistými byl za celá staletí tak vžitý v národě židovském, že pravověrný žid raději smrt podstoupil, než by požil nečistého zvířete. Proto Petr se zprotivil a řekl: »Nikoli, Pane, neboť jsem nikdy nejedl nic poskvr-

něného a nečistého.« A tehdy slyší Petr rozkaz: »Co Bůh za čisté prohlásil, ty neprav býti poskvrněným.« Totéž stalo se třikrát. Petr uvažoval, co znamená toto vidění, když mu ohlásili příchod tří mužů. Duch svatý vyzývá svatého Petra: »Hle, tři muži hledají tě; vstaň tedy, sestup dolů a jdi s nimi nic se nerozpakuje, neboť já jsem je poslal.« Tato slova Ducha svatého byla apoštolovi objasněním vidění. Příchozí byli pohané, jedná se o přijetí pohanů do Církve. Petr se nesmí rozpakovat. Vykoupením Ježíše Krista padly všecky přehrady mezi národy. Ve Starém Zákoně byla přísná přehrada mezi národem židovským a národy pohanskými. Rozdíl mezi zvířaty čistými a nečistými byl jakýmsi názorným obrazem duchovní nečistoty modlářského pohanství. Židé se měli chránit styků s pohany, aby se neposkvrnili jejich pověrami a modlářstvím. Nyní bude jinak. Ze zásluh Ježíše Krista a z milostí Ducha svatého křtem svatým, může se dostat každému židu i pohanu očištění od hříchu dědičného i ode všech hříchů osobních. »Co Bůh za čisté prohlásil, ty neprav býti poskvrněným.«

Vidíme to takřka před sebou.

Svatý Lukáš líčí příchod poslů Korneliových se všemi podrobnostmi: Zůstali stát přede dveřmi; volali a tázali se, zda-li je přítomem Šimon Petr. Duch svatý vedl zatím Petra dolů se střechy: »Hle, tři muži hledají tě; vstaň tedy, sestup dolů a jdi s nimi nic se nerozpakuje, neboť já jsem je poslal.« Jakmile vešli poslové k Petrovi, poznali ze slov Petrových, že je už zpraven o jejich příchodu: »Hle, já jsem ten, jehož hledáte; pro kterou příčinu jste přišli?«

Pohané klepou na bránu Církve.

Apoštol pozval muže do domu koželuhova a poprosil svého hostitele, aby také cizincům prokázal pohostinství. Teď už začínal rozumět, co mu bylo naznačeno viděním. Do té doby bylo farisejskými předpisy zakázáno se stýkati s pohany, je do domu přijímati, vstupovati do jejich příbytků, jísti a píti s nimi. Židé podle těchto nařízení měli za to, že by se stykem s pohany znečistili. Proto, když přišel žid z trhu, nemělo umývání konce, umýval sebe a umýval všecko, co měl s sebou pro případ, že by něco z toho se znečistilo dotykem pohanovým.

Poslední pouta starozákonních předpisů se uvolňují.

Tentokrát svatý Petr ponejprv tak nečiní. Příštího dne vydali se na cestu. Petra vyprovázelo šest mužů z Joppe. Teprve za dva dny přibyli do Cesaree. Kornelius už ho očekával ve společnosti příbuzných a přátel.

První políbení nohou náměstka Kristova.

Na zprávu, že Petr přichází, vyšel mu naproti a sklonil se před Petrem až k zemi a snad vtiskl polibek na nohy Petroví. Petr ho zvedl: Vstaň, i já jsem člověk.

Kornelius jako pohan znal mnohé báje a pověsti o bozích a bohyních a možná, že si dost pohansky svatého Petra představoval. Petr jedinou větou odmítl jakoukoliv polobožskou úctu a poučil Kornelia, že je pouhý člověk.

Plní se proroctví Isajášovo.

Toto setkání bylo velmi památné. Poprve setkává se zástupce pohanského Říma s hlavou Církve Kristovy — s prvním papežem. Řím byl podmanitelem a ovšem také utlačovatelem mnohých národů. Byl střediskem celého tehdejšího světa. Všecky cesty směřovaly do Říma. A stále se stavěly nové a nové silnice, aby Řím měl spojení s celým světem. A tento Řím s celou svojí civilisací byl určen Boží Moudrostí, aby byl podmaněn Petrem a jeho nástupci sladkému jhu Kristovu první ze všech říší a národů. Stane se to ovšem jiným způsobem než si židé představovali. Židé chtěli mečem a násilím. Církev Petrova učiní tak jiným způsobem, nekonečně podivuhodnějším. Podmaní si ukrutnou a surovou pýchu pohanského světovládného města vírou v Spasitele, který se stal pokorným až k smrti kříže. Splní se, co Isajáš předpověděl o tomto podrobení pohanstva království Kristovu povstávajícímu z Jerusalema: »Přijdou k tobě skloněni synové tvých utlačovatelů, a skláněti se budou k chodidlům tvých nohou všichni, kteří utrhali tobě.« Is. 60, 14.

Ode dneška nový poměr mezi námi a vámi.

Pohané dobře věděli, že jsou u židů v opovržení a v nená-

visti, že se jich štítí. Svatý Petr vkročiv do shromáždění římských pohanů v Cesarei šetrně jim to připomněl: »Vy víte, jak nedovoleno (za bezbožné považováno) jest muži židu připojovat se nebo přistupovat k muži jiného pokolení; ale mně ukázal Bůh, abych žádného člověka nenazýval poskvrněným nebo nečistým. Proto byv povolán přišel jsem bez zdráhání. Ptám se vás tedy, pro kterou příčinu jste mne povolali?« Svatý Petr úplně pochopil, co mu Duch svatý viděním naznačil. Věděl také, proč ho Kornelius volá, ale chtěl mu dát příležitost, aby veřejně vyznal svoji touhu státi se křesťanem.

Má modlitba nebyla nadarmo.

Kornelius vyložil, jak se postil, (v původním řeckém textu) a modlil, jak se mu zjevil anděl ve skvoucím rouše, jak byl pochválen za almužny a modlitby a jak mu byl označen Petr za učitele. — Poděkoval Petrovi za jeho ochotu a prosil, aby je všecky poučil, co Bůh žádá.

I jiné ovce musím přivésti, které nejsou z tohoto ovčince.

Slov, »otevříti ústa« se užívá v Písmě svatém, když se má oznámit něco velice důležitého. A to bylo právě nyní. Svatý Petr oznamuje pohanům, že sice Spasitel vyšel ze židovského národa, ale spása, kterou přinesl, je určena všem národům. Posluchači věděli o Ježíši Kristu. A na tyto vědomosti svatý Petr navazuje.

Teprve nyní pochopil.

Současně apoštol přiznává, že sám teprve nyní plně pochopil slova Písma svatého, že Bůh nehledí na osobu, ale hledí na život člověka, je-li spravedlivý a dbá-li Božích přikázání. V páté knize Mojžíšově je na příklad psáno: » . . . Hospodin, Bůh váš, jest Bůh bohů, Pán pánů, Bůh veliký, mocný a hrozný, který nestraní osobám a darů nepřijímá. Pomáhá k právu sirotku i vdově, miluje také cizince a dává mu výživu i šat.« 5. Mojž. 10, 17. Kniha Moudrosti připomíná: »Nebojíť se Bůh nižádné osoby, . . . Neb, kteří dbát budou spravedlivě toho, co spravedlivo, budou na soudě ospravedlněni, a kteří se dají poučit o těch věcech, najdou, čím by se omluvili . . . Moud.

6, 8. 10. — V tom smyslu řekl Petr přítomným: »Vpravdě shledávám, že Bůh nestraní osobám, nýbrž v každém národě jest mu příjemný, kdo se ho bojí a činí spravedlnost.«

Jak bludaři nesprávně vykládají slova Písma svatého.

Bludař Pelagius v pátém století odvozoval z této věty svatého Petra, že Bůh nehledí na různost náboženství, nýbrž má pouze zřetel na mravní život. Apoštol však nemluví o různosti náboženství ale o různosti národnosti. Kdyby tomu bylo, jak Pelagius nebo jak moderní náboženská lhostejnost tvrdí, byl by si mohl svatý Petr cestu ke Korneliovi ušetřit. Kornelius mohl být spasen při své spravedlnosti i bez víry křesťanské. Také by bylo bývalo zbytečno, co Kristus Pán vykonal, byla by zbytečná i Církev, kterou založil.

Petr svědkem.

Svatý Petr podal Korneliovi a přítomným pohanům nástin Vykupitelské působnosti Ježíše Krista: Svůj veřejný život začal u Jordánu po křtu Jana Křtitele a po sestoupení Ducha svatého na Něj. Kdyby s Ním nebyl Bůh, nebyl by mohl vykonat tolik dobrého uzdravováním nemocných a posedlých zlým duchem. Velerada nechala Ho pověsit na dřevo kříže, ale Bůh Otec Ho vzkřísil. Ukázal se nám apoštolům viditelně, abychom Mu byli svědky, že On jest Bůh, Pán a Soudce náš. On bude na konci světa Soudcem všech, Jemu jsou svědky proroci.«

Petr chtěl ještě více mluviti. V tu chvíli Duch svatý sestoupil na nepokřtěné pohany viditelným znamením. Dostalo se jim všem osvícení Duchem svatým, začali mluviti jazyky. To byl pokyn s nebe. Apoštol Petr poručil, aby byli pokřtěni.

Mluvilo se o Římě.

Zůstal mezi novokřesťany několik dní. O čem s nimi rozmlouval? Kornelius líčil poměry ve své vlasti v Italii a v hlavním městě Římě. Apoštol Petr z vnuknutí Ducha svatého poznal, že Řím stane se nejpřednějším cílem jeho apoštolské působnosti, že v Římě povede se největší boj mezi křesťanskou vírou a pohanskou nevěrou a pověrou a že v Římě zakotví lodička Církve.

KŘESŤANSKÁ OBEC V ANTIOCHII. PETR V ŽALÁŘI. SMRT HERODA AGRIPPY.

Petr odmítá názor Židokřesťanů o přijímání do Církve — Všichni přisvědčili — Uprchlíci z Jerusalema až v Antiochii — Barnabáš přichází, aby upevnil věřící — Také Pavel zde apoštoluje — Sbírka na podporu hladových obyvatel Judska — Apoštol Jakub usmrcen — Petr uvězněn — Církev se modlí za něho — Anděl budí Petra a vyvádí ho z žaláře — Příchod do domu Markova — Ze země židovské do Říma — Herodesova smrt — Barnabáš, Pavel a Marek se vracejí z Jerusalema do Antiochie.

Sk. 11, 1.—25, 12, 1—34.

11, 1. Apoštolé a ti bratři, kteří byli v Judsku, uslyšeli, že
i pohané přijali slovo Boží. 2. A když Petr přišel do Jerusa-
lema, domlouvali mu ti, kteří byli z obřízky, 3. řkouce: »Proč
jsi vešel k mužům neobřezaným a jedl s nimi?« 4. Tu Petr po-
čal vykládati jim to pořádkem řka: 5. »Já jsem byl v městě
Joppe a se modlil; tu jsem měl u vytržení mysli vidění, jakousi
schránku jako veliké prostěradlo, ano se snáší dolů, jsouc
spouštěno za čtyři cípy s nebe; i přišlo až ke mně. 6. Pohléd-
nuv do něho, zpozoroval a uzřel jsem čtvernožce pozemské
i šelmy a plazy a ptactvo nebeské. Uslyšel jsem však také hlas,
který mi pravil: 7. »Vstaň, Petře, bij a jez.« 8. I řekl jsem:
»Nikoli, Pane, neboť nikdy nevešlo nic poskvrněného nebo
nečistého do úst mých.« 9. A hlas odpověděl po druhé s nebe:
»Co Bůh za čisté prohlásil, ty neprav býti poskvrněným.« 10.
To stalo se třikrát; a všecko bylo zase vzato do nebe. 11. A hle,
hned nato stanuli tři muži u domu, ve kterém jsem byl, byvše
posláni ke mně z Cesaree. 12. I řekl mi Duch, abych šel nic se
nerozpakuje. Šlo pak se mnou i těchto šest bratří, a vešli jsme
do domu toho muže. 13. I vypravoval nám, kterak uzřel ve
svém domě anděla, an postaviv se řekl: »Pošli do Joppe a po-
volej k sobě Šimona, příjmím Petra; 14. ten promluví k tobě
slova, skrze něž budeš spasen ty i veškeren dům tvůj.« 15. Když
pak jsem počal mluviti, připadl Duch svatý na ně jako i na nás
na počátku. 16. I rozpomenul jsem se na slovo Páně, jak pravil:

»Jan křtil vodou, vy však budete pokřtěni Duchem svatým.«
17. Jestli tedy Bůh dal jim stejnou milost jako i nám, kteří jsme
uvěřili v Pána Ježíše Krista, kdo byl jsem já, abych mohl za-
brániti Bohu?« 18. Uslyševše to upokojili se a velebili Boha
řkouce: »Tedy také pohanům dal Bůh pokání k životu.«
19. Ti tedy, kteří se byli rozprchli před soužením povstalým
pro Štěpána, přišli až do Fenicie a na Cyprus i do Antiochie,
nehlásajíce slova nikomu leč jediné židům. 20. Byli však mezi
nimi také někteří muži z Cypru a Cyreny, kteří přišedše do
Antiochie mluvili též k pohanům, zvěstujíce jim Pána Ježíše.
21. Ruka Páně byla s nimi, a veliký počet, jenž uvěřil, obrá-
til se k Pánu. 22. I přišla pověst o tom k uším církve, která
byla v Jerusalemě, a poslali Barnabáše až do Antiochie.
23. Ten přišed a uzřev milost Boží, zaradoval se a napomí-
nal všecky, aby v předsevzetí srdce svého vytrvali v Pánu,
24. neboť byl to muž dobrý a plný Ducha svatého a víry. I
přidal se značný zástup k Pánu.
25. Šel tedy (Barnabáš) do Tarsu, aby vyhledal Šavla, a na-
leznuv ho přivedl ho do Antiochie. 26. I pobyli spolu v té
církvi po celý rok a vyučili zástup značný, takže v Antiochii
nejprve byli učedníci nazváni křesťany.
27. V těchto dnech však proroci přišli z Jerusalema do Anti-
ochie, 28. a jeden z nich, jménem Agabus, povstav naznačil
skrze Ducha svatého, že bude veliký hlad po celém okrsku
zemském; ten povstal za Klaudia. 29. I ustanovili se učedníci
na tom, že každý z nich podle toho, jak kdo co má, pošle (ně-
co) na podporu bratřím, kteří přebývali v Judsku. 30. To sku-
tečně také učinili, poslavše to starším po Barnabášovi a Šavlovi.
12, 1. V tom čase král Herodes vztáhl ruce, aby soužil ně-
které z církve. 2. I dal usmrtit mečem Jakuba, bratra Janova,
3. a vida, že se to líbí židům, dal jmouti i Petra.
Byly (právě) velikonoce. — 4. Uchopiv ho tedy vsadil ho do
vězení a dal ho hlídati čtyřem oddělením vojínů o čtyřech mu-
žích v úmyslu, že po velikonocích vyvede ho lidu.
5. I byl Petr sice hlídán ve vězení, ale modlitba konala se za
něj od církve k Bohu bez ustání.
6. Když pak Herodes chtěl již ho vyvésti, Petr spal té noci
mezi dvěma vojíny spoután dvěma řetězy, a strážní přede dveř-
mi hlídali vězení.
7. A hle, anděl Páně postavil se u (něho) a světlo zazářilo
v místnosti; a udeřiv Petra v bok, vzbudil ho a řekl: »Vstaň

rychle.« A řetězy spadly s rukou jeho. 8. Řekl pak anděl k ně-
mu: »Opaš se a přivaž si dole sandály.« I učinil tak. A řekl mu:
»Oděj se pláštěm svým a pojď za mnou.« 9. I vyšel a šel za
ním; a nevěděl, že jest skutečnost to, co se dělo skrze anděla,
nýbrž domníval se, že má vidění.
10. Prošedše pak stráží první i druhou, přišli ke bráně želez-
né, která vede do města; ta otevřela se jim sama. A vyšedše
přešli jednu ulici, a hned nato odstoupil anděl od něho.
11. A tu Petr přišed sám k sobě řekl: »Nyní vím pravdivě,
že Pán poslal anděla svého a vytrhl mě z ruky Herodovy a ze
všeho očekávání lidu židovského.«
12. A seznav to přišel k domu Marie, matky Jana, příjmím
Marka, kde byli (bratři) u velikém počtu shromážděni a se
modlili. 13. Když pak tloukl na dveře vchodu, přišla děvečka
jménem Rode, 14. a poznavši hlas Petrův, pro radost neotev-
řela vchodu, nýbrž běžela dovnitř a pověděla, že Petr stojí
před vchodem.
15. Oni však jí řekli: »Blázníš-li?« Ale ona ujišťovala, že to-
mu tak jest. I řekli: »Jest to anděl jeho.«
16. Petr však tloukl pořád. I otevřeli a uzřevše ho užasli.
17. Ale on pokynuv jim rukou, aby mlčeli, vypravoval jim,
kterak ho Pán vyvedl z vězení; a řekl: »Povězte to Jakubovi
a bratřím.« A vyšed odebral se na jiné místo.
18. Když pak se rozednilo, bylo nemalé zděšení mezi vojíny,
co se stalo s Petrem. 19. Herodes však dal ho hledati a když
ho nenalezl, vyslechnuv stráže, kázal je odpraviti. A odebrav
se z Judska do Cesaree, přebýval tam.
20. Byl pak (Herodes) velice rozhněván na Týřany a Sido-
ňany. Ale oni přišli jednomyslně k němu a získavše králova
komorníka Blasta, žádali za pokoj, neboť území jejich brala
výživu z území králova. 21. V ustanovený den Herodes oble-
čen v roucho královské posadil se na trůn a činil k nim řeč; 22.
lid pak provolával: »Toť Boží hlas, a ne lidský.« 23. Ale ihned
ranil ho anděl Páně, protože nevzdal pocty Bohu, a byv pro-
žrán od červů skonal.
24. Slovo Páně však rostlo a se rozmnožovalo. 25. Barnabáš
pak a Šavel vykonavše službu (svou) a vzavše s sebou Jana pří-
jmím Marka vrátili se z Jerusalema.

*

Uznali, že nelze brániti Duchu svatému, aby posvěcoval i pohany.

Ti, kteří se stali křesťany ze židů, nesprávně se domnívali, že pohané musí napřed přijat obřízku a státi se členy národa židovského a potom teprve mohou být pokřtěni. Proto vytýkali svatému Petrovi, že přijal rodinu Korneliovu hned beze všeho do Církve.

Svatý Petr vyložil, co mu Duch svatý ve vidění rozkázal: se všech stran světa přijímat pohany a usmrcovat v nich zvířeckost a nečistotu Duchem svatým při křtu. Připomenul, že třikrát se vidění opakovalo, takže nelze připustit žádné pochybnosti. Duch svatý sestoupil svojí milostí na členy rodiny Korneliovy a na ostatní, kteří uvěřili. Stali se křesťany, aniž se dříve stali židy. Apoštolé i křesťané v Judsku přijali ochotně ustanovení svatého Petra, jenom si s podivem řekli: »Tedy také pohanům dal Bůh pokání k životu.«

Roku 42. Barnabáš si přišel do Tarsu pro Pavla, aby s ním šel do Antiochie.

Svatý Lukáš zase vzpomíná, jak veliký užitek přineslo rozptýlení křesťanů z Jerusalema. Semínka víry v Ježíše Krista bouří, pronásledováním i rukama andělů roznášela se víc a více. Horliví křesťané, rodáci z ostrova Cypru a z Africké Cyreny přišli do třetího největšího města říše římské, do Antiochie. Antiochie byla hlavním městem provincie syrské, byla sídlem římského místodržitele. Jako středisko byla Antiochie velmi vhodným místem pro šíření víry křesťanské. Křesťané se také přičiňovali, aby byli pomocníky apoštolů. Získali známé a příbuzné. O Ježíši se mluvilo na ulicích, v dílnách, v obchodech, v divadlech, na procházkách. To, co se mluvilo, bylo jako první paprsky vycházejícího slunce po hlubokých nočních temnotách. Křesťané připravovali půdu pro apoštoly a připravili ji tak výborně, ze zpráva o tom přišla do Jerusalema, a apoštolé poslali Barnabáše a Pavla do Antiochie, aby tam založili křesťanskou obec-farnost. Dílo se jim tak podařilo a získali tolik věřících, že zůstali v Antiochii po celý rok.

Jerusalem, Antiochie, Řím.

Po Jerusalemě stala se Antiochie největší obcí křesťanskou,

ohniskem křesťanské víry, východiskem velikých apoštolských cest svatého Pavla. Po Antiochii následoval Řím, jako nejpřednější působiště Petrovo a ohnisko křesťanství.

Syrská Antiochie.

Antiochie byla jedno z nejkrásnějších měst Východu. Byla založena kolem roku 300 před Kristem Pánem od Seleuka I. na jižním břehu široce proudící řeky Orontu, šest hodin cesty od jejího ústí do moře. Herodes Veliký dal v městě zbudovat podél a napříč dvě nádherné sloupové třídy, které shora pozorovány tvořily obrovský bíle svítící kříž. Na severu tvoří Orontes dvěma mohutnými rameny ostrov, na němž stál královský palác. Celé město bylo uzavřeno pevnostní zdí s 300 věžemi. Ještě dnes může se poutník procházet po této zdi, čnící do výše 25 m. Okolí Antiochie ozdobovaly nádherné zahrady, háje, zelená úbočí.

Obyvatelé města.

Dvě třetiny obyvatel tvořili otroci. Jedna třetina byli bohatí kupci, továrníci, majitelé pozemků, státní zaměstnanci, úředníci, vojáci.

Velkoměstská zkaženost.

Město bylo úplně pohříženo v temnotu nejpošetilejších pohanských pověr. Vražda a nemravnost, ba všecky hříchy a zločiny byly povyšovány na službu bohům a bohyním: Kybele, Atis, Isis a Osiris, Dyonis, Herakles, Adonis, Astarta jsou některá známější jména božstev. Až do druhého století po Kristu byly přinášeny zvláště fenické bohyni Astartě i lidské oběti: dětí i dospělých. Mramorové paláce, pohanské chrámy, divadla, lázně, všecko se topilo v kalu šílené nemravnosti. Půl milionu Římanů, Řeků, Syřanů žilo v tomto zkaženém a otráveném prostředí. Židé, pokud zachovávali věrně své náboženství, zůstávali stranou a ve své synagoze svojí vážnou bohoslužbou, svojí vírou v jediného Boha, svojí mravní zdrženlivostí vzbuzovali u některých obdiv a vážnost, u jiných pohrdání a posměch.

Dva vzorní přátelé.

V tomto městě nasadili rádlo Barnabáš, rodák z Cypru a

Pavel z Tarsu. Barnabáš, který se nazývá apoštolem druhého stupně, byl člověk prostý, bez vyššího vzdělání, ale neobyčejně rozvážný, statné postavy a milého zevnějšku, nanejvýš obětavý a horlivý ve službě Evangelia Ježíše Krista. Pavel naproti tomu měl vysoký stupeň tehdejšího vzdělání, plný prudkosti a ohně, drsnějšího zevnějšku, nezastavoval se před nikým a před ničím, všecko strhoval ohněm nesmírné lásky k Ježíši Kristu. Barnabáš neopustil Východ, umřel smrtí mučednickou ve své vlasti na Kypru. Pavel stal se apoštolem Západu i Východu. Hrob mu poskytl Západ.

Ze zátiší na kolbišti světa.

Svatý Jan Zlatoústý píše o spolupráci Barnabáše a Pavla: »Barnabáš šel si do Tarsu pro vítěze, šel pro knížete, pro výtečného spolubojovníka, pro zářící pochodeň, pro ústa postačující pro celý svět.«

Jak začínali.

Jak vypadalo asi působení svatého Pavla v Antiochii? — Večer, když bohatí a nastrojení šviháci a nalíčená děvčata ubírali se za zvuků rozpustilé hudby k nemravným tancům Adonisovým a Astargatiným do parků Daphne, přicházeli dobří nezámožní lidé: řemeslníci, kramáři a otroci, kteří v tomto městě, napájeném klamnou smyslnou láskou, se doposud nesetkali s upřímnou a nezištnou láskou, na slovo Boží. Scházeli se buď v soukromém domě, na ploché terase domu, nebo na vnitřním nádvoří kolem šumícího vodotrysku, ve sloupové síni na tržišti nebo v oranžovém háji u Orontu. Tak šlo jméno Ježíše Krista městem.

Chudým zvěstuje se Evangelium.

V tomto městě byli doposud všichni otroky, tím většími, čím více si dopřávali svobody, a čím více užívali bohatství, tím více je svíraly okovy hříchu. S rozzářenýma očima naslouchali prostí lidé slovu Evangelia o svobodě synů Božích a o bohatství milosti, které ani mol ani rez nekazí, aniž zloději vykopávají a kradou.

Původ našeho příjmení křesťan.

Římští a řečtí obyvatelé v Antiochii začali nazývat věřící v Ježíše Krista: christiani, christianci. Z tohoto slova pochází české: křesťané. Mezi sebou se doposud věřící nazývali bratřími a sestrami. Od židů byli nazýváni Nazaretskými nebo Galilejci. Z pokory nebyli by si věřící sami nikdy dali jméno po Kristu. Dali jim je pohané a jméno zůstalo.

I my neseme toto jméno. Je vedle jména křestního naším příjmením. Toto příjmení »křesťan« je naší ctí. Ale také my musíme dělat čest jménu křesťana: nejenom křesťany se nazývat, ale také křesťany být.

Komu patří jméno křesťan.

Svatý Cyprián praví: »Kdo Církev Kristovu opustil jest cizí, jest ze světa, jest nepřítel. Již nemůže mít Boha za otce, kdo nemá Církev za matku. Buď on, kdo buď! Není křesťan, kdo není v Církvi Kristově. Nechť se vypíná a nechť svou filosofii a výmluvnost pyšně vynáší a velebí. Není více tím, kým byl dřív, jelikož nevytrval ani v lásce bratrské, ani nezůstal v jednotě Církve.«

Svatý Augustin po jiné stránce varovně volá: »Marně se nazývá křesťanem, kdo nenásleduje Krista. — Co ti prospěje jmenovati se tím, čím nejsi, a neprávem sobě přivlastňovati cizí jméno? Chceš-li křesťanem býti, konej, co jest křesťanské, a tak právem a v pravdě nos jméno křesťana.«

Musí být podstatný rozdíl.

Svatý Jeroným připojuje slova: »Mezi křesťanem a pohanem nemá činiti rozdíl jen víra, nýbrž i život. Jiné skutky mají svědčiti o jiném náboženství.« Svatý Augustin ještě jinak podává podobiznu křesťana: »K víře přidej lásku, aby povstala víra, o jaké mluví apoštol Pavel: »Víra, která skrze lásku působí,« a nalezl jsi křesťana, nalezl jsi budoucího obyvatele nebeského Jerusalema, nalezl jsi souseda andělů ... připoj se k němu ...« »Ten jest opravdu křesťan, který všem milosrdenství prokazuje, jímž nevládne žádná nespravedlnost, jenž cítí cizí bolest, jako svou vlastní ...«

Jméno psané celým životem.

Svatý František Saleský také velice pěkně napsal: »Nespokojujte se tím, abyste otázáni »Kdo jste?« pouze odpověděli: »Jsem křesťan!«, ale žijte tak, aby kdo vás viděl, mohl říci: »Viděl jsem člověka, jenž Boha miluje z celého srdce, jenž Boží přikázání zachovává, jenž svaté svátosti často přijímá a skutky pravého křesťana vykonává.«

Z pohanů stávají se mnozí křesťany, ale také z křesťanů stávají se pohané.

Svatý Justin, který z pohana stal se křesťanem a světcem, napsal ve své Obraně křesťanů: »Druhdy jako pohané hledali jsme radost v hýření, nyní milujeme jen čistotu. Jindy jsme hledávali, čím bychom se obohatili, nyní skládáme své statky do společné pokladny, anebo podržíme-li je, stává se to pouze proto, abychom se o ně dělili s nuznými. Mstivý duch, který nás druhdy ovládal, proměnil se v ducha lásky i k nepřátelům, za něž se modlíme, a k nimž se přátelsky máme.«

Křesťané z Antiochie posílají sbírku na zmírnění hladu v Judsku r. 44.

Svatý Lukáš uvádí příklad, že první křesťané nebyli křesťany jenom dle jména. Agabus, jeden z těch, kterým se dostalo od Ducha svatého daru prorokování, předpověděl pohromu hladu v říši římské. Skutečně za panování císaře Klaudia od roku 41 až do roku 54. nastal hlad několikrát. Byly střídavě postiženy takřka všecky kraje říše římské. Tehdejší dějepisci se o tomto hladu zmiňují: Suetonius, Tacitus, Dio Casius, Josef Flavius. V Judsku nastal hlad v r. 44. A tehdy se ukázalo, jak se křesťané milují.

V Antiochii učinili sbírku a poslali ji po Pavlovi a Barnabášovi do Jerusalema do rukou presbyterů-starších, kteří se postarali o rozdělení potřebným.

Pomocníci apoštolů s kněžskou a biskupskou mocí.

Kdo byli tito presbyterové? Svatý Lukáš blíže nevysvětluje. Nebyli to apoštolé. Nebyli to jáhnové. Byli v hodnosti a moci

mezi apoštoly a jáhny. Apoštolé jim zvláštním svěcením udělovali značnou část své moci. Některé z nich, kteří zvláště vynikali zbožností a organisačními schopnostmi, ustanovovali v místech, kde vznikly nové obce křesťanské. Těmto předním presbyterům se později říkalo biskupové. Prostý presbyter byl kněz-farář v té které obci.

Lukáš v dalším vysvětluje, proč Pavel a Barnabáš v r. 44. nenašli Petra v Jerusalemě.

Apoštolé, ani Petr nebyli v Jerusalemě. Byli zastoupeni jenom kněžími-presbytery. A protože svatý Petr nebyl v Jerusalemě, nezmiňuje se Pavel v listě Galatským, kde mluví o svém působení, o této návštěvě Jerusalema, když tam nesl sbírku pro hladovějící; poněvadž nejednal s Petrem, nepovažoval tuto návštěvu za hodnou zmínky.

Co se stalo mezitím, co Barnabáš a Pavel kázali v Antiochii, vypravuje svatý Lukáš v 12. kapitole Skutků apoštolských.

Vraťme se z r. 44, kdy byl hlad, do r. 42., kdy Herodes stíhal apoštoly.

Herodes, o němž vypravuje svatý Lukáš, má v dějinách název Herodes Agripa I. Byl vnukem Heroda Velikého. Byl vychován v Římě se synem císaře Tiberia. Po pestrých životních osudech se mu podařilo dostati od císařů římských Kaliguly a Klaudia Abilény, Galileu, Pereu, Judeu, Samarii, Idumeu pod královskou moc. Byl chytráckým vypočítavcem, který se chtěl zalíbit Římanům i Židům. Pro Římany pořádal divadla, zápasy, ukazoval jim svoje bohatství. Když ho Židé proto začali nenávidět, snažil se jim zalíbit. Účastnil se bohoslužeb v chrámě jerusalemském, přinášel oběti, stavěl nádherné stavby, postavil třetí pevnostní zeď kolem Jerusalema. Poznal, že nejvíce se zavděčí náčelníkům židovským, když bude krvavě pronásledovati křesťany. »Vztáhl ruce, aby soužil některé z Církve.«

Dva apoštolé předmětem vražedných plánů.

Apoštol Jakub, bratr svatého Jana, i svatý Petr byli v roce 42. v Jerusalemě. Svatý Lukáš jenom kratince se zmiňuje, že Herodes před velikonočními svátky, aby se Židům zavděčil,

dal svatého Jakuba stíti mečem. Umřel z apoštolů první, poslední umřel jeho bratr Jan. První pil z hořkého kalichu pronásledování a mučení, jak slíbil Pánu Ježíši. Podle zprávy dějepisce Eusebia a Klementa Alexandrijského před smrtí obrátil svého úhlavního protivníka a udavače.

Herodes viděl, že se Židům usmrcením Apoštola Jakuba nesmírně zavděčil. Proto ihned přikročil k dalšímu skutku a nechal zatknouti Petra. Velikonoční svátky nechtěl rušit, ale ustanovil, že po osmi dnech svátků, nechá Židům pro radost popravit i svatého Petra.

Okovy prvního papeže.

Petr byl uvězněn ve vězení v Herodově paláci. Čtyři oddělení vojínů po čtyřech mužích měla se střídat po třech hodinách v hlídání vzácného vězně. Dva vojáci stáli před vězením. Dva byli uvnitř s Petrem a Petr byl k vojákům připoután řetězy. Tyto památné řetězy se po vysvobození apoštolově dostaly do rukou křesťanům od služebníka Agripova, který byl křesťanem. Byly od patriarchy Juvenála r. 436. darovány Eudocii, manželce císaře Thoedosia. Eudocia část řetězů ponechala Cařihradu a část poslala své dceři Eudoxii, manželce císaře Valentiána II. do Říma. Tento řetěz i s jinými okovy, jimiž byl svatý Petr spoután později v žaláři mamertinském, se uschovávají jako vzácná památka v římském kostele u sv. Petra v Okovech.

Modlitba láme železné okovy, otevírá železné brány . . .

Nastala noc před popravou. Petr byl spoután dvěma řetězy a hlídán čtyřmi vojáky. Brány pekelné jásaly, že tak brzy podvrátí v samých základech skálu Církve. Ale Církev měla větší moc na obranu než železo a vojáky. »Modlitba konala se od Církve za Petra k Bohu bez ustání.«

Mladičká Církev ve všem dávala příklad a vzor budoucím věřícím. V nejednom století bude nástupce svatého Petra v podobném nebezpečí, jako byl Petr. Jen když se budou konat od Církve za papeže k Bohu vroucí modlitby. Vždycky se ukáže: brány pekelné jásaly předčasně, modlitba byla silnější než okovy a vězení.

Strážný anděl Církve.

Po druhé anděl vysvobodil Petra ze žaláře. Probudil Petra, rozespalého pobídl ke spěchu, kázal mu vzít s klidnou rozvahou obuv a šat a vydati se ze žaláře. Okovy bez hluku spadly s jeho rukou. První stráž tvrdě spala. Anděl s Petrem prošel kolem dalších dvou vojáků, kteří odděleně od sebe hlídali. Buď také spali, nebo byli jako slepí. Železná brána paláce se jim otevřela do města. Petr byl andělským zjevením jako omámen. Poslouchal anděla na slovo, ale nevěděl, je-li to sen nebo skutečnost. Až čerstvý vzduch venku jej vzpamatoval tak, že když prošli jednu ulici, přišel Petr úplně k sobě: »Nyní vím pravdivě, že Pán poslal anděla svého a vytrhl mě z ruky Herodovy a ze všeho očekávání lidu židovského.«

Z jiného města budeš řídit Církev!

Svatý Petr nyní uvažoval, kam půjde a kam se uchýlí. Poznal, že touto událostí ho Bůh volá jinam. A nepochyboval kam. Z hlavního města židovstva do hlavního města pohanstva, z Jerusalema do Říma.

Krátké rozloučení a rychlý odchod.

Zatím přišel k domu Jana, zvaného Marek. Tam byli shromážděni věřící ve velkém počtu v nesmírné úzkosti o Petra, ale neustávajíce se za něho vroucně modliti.

Zaslechli prudké zatlučení na vrata. Děvečka Rode z opatrnosti tázala se napřed: »Kdo je?« Petr jmenoval své jméno a děvečka poznala jeho hlas. Plná nesmírné radosti běžela dovnitř. Petra nechala státi venku, zapomenuvší samou radostí mu otevřít dveře.

»Petr je tu« — »Blázníš-li?« — »Je to on, vždyť mi řekl jméno a poznala jsem jeho hlas.« — »Jest to jeho anděl.« Tlučení nepřestávalo. I otevřeli a uzřevše ho užasli. Jeden přes druhého volali na Petra: »Jak je to možné?« A Petr je utišil a vypravoval. Pak zakončil slovy: »Povězte to Jakubovi a bratřím.« Jakub Mladší, syn příbuzné Panny Marie, byl biskupem v Jerusalemě. Svatý Lukáš krátce praví: »Petr odešel na jiné místo.« Ještě tu noc se vzdálil z Jerusalema a v nejkratší době z území, které patřilo pod moc Heroda Agripy.

Ostatní činnost apoštola Petra svatý Lukáš nepopisuje.

Dějepisec Eusebius Cesarejský ze čtvrtého století píše, že Petr v druhém roce panování císaře Klaudia zavítal do Říma a tam založil křesťanskou obec. O tomtéž svědčí církevní dějepisec Orosius z pátého století a svatý Jeroným ze čtvrtého a začátku pátého století. Svatý Jeroným popisuje přehledně činnost svatého Petra: »Šimon Petr, kníže apoštolské, byv biskupem v Antiochii, a kázav v rozptýlení těm, kteří z obřezaných uvěřili, v Pontu, Galacii, Kapadocii, Asii, Bythynii, — v druhém roce panování Klaudia, císaře (42. r.) odebral se do Říma a tam dvacet pět let byl biskupem.«

Smrt šestnácti strážných vojáků.

Nedá se ani vypovědět, jaký poplach nastal ráno v žaláři, v paláci Herodově a v celém Jerusalemě, když nenašli Petra v žaláři. Herodes ho dal usilovně hledati. Židé pomáhali. Strážní vojáci zaplatili záchranu Petrovu životem, jako dříve dítky betlemské zaplatily životem záchranu Božského Dítěte.

Roku 44. umřel Herodes.

O dva roky později zemřel Herodes Agripa smrtí náhlou a hroznou. Tato byla trestem Božím za rouhavé oslavy, které si dal v městě Cesarei prokazovat. Svatý Lukáš zmiňuje se o smrti Herodově, aby ukázal, že kdo ve vražedném úmyslu dotýká se papeže, sám zahyne.

Pavel a Barnabáš vrátili se do Antiochie ještě před smrtí Herodovou.

Jerusalemský biskup.

V Jerusalemě zůstal ještě apoštol Jakub Mladší. Ten neopustil Jerusalem, až do své mučednické smrti roku 62. Tento apoštol věnoval svůj život jenom židovským krajanům. Tak byl vážen, že ani Židé dlouho se neodvažovali mu ublížiti.

PRVNÍ APOŠTOLSKÁ CESTA SVATÉHO PAVLA.

Pavel káže na Cypru a v Antiochii pisidské.

Barnabáš a Pavel zvláštním obřadem posvěceni na biskupy — Na Cypr — Pavel stíhá trestem čaroděje Elimase — Do Antiochie v Pisidii — Kázání Pavlovo — Ježíš Kristus je slíbený Mesiáš — Mnozí se obrací — Nevěřící Židé odpírají a rouhají se — Hle, obracíme se k pohanům.

Sk. 13, 1—52.

13, 1. Byli pak v Antiochii při tamější církvi proroci a učitelé, (mezi nimi) Barnabáš a Šimon, příjmím Niger, a Lucius z Cyreny, a Manahen, jenž byl spolu vychován s tetrarchou Herodem, a Šavel.
2. Když oni konali Pánu služby Boží a se postili, řekl jim Duch svatý: »Oddělte mi Barnabáše a Šavla k dílu, ke kterému jsem je povolal.«
3. Tu postivše a pomodlivše se a vloživše na ně ruce propustili je. 4. A oni jsouce vysláni od Ducha svatého, odešli do Seleucie a odtud plavili se na Cyprus.
5. A přišedše do Salaminy, kázali slovo Boží v synagogách židovských; měli však (s sebou) i Jana jako přisluhovatele. 6. A když prošli celý ostrov až k Pafu, nalezli jednoho muže židovského jménem Barjesu, jenž byl čarodějem a nepravým prorokem; 7. on byl u prokonsula Sergia Pavla, muže rozumného.
Tento povolav k sobě Barnabáše a Pavla, žádal poslechnouti slovo Boží. 8. Ale Elimas-čaroděj — tak totiž se překládá jméno jeho — odporoval jim, chtěje prokonsula odvrátiti od víry.
9. Šavel, kterýž také Pavel slove, naplněn byv Duchem svatým, pohleděl naň 10. a řekl: »(Člověče) plný všeliké lsti a zchytralosti, synu ďáblův, nepříteli veškeré spravedlnosti, nepřestaneš převraceti přímé cesty Páně? 11. A nyní hle, ruka Páně nad tebou, i budeš slepý nevida slunce až časem svým.« A ihned připadla na něho mrákota a tma a jda kolem hledal někoho, jenž by ho vedl za ruku. 12. Tu prokonsul uzřev, co se stalo, uvěřil žasna nad učením Páně.

13. Odpluvše od Pafu přišli Pavel a jeho průvodci do Perge v Pamfylii. Jan však odloučiv se od nich vrátil se do Jerusalema. 14. Ale oni prošedše (krajinu) od Perge, dostali se do Antiochie v Pisidii a všedše do synagogy v den sobotní posadili se.

15. Po čtení Zákona a Proroků však vzkázali jim představení synagogy: »Muži-bratři, máte-li nějaké slovo povzbuzující k lidu, mluvte.«

16. A tu Pavel povstav a pokynuv rukou řekl: »Muži israelští a všichni, kteří se bojíte Boha, poslyšte: 17. Bůh tohoto lidu israelského vyvolil si otce naše a povýšil lid, když jako cizinci obývali v zemi egyptské, a vyvedl je z ní ramenem povýšeným 18. a po dobu čtyřiceti roků snášel chování jejich na poušti 19. a zahubiv sedm kmenů v zemi kananejské, rozdělil mezi ně losem zemi jejich, 20. a to asi po čtyřech stech a padesáti letech; potom dal jim soudce až do proroka Samuela. 21. Nato požádali za krále; i dal jim Bůh Saula, syna Kisova, muže z pokolení Benjamínova, a to po čtyřicet roků. 22. A když ho odstranil, vzbudil jim Davida za krále, jemuž i svědectví vydal řka: »Nalezl jsem Davida, syna Jesseova, muže podle srdce svého, který bude činiti všecku vůli mou.« 23. To jest ten, z jehož potomstva Bůh podle zaslíbení svého vyvedl lidu israelskému Spasitele, Ježíše, 24. když byl dříve Jan před jeho vystoupením hlásal křest pokání všemu lidu israelskému. 25. A když Jan dokonával běh svůj, řekl: »Já nejsem ten, za koho mě máte, nýbrž hle, po mně přichází ten, jemuž nejsem hoden rozvázati obuvi na nohou.«

26. Muži-bratři, synové rodu Abrahamova a vy všichni, kteří se bojíte Boha, vám jest posláno slovo o té spáse; 27. neboť obyvatelé jerusalemští a náčelníci jejich, nepoznavše ho jakož ani hlasů prorockých, které se čítají každou sobotu, naplnili je tím, že ho odsoudili, 28. a žádali na Pilátovi, aby byl odpraven, ačkoliv na něm nenalezli žádné příčiny k smrti. 29. A když dokonali všecko, co bylo o něm psáno, sňali ho se dřeva a položili do hrobu.

30. Ale Bůh vzkřísil ho z mrtvých třetího dne, 31. a on ukazoval se po mnoho dní těm, kteří s ním byli vstoupili z Galilee do Jerusalema, a kteří nyní jsou jeho svědky před lidem. 32. I my zvěstujeme vám o tom zaslíbení, kterého se dostalo našim otcům, 33. že Bůh je naplnil na dítkách jejich, na nás, vzkřísiv Ježíše jakož i psáno jest v žalmě druhém: »Syn můj jsi ty, já dnes zplodil jsem tebe.« 34. Že však ho vzkřísil z mrt-

vých, jako toho, jenž nemá již navraceti se ke porušení, pověděl takto: »Dám vám Davidovy statky svaté, věrné.« 35. Proto i na jiném místě praví: »Nedopustíš, aby tvůj světec zakusil porušení.« 36. Neboť David slouživ za svého věku vůli Boží, zesnul a byl pochován ke svým otcům, i zakusil porušení; 37. ten však, jejž Bůh vzkřísil, nezakusil porušení.

38. Známo proto budiž vám, muži-bratři, že skrze něho zvěstuje se vám odpuštění hříchů, a že ode všeho, od čeho jste nemohli býti ospravedlněni v zákoně Mojžíšově, 39. v něm bývá ospravedlněn každý, kdo věří. 40. Hleďte tedy ať nepřijde na vás to, co pověděno jest v Prorocích: 41. »Vizte, pohrdači, a divte se a zhyňte; neboť já udělám dílo za dnů vašich, dílo, o němž neuvěříte, bude-li je vám kdo vypravovati.«

42. Když pak vycházeli, prosili je, aby jim mluvili o těch věcech (také) sobotu příští. 43. A když bylo shromáždění rozpuštěno, mnoho židů a zbožných proselytů šlo za Pavlem a Barnabášem, a ti promlouvajíce k nim napomínali je, aby vytrvali v milosti Boží.

44. Příští sobotu pak sešlo se téměř celé město poslechnout slovo Boží. 45. Ale židé uzřevše zástupy, naplnili se řevnivostí a rouhajíce se odpírali tomu, co Pavel mluvil. 46. Tedy Pavel a Barnabáš řekli neohroženě: »Vám mělo se nejprve hlásati slovo Boží; poněvadž však je odmítáte a sebe za nehodny pokládáte života věčného, hle, obracíme se k pohanům. 47. Neboť takto přikázal nám Pán: »Ustanovil jsem tě za světlo pohanům, abys byl ke spáse až do končin země.«

48. Slyšíce to pohané radovali se a velebili slovo Páně; i uvěřili všichni, kteří byli předzřízeni k životu věčnému; 49. slovo Páně pak roznášelo se po celé krajině. 50. Ale židé popudili (některé) proselytky, vznešené i přední měšťany a vzbudili pronásledování proti Pavlovi a Barnabášovi; i vyhnali je ze svých končin. 51. Oni tedy vyrazivše proti nim prach s nohou svých, přišli do Ikonia. 52. Učedníci však byli naplněni radostí a Duchem svatým.

*

Prozřetelnost Boží volila místa.

Antiochie Syrská se velice hodila k tomu, aby byla kolébkou křesťanství. Byla dosti blízká Jerusalemu, aby s ním stále

mohla trvat ve spojení, ale byla zase i dosti vzdálena od Jerusalema, aby židovství nemělo škodlivý vliv na apoštoly a jejich žáky, kteří odtud se rozcházeli. V Antiochii splývaly spolu dva živly, řecký i židovský. Spolubydlení obou mělo dobrý vliv na jednotu Církve a na rychlé urovnání nedorozumění, která časem vznikala mezi křesťany ze židovství a křesťany z pohanství. Antiochie Syrská byla ohromným obchodním tržištěm, měla v blízkém přístavě Selucii možnost spojení s celým světem.

Tři biskupové antiochijští dali Pavlovi a Barnabášovi plnou moc pro misie mezi pohany.

Antiochie už nebyla jenom malou farností, ale velikým přičiněním Barnabáše a Pavla, stala se diecésí. Kromě Barnabáše a Pavla působili zde jako místní biskupové: Manahen, Lucius a Šimon. Že tito tři měli biskupskou moc, je zřejmo z vypravování svatého Lukáše, podle něhož Manahen, Lucius a Šimon vysvětili Pavla a Barnabáše na misijní biskupy. Barnabáš a Pavel byli sice pomocníky apoštolů, Pavel měl dokonce povolání apoštolské od samého Krista Pána, ale bylo potřebí, aby také Církev zevnějším znamením biskupského svěcení ověřila Pavlovo mimořádné povolání. Stalo se to tím způsobem, že v den přípravy na svěcení zachovávali svěcenci i světitelé půst, v den svěcení konali Služby Boží, to jest, sloužili Mši svatou, při ní se modlili a světitelé kladli ruce na Pavla a Barnabáše. Tak se dostalo Barnabášovi i Pavlovi plnosti moci, mohli udělovat všecky svátosti, nevyjímaje svěcení kněžstva a biřmování. Mohli ve spojení s Petrem zakládat, spravovat a biskupy obsazovat nové obce křesťanské.

Sebezapření v horlivosti.

Pavel až do této chvíle byl podřízen církevním představeným a ničeho nepodnikal bez jejich příkazu nebo bez jejich svolení. Po osm let trval v této podřízenosti. Není pochyby, že tato podřízenost přicházela mu hodně za těžko. Jeho horlivost toužila po největší činnosti. Pro svoji velikou vzdělanost a učenost, pro své slavné obrácení na víru, pro ohnivou výmluvnost byl od Petra a apoštolů ustanoven za učitele, ale v plné podřízenosti zvláště Šimonovi, Luciovi Cyrenskému a

Manahenovi v Antiochii. V učitelském úřadě, ve znalosti Evangelia vynikal Pavel nade všecky učitele, jsa vyučen samým Ježíšem Kristem po svém obrácení, jak napsal v listě ke Galatům: »Oznamuji vám, bratři, že Evangelium ode mne hlásané není podle člověka, neboť jsem ho ani nepřijal ani se mu nenaučil od člověka, nýbrž zjevením Ježíše Krista.« Gal. I, 11. Vynikal nade všecky po každé stránce, a přece zůstal pokorným a poslušným, jsa si dobře vědom, že Duch svatý sám nejlépe určí chvíli, kdy nastoupí dráhu samostatného apoštolského působení.

Vůle představených je projevem Vůle Boží.

V plánech Božích je každé věci určeno místo a čas. Nám lidem nezbývá než prosit Pána Boha, abychom našli své místo a abychom je našli ve svůj čas, jinými slovy, abychom se v ničem neprotivili Vůli Boží, ani leniveostí a neochotou, ani nevčasnou a nemístnou horlivostí. Vůle představených bývá obyčejně ukazovatelem času i místa, které nám Prozřetelnost Boží určila. Toho si apoštol Pavel byl dobře vědom. »Můj Ježíši, dej mi, abych pozorně naslouchal Tvému hlasu, abych ochotně plnil vnuknutí Ducha svatého a nikdy se jim neprotivil ani neochotou, ani předčasnou horlivostí.«

Svatý Lukáš o tom nepíše, ale dá se usoudit z kapitoly šesté.

Lucius, Manahen a Šimon přijali biskupské svěcení z rukou apoštolů. První svěcení ať na jáhny, na kněze nebo na biskupy pocházela všecka z rukou apoštolů pod vrchnopastýřským dohledem a schválením svatého Petra. V prvních dobách věřící navrhovali kandidáty pro jáhenství, kněžství i biskupství. Apoštolé nebo jimi ustanovení biskupové je světili a Petr potvrzoval. Jak svatý Petr jménem všech apoštolů prohlásil při ustanovení prvních jáhnů: » . . . proto bratři vyhlédněte si ze sebe sedm mužů dobré pověsti, plných Ducha svatého a moudrosti, abychom je ustanovili k tomu úkonu . . .« Sk. 6, 3.

Jediný pravý Obětník a jediná pravá Oběť.

Na tomto místě musíme si povšimnout svátosti svěcení kněžstva. Prvním a jediným Knězem v nejplnějším slova smyslu jest Ježíš Kristus. Starozákonní kněží a velekněží byli předobrazy Ježíše Krista. Přinášeli oběti krvavé i nekrvavé. Pán

Ježíš byl vyplněním předobrazů. Přinesl Bohu Otci sama sebe v Oběť. Obětoval se krvavě na kříži a ustanovil ustavičnou nekrvavou obnovu této své Oběti při poslední Večeři na Zelený čtvrtek. Od poslední Večeře koná tuto nekrvavou Oběť Pán Ježíš při každé Mši svaté.

Plnost kněžské moci v apoštolech, vrchol a pramen této moci pro Církev v Petrovi.

K zevnějšímu a viditelnému úkonu sloužení Mše svaté dává se zastupovat Ježíš Kristus knězem, svým služebníkem. Vnitřní tajemný a neviditelný úkon Obětování Sebe sama koná při Mši svaté On sám. Ale Božský Spasitel chtěl mít v kněžích nejenom obětující kněze, ale také učitele svých Božských pravd a správce své Církve. V tom smyslu udělil apoštolům svátost svěcení kněžstva v plném rozsahu: měli být nejvyššími učiteli, kněžími a pastýři nebo správci Církve. Prvním a neomylným učitelem, prvním a nejvyšším knězem, prvním a nejvyšším pastýřem mezi apoštoly a nad celou Církví byl od Pána Ježíše ustanoven Petr.

K vrcholu kněžské moci v Petrovi se jde po stupních.

K tomuto nejvyššímu úřadu vedou stupně, které svátost svěcení kněžstva jednak předcházejí, jednak následují. Před svěcením na kněze uděluje se postupně čtvero nižších svěcení a svěcení na podjáhenství a na jáhenství. Plnější moc než má kněz se uděluje svěcením na biskupa. Přední biskupové Církve, zvaní kardinálové, volí ze sebe papeže. Ten, kdo se stal biskupem nebo papežem, musil projít všemi uvedenými stupni.

Sedm stupínků k povolání kněžskému.

Kdo poznává, že ho Bůh volá ke své službě, vstupuje po osmi letech studia na střední škole do kněžského semináře. Biskup přijímá kandidáta duchovního stavu zvláštním obřadem: přistřižinami, latinsky tonsurou. Biskup přistřihne bohoslovci vlasy se slovy: »Pán je můj dědičný podíl a kalich; tys ten, jenž úděl můj zachováváš.« Žalm 15, 5. Tím se připomíná kandidátu stavu kněžského, že se odříká veškeré světské marnivosti. Od této chvíle má, kdo tonsuru přijal, na temeni hlavy

vlasy vyholené. Později dostávají bohoslovci čtvero nižších svěcení, která pocházejí všecka z prvních dob křesťanských: Ostiariát (měli na starosti dveře chrámové, později zvony, bohoslužebné knihy), Lektorát (čítávali při bohoslužbách některá místa z Písma svatého), Exorcistát (dostávali moc vymítati zlé duchy při posedlosti), Akolytát (měli úkol rozsvěcovati svíce, a přisluhovat při Mši svaté).

V podjáhenství a jáhenství doživotní závazky, od kterých už nelze zprostit.

Rovněž z prvních dob apoštolských pochází svěcení na podjáhenství a na jáhenství. Obojí se počítá k vyšším svěcením. Jsou to poslední dva stupně před svěcením na kněze.

Kdo je vysvěcen na podjáhna, zavazuje se po celý život, že setrvá do smrti v duchovním stavu, že se bude denně modliti kněžské hodinky, že nevstoupí do stavu manželského a setrvá ve svobodném stavu až do smrti. Podjáhen může při Mši svaté čísti epištolu, může připravovati kalich ke Mši svaté. Kdo je vysvěcen na jáhna může při Službách Božích číst Evangelium, může křít, kázat, udělovat sv. přijímání.

Podobně se konávalo svěcení kněžstva i v prvních dobách křesťanských.

Středem a podstatnou částí svátosti svěcení kněžstva je vlastní svěcení na kněze. Biskup uděluje jáhnům moc kněžskou postupně při Mši svaté: klade každému mlčky obě ruce na hlavu, po biskupovi činí tak i druzí přítomní kněží. Potom drží biskup i ostatní kněží pravou ruku nad svěcenci, při čemž se biskup modlí, aby jim Bůh udělil potřebných milostí. Štolu doposud na pravém boku spojenou dává biskup svěcenci křížem přes prsa a říká slova: »Přijmiž jho Páně; jho jeho zajisté jest sladké a břímě jeho lehké.« Obléká každému kasuli (ornát), kterou svěcenci dosud drželi na ruce, ale tak že jenom hořejší část je spuštěna. Spodní část zůstane zatím poodhrnuta na znamení, že nebyla ještě všecka moc kněžská udělena. Biskup maže svatým olejem křtěnců ukazováček a palec na obou rukou a na dlaních, neboť těmito prsty bere kněz při Mši svaté Tělo Páně. Mazání svatým olejem znamená, že ruce knězovy mají moc žehnat a světit. Potom dává biskup svěcencům kalich

s vínem a patenu s hostií, aby se jich dotkli a říká: »Přijmi moc přinášet Oběť Bohu a sloužiti Mši svatou, jak za živé, tak za zemřelé.« Moci této užívají novokněží ihned a společně s biskupem proměňují chléb a víno v Tělo a Krev Páně a říkají všechny modlitby až do konce Mše svaté. Dostávají od biskupa ve svatém přijímání sv. Hostii k tomu účelu od biskupa proměněnou. Na konec stojíce modlí se Věřím v Boha, načež biskup klade každému zvlášť ruku na hlavu a říká: »Přijmi Ducha svatého! Kterým odpustíš hříchy, odpouštějí se jim a kterým zadržíš, zadrženy jsou.« Po svěcení přistupují novosvěcenci jeden po druhém k biskupovi a slibují mu úctu a poslušnost.

Svěcení na biskupa je doplňkem k svěcení kněžstva.

V prvních dobách volilo si biskupa duchovenstvo a obyvatelé diecése. Sousední biskupové udělovali biskupské svěcení, když papež volbu potvrdil.

Při svěcení na biskupa bývá světitel a dva biskupové. Nejprve se čte potvrzení papežské. Svěcenec slibuje, že zachová vždy věrnost papeži a jeho nástupcům. Osvědčuje svoji pravověrnost. Pak světitel slouží Mši svatou u hlavního oltáře, svěcenec u oltáře bočního spolu s asistujícími biskupy. Po části Mše svaté, která se jmenuje »graduale« vzkládají světitel i ostatní biskupové ruce na svěcence se slovy: »Přijmi Ducha svatého.« To jest podstatný obřad svěcení na biskupa. Jím nabyl svěcenec posvěcení a stal se biskupem. Dostává pomazání svatým křižmem na hlavu. Pak přijímá odznaky biskupského úřadu: berlu, odznak pastýřské moci, prsten, odznak nejtěsnějšího spojení s Církví, chotí Ježíše Krista, mitru na hlavu, odznak učitelského úřadu. Před svěcením svěcenec i světitelé zachovávají půst.

Za nově vysvěcenými misijními biskupy Pavlem a Barnabášem.

Antiochijská diecése propustila Pavla a Barnabáše v roce 45. po Kristu Pánu. První misijní a apoštolská cesta svatého Pavla trvala až do roku 49.

Svatý Lukáš píše o začátku cesty: »A oni jsouce vysláni od Ducha svatého, odešli do Seleucie a odtud plavili se na Cyprus. A přišedše do Salaminy, kázali slovo Boží v synagogách

židovských...« Seleucie byla přístavem pro Antiochii. Ostrov Cypr byl domovem Barnabášovým. V městě Salamis nejprve kázali židům. Tak činil apoštol Pavel pokaždé, kam přišel. Od židů obracel se k pohanům. Prošli celý ostrov od východu na západ v délce 150 km. Jesliže navštívili všech tehdejších patnáct měst a jestliže v každém jen jednou kázali, trvala jejich misijní cesta nejméně čtyři měsíce. Po staré římské silnici došli konečně do města Paphu na západním pobřeží ostrova. Město bylo otráveno nemravnou modloslužbou fenické bohyně Astarty. Dělilo se na Starý a Nový Paphus.

Vzdělaný a šlechetný Říman v poutech černé magie.

V Novém Paphu měl sídlo římský místodržitel Sergius Paulus. Byl římským šlechticem. Podle dějepisce Plinia vynikal velikým vzděláním a ušlechtilou touhou po pravdě. Obklopil se filosofy, umělci a básníky. Mezi těmito zvláštní místo pro svoje tajemné umění zaujímal nějaký Barjesu. Byl to asi hypnotisér, spiritista, hadač budoucnosti, vykladač snů a pozorovatel hvězd. Jeho umění omámilo i Sergia Paula. Proti tomuto druhu východních pověr píše svatý Pavel v listě Kolosským.

Zdravý rozum pomáhá rozbít pouta pohanských pověr.

Kázání obou misionářů stalo se předmětem hovorů v městě. Vědychtivý Sergius pozval si oba muže do paláce. Křesťanství se otevřely dveře domu římského šlechtice a vynikajícího římského úředníka. Pavel dovolával se rozumu. Před rozumem neobstojí pohanské báje o bozích a bohyních. A přece člověk potřebuje mít vědomostí i o Bohu. Bůh mluvil k lidem ve zjeveném náboženství. Filosofové uznávali slabost a neschopnost lidského rozumu a potřebu, aby Bůh sám přišel a promluvil. Přišel Ježíš Kristus, Syn Boží, jak byl předpověděn, učil, trpěl, umřel, a vstal z mrtvých. Apoštol prohlásil se za svědka Zmrtvýchvstalého. Viděl Ho ve slávě zmrtvýchvstání před branami Damašku. Byl poslán a nyní stojí před Sergiem jako apoštol Ukřižovaného, ale i Zmrtvýchvstalého.

Ze všech pohanských pověr byla a jest nejnebezpečnější, protože nejlákavější magie-spiritismus.

Barjesu poslouchal. Po Pavlovi udělil mu Sergius Paulus slovo. Začal se vemlouvat s takovou zchytralostí a ďábelskou lstí,

že Pavel viděl, že zde nepomůže než přímé zasáhnutí ruky Boží. Stalo se, a ten, který oslepoval druhé, sám oslepl, aby Sergius Paulus i ostatní přítomní prohlédli z klamů lákavých pověr. Apoštol Pavel tak ukázal, že křesťanství nemá s různými magiemi Východu a Západu ničeho společného.

Tu prokonsul uzřev, co se stalo, uvěřil žasna nad učením Páně. Od této události začíná nazývati svatý Lukáš apoštola Pavlem.

Potěšitelný první úspěch Pavlův na počátku obrovské misijní činnosti.

Apoštol hebrejské jméno opouští a volí jméno římské, které mu patřilo už dříve, poněvadž měl po otci římské občanství. Tím více mu patří nyní, když béře na sebe úkol od Ducha svatého státi se apoštolem pro celou říši římskou. Pod tímto jménem pozná apoštola Ježíše Krista celá ohromná říše římská od nejzazšího Východu až do nejzazšího Západu. Paulus znamená česky »malý« nebo »skrovný«. A ukáže se, »malý člověk Boží« je mocnější než veliká říše tohoto světa.

Na tomto poli bude pracovat Barnabáš.

Pavel odplul z Cypru, aby se tam už nevrátil. Vrátí se sem jeho společník, aby dokonal a upevnil, co Pavel začal. Ale napřed ještě kázali spolu Malé Asii. Jenom jejich přisluhovatel Jan, jinak zvaný Marek, je opustil a vrátil se do Jerusalema.

Po plavbě na moři plavba po řece.

Po moři dostal se Pavel a Barnabáš do Attalie při ústí Kestru v Pamfilii na jižním pobřeží Kestru. Odtud po řece přibyli do Perge.

Přechod horami do jiné Antiochie.

Z Perge oba smělí apoštolé namířili si do Antiochie v Pisidii. Přes rokle, řeky bez mostů, po úzkých cestách, horskými kraji, ohroženými lupiči, dorazili po šestidenní namahavé pouti k cíli.

Ihned do práce.

V židovské čtvrti vešli do synagogy a byli vyzváni, aby promluvili. Pavel podle vzoru Štěpánova začal slavnými dějinami národa Abrahamova po vyjití z Egypta. »Bůh si vyvolil... povýšil... a vedl otce naše.« Těmi slovy mínil veliké rozmnožení národa israelského a veliké zázraky, které se v tomto národě staly. Podle řeckého textu pravil svatý Pavel, že je Bůh nosil jako živitel na rukou. V zemi zaslíbené žilo sedm pohanských národů, které pro svoji ukrutnost a nemravnost zasloužily si, aby byly zahubeny: Kananejští, Hetejští, Gergeseové, Amorhejští, Hevejští, Ferseové a Jebusejští.

Protože v těchto krajinách měli památku Jana Křtitele ve veliké úctě.

Pavel vzpomíná kratince nejvýznačnějších dob dějin národa židovského. Vzpomíná krále Davida, který byl mužem podle Srdce Božího. »To jest ten, z jehož potomstva Bůh podle zaslíbení svého vyvedl lidu israelskému Spasitele, Ježíše.« Jan Křtitel byl svědkem pro Ježíše Krista: »Já nejsem ten, za koho mě máte, nýbrž hle, po mně přichází ten, jemuž nejsem hoden rozvázati obuvi na nohou.« A tohoto Ježíše Jerusalem odsoudil na smrt na dřevě kříže. S kříže Ho položili do hrobu. »Ale Bůh vzkřísil Ho z mrtvých třetího dne a On se ukazoval po mnoho dní těm, kteří s Ním byli vstoupili z Galileje do Jerusalema a kteří jsou nyní jeho svědky před lidem.« Vzpomíná žalmů, v nichž Bůh označuje Vykupitele z rodu Davidova za Syna svého, a v nichž David předpovídá zmrtvýchvstání Páně slovy: »Nedopustíš, aby tvůj světec zakusil porušení.« Žalm 15, 10. A skrze tohoto Ježíše Krista zvěstuje se vám odpuštění hříchů.

Pavlovo Evangelium.

»Skrze Něho zvěstuje se vám odpuštění hříchů a že ode všeho, od čeho jste nemohli býti ospravedlněni v zákoně Mojžíšově, v Něm bývá ospravedlněn každý, kdo věří.« Těmito slovy uvádí ponejprv svoji nauku o ospravedlnění. Není v nikom ospravedlnění než v Ježíši Kristu. Mojžíšův Zákon ospravedlnění člověku dáti nemůže. Hříchy nemohou být odpuš-

těny jinak, než pro zásluhy Ježíše Krista. Starozákonní obřady, oběti, obřízka, odpuštění hříchů zjednat nemohly. Proto nesmí ti, kteří se obracejí ke Kristu, lpěti na těchto věcech, jakoby byly ke spáse potřebné.

Jako tenkráte, tak i nyní.

Apoštol Pavel, aby dodal důrazu svým slovům, dovolává se v předobrazném smyslu slov proroka Habakuka podle řeckého textu Starého Zákona: »Vizte, pohrdači, a divte se a zhyňte; neboť já udělám dílo za dnů vašich, dílo, o němž neuvěříte, bude-li vám je kdo vypravovati.« Tehdy tím dílem Božím bylo odvedení židů do zajetí babylonského, nyní tím dílem bude takové zavržení národa židovskéha od Boha, že by se to mohlo zdát neuvěřitelným.

Podobno jest království nebeské kvasu . . .

Prostými, ale přesvědčivými slovy získal Pavel mnohé pro víru v Ježíše Krista. Mnoho židů a zbožných proselytů šlo za Pavlem. Příštího dne přišlo za Pavlem celé město. Židů se zmocnila závist a řevnivost. Pavel jsa ohnivé povahy prohlásil židům neohroženě: ». . . poněvadž sebe za nehodny pokládáte života věčného, hle, obracíme se k pohanům.« Věřící se radovali z mocného slova Pavlova. Židé se horšili. Vyvolali pronásledování křesťanů. A vyhnali oba apoštoly Barnabáše i Pavla. Křesťané byli plni radosti Ducha svatého. Apoštolé odešli do jiného města jménem Ikonium.

Pomalu, ale jistě.

Co se zdálo nemožným, stávalo se skutkem. Židé méně a pohané více přijímali učení Ježíše Krista, přijímali i veliké závazky víry přese všecky nesmírné překážky vnitřní i vnější.

Největší odpor.

Vnitřní překážky byly v lidech samých. Pohanství tonulo v nemravnosti, v pýše, v rozkošnictví. Víra křesťanská žádala nesmlouvavě přísné zachovávání Božích i církevních přikázá-

ní. Přikazovala: pokoru, čistotu, sebezapírání. Obrácení z pohanství na křesťanství bylo pouhým silám lidským nemožné. Ale tu ukazovala se denně Moc a Síla Ducha svatého. Z vlků stávali se beránci. Z pohanů stávali se křesťané, kteří nejenom se snažili víru svoji co nejlépe zachovávat, ale také byli ochotni každou chvíli umřít pro ni smrtí mučednickou.

Všecko zmobilisováno.

Zevnější překážky byly rovněž mnohé a těžké. Pohanský stát byl srostlý s pohanským mnohobožstvím. Křesťanství bojujíc proti pohanským pověrám bylo považováno za nepřátele státu. Pohanští kněží, spisovatelé, umělci, řemeslníci, pohanské věštírny vycítili brzy v křesťanství úhlavního nepřítele a snažili se všemožnými pomluvami křesťanství zohyzditi a i zoškliviti. Peklo v tomto rozvíjejícím se boji nabídlo všecku svoji pomoc. Hlavně na evropské pevnině nastal nesmírný boj, který byl veden na straně pohanské všemi nevybíranými prostředky násilí a lži, na druhé straně vytrvalou trpělivostí a stálostí, modlitbou a důvěrou v nepřemožitelnou Moc Ducha svatého.

Svatý Petře a Pavle, svatí apoštolé, svatí vyznavači
a mučedníci, orodujte za nás!

Všecka násilí utrpěla konečně porážky, síla meče byla zkrocena silou kříže, tma pohanských pověr musila ustoupiti světlu víry, ohromná moc lži selhala na konec v boji proti Pravdě Ducha svatého. První fáze tohoto boje trvala 300 let. Začala a rozvinula se na straně Církve Ježíše Krista pod vedením knížat apoštolských Petra a Pavla, na druhé straně pod vedením židovstva a hlavně pod vedením pohanských císařů římských. První fáze boje mezi Církví Ježíše Krista a mezi branami pekelnými skončila za 300 let. Ale tím boj neskončil. V nových a nových fázích pokračoval i v dalších stoletích, kdy pozvedaly hlavu jako pekelné nestvůry nejrůznější bludy. Boj tento trvá i nyní. A bude trvat do konce světa. Nepřítel dává si jiná a jiná jména, ale to nás neoklame. Je to jeden a tentýž starý had z ráje, který po pádu s nebe se ještě nevzdal. Svíjí se na zemi a snaží se srazit do propasti všecky, kteří se nedrží pevně Ježíše Krista a Jeho Církve.

PAVEL KÁŽE V IKONIU, V LYSTŘE A V DERBE. VRACÍ SE DO ANTIOCHIE SYRSKÉ.

V Ikoniu — Obyvatelé se rozdělili na dvě strany — Stoupenci Židů chtěli apoštoly kamenovat — Pavel a Barnabáš odešli do Lystry a Derbe — Pavel uzdravil chromého — Pohané je považovali za bohy — Židé z Ikonia a z Antiochie přišli popudit lid proti apoštolům — Pavel kamenován a zraněn — V Derbe získali mnoho učedníků — Návrat přes Ikonium, Antiochii k moři — Vysvěcení kněží — Po moři vrátili se do Antiochie Syrské.

Sk. 14, 1—23.

14, 1. V Ikoniu vešli podobně do synagogy židovské a tak
mluvili, že uvěřilo veliké množství židů i pohanů. 2. Ale židé,
kteří zůstali v nevěře, pobouřili a rozezlili mysli pohanů proti
bratřím. 3. I pobyli tam sice dlouhý čas mluvíce neohroženě
s důvěrou v Pána, který osvědčoval slovo milosti své zázraky
a divy, jež činil skrze ruce jejich; 4. ale obyvatelstvo města se
rozštěpilo; jedni byli při židech, druzí při apoštolech. 5. Když
však pohané a židé se svými náčelníky se shlukli, aby je ztýrali
a ukamenovali, 6. oni seznavše to, utekli do měst lykaonských,
do Lystry a do Derbe i do (celého) okolí, a kázali tam evan-
gelium. 7. I sedával v Lystře jeden muž nemocný na nohy,
chromý ze života matky své, jenž nikdy nechodil. 8. Ten po-
slouchal Pavla, a on pohleděv naň a uzřev, že má víru, aby byl
uzdraven, 9. řekl hlasem velikým: »Postav se na nohy své pří-
mě.« I vyskočil a chodil. 10. A tu zástupové uzřevše, co Pavel
učinil, pozdvihli hlasu svého a pravili lykaonsky: »Bohové při-
podobnili se k lidem a sestoupili k nám.« 11. I nazvali Barna-
báše Jupiterem, Pavla pak Merkurem, neboť on byl mluvčím.
12. Ano kněz Jupitera předměstského přivedl býky s věnci ke
bráně a chtěl s lidem obětovati. 13. Když to uslyšeli apoštolé,
Barnabáš a Pavel, roztrhli roucha svá a vyběhli mezi zástupy
křičíce 14. a volajíce: »Muži, co to činíte? I my jsme lidé pod-
robení utrpením jako vy, a kážeme vám evangelium, abyste
se obrátili od těchto (bohů) nicotných k Bohu živému, který
učinil nebe i zemi a moře i všecko, co jest v nich, 15. který za
předešlých věků nechával všecky národy choditi po cestách

Nejsme bohové, jsme lidé smrtelní jako vy . . . Sk. 14, 14. Str. 162.

jejich, 16. ač přece nenechal sebe neosvědčena čině dobré, s nebe vám dávaje deště a časy úrodné a naplňuje srdce vaše pokrmem a radostí.« 17. A když to mluvili, (jen) stěží zadrželi zástupy, aby jim neobětovaly. 18. Ale přišli tam židé z Antiochie a Ikonia, a přemluvivše zástupy, kamenovali Pavla a vyvlekli ho ven z města, myslíce, že zemřel. 19. Když však učedníci ho obstoupili, vstav vešel do města a druhého dne odešel s Barnabášem do Derbe.

20. I kázali evangelium tomu městu a získavše mnoho učedníků, navrátili se do Lystry a do Ikonia a do Antiochie; 21. potvrzovali mysli učedníků, napomínali je, aby setrvali ve víře, a (je poučovali), že skrze mnohá soužení musíme vcházeti do království Božího. 22. Když pak jim po církvích (vzklá-

dáním rukou) zřídili starší, pomodlivše se a se postivše, poručili je Pánu, v něhož byli uvěřili. 23. A prošedše Pisidii přišli do Pamfylie. 24. Promluvivše v Perge slovo Páně, odebrali se do Attalie. 25. Odtud odpluli do Antiochie, odkudž byli poručeni milosti Boží k dílu, které vykonali. 26. Když tam přišli, shromáždili církev a vypravovali, jak veliké věci Bůh učinil skrze ně, a že otevřel pohanům dveře víry. 27. I pobyli tu s učedníky čas ne krátký.

*

Po pětidenní cestě.

Země, do které vešli apoštolé z Antiochie pisidské se jmenuje Galatie v širším smyslu. Vyrazili prach z obuvi své na město, z něhož byli vyháněni, jak jim poručil Kristus Pán. V Ikoniu zůstali apoštolé po celý rok. Mnoho pohanů i židů uvěřilo jejich slovům. Svatý Lukáš nazývá pohany »Řeky,« poněvadž tito byli z pohanů nejznámější.

Vzácná kořist.

Mezi prvními, kteří se v Ikoniu ke Kristu obrátili, byla Tekla, vzdělaná dívka ze vznešené rodiny. Stala se světicí. Svatý Epifanius, biskup Salaminský a svatý Ambrož, biskup milánský podávají nám životopis této vynikající světice: Než Pavel přišel do Ikonia, byla Tekla zasnoubena jednomu z předáků města. Když vyslechla kázání apoštolova, zatoužila zasvětiti svůj život jen Kristu v ustavičném panenství. Od svých příbuzných vytrpěla proto opravdové mučednictví. Svatý Řehoř Nysský o ní napsal: »Umrtvila v sobě celého člověka vnějšího a udusila všecky tělesné myšlenky i žádosti svoje. Utlumila svou mladost i tělesnou sličnost a všecky nástroje smyslů, a jen slovo Boží žilo v ní, a takto umřel jí svět a ona sama umřela světu.«

»Když vás budou pronásledovati v městě tomto,
utecte do jiného.« Mat. 10, 23.

Ikonium se rozdělilo. Jedni uvěřili, druzí a mezi nimi bylo

mnoho židů, zůstali v nevěře. Tito pobuřovali hned s počátku proti Pavlovi. Řízením Božím se zloba židovská tlumila do té míry, že apoštolé mohli po celý rok v městě působit slovem milosti Ducha svatého. Konečně se nepřátelé apoštolů dohodli, že za každou cenu učiní konec jejich působení. Měli být bičováni a potom kamenováni. Zavčas zpraveni odešli Pavel a Barnabáš z Ikonia do chudých krajů vnitřní Lykaonie, mezi tamější prosté a chudé obyvatelstvo, kde nebylo židů.

Pohanská prostoduchost se svatému Pavlu nevyplatila.

Města Lystra a Derbe neměla židovských synagog. Nejprve vešli do Lystry. Obyvatelstvo tamější mělo plno pověstí, jak bohové přicházejí v přestrojení mezi lidi. V těchto pověstech zračila se upřímná touha pohanů lykaonských, aby skutečně se tak stalo. Pod vlivem těchto pověstí došlo k nedorozumění mezi Lystřany a oběma apoštoly.

Mezi pozornými posluchači byl také chromý. Celý život nešťastníka byl touto nemocí nevýslovně smutný. Při kázání svatého Pavla zasvitla mu naděje. Slyšel o zázracích Ježíše Krista. Pln víry a důvěry hleděl na svatého Pavla a jeho zrak vyzařoval takovou touhu, že apoštol neodolal a zavolal: »Postav se na nohy své přímě.«

Účinek těchto slov byl okamžitý. I vyskočil a chodil. Jako Petr, tak i Pavel a ostatní apoštolé — napřimovali nohy chromých. Mělo to být obrazem jejich apoštolátu mezi národy. Měli naučit chodit duchovní chudáky, doposud chromé, kulhavé, po cestě Božích přikázání.

Než pohané tento zázrak si vyložili jinak: »Bohové připodobnili se k lidem a sestoupili k nám. »Barnabáš měl vznešenou postavu: »to je jistě hlavní Bůh římský Joviš. Pavel byl postavy drobné, ale vynikal výmluvností. »A ten druhý to je jistě Merkur.« Merkur jako řecký Hermes byl bohem řečnictví. Zástupy pohanského lidu byly jako smyslu zbaveny. Z chrámu Jovišova přivlekli ověnčené býky a chtěli je apoštolům obětovat.

Herodes by byl měl radost, ale apoštolé . . .

Pavel i Barnabáš hlasitě volali na pohany, aby je od modloslužby odvrátili: »Muži, co to činíte? I my jsme lidé podro-

beni utrpením jako vy, a kážeme vám Evangelium, abyste se obrátili od těchto bohů nicotných k Bohu živému, který učinil nebe i zemi, a moře i všecko, co jest v nich, který za předešlých věků nechával všecky národy choditi po cestách jejich, ač přece nenechal sebe neosvědčena, čině dobré, s nebe vám dávaje deště a časy úrodné a naplňuje srdce vaše pokrmem s radostí.«

Víra v přislíbeného Vykupitele.

Bůh nenechal ani pohanů bez osvědčení své Otcovské lásky. Svatý Lev Veliký, papež, píše o lidech před příchodem Vykupitele: »Milost Boží, kterou všichni svatí jsou ospravedlněni, narozením Kristovým se rozmnožila, ne teprve začala. A tak mocné bylo tajemství spásy ve svých náznacích, že ti, kteří v předpovědi Vykupitele věřili, neobdrželi méně než ti, kteří je přijali při Jeho příchodu na svět.« A svatý Tomáš Akvinský podobně poznamenává:« Jestliže někteří pohané byli spaseni, jimžto Zjevení se nestalo, nebyli spaseni bez víry v Prostředníka. Měli jistě jakoby zavinutou víru, která plně ještě rozvitá nebyla, že Bůh sám bude lidstvu Vykupitelem, podle řádu jim ustanoveného.«

Peklo mělo v židech výborný nástroj proti apoštolům.

Podařilo se sice apoštolům pohanský lid od modloslužby odvrátiti, ale tím pozbyli přízeň pověrčivých pohanů, zvláště když přišli židé z Antiochie a z Ikonia. Přesvědčili vrtkavé Lystřany, že oba apoštolé jsou nebezpeční podvodníci a zločinci, stíhaní od vlastního židovského národa. Rozzuřený a poštvaný dav vrhl se na Pavla. Kamenovali ho v ulici a poněvadž se domnívali, že je mrtev, vyvlekli jej za město.

Kamenovaný Štěpán získal Pavla, kamenovaný Pavel získal Timothea.

Učedníci přišli, aby Pavla pochovali. Ale Pavel nebyl mrtev, jenom omráčen. Přišel k sobě a vešel s nimi do Lystry, kde se mu otevřel příbytek vdovy Euniky, která žila v Lystře se svou matkou a se synem Timotheem. Zesnulý otec byl římským úředníkem a byl pohanem. Ostatní členové rodiny byli

z národa židovského. Patnáctiletý Timotheus nebyl však obřezán. Místo obřízky dostalo se mu křtu svatého. Tak bolestné zranění svatého Pavla mělo v sobě nesmírný zisk. Timothej stal se miláčkem Pavlovým, jeho průvodcem a pomocníkem, o němž v listě k Filipinským napsal: »Nemám nikoho jiného stejně se mnou smýšlejícího.« Filip. 2, 20.

Z velikých měst na venkov.

Z Lystry přišli oba apoštolé s Timotheem do Derbe. Také tam se Pavel přičinil, Duch svatý požehnal a byla i tam vytvořena nová obec křesťanská ponejvíce z pohanů. Protivníci židovští Pavla dále nepronásledovali, poněvadž měli za to, že je mrtev.

Podobá se Království nebeské kvasu.

Křesťanské obce galatské byly zality krví Pavlovou, byly požehnány prvotinami jeho apoštolského působení mezi pohany. Kvas Evangelia pronikl střed Malé Asie, od Antiochie až po Derbe. Z Galie proniklo světlo Evangelia do Kapadocie a Isaurie. Čtyři roky už uplynuly, co se Pavel s Barnabášem vydali na dobytí pohanských krajů Kristu. S pomocí Ducha svatého vztyčili Kristův prapor v celé řadě důležitých měst. Z Lykaonie mohli nastoupiti cestu k domovu do Syrské Antiochie přímo na východ. Ale neučinili tak. Vrátili se nazpět, aby znova navštívili obce, které založili, aby shlédli jejich stav, aby jim vysvětili kněze a biskupy, aby je povzbudili k snášení pronásledování: »skrze mnohá soužení musíme vcházeti do království Božího.«

Vždycky rád vzpomínal na tuto první apoštolskou cestu.

Antiochie pisidská byla místem vroucího loučení s Galatskými křesťany, kteří apoštoly vyprovázeli. Pavel si velice zamiloval Galaty. Napsal jim později list, v němž vzpomínal své práce a svých útrap mezi nimi. Pavel trpěl, protože i Ježíš Kristus trpěl, také věřící v něho musí trpěti, aby se stali podobnými Kristu Pánu, a aby vyplnili Jeho přání: »Kdo nebéře kříže svého a nenásleduje mne, není mne hoden.« Mat. 10, 38.

Vzácné poučení pro apoštoly i pro věřící.

Tak celým Starým i Novým Zákonem se ustavičně projevuje Vůle Boží, že skrze mnohá soužení musíme vcházeti do království Božího. Zmrtvýchvstalý Ježíš Kristus důrazně to připomínal učedníkům emausským: »Zdali nemusil to Kristus trpěti a tak vejíti do slávy své?« Luk. 24, 26. — Svatý Pavel v listě Římanům píše: »Jsme-li dítkami Božími, jsme i dědici: dědici Božími a spoludědici Kristovými, ačli spolu s ním trpíme, abychom s ním i oslaveni byli. Myslím totiž, že utrpení nynějšího času nejsou ničím proti budoucí slávě, která se zjeví na nás.« Řím. 8, 17. 18.

Aby měl kdo novým věřícím kázat, sloužit Mši sv., odpouštět hříchy.

Ve všech obcích křesťanských v Derbe, v Lystře, v Ikoniu, v Antiochii, vzkládali Pavel a Barnabáš ruce na vybrané a schopné muže a světili je na kněze tímtéž způsobem, kterým sami byli vysvěceni. Vzkládati ruce znamená světiti na kněze. Vzkládání rukou nedělo se od křesťanské obce, nýbrž buď od apoštolů, nebo od těch, kteří byli od apoštolů vysvěceni na biskupy. V listě k Timotheovi píše apoštol Pavel: Nezanedbávej milosti, která jest v tobě, která ti byla dána podle proroctví za vzkládání rukou duchovenstva. I Tim. 4, 14. V tomtéž listě varuje apoštol Timothea před ukvapeným svěcením na kněze: »Rukou nevzkládej ukvapeně na nikoho...« Tim. 5, 22. V druhém listě k Timotheovi povzbuzuje slovy: »...připomínám ti, abys opět rozněcoval milost Boží, která jest v tobě vzkládáním rukou mých.« 2, Tim. I, 6.

Jenom proto zvolili delší a životu nebezpečnou zpáteční cestu.

Můžeme mít za to, že hlavně proto se Pavel s Barnabášem vrátili do měst Galatských s velikým nebezpečím vlastního života, aby zde vysvětili dostatečný počet kněží, aby nad větším okrskem ustanovili a vysvětili biskupy. Jenom tak mohla být zabezpečena budoucnost těchto obcí. Pak je poručili Pánu.

Vojín, který se vrátil z prvního bitevního ohně ne nezraněn, ale zocelen.

S pobřežím maloasijským se rozloučil Pavel kázáním v Perge. Z přístavu v Attalii odpluli do Antiochie Syrské, odkudž byli poručeni Milosti Boží k dílu obrácení pohanů. Po skvěle vykonaném díle vraceli se do svého druhého domova jako hrdinové a zároveň vítězové. Jízvy, které nesl zvláště Pavel na svém těle, byly přesvědčivými svědky jeho apoštolské lásky k Ježíši Kristu a k nesmrtelným duším.

Události více než čtyř roků.

Měli co vypravovat. Nepřipisovali ničeho sobě. Pokládali se za nástroje Boží. »Bůh učinil veliké věci skrze nás, tisíce pohanů je získáno Kristu, všichni nadšeně vyznávají Jméno Ježíš, a jsou ochotni pro toto Jméno trpět i umřít. Mezi věřícími a pokřtěnými jsou prostí i vzdělaní, chudí i bohatí, nyní se považují navzájem za bratry v Kristu.« Se slzami v očích vzpomíná apoštol Pavel Sergia Paula z města Paphu, vzpomíná vznešené panny Tekly z Ikonia, mladičkého nadšence Timothea z Lystry a jiných vzácných jmen a plodů vlastní krví zkropené apoštolské práce. Ale hlavní úspěch jeho první apoštolské cesty do Galatie byl: »Bůh otevřel pohanům dveře víry.«

APOŠTOLSKÝ SNĚM V JERUSALEMĚ.

Někteří se domnívají, že obřízka je nutná ke spáse — Různice — Pavel a Barnabáš půjdou k apoštolům — Po cestě vypravují o obrácení pohanů — Bývalí farizeové — Živé rokování — Petr pronáší pevné rozhodnutí — Pavel a Barnabáš dokládají rozhodnutí Petrovo vypravováním o divech a zázracích, které konali mezi pohany — Apoštol Jakub poukazuje na proroky — Juda Barsabáš a Sila jdou s Pavlem a Barnabášem do Antiochie — Pastýřský list apoštolů pro křesťanské obce v Asii — Po přečtení listu veliká radost — Sila zůstal. Sk. 15, 1—35.

15, 1. Tu někteří přišedše z Judska, učili bratry: »Nedáte-li se obřezati podle obyčeje Mojžíšova, nemůžete býti spaseni.«
2. Poněvadž nastala (proto) rozmíška a nemalá hádka s nimi Pavlovi i Barnabášovi, ustanovili, aby Pavel a Barnabáš a někteří jiní z nich šli o tu věc spornou k apoštolům a starším do Jerusalema.
3. Ti tedy byvše vyprovozeni od církve, šli skrze Fenicii a Samařsko vypravujíce (při tom) o obrácení pohanů; způsobili tím velikou radost všem bratřím.
4. Přišedše do Jerusalema, byli přijati od církve i od apoštolů a starších; i oznámili, jak veliké věci Bůh učinil skrze ně. 5. Tu
povstali někteří ze strany farisejské, kteří byli uvěřili, a pravili: »Musejí se obřezati a musí se přikázati, aby zachovávali zákon Mojžíšův.«
6. I sešli se apoštolové a starší, aby tu věc uvážili. 7. Když
pak jednání stalo se živým, Petr povstav řekl k nim: »Bratři, vy víte, že (již) před dávným časem vyvolil si Bůh mezi vámi, aby pohané skrze má ústa uslyšeli slovo evangelia a uvěřili.
8. A Bůh, jenž zná srdce, vydal jim svědectví, dav jim Ducha
svatého jako i nám; 9. a neučinil žádného rozdílu mezi námi
a nimi, věrou očistiv jejich srdce. 10. Nuže tedy, proč pokoušíte Boha vkládajíce na šíji učeníků jho, jehož ani otcové naši
ani my nemohli jsme snésti; 11. spíše věříme, že milostí Pána Ježíše budeme spaseni stejně jako oni.«
12. Mlčelo veškeré množství a poslouchalo Barnabáše i Pav-

la, když vypravovali, jak veliké zázraky a divy učinil Bůh
skrze ně mezi pohany.
13. Když umlkli, promluvil Jakub takto: »Bratři, poslyšte
mě: 14. Šimon vypravoval, kterak nejprve Bůh přihlédl k to-
mu, aby z pohanů získal lid svému jménu. 15. A s tím se srov-
návají slova prorocká, jakož psáno jest: 16. ‚Potom se navrá-
tím a zase vzdělám stánek Davidův, který se rozpadl, a zbo-
řeniny jeho vzdělám opět a vyzdvihnu jej, 17. aby hledali
Hospodina (také) lidé ostatní a všichni národové, kteří se bu-
dou nazývati po mně, praví Hospodin, jenž činí věci tyto.' 18.
Známoť jest Pánu od věčnosti dílo jeho. 19. Proto já soudím,
aby nebyli znepokojováni ti, kteří z pohanů se obracejí k Bo-
hu, 20. nýbrž aby se jim napsalo, by se zdržovali od poskvrn
modlami, od smilství, od udáveného a od krve; 21. neboť Moj-
žíš má od dávných časů po městech své hlasatele, jsa čítán
každou sobotu v synagogách.«
22. Tu uvidělo se apoštolům i starším a celé obci církevní,
aby vyvolíce ze sebe (některé) muže, poslali je do Antiochie
s Pavlem a Barnabášem, totiž Judu, příjmím Barsabáše, a Silu,
muže přední mezi bratry, 23. a aby skrze ně odevzdali (tento)
list:
»Apoštolové a starší (vzkazují) jako bratři pozdrav těm brat-
rům z pohanů, kteří jsou v Antiochii, v Syrii a v Sicilii. 24. Po-
něvadž jsme uslyšeli, že někteří od nás vyšedše pomátli vás slo-
vy, kazíce vaše duše, ač jsme jim nedali žádného příkazu, 25.
uvidělo se nám (shromážděným) jednomyslně vyvoliti a k vám
poslati (některé) muže s našimi miláčky Barnabášem a Pav-
lem, 26. lidmi, kteří vydali život svůj pro jméno Pána našeho
Ježíše Krista. 27. Poslali jsme tedy Judu a Silu, a ti také povědí
vám totéž ústně. 28. Vidělo se totiž Duchu svatému i nám ne-
vkládati na vás žádného břemene více kromě těchto věcí po-
třebných: 29. abyste se zdržovali od věcí obětovaných mod-
lám, a od krve a od udáveného a od smilství; toho budete-li se
chrániti, dobře pochodíte. Mějte se dobře.«
30. Oni tedy byvše propuštěni přišli do Antiochie a shro-
máždivše množství (věřících) odevzdali list. 31. Když jej pře-
četli, zaradovali se nad tou útěchou.
32. Také Juda a Sila, jsouce též proroky, řečí mnohou brat-
ry potěšili. 33. A pobyvše tu nějaký čas, byli propuštěni v po-
koji od bratří k těm, kteří je byli poslali.
34. Silovi se však uvidělo tam zůstati. Judas tedy odešel do

Jerusalema sám. 35. Pavel pak a Barnabáš dleli v Antiochii, učíce a zvěstujíce s mnoha jinými slovo Páně.

*

Ubozí poddaní Zákona v Jerusalemě a v Judsku.

Byl veliký rozdíl mezi židy žijícími v Judsku a v samotném Jerusalemě a mezi židy žijícími mezi pohany v Syrii nebo v Malé Asii a kdekoliv jinde. V Jerusalemě zákoníci neměli jiného na starosti, než že úzkostlivě pečovali o zachování 218 příkazů a 365 zákazů. Obřady, oběti, chrámové dávky a nejmalichernější obyčeje byly předmětem dlouhých a širokých výkladů a předpisů i nekonečných rozepří. V tom záleželo vyučování na školách jerusalemských. Zákon mojžíšský byl vykládán jenom dle slovíček, výklad byl kolikrát libovolný a nesprávný, a podle toho plnění takto vykládaného Zákona bylo úmorné a nesnesitelné. Božský Spasitel nejedenkrát zákoníkům vytýkal, že ukládají lidem břemena nesnesitelná.

Ne starozákonní obřady, ale víra a mravy.

Jinak pohlíželi na Zákon Mojžíšův židé žijící mezi pohany. Měli nejvíce na zřeteli věrouku a mravouku. To je především odlišovalo od pohanů. Pohané měli také obřady a častokráte mnohem okázalejší než byly prosté a vážné obřady a zpěvy židovské. Po té stránce nemohli židé nijak nad pohany vyniknouti. Za to hluboce na pohany působila víra v jediného Boha, všemohoucího, nejvýš svatého, spravedlivého, dobrotivého a milosrdného, jak se přikazuje v Desateru. Pohané žasli nad úctou židů k jménu Božímu a k svátečnímu dni. Obdivovali jejich rodinný život, v němž panoval docela jiný pořádek než v rodinách pohanských. Chtěj nechtěj musili mít v úctě Zákonem přikázanou mravní čistotu u židů, kteří byli dbalí Zákona Mojžíšova. Kdežto pohané ať v Římě nebo v Řecku nebo v Asii nepovažovali za hřích ani nejtěžší provinění proti mravnosti. Dobří židé zakládali si nejvíce na této části Zákona a přijímali proto vděčně Evangelium, v němž mravouka byla zdokonalena na nejvyšší možný stupeň. To byli právě oni,

kteří v Antiochii Syrské, na Cypru v Antiochii Pisidské, v Ikoniu a jinde otevírali srdce slovům svatého Pavla, a nikterak se nehoršili, když i pohané stávali se křtem svatými jejich bratry v Kristu. Ani jim nenapadlo, aby chtěli zavazovat křesťany z pohanství k obřízce nebo k nějakým složitým a obtížným předpisům židovským. Naopak s povděkem přijímali Evangelium Pavlovo: Už ne obřízkou, ale křtem stává se příslušník kteréhokoliv národa členem Církve Kristovy.

Když se zevnější zbožnost lidu neshodovala s vnitřním smýšlením a životem.

Proroci nebyli pro bezduché obřadnictví. Prorok Isajáš volá: »K čemu jest mi množství obětí vašich?« — Praví Hospodin — »Syt jsem skopových žertev a tuku krmných hovad; krve telat a beranů a kozlů nechci. — Když přicházíte přede mne, kdo žádá od vás toho, byste vyšlapávali nádvoří má? — Nenoste již obětí nicotných; kouř je mi odporný; nových měsíců, sobot a jiných slavností nesnesu; bezbožná jsou shromáždění vaše. — Když prostíráte své ruce, odvracím oči své od vás, a když rozmnožujete modlitby, nevyslýchám vás. — Vždyť máte ruce své plné krve; čistě se umyjte! odstraňte zlé své smýšlení, abych neviděl ho; přestaňte jednati zvrhle, učte se činiti dobře: hledejte spravedlnost, přispějte potlačenému, ku právu pomozte sirotku, zastaňte se vdovy!« Is. 1, 11—17. Podobně se vyjadřovali i druzí proroci: Amos, Oseáš, Micheáš, Jeremiáš.

Služby Boží ne podle litery Starého Zákona, ale v Duchu a v pravdě Zákona Nového.

Svatý Pavel přichází velice vhod židům mezi pohany svým kázáním o zrušení všech obřadných a obětních předpisů, o zrušení povinnosti obřízky. »Není potřebí, abyste konali obřadná umývání, když jste přišli do styku s pohany, nemusíte činit rozdílu mezi zvířaty čistými a nečistými, nemusíte chodit za obětmi do Jerusalema, není třeba obřízky. To všecko bylo, ale už není. To byly předobrazy, nyní nastoupila skutečnost.' Syn Boží přišel a naučil nás, jak se máme klaněti Bohu v duchu a pravdě. Přišel a přikázal umývati ne tělo, ale duši, dělati rozdíl ne mezi pokrmy, ale mezi skutky dobrými a zlými, obě-

tovati ne beránky v Jerusalemě, ale Jeho vlastní Tělo a Krev na každém místě při Oběti Nejsvětější, poznamenávati ne tělo obřízkou, ale duši nezrušitelným znamením křesťana.«

Útok na Církev nekrvavý, ale prudký.

Ještě jednou pozvedla hlavu umírající církev starozákonní. Chtěla zachránit alespoň to nejvzácnější co měla: obřízku. Přišli někteří žido-křesťané z Judska do Antiochie poslaní od fariseů-křesťanů z Jerusalema a prohlašovali proti Pavlovi: »Nedáte-li se obřezati podle obyčeje Mojžíšova, nemůžete býti spaseni.« Pavel a Barnabáš postavili se se vší rozhodností na odpor. Obhájci obřízky se nechtěli dát přesvědčit. Představení církevní v Antiochii rozhodli: Pavel a Barnabáš půjdou k apoštolům do Jerusalema. Ti věc jednou pro vždy rozhodnou.

Všecky bludy braly vždycky na sebe zástěru falešné horlivosti.

Tito horlivci pro zákon židovský neměli žádného zplnomocnění a poslání od apoštolů. Jednali o své újmě. Apoštol Pavel neměl žádného ohledu na ně. Píše o nich v listě Galatům: »Byli to falešní bratři, kteří se vloudili mezi nás, aby vyzvěděli naši svobodu, kterou máme v Kristu Ježíši, aby nás v služby podrobili. Jim jsme neustoupili ani na okamžik...« Gal. 2, 4. 5.

Pavel se opíral o zjevení od Ježíše Krista.

V tomtéž listě Galatům píše apoštol o svém příchodu do Jerusalema: »Odebral jsem se do Jerusalema podle zjevení a předložil jsem jim evangelium, které hlásám mezi pohany, zvláště těm, kteří mají vážnost, zdali snad neběžím nebo jsem neběžel nadarmo. Ale ani Titus, který byl se mnou, nebyl přinucen dáti se obřezat, ač byl rozeným pohanem...« Ze slov svatého Pavla je zřejmo, že dostal rozkaz ve zjevení od Krista Pána, aby odešel do Jerusalema k apoštolům.

Pavlův žák živým důkazem.

Vzal sebou Barnabáše a mladého Tita, který byl jedním z nejvěrnějších učedníků jeho. Proto ho vzal s sebou, aby ukázal,

jak vzácným křesťanem je tento mladý muž, bývalý pohan, bez obřízky. Po cestě přes Syrii a Samaří vypravování apoštolů o rozmáhání Církve mezi pohany působilo všude velikou radost.

Pohromadě.

Všichni tři byli přijati Petrem, Janem a Jakubem, a ještě jinými staršími biskupy a kněžími. Petr přibyl z Říma, odkudž byli židé i křesťané vypuzeni ediktem císaře Klaudia. Jakub Mladší byl stále v Jerusalemě. Byl zde ve veliké vážnosti u židů i u křesťanů. Zachovával ještě mnohé ze starozákonních obyčejů, ač si byl vědom že křesťan není jich povinen zachovávat. Také svatý Jan zde byl přítomen. Svatý Lukáš nejmenuje svatého Jana, ale jmenuje ho svatý Pavel v listě Galatům: »Když poznali milost mi danou, Jakub a Petr a Jan, podali mně a Barnabášovi pravice...« Gal. 2, 8. 9. Z ostatních apoštolů nebyl v Jerusalemě už žádný, jinak by se byl Pavel o něm zmínil.

Farisejský duch ještě strašil.

Zatím v Jerusalemě snažili se ze všech sil křesťané ze strany farisejské zjednati přesvědčení, že všichni křesťané se musí podrobiti také zákonu Mojžíšovu. Ostatní četní křesťané v Jerusalemě očekávali s napětím, jak rozhodnou apoštolé s Petrem v čele. Křesťané ze židů i křesťané z pohanů pohlíželi s klidnou důvěrou k apoštolům a nenechali se másti křikem bývalých fariseů a zákoníků, kteří zapomněli, jak Pán Ježíš za svého veřejného působení nejednou připomínal i výstižnými podobenstvími, že starozákonní předobrazné formy a obřady, dané dočasně jen pro jeden národ, aby připravovaly na Vykupitele, jsou neodvolatelně zrušeny a nahrazeny věčným Zákonem Novým. Svatý Matouš zaznamenal dvě taková podobenství: »I řekl jim (učedníkům Janovým) Ježíš: »Nikdo zajisté nepřišívá laty ze sukna nového k rouchu starému, neboť jinak odtrhne ta záplata kus od roucha a díra bude horší. Ani se neleje víno mladé do měchů starých, sice se měchy rozpukají, víno vyteče a měchy se zničí; ale víno mladé se lije do měchů nových a obé se zachová.« Mat. 9, 16. 17. To bylo jasně řečeno a apoštolé si to pamatovali. Kromě Desatera Božích

přikázání Mojžíšovy předpisy a ustanovení neměly tedy žádné závaznosti pro učedníky Ježíše Krista.

Duch svatý ústy prvního papeže odděluje od národní církve židovské všesvětovou Církev Kristovu.

O tom všem se mluvilo mezi apoštoly na sněmu Jerusalemském. Konečně v plném shromáždění presbyterů, to jest biskupů a kněží z Jerusalema i okolí, prohlásil Petr: »Bratři, vy víte, že již dávno před časem, (před 16 lety) vyvolil si Bůh mezi vámi, aby pohané skrze má ústa uslyšeli slovo Evangelia a uvěřili. A Bůh, jenž zná srdce, vydal jim svědectví, dav jim Ducha svatého jako i nám; a neučinil žádného rozdílu mezi námi a nimi, věrou očistiv jejich srdce. Nuže tedy, proč pokoušíte Boha vkládajíce na šíji učedníků jho, jehož ani otcové naši ani my nemohli jsme snésti; spíše věříme, že milostí Pána Ježíše budeme spaseni stejně jako oni.«

Nebezpečné objetí.

Snad mnohý čtenář si ani doposud dobře neuvědomil, o co šlo na tomto prvním církevním sněmu. Církvi Kristově hrozilo mnohem větší nebezpečí od židů, než když byla od nich krvavě pronásledována. Církev Ježíše Krista měla být pohlcena a udušena roztrženou oponou židovskou. Židovské náboženství mělo oživnout, tím že by se jako cizopasník pověsilo na Církev Kristovu. »Napřed se musíš stát židem a potom teprve se můžeš stát křesťanem a pak ještě musíš zachovávat židovské předpisy: obřízku a všechny ostatní, které přikazoval Mojžíš.« Tak se měla stát Církev Kristova zase církví židovskou, a měla být nástrojem k požidovštění národů. To bylo úmyslem a plánem přepjatých fariseů a zákoníků, kteří ode dávna hřešili přepjatým vlastenectvím. Ve vlastenectví zacházeli tak daleko, že je zaměňovali za náboženství. Sobecké zájmy jednoho národa chtěli spojovat se zájmy Božími a se zájmy Církve Boží. Duch svatý nemohl dopustit, aby Církev Kristova přikryla to, co nejvzácnějšího měla, těžkou oponou židovského zákona. Její mízu a krev by vyssálo židovstvo a Církev by byla zahynula brzy po svém zrození.

Dvojí pečeť Ducha svatého.

Neomylnému rozhodnutí svatého Petra se neodvážil nikdo odporovat. Apoštol Pavel použil vhodného okamžiku a začal líčit své požehnané působení mezi pohany na Cypru a v Galatii. I to byla slavnostní pečeť k prohlášení apoštola Petra. Duch svatý zřejmě ukázal ze slov Petrových i ze skutků Pavlových svoji Božskou vůli: církev i náboženství židovské jsou mrtvé. Církev Ježíše Krista ve svém životě Milosti není v ničem odvislá od mrtvého těla církve židovské.

Ještě jednou mluví Duch svatý ústy apoštola Jakuba.

Svatý apoštol Jakub povstal a připomenul ještě jedno slovo Ducha svatého a to z proroctví Amose. V proroctví Duch svatý mluví o slávě rodu Davidova, až přijde z něho Vykupitel. — Stánkem Vykupitelovým bude Jeho Církev. — A ta Mocí Boží bude vyzdvižena tak, aby hledali a nalézali v ní Boha a spásu nejenom židé, ale i ostatní lidé a všichni národové. »A budou se nazývati po Mně« praví Hospodin. — Proroctví se vyplnilo. Ze všech národů hlásí se mnozí do Církve, která se jmenuje Církví Kristovou a věřící se jmenují: kristiani, křesťané.

Nejstarší listina z archivu Církve Kristovy.

Rozhodnutí církevního sněmu bylo napsáno řeckým jazykem, jak je zřejmo z celé skladby a posláno jako pastýřský list věřícím z pohanů v Antiochii, Syrii a Cilicii. Tam totiž všude zasáhlo bludné učení farisejských horlivců.

Tento apoštolský list zachovaný ve svém doslovném znění svatým Lukášem ve Skutcích apoštolských je první právní listinou církevní. Stal se vzorem všem budoucím papežským prohlášením a pastýřským listům. Visí na něm pečeť Ducha svatého: »Vidělo se totiž Duchu svatému i nám . . .«

Církev Kristova je od počátku katolická — to znamená česky všeobecná.

List je projevem dokonalého sbratření národů v Ježíši Kristu. Žádný národ nemá přednostního a povýšeného postavení

v Církvi Kristově. Všichni jsou vespolek zcela rovnoprávnými bratřími. Toho důkazem je, že apoštolé a hlasatelé evangelia z národa židovského neváhají nazývati obyvatele Antiochie, Syrie a Cilicie bratry, ačkoliv jsou to bývalí pohané.

Co bylo třeba tehdy, není třeba nyní.

To nebylo slýcháno doposud nikdy z úst potomků Abrahamových. Ve Starém Zákoně byl k tomu důvod. Národ Israelský byl jediným ochráncem Zjevení Božího do příchodu Vykupitele. Mezi ním a pohany byla přehrada, která měla pomáhat chránit Zjevení Boží od porušení od pohanů. Duch svatý nebyl tehdy dán národu israelskému. V Novém Zákoně v Církvi Kristově dokonalá Pravda Boží nepotřebuje ohrady. Duch svatý daný Církvi Kristově bude sám vykonávat nejvyšší ochranu, aby Pravda Boží neutrpěla škody.

Apoštolé varují.

»Někteří vyšedše od nás z Jerusalema pomátli vás slovy, kazíce vaše duše, ač jsme jim nedali žádného příkazu . . .« Přísnými slovy odsuzují apoštolé blud, který v jakékoliv podobě mate a kazí duše.

Ve světle Božího Majáku.

I v pozdějších dobách bude Církev Kristova bedlivě na stráži a kdykoliv se ukáže jakýkoliv blud a tíhnutí k bludu, bude to Ona, která ostrým reflektorem Pravdy Ducha svatého posvítí všem národům na lež satanovu a odsoudí ji. Šťastni ti, kteří varovného hlasu Církve ihned uposlechnou a odřeknou se bludu, i kdyby sebe více vábil. Dějiny Církevní ukazují nespočetné příklady, kdy bludy a bludaři snažili si podkopati základy Církve. Ale marně! Pravda Boží zvítězila nad všemi bludy a bude vítězit až do konce světa. Šťastný jednotlivec, šťastný národ, který zůstal Církvi vždy věrný.

První vyznamenání.

Apoštolé v listě nazývají Pavla a Barnabáše »svými miláčky,« kteří vydali svůj život pro jméno Pána našeho Ježíše Kris-

ta. — Tak už nyní Církev oceňuje a uznává zásluhy svých nejpřednějších pracovníků a zapisuje je zlatým písmem do svých dějin.

Nějaké ohledy přece.

Podle slov apoštola Jakuba není potřebí věřícím ani obřízky, ani obětí, ani očišťování, ani rozlišování zvířat, jsou-li čistá nebo nečistá. Jen s ohledu na pohanství, aby dali na jevo pohrdání modlářstvím, měli se věřící chránit, pokud možná, masa obětovaného modlám. S ohledem na židy, aby je nepohoršovali než se odřeknou starých zvyků a než se upevní ve víře, měli se dočasně chránit krve a masa z udušených zvířat. A s ohledem na víru, která přikazuje naprostou mravní čistotu, musí se chránit nemravností pohanských.

Ještě jeden žák.

Mezi věřícími v Antiochii, Syrii a Cilicii způsobil list apoštolů veliké uklidnění a velikou radost. Apoštol Pavel získal nového pomocníka vedle Tita. Mladý křesťan Sila stal se pomocníkem i průvodcem Pavlovým.

LIST SVATÉHO PAVLA GALATŮM. PRVNÍ ČÁSŤ.

Pavlův pozdrav — Podivení apoštolovo a přísná hrozba pobloudilým — Přijal jsem Evangelium od samého Ježíše Krista — Můj život dřívější a mé obrácení — Po obrácení pobyl jsem tři roky v Arabii — Seznámil jsem se s Petrem — Po čtrnácti letech — Apoštolé schválili můj apoštolát — Abychom pamatovali na chudé — Slabost Petrova v soukromém životě a počínání — Pavel se vší bratrskou rozhodností odmítá počínání Petrovo — Petr pokorně přijal a uposlechl výzvy svatého Pavla. Gal. 1—2, 21.

Úvod. 1, 1—10.

1, 1. Pavel apoštol — (poslaný) nikoliv od lidí, ani skrze
člověka, nýbrž skrze Ježíše Krista a Boha Otce, jenž ho vzkří-
sil z mrtvých — 2. a všichni bratři, kteří jsou se mnou, círk-
vím galatským: 3. Milost vám a pokoj od Boha Otce a (od)
Pána našeho Ježíše Krista, 4. kterýž vydal sebe sama za hříchy
naše, aby nás vysvobodil z nynějšího věku nešlechetného, po-
dle vůle Boha a Otce našeho, 5. jemuž sláva (buď) na věky
věků.

6. Divím se, že tak rychle se uchylujete od toho, jenž vás po-
volal v milosti Kristově, k »evangeliu jinému,« 7. jež není ji-
ným, leč že jsou někteří, kteří vás matou a chtějí převrátiti
evangelium Kristovo.

8. Avšak i kdybychom my nebo anděl s nebe kázal vám pro-
ti tomu, co jsme vám kázali, buď proklet. 9. Jak jsme dříve po-
věděli, i nyní opět pravím: Káže-li vám někdo proti tomu, co
jste přijali, buď proklet.

10. Neboť zdaliž se snažím nyní získati lidi, čili Boha? Aneb-
li hledám líbiti se lidem? Kdybych ještě se zaliboval lidem, ne-
byl bych služebníkem Kristovým.

Ne od apoštolů, nýbrž přímo od Krista obdržel Pavel poslání a učení, které hlásá.

11. Oznamuji vám, bratři, že evangelium ode mne hlásané

není podle člověka, 12. neboť jsem ho ani nepřijal ani se mu nenaučil od člověka, nýbrž zjevením Ježíše Krista.

13. Vždyť přece jste slyšeli o někdejším životě mém v židovství, že jsem nad míru pronásledoval církev Boží a ji hubil, 14. a že jsem prospíval v židovství nad mnohé vrstevníky (své) ve svém národě, jsa úsilnějším horlitelem pro podání od svých otců přijatá.

15. Když však se zalíbilo tomu, jenž mě oddělil ze života matky mé a povolal svou milostí, 16. zjeviti ve mně Syna svého, abych ho hlásal mezi pohany, neobrátil jsem se hned k tělu a krvi, 17. ani jsem nešel do Jerusalema k těm, kteří byli přede mnou apoštoly, nýbrž odešel jsem do Arabie a opět jsem se vrátil do Damašku.

18. Potom po třech letech přišel jsem do Jerusalema, abych uzřel a poznal Petra, a pobyl jsem u něho patnáct dní; 19. jiného však z apoštolů jsem neviděl, leč Jakuba, bratra Páně.

20. A co vám píši, hle, před Bohem to pravím, že nelžu. 21. Potom jsem přišel do krajin syrských a cilicijských. 22. Zůstal jsem však osobně neznám církvím judským, které jsou v Kristu; toliko slýchali: Ten, jenž nás někdy pronásledoval, nyní káže tu víru, kterou někdy hubil; i velebili na mně Boha.

Učení a apoštolství Pavlovo bylo jako pravé uznáno od apoštolů. 2, 1—21.

2, 1. Potom po čtrnácti letech opět jsem se odebral do Jerusalema s Barnabášem, vzav s sebou také Tita. 2. Odebral jsem se (tam) podle zjevení a předložil jsem jim evangelium, které hlásám mezi pohany, zvláště těm, kteří mají vážnost, zdali snad neběžím nebo jsem neběžel nadarmo.

3. Ale ani Titus, který byl se mnou, nebyl přinucen dáti se obřezat, ač byl (rozeným) pohanem, 4. a to pro vetřelé bratry nepravé; ti se vloudili (mezi nás) aby vyzvěděli naši svobodu, kterou máme v Kristu Ježíši, aby nás v službu podrobili. 5. Jim jsme neustoupili ani na okamžik poddáním se, aby pravda evangelní zůstala u vás.

6. Od těch však, kteří něco váží — jakými někdy byli, na tom mi nezáleží; Bůh nehledí na osobu člověka; — ti tedy, kteří mají vážnost, nenamítali ničeho, 7. nýbrž naopak, když uzřeli, že mně jest svěřeno evangelium pro neobřezané, jako Petrovi pro obřezané — 8. neboť ten, jenž pomáhal Petrovi

v apoštolství mezi obřezanými, pomáhal také mně (v apoštolství) mezi pohany — 9. a když poznali milost mi danou, Jakub a Petr a Jan, kteří jsou pokládáni za sloupy, podali mně a Barnabášovi pravice (na význam) společenství, abychom my kázali mezi pohany, oni pak mezi židy, 10. jenom abychom pamatovali na chudé; a to právě snažil jsem se také učiniti.

11. Když pak Petr přišel do Antiochie, do očí jsem se mu opřel, poněvadž byl hoden domluvy. 12. Prve totiž než přišli od Jakuba, jídal společně s pohanokřesťany, ale když přišli, stranil se a odlučoval se z bázně před těmi, kteří byli z obřízky. 13. A s ním přetvařovali se také ostatní židokřesťané, takže i Barnabáš byl stržen tou přetvářkou jejich.

14. Leč když jsem uzřel, že nejednají podle pravdy evangelní, řekl jsem Petrovi přede všemi: Jestliže ty jsa židokřesťan žiješ po pohansku a ne po židovsku, kterak nutíš pohanokřesťany, aby žili po židovsku? 15. My jsme rodem židé a nikoli z pohanů hříšníci. 16. Avšak vědouce, že člověk nebývá ospravedlňován ze skutků zákona, nýbrž skrze víru v Ježíše Krista, také my jsme uvěřili v Krista Ježíše, abychom byli ospravedlněni z víry Kristovy, a nikoli ze skutků zákona; neboť ze skutků zákona nebude ospravedlněn žádný člověk. 17. Jestliže však hledajíce býti ospravedlněni v Kristu, byli jsme také my nalezeni hříšníky, není-liž Kristus přisluhovatelem hříchu? Nikoliv.

18. Neboť stavím-li zase to, co jsem zbořil, jevím se jako přestupník.

19. Vždyť já jsem skrze zákon zemřel zákonu, abych žil Bohu. 20. S Kristem ukřižován jsem; žiji pak již nikoli já, nýbrž žije ve mně Kristus.

Co však žiji v těle, žiji ve víře v Syna Božího, jenž si zamiloval a sebe sama vydal za mne. 21. Neodmítám milosti Boží; neboť nabývá-li se spravedlnosti skrze zákon, tedy Kristus zemřel nadarmo.

Proč dáváme list sv. Pavla Galatům za 15. hlavu Skutků apoštolských.

List svatého Pavla Galatům doplňuje zprávy svatého Lukáše

ve skutcích apoštolských o životě Pavlově, o církevním sněmu v Jerusalemě, o výtce Pavlově vůči Petrovi, a konečně podává obraz o poměrech v Galatii, kde Pavel působil a křesťanské obce založil.

Apoštol je měl rád.

Galatie byl v době Pavlově kraj uprostřed Malé Asie. Ve 3. století před Kristem Pánem pronikly a usadily se tam některé kmeny bojovných Gallů, (Keltů) kteří ze západní Evropy se dostali až do Makedonie a odtud do Malé Asie. Království Gallů nebo Galaťanů, kteří byli spojenci římskými, bylo roku 27. před Kristem Pánem proměněno v provincii římskou. Vedle původní Galatie obsahovala římská provincie galatská ještě části Lykaonie a Frygie, mezi jiným i kraj, kde ležela města Lystra, Ikonium a Derbe. V těchto městech působil Pavel hlavně při první své apoštolské cestě. Založené církevní obce navštívil při své druhé cestě, krátce se zdržel také v severní Galatii. Rovněž při třetí misijní cestě opět na krátko navštívil křesťanské obce v Galatii. Z toho lze usuzovat, jak velice ležely sv. Pavlovi na srdci křesťanské obce Galatské.

Kdy?

List Galatům napsal svatý Pavel roku 55., když na své třetí apoštolské cestě přišel do Efesu a brzy po příchodu se dověděl, že židovští horlivci napadli svými bludy jemu tak drahé obce galatské.

Jedinečné apoštolské poslání Pavlovo. 1, 1.

Pavel nazývá se apoštolem v nejplnějším slova smyslu, apoštolem poslaným skrze Ježíše Krista. Tím rozlišuje svůj úřad a své apoštolské poslání od druhých, kteří se sice také nazývají apoštoly, na příklad Barnabáš, Titus . . ., ale mají své poslání od lidí, i když od apoštolů.Také kněží a biskupové mají ovšem své ustanovení od Boha, ale skrze lidi. Kdežto Pavel má své povolání a poslání ne skrze člověka, ale skrze Ježíše Krista, a to ne dlícího na této zemi, ale oslaveného u Boha Otce. Tím více vyniká autorita Pavlova apoštolského úřadu.

1, 2—5. Pavel neříká a nenaznačuje to proto, aby se chlu-

bil, ale proto, aby dodal co největší váhy svým dalším slovům. Pozdravuje křesťany galatské tím, že jim přeje a vyprošuje to nejcennější na tomto světě: milost a pokoj Boží. V čem záleží milost Boží? V tom, že z vůle Boha Otce Bůh Syn vydal sebe sama za nás, aby nás vysvobodil ze služby a zajetí tohoto hříšného světa.

1, 6—7. V jiných svých listech apoštol vyslovuje pravidelně pochvalu pro tu neb onu křesťanskou obec. Ale zde nemá co chválit. Hned s počátku vyslovuje přísnou výtku, že po jeho odchodu přiklonili se k hlasatelům »jiného evangelia,« k židovským horlivcům, kteří se tam vetřeli a začali hlásat, že bez zachovávání Mojžíšova Zákona a bez obřízky není spásy.

Nemohu jinak! Nebyl bych služebníkem Kristovým! 1, 8—10.

Apoštol je uchvácen takovým rozhořčením proti bludným učitelům, že užívá slov největšího odsouzení: »Budiž proklet!« »Anathema!« Ať je to kdokoliv! Kdyby to anděl byl, kdyby to apoštol byl! »Budiž proklet! Jestliže někdo káže proti tomu, co kázal Pavel.« Jako služebník Kristův nemůže mlčet, nemůže přehlížet, co se stalo v Galatii, ale musí co nejostřeji kárat a varovat.

Z přísných, ale oprávněných slov apoštola Pavla, jehož ústy mluví Duch svatý, porozumíme, jak nesmírného zločinu se dopouští, kdo rozsévá bludy proti víře. »Budiž proklet! Anathema! Budiž zavržen!«

Pavlovo Evangelium. 1, 11—12.

Máme Evangelium od svatého Matouše, od svatého Marka, od svatého Lukáše, svatého Jana. Ve čtrnácti listech svatého Pavla je obsaženo Evangelium, jak je dal sám Ježíš Kristus Pavlovi po jeho obrácení u Damašku. Tehdy odešel, jak sám vypravuje na počátku listu Galatům, na poušť do Arabie a tam po tři roky (apoštolé byli také tři roky s Kristem Pánem), dostávalo se mu poučení od Ježíše Krista o pravdách a tajemstvích svaté víry. Zjevení toto nenechal si Pavel pro sebe. Nepřijal je také jenom pro sebe. S pomocí Ducha svatého vložil je do listů, které během apoštolování poslal k různým křesťanským obcím.

Nejobsáhlejší Evangelium.

Evangelia se navzájem doplňují. Evangelium dané Pavlovi je nesmírně důležitým doplňkem čtyř evangelií, protože obsahuje ne události evangelní, ale především pravdy věroučné a mravoučné v takovém rozsahu a v takové hloubce, že bychom bez listů svatého Pavla zůstali jenom u povrchu Evangelia a Písma svatého vůbec. Apoštol Pavel vede do hlubin všeho Zjevení Božího. Mocí slova Ducha svatého osvětluje nevýslovnou krásu těchto hlubin, tajemství Božích.

Potírám nyní Zákon, který jsem kdysi sám zastával,
poněvadž Ježíš Kristus mně tak přikázal. 1, 13—22.

Apoštol píše o sobě, že kdysi zastával to, proti čemu nyní ze všech sil bojuje. Před svým obrácením ke Kristu miloval Pavel Zákon Mojžíšův a proto pronásledoval a do vězení vodil věřící v Ježíše Krista. Vděčně uznává, že milostí Boží byl vyvolen za apoštola. Milost Boží jej vedla potom ne do Jerusalema k apoštolům, ale do Arabie, kde strávil tři roky, dostávaje Zjevení od Ježíše Krista. Ve škole Kristově vyučil se na apoštola Evangelia. Potom přišel do Jerusalema, aby poznal Petra. U Petra pobyl 15 dní. V Jerusalemě tehdy se seznámil z apoštolů jedině s Jakubem, příbuzným Pána Ježíše. Jinak se s apoštoly vůbec nedostal do styku. Apoštolé ho nevyučovali Evangeliu. A přece po odchodu z Jerusalema odebral se do Syrie a Cilicie a tam Evangelium kázal. V Judsku ho zatím jako apoštola osobně neměli příležitost vidět a slyšet. Jenom to o něm věděli, že dříve křesťany pronásledoval a nyní káže sám Evangelium. Všichni, kteří to věděli děkovali Bohu za velikou milost Pavlova obrácení.

To už víme ze Skutků apoštolských. 2, 1—9.

Za čtrnáct let po svém obrácení znova přišel Pavel do Jerusalema, protože ve zjevení byl Ježíšem Kristem k tomu vyzván. Současně také křesťané Antiochijští ho poslali. A při této příležitosti předložil v Jerusalemě přítomným apoštolům Petrovi, Janovi a Jakubovi své učení. Mezi tím dotírali na Pavla ti, kteří tvrdili, že křesťané musí zachovávat Zákon Mojžíšův. Nutili Pavla, aby svému žákovi přikázal obřízku. Což

Pavel ovšem neučinil a přítomní apoštolé uznali učení i počínání Pavlovo za správné.

Apoštolská Charita. 2, 10.

Pavel přijal titul apoštola pohanů. Petr přijal úkol apoštolovat mezi židy. Podobně i apoštol Jakub. Ničeho nežádali Petr, Jan a Jakub, než aby křesťané z pohanů pamatovali na chudé i v Jerusalemě. Apoštol Pavel také poznamenává, že tomuto přání apoštolů snažil se vždycky být věrný. Skutečně svatý Pavel při každé příležitosti v různých obcích křesťanských konal sbírky pro chudé křesťany v Jerusalemě.

Co svatý Lukáš vynechal. 2, 11—16.

Po ukončení apoštolského sněmu v Jerusalemě odebral se apoštol Petr do Antiochie syrské. Tam došlo k tomu, co Pavel nazývá domluvou Petrovi. Svatý Lukáš se o oné domluvě nezmiňuje. Apoštol Petr zastával úplně názor Pavlův, že žádné obřadní předpisy nemohou vázat k zachovávání křesťany ať jsou ze židů nebo z pohanů. Také Petr, pokud se účastnil společného jídla s pohanokřesťany a židokřesťany neohlížel se na starozákonní předpisy. Tehdy však přišli z Jerusalema do Antiochie někteří křesťané, kteří zachovávali přísně obřadní předpisy židovské i o jídle. A tu Petr z jakési slabosti a z jakýchsi lidských ohledů, aby nevyvolal nějakých výtek, stranil se pohanokřesťanů, přidržoval se jenom židokřesťanů a jedl s nimi podle předpisů židovských. Někteří židokřesťané totiž stále byli přesvědčeni, že rodilí židé, i když se stali křesťany, mají také Mojžíšské příkazy zachovávati.

Tehdy se svatý Pavel opřel Petrovi, že počínání jeho není správné a že se dopouští přetvářky a strhuje druhé za sebou; což by nebylo podle Evangelia. Sem položil Pavel důležitou větu: »Člověk nebývá ospravedlněn ze skutků zákona (Mojžíšova), nýbrž skrze víru v Ježíše Krista. Také my jsme uvěřili v Krista Ježíše, abychom byli ospravedlněni z víry Kristovy, a nikoli ze skutků zákona; neboť ze skutků zákona nebude ospravedlněn žádný člověk.«

Veliký v pokoře.

Petr pochybil jako nejvyšší církevní představený. Pavel mu

to vytknul. A dobře učinil. Svatý Petr jeho výtku pokorně uznal a příčinu její ihned odstranil. A tak i v této choulostivé věci dali nám oba apoštolové skvělý příklad.

Svatý Pavel ukazuje, že se nemáme bát a ostýchat přiměřeným způsobem upozornit na chybu i představené, kdyby jejich počínání, mnohdy neuvědomělé, mohlo působit pohoršení. Čin svatého Pavla přinesl Církvi svaté největší užitek, a v nejmenším neporušil bratrskou vroucí lásku obou knížat apoštolských. Věřící se vzdělali jejich příkladem. Kolikrát i později v dějinách církevních stávalo se podobně. Nástupcům svatého Petra bývali rádci a leckdy i karateli i prostí věřící. Svatá Kateřina Sienská, prostá měšťanská dcera, napomínala papeže Řehoře XI. A papež vážil si neobyčejně jejího slova.

Naposled.

Svatý Petr září příkladem svojí pokory, jak se jí dobře vyučil ve škole Božského Mistra. Tímto pokorným způsobem loučí se s čtenáři Skutků apoštolských. Svatý Lukáš pak už se nezmiňuje o Petrovi. Po nastoupení císaře Nerona bylo dovoleno židům i křesťanům vrátiti se do Říma. Tehdy vrátil se tam i svatý Petr. Odtud poslal dva listy křesťanům v Pontě, Galatii, Kapadotii, prokonsulární Asii a Bythinii. V listech nazývá Petr Řím Babylonem: »Pozdravuje vás spoluvyvolená obec, která jest v Babyloně...« I. Petr 5, 13. Řím se nazýval Babylonem západu. Nazýval se tak pro svoji velikost i pro svoji zkaženost. Tam zemřel sv. Petr smrtí mučednickou zároveň se svatým Pavlem roku 67. Apoštol Petr byl ukřižován hlavou dolů.

Důkaz. 2, 17—18.

Apoštol Pavel dokládá svoje učení velice jasně a přesvědčivě: »Kdyby křesťan měl mít hřích za to, že nezachovává zákon Mojžíšův, nebylo by ospravedlnění Ježíše Krista vlastně k ničemu, ba byl by Kristus příčinou nesčíslných hříchů, když tisíce a tisíce křesťanů už dávno nezachovávají zákona Mojžíšova.« Právě tak, kdyby někdo cosi zbořil, potom však by totéž začal znova stavět, musil by své počínání považovat za hřích nerozvážnosti. Tak Starý Zákon je v troskách. Kdo jej chce znova z trosek zvedat, musil by chtěj nechtěj tvrdit, že to byl hřích bořit a odstraňovat Starý Zákon. To by padalo na Krista Pá-

na. To není možné. Starý Zákon skutečně a trvale je od Krista Pána zrušen. Nesmí se znova zavádět, poněvadž by to byla urážka Ježíše Krista, z Něhož jedině může být člověk ospravedlněn, a nikdy ne ze zákona.

Dosloužil a umřel. 2, 19.

Zákon Mojžíšský měl jedině úkol přivést k Ježíši Kristu. A když tento úkol vyplnil, musil odumřít. Už jej nebylo třeba. To znamenají slova svatého Pavla: »Vždyť já jsem skrze zákon zemřel zákonu, abych žil Bohu.« »Starý hříšný člověk je v nás usmrcen, ukřižován. Čím? — Právě zásluhami smrti Páně na kříži. To znamenají další Pavlova slova: »S Kristem ukřižován jsem . . .« Křesťan zásluhami smrti Ježíše Krista na kříži umírá hříchu, nespravedlnosti, a nabývá nového nadpřirozeného života milosti v Ježíši Kristu. To je to ospravedlnění. Starý Zákon byl ve znamení hříchu a duchovní smrti. Nový Zákon je ve znamení milosti Ducha svatého a z ní plynoucího života věčného s Kristem Pánem. Žijeme sice ve smrtelném a hříšném těle, ale jinak než žili lidé ve Starém Zákoně. Tělo i duše jsou účastny vykupitelskou obětí Syna Božího posvěcení skrze víru, vštípenou do duše na křtu svatém. V tu chvíli, kdy se voda křestní dotkne hlavy člověka, a jsou pronesena slova křtu sv., začíná tento žíti ve víře novým nadpřirozeným životem. Této milosti Ducha sv. nesmíme odpírat. A odpírali bychom, kdybychom chtěli tvrdit, že člověk křesťan potřebuje k ospravedlnění Mojžíšského zákona. Pak by ovšem Kristus zemřel nadarmo a bez potřeby.

»A vy, Galaté, jste se k takovému rouhavému mínění nechali svést.«

I pro nás takové heslo, a takový cíl. 2, 20—21.

Svatý Pavel uvádí sebe za příklad. »Žiji pak již nikoli já, nýbrž žije ve mně Kristus.« »Člověk žije s tím, co miluje. Jestliže miluješ zemi, jsi zemí. Jestliže Boha miluješ, jsi nějakým způsobem Bohem. Láska zajisté přetvořuje člověka v to, co si zamiloval.« Tak píše svatý Augustin. Prorok Oseáš rovněž napsal: »Stali se . . . jako to, co milovali.« Os. 9, 10. Slova svatého Pavla: »Žiji již nikoli já, ale žije ve mně Kristus,« stala se heslem všem svatým. Neustali dříve, až tohoto nejvyššího cíle dosáhli.

POKRAČOVÁNÍ LISTU SVATÉHO PAVLA GALAŤŮM.

Vytýká nerozumnost, že se nechávají svést — Co je zákon Mojžíšův a co je křesťanská víra — Co vám dalo ospravedlnění — Výpovědi Písma svatého, že zákon Mojžíšský nedával ospravedlnění — Předobrazy rovněž dokazují — Všeobecná napomenutí — Některá zvláštní napomenutí — Doslov. Gal. 3, 1.—6, 18.

Zákon neospravedlňuje.

3, 1. Nesmyslní Galaté, kdo vás očaroval, abyste neposlou-
chali pravdy, ježto přece vám před očima Ježíš Kristus byl vy-
líčen jako ukřižovaný mezi vámi? 2. To jenom chci od vás
zvěděti: Ze skutků-li zákona jste obdrželi Ducha, čili z po-
slechnutí víry? 3. Tak nesmyslni jste, že počavše s Duchem,
dokonáváte nyní s tělem? 4. Tolik jste trpěli nadarmo? Ač-li
vskutku nadarmo. 5. Ten tedy, jenž vám uděluje Ducha a
působí zázraky mezi vámi, (činí to) ze skutků zákona, čili z
poslechnutí víry? 6. Jakož (psáno jest): »Abraham uvěřil Bo-
hu, a bylo mu počteno ke spravedlnosti.« 7. Nuže, poznávej-
te, že ti, kteří jsou z víry, ti jsou synové Abrahamovi.

Co říká Písmo svaté.

8. Předvídajíc pak Písmo, že Bůh ospravedlňuje národy z
víry, předpovědělo Abrahamovi: »Požehnáni budou v tobě
všichni národové.« 9. Budou tedy požehnáni s věřícím Abra-
hamem ti, kteří jsou z víry.

10. Všichni zajisté, kteří vyvozují spravedlnost ze skutků
zákona, podléhají zlořečenství, neboť jest psáno: »Zlořečen
(jest) každý, kdo nečiní vytrvale vše, co jest psáno v knize zá-
kona.«

11. Že však zákonem nikdo nebývá ospravedlněn před Bo-
hem, jest zjevno, neboť »Kdo je spravedliv z víry, živ bude.«
12. Zákon však nežádá víry, nýbrž »kdo jej vykoná, ten živ
bude z něho.«

13. Kristus nás vykoupil ze zlořečenství zákona, stav se pro
nás zlořečenstvím, — neboť jest psáno: Zlořečen jest každý,
kdo visí na dřevě, — 14. aby požehnání Abrahamovo dostalo
se k pohanům v Kristu v Ježíši, (a) abychom zaslíbeného Du-
cha obdrželi věrou.
15. Bratři, po lidsku pravím: Nikdo přece neruší (ani) lid-
ského pořízení právoplatného, ani (k němu) nepřidává. 16.
Abramovi však byla dána zaslíbení; »také potomstvu jeho.«
Nepraví: »Také potomkům« jako o mnohých, nýbrž jako o
jednom: »Také potomstvu tvému«: tím jest Kristus.
17. Pravím (tím) toto: Ustanovení učiněného dříve od Bo-
ha neruší zákon daný po čtyrech stech třiceti letech, tak aby
zmařil to zaslíbení. 18. Neboť je-li dědictví ze zákona, není již
ze zaslíbení: Abrahamovi však Bůh je daroval zaslíbením.
19. K čemu tedy zákon? Pro přestupy byl přidán, dokud by
nepřišlo »potomstvo«, jemuž zaslíbení bylo učiněno; byl zří-
zen skrze anděly rukou prostředníkovou. 20. Prostředník to-
tiž není jednoho, Bůh však jest jeden.
21. Jest tedy snad zákon proti zaslíbením Božím? Nikoliv.
Ano, kdyby zákon byl dán jako takový, který by mohl obži-
viti, spravedlnost byla by skutečně ze zákona. 22. Avšak Pís-
mo uzavřelo všecko pod hřích, aby toho, co bylo zaslíbeno,
dostalo se z víry v Ježíše Krista těm, kteří věří.
23. Prve však, nežli přišla víra, pod zákonem jsouce uzaví-
ráni, byli jsme střeženi k té víře, která měla býti zjevena. 24.
A tak stal se zákon naším vychovatelem ke Kristu, abychom
byli ospravedlněni z víry.
25. Když však přišla víra, nejsme již pod vychovatelem. 26.
Všichni zajisté syny Božími jste věrou v Kristu Ježíši. 27. Ne-
boť všichni, kteří jste byli v Kristu pokřtěni, Krista jste oblékli.
28. Tu není žida ani pohana, není otroka ani svobodníka, ne-
ní muže ani ženy, neboť všichni jste jeden v Kristu Ježíši. 29.
Jste-li však Kristovi, jste potomstvem Abrahamovým, dědici
podle zaslíbení.
4. 1. Pravím pak: Pokud dědic jest nedospělý, nic se neliší
od služebníka, ač jest pánem všeho, 2. nýbrž jest pod poručníky
a správci až do času ustanoveného napřed od otce. 3. Tak i my,
když jsme byli nedospělí, byli jsme podrobeni pod prvopo-
čátky světa.
4. Když však přišla plnost času, Bůh vyslal Syna svého, uči-
něného z ženy, podřízeného zákonu, 5. aby vykoupil ty, kteří

byli pod zákonem, abychom obdrželi přijetí za syny. 6. A poněvadž jste syny, Bůh poslal Ducha Syna svého v srdce naše, jenž volá: Abba, Otče! 7. Proto nejsi již služebníkem, nýbrž synem; jestli však synem, (tedy) i dědicem skrze Boha.

8. Avšak tehda, neznajíce Boha, sloužili jste bohům, kteří po své přirozenosti (bohy) nejsou, 9. nyní však, když jste Boha poznali, ano i poznáni a uznáni byli od Boha, kterak se zase obracíte k slabým a nuzným prvopočátkům a chcete opět znova jim sloužiti? 10. (Vždyť) slavíte dni a měsíce i doby sváteční a roky. 11. Bojím se o vás, abych snad nebyl pracoval u vás nadarmo.

12. Buďte, jako (jsem) já, neboť i (já jsem byl) jako (jste byli) vy, bratři, prosím vás. V ničem jste mi neublížili; 13. víte však, že po prvé jsem vám kázal evangelium ve mdlobě těla, 14. a nepohrdli jste ani neopovrhli pokušením, které bylo pro vás na mém těle, nýbrž přijali jste mě jako anděla Božího, jako Krista Ježíše. 15. Kde jest tedy blahoslavení vaše? Neboť svědectví vám dávám, že kdyby bylo možno, oči byste si byli vyloupali a mně dali. 16. Nuže, stal jsem se vaším nepřítelem tím, že jsem mluvil vám pravdu?

17. (Oni) horlí o vás nedobře, (ale) vyloučit vás chtějí, abyste horlili o ně. 18. Dobré jest však, aby se horlilo (o člověka) v dobrém vždycky, a nikoli jen, když jsem přítomen u vás, 19. dítky moje, s nimiž mám opět bolesti rodičky, až by Kristus utvářil se ve vás. 20. Chtěl bych býti nyní u vás a změniti svůj hlas, neboť jsem v rozpacích o vás.

Že zákon mojžíšský nepřispívá k ospravedlnění, učí předobrazný ráz příhod synů Abrahamových.

21. Povězte mi vy, kteří chcete býti pod zákonem, neslyšíte zákona? 22. Vždyť jest psáno: Abraham měl dva syny, jednoho z nevolnice a jednoho ze svobodnice.

23. Ale ten, který byl z nevolnice, narodil se podle (zákonů) těla, ten pak, který byl ze svobodnice, skrze zaslíbení (se narodil). 24. To jest předobrazné. Jsou to totiž (předobrazeny) dva zákony, jeden (daný) na hoře Sinaj, který plodil ke služebnosti, to jest Agar; — 25. Sinaj totiž jest hora v Arabii, — ta rovná se nynějšímu Jerusalemu, neboť (také on) slouží s dítkami svými.

26. Hoření však Jerusalem jest svoboden; to jest naše mat-

ka, 27. neboť jest psáno: »Rozvesel se, neplodná, která nerodíš; zajásej a zaplesej, která neznáš bolestí porodních; neboť mnoho dítek bude míti ta, která jest opuštěna, více nežli ta, která má muže. 28. My však, bratři, jsme podle Isáka dítkami zaslíbení.« 29. Ale jako tehda ten, který se narodil podle (zákonů) těla, pronásledoval toho, který byl podle ducha, tak i nyní.

30. Avšak co dí Písmo? »Vyvrz nevolnici i syna jejího, neboť nebude děditi syn nevolnice se synem svobodnice.« 31. Proto, bratři, nejsme dítkami nevolnice, nýbrž svobodnice; k té svobodě osvobodil nás Kristus.

Obecná napomenutí praktická.

5, 1. Stůjte pevně tedy a nepoddávejte se opět pode jho služebnosti. 2. Hle já Pavel pravím vám: Budete-li se obřezávati, Kristus vám nic neprospěje. 3. A opět osvědčuji každému člověku, který se obřezává, že jest povinen naplniti celý zákon.

4. Odloučeni jste od Krista, kteří hledáte ospravedlnění v zákoně; vypadli jste z milosti. 5. Neboť my skrze Ducha z víry očekáváme naději spravedlnosti. 6. V Kristu Ježíši totiž ani obřezanost nic neplatí ani neobřezanost, nýbrž víra, která skrze lásku působí.

7. Běželi jste dobře. Kdo vám překazil, abyste pravdy neposlouchali? 8. Ten návod není z toho, jenž vás povolal. 9. Málo kvasu všecko těsto nakvasí.

10. Já důvěřuji ve vás v Pánu, že nebudete smýšleti nic jiného; ale kdo vás mate, ponese svůj soud, ať to jest kdokoli. 11. Co však mne se týká, káži-li ještě obřízku, proč jsem posud pronásledován? Tu přestalo pohoršení kříže. 12. Ó, by se i vyřezali ti, kteří vás pobuřují.

13. Vy zajisté, bratři, byli jste povoláni ke svobodě; jenom nezneužívejte svobody k podnětu tělu, nýbrž posluhujte si vespolek skrze lásku (Ducha). 14. Neboť všechen zákon se naplňuje jedním přikázáním, tím (totiž): »Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.«

15. Jestliže vespolek se koušete a žerete, hleďte, abyste navzájem se nestrávili. 16. Pravím však: Podle Ducha žijte, a žádostí těla nevykonáte. 17. Neboť tělo žádá proti duchu, duch pak proti tělu; ti totiž jsou proti sobě, abyste nečinili to, co byste chtěli.

18. Jste-li však vedeni duchem, nejste pod zákonem.

19. Zjevny pak jsou skutky těla; jsou to smilství, nečistota, (nestydatost), chlipnost, 20. modloslužba, čarodějství, nepřátelství, sváry, řevnivosti, zlosti, osobivosti, různice, roztržky, 21. závist, vraždy, opilství, obžerství a věci jim podobné; o těch vám předpovídám, jakož jsem byl již předpověděl, že kdo takové věci dělají, království Božího nedojdou.

22. Plodem ducha však jest láska, radost, pokoj, (trpělivost), přívětivost, dobrotivost, shovívavost, 23. (tichost), důvěra, mírnost, zdrženlivost, (čistota). Proti takovým věcem zákon není.

24. Ti však, kteří jsou Kristovi, ukřižovali tělo své i s vášněmi a žádostmi. 25. Žijeme-li tedy duchem, ducha také následujme.

Různá napomenutí zvláštní.

26. Nebuďme marné chvály žádostivi, vespolek se popouzejíce a jedni druhým závidíce.

6, 1. Bratři, jestliže by někdo v přenáhlení byl i stržen k nějakému poklesku, vy kteří jste duchovní, napravujte takového v duchu mírnosti, hleď však (každý) sám na sebe, abys také ty nebyl pokoušen. 2. Neste břemena jeden druhého a tak naplníte zákon Kristův; 3. neboť domnívá-li se někdo, že jest něčím (velikým) nejsa ničím, sám sebe klame.

4. Každý však zkoumej dílo svoje, a tu bude míti chloubu toliko s ohledem na sebe, a nikoli s ohledem na jiného; 5. neboť každý své břímě ponese. 6. Kdo jest vyučován ve slově (Božím), sdílej se s učitelem (svým) o všecek statek. 7. Nemylte se, Bůh nenechá se posmívati, 8. neboť co kdo bude síti, to bude i žíti. Kdo totiž rozsévá na svém těle, z těla také bude žíti záhubu; kdo však rozsévá na duchu, z ducha bude žíti život věčný.

9. Dobré pak čiňme bez ustání, neboť časem svým budeme kliditi, neochabneme-li. 10. Nuže, dokud máme čas, čiňme dobré vůči všem, zvláště vůči souvěrcům.

Závěrek listu.

11. Vizte, jak velikými písmeny vám píši svojí rukou. 12. Všichni ti, kteří se chtějí zalíbiti v těle, nutí vás, abyste se obře-

zali, jenom aby nebyli pronásledováni pro kříž Kristův. 13. Vždyť ani ti, kteří se dávají obřezati, nezachovávají zákona, nýbrž chtějí, abyste vy se dali obřezati, aby se honosili vaším tělem.

14. Ode mne však daleko budiž, abych se honosil leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista, skrze něhož svět ukřižován jest mně a já světu. 15. Neboť v Kristu Ježíši neplatí nic ani obřezanost ani neobřezanost, nýbrž nové stvoření. 16. A nade všemi, kteří podle pravidla toho budou žíti, budiž pokoj a milosrdenství; též nad Israelem Božím. 17. Budoucně nikdo nečiň mi obtíže, neboť já nosím jizvy Pána Ježíše na svém těle. 18. Milost Pána našeho Ježíše Krista budiž s vámi. Amen.

Mistr v kárání. 3, 1.

Pavel s velikou přísností, ale i s velikou otcovskou láskou nazývá Galaty »nesmyslnými,« to jest nerozumnými. Svatý Jeroným píše: »Slova moudrých mají bodati a ne lahoditi. Ale vždycky musí z nich zníti láska.« Galaté ze slov Pavlových jistě vycítili oboje: starostlivost Pavlovu o ně i velikost svého provinění.

Co to stálo apoštola, než je dostal vzhůru!

Pavel za svého apoštolského působení mezi Galaty vylíčil jim Krista Pána tak živě, že poznali Jeho život, Jeho učení, Jeho smrt a vzkříšení tak, jakoby byli sami všeho svědky. Proto uvěřili, z pohanů stali se křesťany. A nyní najednou jakoby je někdo očaroval a omámil. Sedají na lep židům z Judska a dávají si namluviti, že je ke spáse nutně třeba se nechat obřezat a že je třeba zachovávat příkazy a zákazy Starého Zákona. Byli pokřtěni Duchem svatým. S Duchem svatým začali, přijali milost víry v Ježíše Krista. Dostalo se jim nejdokonalejšího náboženství křesťanského, jež přinesl světu Syn Boží, a na něž čekalo celé lidstvo po dlouhá tisíciletí. A najednou nerozumní Galaté se chtějí vracet z Nového Zákona k Starému.

Víte přece z vlastní zkušenosti. 3, 2—5.

Pavel vymáhá na Galatech okamžitou odpověď. Ať odpoví sami sobě! Z čeho se jim dostalo Ducha svatého: z obřízky nebo ze křtu svatého. Odpověď je přece velmi lehká. Z víry křesťanské, ze křtu svatého a z ničeho jiného! Mnoho vytrpěli a Pavel s nimi. Ale to všecko by bylo nazmar, kdyby Starým Zákonem chtěli napravovat Zákon Nový.

Duch svatý je svědkem proti přivržencům Starého Zákona také svými ustavičnými zázraky. Ty se nedějí ze skutků Starého Zákona, ale dějí se od těch, kteří jsou poslušni víry křesťanské.

»Kdyby spása záležela ve skutcích Starého Zákona byl by býval Duch svatý udělen obřezaným a ne vám, zázraky by konal Duch svatý skrze židy, a ne skrze křesťany.« Galaté s výšin nadpřirozeného života z Ducha svatého padli k zemi. Od dokonalého chtějí se vracet k nedokonalému.

Jenom víra v Boží přislíbení dávala cenu zevnějším skutkům ve Starém Zákoně.

Je zřejmo, že křesťané Galatští nechápou ještě, že u Boha má největší cenu vnitřní projev víry, kdežto zevnější skutky, ať už obřízky, nebo obětí starozákonních, měly jen prozatímní význam a cenu. To však ne samy ze sebe, ale z víry, tedy z vnitřního záslužného projevu Abrahamova, a z víry každého Israelity v přislíbení Boží o Vykupiteli.

Třikrát byla zkoušena víra Abrahamova. 3, 6—7.

Začátek víry Abrahamovy spadá do doby, kdy na rozkaz Boží opustil svou pohanskou vlast: »Řekl totiž Hospodin k Abrahamovi: »Vyjdi ze své země, příbuzenstva i z domu svého otce a pojď do země, kterou ti ukáži. Učiním z tebe veliký národ . . . a v tobě požehnána budou všecka pokolení lidstva. »Dle rozkazu Hispodinova Abraham vyšel . . .« I. Mojž. 12, I. — Později mluvil Hospodin ve vidění k Abrahamovi řka: »Neboj se, Abrahame, já jsem ochráncem tvým a odměna tvoje bude velmi veliká . . . A když ho byl vyvedl ven, pravil mu: Vzhlédni k nebi a spočítej hvězdy, můžeš-li. Tak četným — pravil mu — bude tvé potomstvo.« Abraham Bohu uvěřil

a bylo mu to počteno ke spravedlnosti. I. Moj. 15, 1-6. Když Abraham poslechl vyzvání Božího a byl ochoten obětovat jediného syna svého, ačkoliv právě v něm se měla vyplnit všecka Boží přislíbení, obnovil Bůh znova svoje velké přislíbení: »... a v tvém potomstvu budou požehnáni všichni národové země.« Všecka tato Abrahamova víra byla mu připočtena ke spravedlnosti. Víra Abrahamova byla nadpřirozená, neboť Abraham očekával od Boha věc přirozeně nemožnou: syna ve velkém stáří. Víra Abrahamova však sahala ještě mnohem dále: uvěřil Bohu, že z jeho rodiny vzejde světu Vykupitel. I po této stránce byla nadpřirozená. Byla to víra v Ježíše Krista. Tato víra to byla, která ospravedlnila Abrahama. Víra Abrahamova byla stejné povahy s vírou křesťanskou.

Obřízka a oběti starozákonní bez živé víry v přislíbeného Vykupitele byly skutky prázdné a bezcenné.

Neospravedlnily Abrahama zevnější skutky zákona, poněvadž zákon ještě tehdy nebyl dán. Tak tomu bylo i s jeho potomky. Nikoho neospravedlňovaly ve Starém Zákoně samy skutky, to jest zachovávání zevnějších předpisů. Každému bylo a jest do dneška míti živou víru v Boha a v Jeho přislíbení Vykupitele. A pak teprve skutky konané z víry a z lásky k Bohu mají trvalou cenu u Boha. Jejich odměnou je vnitřní posvěcení člověka a život věčný.

»Že ti, kteří jsou z víry, ti jsou synové Abrahamovi.«

Galaté a křesťané vůbec musí se podobat Abrahamovi. Abraham věřil ve Vykupitele, který byl přislíben. Křesťané věří ve Vykupitele, který byl dán. Mezi otcem a dětmi je podobnost. Synem Abrahamovým je, kdo se mu podobá ve víře.

Písmo svaté Starého Zákona dokazuje potřebnost víry v Ježíše Krista. 3, 8—9.

Písmo svaté podává doklad, jak Bůh ocenil víru Abrahamovu: »Požehnáni budou v tobě všichni národové.« I Mojž. 12, 3. a Mojž. 18, 18. Slovo, které užívá svatý Pavel v řeckém jazyce místo obvyklého »předpovědělo,« zní, »předevangelizovalo«. Tu naznačuje apoštol Galatům, že už ve Starém Zá-

koně Duch svatý činil svými proroctvími přípravu na Evangelium, které vírou v Ježíše Krista přinese spásu všem národům. V Ježíši Kristu, který bude podle těla potomkem Abrahamovým, dojdou požehnání, to znamená milosti a spásy, všichni národové, kteří uvěří ve Vykupitele již přišedšího, jako Abraham uvěřil v přislíbeného.

Kdo by se chtěl vracet k zlořečenství?
3, 10—14.

Domáhat se nyní v Zákoně Novém zachovávání Zákona Starého je nebezpečno. Zákon Mojžíšův nesl za sebou zlořečení, jestliže nebyl do poslední litery zachován. Ale tentýž Zákon je takový, že bez víry v přislíbeného Vykupitele, naprosto a žádným způsobem nedovedl hříšníka ospravedlniti, to jest, zjednati mu odpuštění hříchů. Zákon Starý hrozil jen zlořečením, ale nemohl od téhož zlořečení pomoci.

Padlo nejplnější měrou na Syna Božího, abychom my od něho byli vysvobozeni.

Zlořečení Starého Zákona vzal na sebe Ježíš Kristus. Starý Zákon zlořečil mimo jiné každému, kdo byl ukřižován: »Zlořečen jest každý, kdo visí na dřevě.« 5. Mojž. 21, 23. A přece Spasitel neváhal toto zlořečení vzít na sebe, aby nás zbavil zlořečenství a kletby hříchu.

Jak tomuto rozumět?

»Písmo svaté Starého Zákona uzavřelo všecko pod hřích.« Na mnohé a mnohé věci denního života dal Mojžíš zákonité předpisy: příkazy nebo zákazy. Kde je mnoho příkazů, tam je také mnoho přestupků. I to mělo svůj účel. Lidstvo mělo poznat svoji slabost a bezmocnost. Mělo tím více toužit po vysvobození ze své nesmírné bídy, tím více mělo volat po Vykupiteli z duchovního otroctví hříchu, mělo pocítit touhu po něčem lepším, po svobodě a blahu dítek Božích. Toto nevýslovné blaho bylo lidstvu přislíbeno. Bůh je přislíbil Abrahamovi pro všecky národy. Až Vykupitel přijde, vyleje se na potomstvo Abrahamovo milost Boží.

Nejsou to oni, ale je to...
3, 15—16.

Písmo svaté Starého Zákona mluví o »potomstvu Abrahamovu«. A svatý Pavel vysvětluje, koho tím Duch svatý mínil. »Potomstvo Abrahamovo« to jest Ježíš Kristus a s ním nerozlučně spojená Církev Jeho. Židé si velice falešně představovali v potomstvu Abrahamovu jenom sebe. Proto také falešně připisovali všecka Boží přislíbení jenom sobě a to ještě v nejšpatnějším smyslu, když očekávali Vykupitele se světskou mocí, že přinese blaho a svobodu jenom jim a druhým národům otroctví a zkázu. Svatý Pavel tyto názory židovských horlivců přímo i nepřímo vyvrací: potomstvo Abrahamovo nejsou Židé, ale Církev Ježíše Krista, složená ze všech národů, kteří v Ježíše Krista uvěří.

Není to Zákon!
3, 17—24.

Židé se domnívali, že zachovávání Zákona Mojžíšského jim přinese spásu a učiní je účastnými Mesiášského blaha. Ovšem Bůh dal za spolupůsobení andělů na hoře Sinaji prostřednictvím Mojžíšovým národu israelskému Zákon. Tam zprostředkoval Mojžíš smlouvu mezi Bohem a národem. Bude-li národ israelský Zákon zachovávati, dostane se mu časného blaha, bude ochráněn před svými nepřáteli. Nebude-li však Zákona zachovávati, bude postižen Božími tresty a upadne do rukou svých nepřátel. Zákon Mojžíšský v oboru bohoslužebném a právním měl ráz soukromého závazku národa israelského a byl jenom dočasný. Než přijde Vykupitel. Zákon Mojžíšský nesliboval ani nedával spásy a nemohl učinit účastným Mesiášského blaha. Židé byli tedy ve velkém bludu, když očekávali spásu od zachovávání jen Mojžíšského Zákona a když za časů svatého Pavla i jako křesťané chtěli činit zachovávání Zákona a jeho pestrých předpisů podmínkou spásy.

To nebyla smlouva dvou stran, ale bylo to zaslíbení Jediného Boha!

Kdežto Bůh přislíbil Vykupitele bez ohledu na Židy a bez ohledu na Zákon a také bez ohledu na to, budou-li či nebu-

dou-li Židé Zákon zachovávat. Bůh neučinil poslání Vykupitele závislým na žádné podmínce. Vykupitel byl přislíben bezpodmínečně bez »prostřednictví« Zákona.

Národ židovský nesl knihy Církvi křesťanské a sám jim nerozuměl.

Zákon Mojžíšův zastával úkol vychovatele a vůdce ke Kristu. Tu naráží svatý Pavel na způsob pohanů římských, kteří svým nedospělým dětem dávali pedagoga, aby je vodil k učiteli. Pedagogové měli dítky po cestě střežit, aby šly přímou cestou, aby neodbíhaly s cesty a nepřišly k úrazu, nosili jim také knihy, kterým sami nerozuměli.

Víra a křest!
3, 25—29.

Užitky víry se přivlastňují člověku křtem svatým. Vírou a křtem svatým obléká se křesťan v Ježíše Krista.

Zvláštní obraz!

Pohané v Asii při svých pohanských slavnostech brávali na sebe masky různých pohanských bohů.

Proto svatý Pavel užívá takového obrazu: obléci se v Krista. »Jako pohané oblékají se v masky neživých a neskutečných bohů, nekonečně dokonalejším způsobem obléká se pokřtěný v Ježíše Krista. Duše křesťanova dostává nadpřirozenou podobu Ježíše Krista, odráží v sobě odlesk Jeho Božské Krásy. Ježíš Kristus proměňuje duši v Sebe. Duše bere na sebe nejenom pouhou podobu zevnější, ale i vnitřní jednotu s Kristem Pánem a to jednotu nejužšího a nejtěsnějšího příbuzenství. Tomuto příbuzenství věřícího a hodného křesťana s Ježíšem Kristem nemůže se rovnat obyčejné tělesné příbuzenství. Toto jest jenom hmotné, kdežto tam je příbuzenství duchovní, způsobené Duchem svatým.

Rovnost a bratrství v Ježíši Kristu!

Ježíš Kristus spojuje všecky křesťany navzájem. Proto mezi křesťany není rozdílu rodu a původu, aby některý byl víc a

některý méně, podle toho, je-li ze židovství, nebo je-li z pohanství. Mezi křesťany není rozdílu ve stavu, aby platil více nebo méně, je-li snad otrok nebo svobodný, je-li sluha, nebo je-li pán. Pohanství pohrdalo ženou a považovalo ji za beziprávnou otrokyni mužovu. V Církvi Ježíše Krista tomu tak není. Žena svojí duší má tutéž cenu jako muž.

Všecky duše vyrovnává milost Ježíše Krista, kterou všichni se stávají dítkami Božími. Svatý Pavel mluví jen o nabývání milosti Boží a nemluví o její ztrátě těžkým hříchem.

Kdo by chtěl zaměňovat sladké »synovství Boží!«
4, 1—11.

Galatští křesťané stali se milostí Boží — křtem svatým dítkami Božími a mohou volat k Bohu: »Abba«, to jest »Otče!« Jsou skutečnými bratry a sestrami Ježíše Krista. Jsou i spoludědici nebeské slávy Jeho. V tom všem mají takové bohatství, o jakém se nikomu před příchodem Ježíše Krista ani nesnilo.

A teď najednou na slova nějakých svůdců by chtěli se vracet k ubohým počátkům lidstva, k tvrdému Zákonu, který neznal slova »Otče« vůči Bohu a nemohl se těšit z nevýslovného světla a tepla milosti Boží.

Za to bylo jim připraveno veliké blahoslavenství.
4, 12—16.

Svatý Pavel se omlouvá, že mluví přísně. A jeho slova zachvívají se velikou láskou ke Galatům. Ví dobře a nezapomíná, s jakou láskou ho přijali, jak ho milovali a si ho vážili, i když byl pronásledován, když ním bylo pohrdáno, když byl zraněn a nemocen.

Židé v masce křesťanů chtějí nyní vyloučit Galaty z láskyplného spojení s Pavlem.

Takovou úzkost mívají o své dítky otcové a matky, o své věřící kněží a misionáři.
4, 17—20.

Chtějí je získat pro své bludné názory. Apoštol dojemným způsobem dovolává se bývalé lásky a horlivosti Galatů, aby byli věrni vždycky, nejenom, když je u nich přítomen, ale

i když není přítomen a je daleko. Tehdy trpěl pro ně pronásledování, nyní trpí velikou úzkost, aby nepracoval a nenamáhal se tehdy nadarmo, aby se nedali svést k bludům, aby Kristus byl a zůstal v nich, aby neztratili milost víry, kterou získali. Svatý Pavel by byl tak rád, kdyby jim to mohl říci všecko a ještě mnoho jiného nejenom slovy psanými, ale i slovy mluvenými.

Předobraz jako dokument.

4, 21—25

Aby apoštol zpečetil svá slova proti bludným židovským horlitelům, vykládá předobraz obsažený ve vypravování z první Mojžíšovy knihy Písma svatého Starého Zákona o dvou manželkách Abrahamových.

Choť ze svobodného rodu předobrazovala Církev Ježíše Krista.

Sára byla svobodnou a plnoprávnou manželkou Abrahamovou, ale z dopuštění Božího neměla až do pozdního věku žádných dítek, které by se mohly stát svobodnými a plnoprávnými dědici Abrahamova majetku. Až ve stáří narodil se Sáře podle přislíbení Božího syn-Isák.

Manželka-služka a otrokyně představovala církev starozákonní.

Kromě Isáka měl Abraham syna Ismaela ze služebné Agary. Tak to tehdy bývalo zvykem. Když právoplatná manželka nedala rodině mužského potomka, dopouštěl Bůh, aby muž pojal za manželku některou ze služebných své manželky. Tak tomu bylo i v případě Abrahamově.

Ismael se tedy narodil ze služebné podle přirozeného zákona těla. — Isák se narodil ne ze služebné, ale z paní domu a právoplatné manželky Sáry, ne obvyklým přirozeným způsobem, ale mimořádným zásahem Božím podle Božího přislíbení.

Dědictví obdrží jenom syn.

Obě manželky Abrahamovy staly se předobrazem. Agar se svým synem ze služebného a nevolnického rodu byla před-

obrazem Starého Zákona, který byl dán na hoře Sinaji a udržován v národě židovském. Tento zákon žádal svými nesčíslnými příkazy a zákazy služebnost a nedával sám o sobě těm, kteří mu sloužili, ničeho: nedával ani ospravedlnění a posvěcení, nedával žádné naděje života věčného. To byla právě ta otrocká, nevolnická služebnost. Nevolník musí konat mnoho, ale nedostává za to ničeho, ani mzdy, ani dědictví.

Teprve na Církvi se vyplní požehnání dané Abrahamovi. 4, 26—28

Sára byla předobrazem hořeního Jerusalema, to jest nadpozemského království Božího, Církve Ježíše Krista. Jako Sára byla svobodná rodem, tak i Církev je svobodná od předpisů bohoslužebných a právních Starého Zákona. Jako Sára měla přislíbení, že z jediného syna Isáka dostane se jí nesčíslného potomstva, mnohem četnějšího než Agaře, tak i Církev novozákonní bude mít nesčíslné množství dítek ze všech národů. A tato všesvětová Církev nebude od svých věřících jenom žádat, ale bude jim také dávat nejvzácnější dary: ospravedlnění a posvěcení, život věčně blažený. To bude to nevýslovné dědictví, předobrazené a předpověděné slovy Písma svatého: »Vyvrz nevolnici i syna jejího, neboť nebude děditi syn nevolnice se synem svobodnice.« I. Moj. 21, 10.

Ještě v něčem podobnost. 4, 29—31

Ještě jedna podobnost mezi tím, co bylo a co jest nyní. Ismael, který se narodil podle zákonů těla, pronásledoval Isáka, který byl zrozen z přímého zásahu Božího, tedy jakýmsi nadpřirozeným způsobem. Tak i Židé pronásledují nyní Církev Ježíše Krista, jejíž dítky jsou zrozeny křtem svatým z Ducha svatého.

Jako Ismael byl z rozkazu Božího vyloučen z domu a z dědictví Abrahamova, tak i židé se svými starozákonními předpisy jsou vyloučeni ze spásy, jestliže se včas neobrátí.

Bludná víra olupuje a pustoší duši. 5, 1—6

»Stůjte tedy pevně a nepoddávejte se opět pode jho služebnosti.« Znova apoštol opakuje s největším důrazem své na-

pomenutí proti přijímání židovské obřízky a židovského zákona. Hrozí: »Odloučeni jste od Krista, kteří hledáte ospravedlnění v zákoně; vypadli jste z milosti.« Jaký užitek má křesťan z obřízky a židovského zákona? Žádný užitek, jenom nesmírnou škodu, poněvadž ztrácí bludnou vírou, co získal správnou vírou v Ježíše Krista: ztrácí milost Ducha svatého, ztrácí vnitřní ospravedlnění a posvěcení, ztrácí lásku k Bohu a k bližnímu. Tato nadpřirozená láska je ovocem víry v Ježíše Krista.

Ten ponese svůj soud.

5, 7—12

Apoštol se obrací na toho, kdo Galatům dal pohoršení. Hrozí mu trestem Božím. Ale skládá důvěru v Galatské, že budou, jako byli dříve. Vědí přece dobře, jak on, Pavel, smýšlel o obřízce. Je to lež, když svůdcové říkají, že on také přikazoval obřízku. To není pravda. Kdyby přikazoval obřízku, Židé by ho nepronásledovali.

Viditelný odznak.

5, 13—21

Zevnějším odznakem pravé víry v Ježíše Krista musí být vzájemná láska Galatů. Neláska k bližnímu pochází z tělesných žádostí. Láska je z Ducha svatého.

Tělo žádá proti duchu, duch pak proti tělu.

Svatý Pavel vypočítává hříchy, které pocházejí z tělesných žádostí a které kazí lásku. Především jsou to hříchy smilstva, nečistoty a chlípnosti. U pohanů je těchto hříchů mnoho. Kdo se těchto hříchů dopouští, nedojde království Božího.

Apoštol varuje.

U pohanů jsou obvyklé a oblíbené hříchy modlářství a čarodějství. Pohané vyvolávají duchy, dotazují se hadačů, uctívají stvořené bytosti jako bohy, vymýšlejí si o nich různé báje, žijí v pověrách. V tom všem lehko se pohanům žije, ale těžko se jim umírá bez poznání správné víry. Velice bedlivě musí

se křesťan chránit, aby se nenakazil těmito hříchy pohanů. Pověra je nakažlivá.

Také dnešním křesťanům!

Pohané nemají tušení o lásce k bližnímu. Umí sice také milovat, ale jenom láskou pozemskou a láskou sobeckou. Zato umí nenávidět, umí se mstít. Jestliže mezi pohany panuje nepřátelství, sváry, řevnivosti, zlosti, osobivosti, různice, roztržky, závist a vraždy, nikdy nesmí tomu tak být mezi křesťany. Pohan myslí, že má milovat jenom toho, kdo ho miluje, že má dobré činit jenom tomu, kdo mu dobré učinil. To není nijak těžké. Křesťan má mnohem těžší úkol. Musí z nejvyššího příkazu Ježíše Krista milovat i ty, kteří ho nenávidí, musí za zlé odplácet dobrým. Svatý Pavel ví, jak je to těžké a nesnadné pro bývalé pohany a proto jim to připomíná.

Náboženství křesťanské zakazuje jakékoliv zneuctění důstojnosti lidské.

Na konec seznamu hříchů, o kterých svatý Pavel slyšel, že se jich Galaté pod vlivem pohanských rodáků dopouštějí, přidává ještě dva: opilství a obžerství, nestřídmost v pití a v jídle. Pohané většinou propadali náruživostem a vášním. Neznali sebepřemáhání. Při pohanských modloslužbách bývalo pravidlem, že se opíjeli a nestřídmostí v jídle dopouštěli. Náboženství pohanské jim v tom nebránilo, ba ještě je ke všem hříchům pobízelo a dávalo jim k hříchům příležitost.

Pod královskou vládou křesťanské lásky.
5, 22—25

Svatý Pavel vypočítal, co nesmí nikdy ohyzdit duši křesťanovu. A vypočítal také, co ji musí zdobit. V duši křesťanově musí kralovat láska. Z lásky k Bohu a k bližnímu plyne do duše radost, pokoj a trpělivost. Kdo se ve všem jednání dává ovládat láskou, ten je přívětivý, dobrotivý, shovívavý a tichý. Ne závist, ale důvěra jednoho k druhému! A pak ty krásné ctnosti křesťanské! Mírnost ve všech věcech, v jídle, v pití a ve všem i dovoleném. Zdrženlivost a svatá čistota. V těchto ctnostech je nesmírná důstojnost křesťana oproti pohanům.

Pohan to nedovedl. Křesťan to dovede. »Ti však, kteří jsou Kristovi, ukřižovali tělo své i s vášněmi a žádostmi.«

Napomenutí těm, kteří se nedali svést.
5, 26

Doposud se obracel svatý Pavel ke Galatům, kteří se nechávali svádět od Židů nebo od pohanů na cesty hříchu. Ke konci listu se obrací k těm, kteří zůstali sice nedotčení od uvedených hříchů, ale tím ocitli se v jiném nebezpečí. Mohli se stát domýšlivými pro svoji dosavadní zachovalost. Mohli si zakládat na své povýšenosti nad hříšníky, a mohli tak působit mnoho zlého ve společnosti křesťanské. Kde je povýšenost, tam je také závist a vzájemné popuzení jedněch vůči druhým. Taková pyšná dokonalost by způsobila více zla než dobra. Proto apoštol ukazuje správný způsob, jak se má žacházet s hříšníky.

Tak to chtěl Ježíš Kristus.
6, 1—3

Sám hříšníky omlouvá: Mnohý hřeší z přenáhlení, z jakési nepozornosti. Spravedlivý křesťan má chybujícího upozornit, napomenout, je-li třeba i pokárat. Ale vždycky musí pokorně myslit na svoji slabost, že také on může klesnout. Nesmí se povyšovat, nesmí padlými pohrdat. V takovém počínání se ukazuje pravá láska. Všecko ostatní je klam a pýcha, která zavádí do propasti.

Neste břemena jeden druhého.

Správný křesťan neposuzuje druhé, ale pomáhá jim. Svatý Ignác napsal svatému Polykarpovi: »Všecky snášej, jakož i tebe snáší Pán. Se všemi měj trpělivost v lásce, jakož i činíš. Jako dokonalý bojovník nes rány všech. Kde více trudu, tam více zisku.« Svatý Jan Chrysostom praví: »Jeden jest náhlý, druhý je ospalý. Snášej bouřlivost bližního, a on bude snášet tvou loudavost. Kristus nesl kříž za všecky. Taková buď mírnost a tichost při napomínání, abyste člověka pod břemenem jeho vady nesráželi do prachu, ale abyste si tak počínali, aby mu břemene ubylo a on tím snáze poddal se nápravě.«

Spravedlivý křesťane, nepřestávej porovnávati své skutky s Vůlí Boží!
6, 4—5

»Každý zkoumej dílo svoje, a tu bude míti chloubu toliko s ohledem na sebe, a nikoli s ohledem na jiného.« Denní zpytování svědomí! Svatý Pavel je sám konal denně, poznal cenu sebezkoumání a sebepoznávání jako nejlepšího léku oproti povýšenosti a domýšlivosti. Svatý Jan Zlatoústý praví o tom: »Kdo sám sebe zkoumá a měří své počínání Božími přikázáními, a nalezne na sobě něco, co by stálo za chloubu, brzy i té chlouby se vzdá.« Svatý Augustin ještě na jinou stránku obrací slova apoštolova: »Každý člověk hledej slávu u Boha, v čistotě svého svědomí, ne však ve chvále lidské, ponejvíce mylné a bludné. Neboť chvalořečníci naši nezmenšují břemen našeho svědomí, nýbrž je zvětšují.«

Buďte sdílni, ne nevděčni!
6, 6

Ještě měl apoštol další stížnost na Galatské: chovali se lakotně a nesdílně ke svým katechetům a kněžím mezi nimi ustanoveným. Tak tomu nesmí být! Vyučování ve víře je nejvzácnější dobrodiní.

Za toto dobrodiní musí Galaté být vděčni. Mají se sdíleti se svými učiteli o časné prostředky. V listu Barnabášově je věta, která se k tomuto místu dobře hodí: »Sděluj se o všecko se svým bližním... nebo jestliže ve věcech nepomíjejících jste společníky, tím spíše buďte jimi ve věcech pomíjejících.«

Lakota se všemožně omlouvá.
6, 7—10

Výmluvy ničeho neplatí. Proto volá apoštol: »Nemylte se, Bůh nenechá se posmívati, neboť co kdo bude síti, to bude i žíti. Kdo totiž rozsévá na svém těle, z těla také bude žíti záhubu; kdo však rozsévá na duchu, z ducha bude žíti život věčný. Dobré pak čiňme bez ustání, neboť časem svým budeme kliditi, neochabneme-li. Nuže, dokud máme čas, čiňme dobré vůči všem, zvláště vůči souvěrcům víry.« Svatý Řehoř Naziánský praví, že život náš je jako trh, a napomíná, aby-

chom se hodně zásobili zbožím, které v nebi platí. Svatý Jeroným vzpomíná císaře Tita, který vzpomenuv si, že nic dobrého neučinil, pravil: Přátelé, den jsem ztratil. Když on Krista neznaje to činil, což my činiti máme, kteří v Krista věříme?

Vlastní rukou.
6, 11.

Apoštol Pavel celý list diktoval a písař jej psal. Až na konec přidal Pavel vlastní rukou několik vět, jednak, aby věřící poznali, že list pochází od něho, že není falešný, a pak, aby zvláště zdůraznil poslední slova listu.

Kdybych se chtěl zalibovat lidem, nelíbil bych se Bohu.
6, 12—13.

Opravdu, závěr listu je jako pečeť na celý jeho obsah, pečeť, kterou Pavel vtiskl svým srdcem a svojí krví. Příčina, proč mnozí z Galatů podlehli svůdcům, je jediná. Chtěli se zalíbit svým protivníkům, aby nebyli od nich pronásledováni pro víru v Ježíše Krista Ukřižovaného. Židé, kteří židy zůstali, nejvíce se pohoršovali proto, že platnost obřadů starozákonních má přestat úplně a navždy. Byli ochotni chovat se ke křesťanům smířlivěji, když alespoň obřízkou křesťané budou připouštět, že Starý Zákon nepřestal platit docela. A tomu sedli mnozí Galaté na lep. Nechtěli být pronásledováni, nechtěli na sebe vzít Kristův kříž. A to jim vytýká svatý Pavel a ukazuje na sebe.

Milovník Kříže.
6, 14—15.

»Ode mne však daleko budiž, abych se honosil leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista, skrze něhož svět ukřižován jest mně a já světu.« Apoštol neříká: Nebudu se chlubiti leč v kříži, ani neříká: Nechci se chlubiti leč v kříži, ale se vším zanícením volá: »Ode mne však daleko budiž, abych se honosil leč v kříži . . .« Pronásledování a utrpení bylo to, čím se apoštol honosil a na čem si zakládal. Svatý Augustin píše: »Mohl se chlubiti moudrostí Kristovou, mohl se chlubiti Jeho velebností, Jeho všemohoucností, leč chlubí se Jeho křížem; neboť kde je pokora, tam je velebnost, kde je mdloba, tam všemohoucnost, kde

smrt, tam je život.« Křížem se chlubí, poněvadž na něm se vidí Láska Páně. Proto nic nepovažuje Pavel za větší slávu než nositi světem »pohoršení Kříže.«

Stěžeň na lodi Církve.

Svatý Bernard podobně uvažuje: »Tři věci si rozjímám ve znamení spásy naší: pokoru, kterou se Bůh zmařil, lásku, již až k smrti kříže rozšířil, a tajemství vykoupení, jímž Spasitel smrt podstoupiv, nás věčné smrti zbavil.« Svatý Ambrož kratince praví: »Jako nemůže loď býti bez stěžně, rovněž nemůže ani Církev být bez kříže.« Toho všeho je si apoštol vědom. Proto nepovažuje jakékoliv pronásledování, jakékoliv utrpení, jakýkoliv bolestný kříž za překážku a za obtíž, ale naopak, raduje se z toho všeho. Svět a jeho přízeň jest pro Pavla ukřižován, mrtev. Pavel je mrtev pro svět. Za všecky radovánky a požitky světa vyměnil apoštol Kříž Ježíše Krista a to, co Kříž představuje: utrpení a smrt z lásky k Ježíši Kristu a z vděčnosti za Jeho nezměrnou Lásku, obětovanou na Kříži. Kdo žije v Ježíši Kristu jako apoštol, je »novým stvořením« Ducha svatého, není už starým padlým člověkem, ale člověkem novým v Ježíši Kristu. Jako takový je poznamenán Jeho křížem.

Jízva po obřízce není k ničemu, ale . . .
6, 16—18.

Obřízka zanechává na těle jízvu. Ale tato jízva nemá žádné ceny vzhledem k Novému Zákonu a vzhledem k Ježíši Kristu. Pavel připomíná jiné jízvy na svém těle, jízvy, které mu zůstaly po mnohých ranách v pronásledování od židů. Tyto rány jsou jeho nejvyšším vyznamenáním, jsou odznakem Pavlovým, jako nejpřednějšího bojovníka pro zájmy Ježíše Krista. Tyto rány a jízvy umlčují všecky odpůrce apoštolovy.

I tobě, milý čtenáři!

Všem, kteří podle jeho příkladu a návodu chtějí žíti, ať jsou z národa israelského nebo z pohanů, přeje apoštol Pavel: pokoj, milosrdenství a milost Ježíše Krista. Přání a požehnání svatého Pavla uskuteční se na čtenářích listů jeho i dnes.

DRUHÁ APOŠTOLSKÁ CESTA SVATÉHO PAVLA. DUCH SVATÝ VEDE PAVLA Z ASIE DO MACEDONIE.

Barnabáš a Marek opustili Pavla — Přidali se Sila a Timotheus — Aby měl Timotheus přístup k Židům — Duch svatý určuje směr cesty — Pavlův sen — Do Macedonie — Několik dní ve Filippech — Lydie hostí apoštoly — Věštkyně — Pavel vymítá z ní ducha zlého — Rozmrzelí páni věštkyně žalují na apoštoly — Také poštvaný lid povstal proti nim — Mrskání metlami — Vězňové se modlí — Žalář se otevírá — Žalářník uvěřil v Ježíše Krista — Byl pokřtěn — Velitelé odprosili a propustili vězně — Na další cestu.
Sk. 15, 36—16, 40.

II. Druhá apoštolská cesta sv. Pavla.

36. Po několika dnech však Pavel řekl Barnabášovi: »Vraťme se a navštivme bratry po všech městech, ve kterých jsme kázali slovo Páně, kterak se mají.« 37. Ale Barnabáš chtěl s sebou vzíti také Jana, příjmím Marka. 38. Pavel však soudil, aby nebrali s sebou toho, jenž od nich odstoupil v Pamfylii a nešel s nimi k dílu.

39. I nastala rozmíška, takže se rozešli od sebe a Barnabáš pojav Marka plavil se na Cyprus; 40. Pavel pak zvoliv sobě Silu odešel, poručen byv od bratrů milosti Boží. 41. I chodil po Syrii a Cilicii, utvrzuje církev a přikazuje, aby zachovávali ustanovení apoštolů a starších.

16, 1. Přišel pak do Derbe a do Lystry. A hle, byl tam jeden učedník, jménem Timotheus, syn věřící ženy židovské, ale z otce pohana, 2. jemuž dávali dobré svědectví ti bratři, kteří byli v Lystře a v Ikonium. 3. Toho chtěl Pavel vzíti s sebou na cestu, a pojav ho, obřezal ho pro židy, kteří byli v oněch místech; neboť všichni věděli, že otec byl pohan.

4. Když pak chodili po městech, odevzdávali jim ustanovení vydaná od apoštolů a starších, kteří byli v Jerusalemě, aby je zachovávali. 5. A tak utvrzovaly se církve ve víře a rozmáhaly se počtem každodenně.

6. I prošli Frygii a krajinu galatskou, poněvadž jim bylo za-

bráněno od Ducha svatého hlásati slovo Boží v Asii. 7. Přišedše proti Mysii, pokoušeli se jíti do Bithynie, ale Duch Ježíšův nepřipustil jim toho.

8. Šli tedy podél Mysie a sestoupili do Troady. 9. I ukázalo se Pavlovi v noci vidění: Jakýsi muž macedonský stál a prosil ho řka: »Přijdi do Macedonie a pomoz nám.« 10. A jak to vidění uzřel, ihned jsme hleděli odejíti do Macedonie seznávajíce, že Bůh nás povolal, abychom jim kázali evangelium.

11. Odepluvše z Troady přišli jsme během přímým na Samothrace a druhého dne do Neapole, 12. a odtud do Filipp; jest to první město té části Macedonie, a to osada.

I pobyli jsme v tom městě několik dní. 13. V den sobotní však vyšli jsme za bránu k řece, kde, zdálo se, že jest modlitebna, a posadivše se, mluvili jsme k ženám, které se byly sešly. 14. I poslouchala jedna žena, jménem Lydie, prodavačka nachu z města Thyatiry, proselytka, a Bůh otevřel srdce její, aby byla pozorna na to, co Pavel mluvil. 15. Když pak byla pokřtěna i dům její, prosila řkouc: »Jestli jste usoudili, že jsem věrna Pánu, vejděte do mého domu a zůstávejte tam.« I přinutila nás.

16. Když jsme šli do modlitebny, potkala nás jedna služebná, která měla ducha věšteckého a svým pánům zjednávala věštěním veliký zisk. 17. Ta jdouc za Pavlem a za námi volala takto: »Tito lidé jsou služebníci Boha nejvyššího, oni zvěstují vám cestu ke spáse.« 18. To činila po mnoho dní.

I rozmrzel se Pavel a obrátiv se řekl duchu: »Přikazuji ti ve jménu Ježíše Krista, abys od ní vyšel!« A vyšel v tu chvíli.

19. Ale páni její vidouce, že odešla naděje zisku jejich, uchopivše Pavla a Silu, dovedli je na náměstí k představeným města 20. a postavivše je před velitele řekli: »Tito lidé pobuřují naše město jsouce židé; 21. a zvěstují obyčeje, jichž my nesmíme přijímati ani činiti jsouce Římané.«

22. I povstal také lid proti nim a velitelé strhnuvše s nich roucho, kázali je metlami mrskati. 23. A když jim dali mnoho ran, vsadili je do vězení, přikázavše žalářníkovi, aby je hlídal bezpečně.

24. Tedy on dostav takový příkaz vsadil je do vězení vnitřního a sevřel nohy jejich kládou. 25. O půlnoci však Pavel a Silas modlíce se zpěvem chválili Boha; i poslouchali je vězňové (ostatní).

26. Náhle však stalo se veliké zemětřesení, takže se pohnuly

základy žaláře, a hned se otevřely všecky dveře a rozepjala se pouta všech. 27. Žalářník probudiv se a uzřev dveře vězení otevřené, vytasil meč a chtěl se usmrtiti v domněnce, že vězňové utekli.

28. I zvolal Pavel hlasem velikým: »Nečiň sobě nic zlého; neboť jsme tu všickni.« 29. Požádav tedy světla vrazil tam a třesa se padl Pavlovi a Silovi k nohám. 30. Vyvedl je pak ven a řekl: »Pánové, co mám činiti, abych byl spasen?« 31. A oni řekli: »Věř v Pána Ježíše, a budeš spasen ty i dům tvůj.«

32. I mluvili slovo Páně jemu a všem, kteří byli v domě jeho. 33. A on pojav je v tu hodinu noční umyl jejich rány, a hned byl pokřtěn on sám i všecka čeleď jeho. 34. A uved je nahoru do svého příbytku předložil jim jídlo a veselil se, že s celým domem uvěřil v Boha.

35. Když pak se rozednilo, velitelé poslali biřice se vzkazem: »Propusť ty lidi.« 36. I oznámil žalářník slova ta Pavlovi: »Velitelé vzkázali, abyste byli propuštěni; nuže tedy vyjděte a jděte v pokoji.«

37. Ale Pavel vzkázal jim: »Zmrskavše nás veřejně bez (předchozího) vyšetření, nás, občany římské, vsadili do vězení a nyní nás tajně vyhánějí? Ne tak, ale ať sami přijdou a nás vyvedou.« 38. Tedy biřici pověděli velitelům ta slova. I ulekli se, uslyševše, že jsou Římané, 39. a přišedše odprosili je, a vyvedše je žádali, aby odešli z města. 40. I vyšli ze žaláře a odebrali se k Lydii, a uzřevše bratry potěšili je a odešli.

*

Rozešli se.

Antiochie už nepotřebovala apoštola. Ryzí křesťanství stalo se tam domovem. Proto apoštol Pavel připravoval nový misijní plán a hledal společníky. »Vraťme se a navštivme bratry po všech městech, ve kterých jsme kázali slovo Páně, kterak se mají.« Barnabáš byl ochoten následovati Pavla. Ale chtěl s sebou vzíti svého bratrance Marka. Pavel, ačkoliv měl rád Barnabáše jako svého velikého dobrodince a oddaného přítele, vzdal se jeho doprovodu a jeho spolupráce, protože byl by musil vzíti s sebou i Marka. Ale mladý Marek zdál se Pavlovi sla-

bým a nesmělým na velkou misijní cestu. Rozešli se. Barnabáš s Markem vydali se na Cypr. Pavel se Silou nastoupili cestu do Malé Asie. Barnabáš zůstal už až do své mučednické smrti na Cypru. Svatý Marek kázal v Egyptě, později přišel do Říma a prokázal apoštolu Pavlovi velmi platné služby. Podle kázání apoštola Petra sestavil svatý Marek knihu Evangelia.

Jak se vám daří?

Po cestě do Asie navštívili Pavel se Silou křesťanské obce v Syrii kolem pobřeží, zastavili se na okamžik v rodišti Pavlově a Syrskou branou, nyní průsmykem Peylanským, překročili pohoří Taurus v Cilicii. Všude byl Pavel nadšeně a radostně vítán, s uspokojením byl přijat a čten list apoštolů ze sněmu Jerusalemského. Pod dojmem tohoto listu tím více stoupla vážnost Pavlova. Přítomnost Pavlova i jeho slova byla mocným povzbuzením věřících před novými útoky Židů, protivníků Pavlových.

Milý, ale přísný.

Svatý Lukáš nelíčí podrobně zastávky Pavlovy, ani se nezmiňuje, v jakém stavu tam našel věřící. Apoštol jistě nešetřil pochvalou, kde pochvaly zasluhovali, ale neváhal také, kde bylo třeba napomenutí nebo pokárání.

Nový učedník.

V Lykaonii přišli z Derbe do Lystry. Tam si přišel Pavel pro Timothea, kterého chtěl vzíti s sebou na cestu jako pomocníka, žáka v apoštolském působení, pozdějšího biskupa v Efesu a mučedníka.

Ne jako prostředek spásy!

V Lystře se stalo, co se na první pohled zdá být proti přísným zásadám Pavlovým. Obřezal Timothea. Timotheus, ačkoliv měl matku židovku, nebyl dosud obřezán, poněvadž otec pohan toho nechtěl dovolit. Nyní byl už otec mrtev. A Pavel věděl, že bude potřebovat Timothea často jako vyslance k židům, bude třeba, aby vcházel do židovských synagog, aby se stýkal se židy a mluvil k nim. Kdyby Timotheus nebyl obřezán, židé by ho nepřijali do svých synagog.

Svatý Pavel nebyl ani úzkoprsý, ani umíněný. Byl apoštolem Kříže Kristova, Jeho svatých Ran a Jeho Krve, oproti čemuž není obřízka ničím. Ale zároveň byl Pavel apoštolem podnikavým a vynalézavým, a používal všech prostředků, aby pronikl do každého prostředí a aby každému židovi i nežidovi poskytl příležitost ke spáse. Chtěl a neváhal použíti i zavržené obřízky, aby se s Timotheem dostal ke svým krajanům a aby k nim mohl promluvit nejenom sám, ale i prostřednictvím Timotheovým.

Matka ztratila, Církev získala.

V Timotheovi dal Duch svatý Pavlovi nejoddanějšího pomocníka. V listě k Filippským naznačuje apoštol, čím mu Timotheus byl: »Doufám v Pánu Ježíši, že vbrzku pošlu k Vám Timothea, abych i já byl dobré mysli, seznaje vaše okolnosti; nemám totiž nikoho jiného stejně smýšlejícího, jenž by se upřímně staral o vaše věci, neboť všichni hledají věcí svých, a ne těch, které jsou Ježíše Krista. Kterak on se osvědčil, víte, neboť jako dítko otci sloužil se mnou v evangeliu.« Fil. 2, 20. Když věřící v Lystře i v Ikoniu vydali nejlepší svědectví o Timotheovi, vysvětil ho Pavel na kněze. Přítomní kněží vzkládali na novosvěcence ruce, jak se to dodnes děje při svěcení na kněze. Matce Eunice se takto dostalo největší odměny za pečlivou výchovu synovu. Pro tento svět syna ztratila, aby ho zachovala a zase jednou získala v životě věčném. Tak to bývá údělem křesťanských matek, jejichž syny si vyvolil Ježíš Kristus pro stav kněžský, nebo které dokonce zavolal jako misionáře do cizích zemí.

V krajích plných nesmírných překážek.

Pavel, Silas a Timotheus procházeli městy: Antiochii Pisidskou, potom městy a osadami ve Frygii, v severní Galatii. Všude zakládali nebo ve víře utvrzovali křesťanské obce. Předčítali věřícím ustanovení jerusalemského sněmu a ponechávali jim opis tohoto ustanovení. Zdejším křesťanům bylo opravdu třeba povzbuzení; jednak k vůli pohanským pověrečným a nemravným kultům ovládajícím Frygii i Galatii, jednak k vůli židům, kteří zde hojně se usídlili a šíření víry Kristovy

se protivili. Apoštol proto vždycky pamatoval na tyto země modlitbami, listem i osobní návštěvou.

Tam až později.

Pavel měl úmysl z Frygie a Galatie obrátit se do západní Malé Asie a založit křesťanské obce ve velkých a význačných městech pobřežních i vnitrozemských: v Efesu, Smyrně, Pergamu, Sardech, Filadelfii, Kolosse, Laodicei, Milétě. Ale Duch svatý vedl kroky apoštolovy k jinému cíli a jiným směrem. Ani na jih ani na sever nedovolil jim Duch svatý jíti. Proto šli přímo přes Mysii až do pobřežního města v severozápadním výběžku Malé Asie, do Troady. V Troadě dostalo se svatému Pavlovi zjevením poučení o směru cesty. »Jakýsi muž macedonský stál a prosil ho řka: Přijdi do Macedonie a pomoz nám.«

Byl to snad strážný anděl Řecka.

Nebyl to sen. Bylo to vidění, jakého se dostávalo apoštolům častěji od Ducha svatého. Okamžitě se Pavel a jeho druhové vydali na cestu. Připojil se k nim spisovatel knihy »Skutků apoštolských«. Doposud mluvil v třetí osobě o členech misijní výpravy, nyní náhle mění osobu a píše: »A jak to vidění uzřel, ihned jsme hleděli odejíti do Macedonie seznávajíce, že Bůh nás povolal, abychom jim kázali evangelium.« Svatý Lukáš zůstal s Pavlem až do města Filip. Tam se oddělil a připojil se až na třetí cestě Pavlově opět ve Filipech, když se Pavel vracel do Jerusalema.

Není dobyvatel jako dobyvatel.

Družina Pavlova opouštěla Troadu-Alexandrii, odkud takřka před třemi stoletími začínal svoji dobyvatelskou cestu a pochod Alexandr Veliký, ovšem směrem opačným. Alexandr šel dobýt Asii. Pavel se chystal dobýt Evropu. Dílo Alexandrovo bylo po jeho smrti zničeno a říše jeho se rozpadla. Ale i jeho pochody křížem krážem v Asii připravovaly země i národy na příchod evangelia. Otevřely nové cesty, založily osady, přivedly osadníky a obchodníky řecké a spojily tak se střediska tehdejší vzdělanosti v Řecku. Později ještě s mnohem větší důkladností činili totéž Římané.

Výboj apoštola Pavla měl zasáhnout celý svět a přečkat všecky věky. První evropský národ, jemuž z příkazu Ducha svatého dostalo se světla evangelia, byl národ macedonský.

Když po prvé se dotkla noha apoštolova pobřeží Evropy.

Po dvoudenní plavbě přistála loď s Pavlem, Lukášem, Silou a Timotheem v Neapoli, pobřežním macedonském městě. Toto město nezdálo se Pavlovi vhodným místem k rozestření apoštolských sítí. Byl tu shon všemožných lidí, většinou obchodníků a kupců z nejrůznějších národů. To jistě nebyl onen lid, ke kterému byl volán.

Římané netušili, že staví své cesty a silnice pro apoštoly, aby snáze mohli ke všem národům.

Po dobré silnici, zvané »Egnatijská«, nastoupili cestu tedy všichni do Filip. Procházeli osadami macedonskými. Měli příležitost seznámit se poněkud s lidem této země. Macedoňané byli důvtipní a nadaní, alespoň tak jako Římané, kteří jejich země opanovali. Živili se orbou a pastvou dobytka. Byli sice hrubí, ale počestní. Jejich poctivost byla příslovečná. Byli hrdí, ve slově stálí, milovali pořádek, vážili si vrchnosti. Zachovávali vážnost k rodině a uctivost k ženám. Matka a nevěsta byly chovány v největší uctivosti. I pohanské náboženství jejich bylo lepší než u okolních národů.

»Když pak vejdete do některého města . . . , vyptejte se, kdo je v něm hoden . . .«
Mat. 10. 11.

Židů bylo ve Filipech velmi málo, ale přece měli tam malou modlitebnu, kde se v sobotu shromažďovali ke čtení Písma a k modlitbě. Apoštolé čekali na sobotu. Mezi shromážděnými nebylo ani jediného muže. Pavel se posadil a vykládal přítomným o Ježíši Kristu. Ženy blahovolně přijaly slovo apoštolovo. Mezi přítomnými byla také pohanka, která chtěla přijat náboženství židovské, jménem Lydie. Pocházela z Malé Asie, z Lydie, z města Thyatiry. Měla obchod s drahocennou látkou, zvanou šarlat. Obchod ten vyžadoval velikého majetku. Lydie z prvních se stala křesťankou. Jsouc pokřtěna pozvala

všecky misionáře do svého zámožného domu: »Jestli jste usoudili, že jsem věrna Pánu, vejděte do mého domu a zůstávejte tam.«

»A bude-li dům ten hoden, přijdiž naň pokoj váš...«
Mat. 10, 13.

Byla to opravdu veliká pocta pro Lydii, že Pavel přijal její pohostinství. Jinde totiž nikdy nepřivolil, aby ho a jeho pomocníky živili věřící. Sám pracoval ve svém řemesle stanařském a co sobě vydělal u některého stanaře, z toho byl živ. Nechtěl být věřícím na obtíž a chtěl si zachovat naprostou neodvislost. Zde učinil výjimku. Poznal v Macedoňance šlechetnou a obětavou duši. Podobně šlechetně a oddaně počínaly si i jiné ženy macedonské, které oproti ženám židovským a syrským měly mnohem svobodnější a přednější místo ve společenském životě. Právě tyto ženy, jež byly prvotinami Pavlovými v Evropě, velice horlivě se přičiňovaly o rozšíření evangelia. Staly se jakýmsi obrazem a vzorem i budoucích křesťanských žen v Evropě.

Tam se shromažďovali členové Katolické Akce.

Dům Lydiin stal se křesťanským chrámem ve Filipách. V listě Filipským vzpomíná svatý Pavel na Evodii a Syntychu, které velice účinně pracovaly ve službě Evangelia. K těmto prvním ženám přibyli brzy šlechetní a vynikající mužové, jako Epafroid, jehož Pavel nazývá »bratrem a spolupracovníkem i spolubojovníkem.« V listě vzpomíná ještě Synzyga, Klementa a ostatních spolupracovníků svých.

Chvályhodní.

Křesťané filipští vynikali takovou věrností a stálostí, že apoštol v listě je vyznamenává mimořádným způsobem, když jim píše: »že jejich jména jsou zapsána v knize života.«

Jednota lásky.

Mezi křesťany ve Filipech nescházeli ani otroci ani propuštěnci z otroctví. Také bohatí a postavením vynikající křesťané

tvořili jednotu s lidmi prostými, ba s otroky. Jak podivuhodně dovedlo Evangelium za krátký čas změnit tyto nedávné pohany.

Šťastná obec, kde bylo málo židů.

Křesťanská obec ve Filipech vyvíjela se i později velice klidně, jednak proto, že se skládala z údů vynikajících postavením, jednak i proto, že židé zde byli v naprosté menšině a neodvažovali se k trvalému pronásledování.

Ale i ve Filipech musili si apoštolé vykoupit požehnané úspěchy krví a ranami. Ale nestalo se to z nějakého nepřátelství proti Evangeliu, nýbrž pro poškození hmotného prospěchu několika pohanů.

Věštkyně a věštci, cikánky, kartářky, spiritistická media.

Svatý Lukáš celou událost velmi klidně, ba skoro s nádechem žertovnosti popisuje. Na cestě z křesťanské svatyně v domě Lydiině do židovské modlitebny, kam Pavel docházel a kde nepřestával kázati, setkával se s otrokyní posedlou zlým duchem. Věštila a předpovídala ovšem za peníze, které připadaly jejím pánům. Zlý duch jako za času Krista Pána, i nyní musil chtěj nechtěj vydávat jejími ústy svědectví pravdě: »Tito lidé jsou služebníci Boha nejvyššího, oni zvěstují vám cestu ke spáse.« Apoštol si byl vědom, jaké následky bude to mít, když otrokyni zbaví věšteckého ducha. Nechtěl a nepotřeboval svědectví zlého ducha, které mohlo dokonce poškozovat zájmy Evangelia. Proto zlého ducha vymítl: »Přikazuji ti ve jménu Ježíše Krista, abys od ní vyšel!« Věštění byl konec. Pánům otrokyně vyschl zdroj značných příjmů. Ale dostavily se očekávané následky.

Lidská zvědavost žene slabé duše k pověrčivým prostředkům.

Pohanům filipským se nikdo nebude divit, že pošetile nosili peníze a dary pochybné věštkyni. Netušili, že satanská moc využívá jejich zvědavosti a nechává si prokazovat úctu podobnou úctě božské. Kdekoliv se začne nedostávat správné víry a úcty jedinému vševědoucímu Bohu a Pánu osudů lidských, už je tu zlý duch a nabízí člověku sebe za předmět víry a úcty. To se děje, jak už jsme nejedenkrát četli, zvláště v po-

věrách duchařství, ve vyzvídání neznámých a budoucích věcí u různých věštců a věštkyní, které ovšem nespolupracují se zlým duchem zadarmo. Mezi ně patří i chytré vykladačky karet, které marně církevní i světská moc stíhá.

Opravdu židovská pomsta.

Náhrady za ušlý zisk nemohli se poškození páni dovolávat a proto se chtěli alespoň pomstít. Běželi se žalobou k dvěma vrchním římským úředníkům v městě. Pavla a Silu přivlekli s sebou za velikého shluku lidí. Žalovali, že tito cizinci pobuřují město, poněvadž hlásají nové náboženství neuznané zákony římskými.

Ukvapili se.

Praetorové římští tak byli zmateni křičícím davem, že ani nevyšetřovali Pavla a Silu a poručili je zbičovat. Metly vykonaly krvavé dílo na těle obou apoštolů. Soudcové se s tímto trestem nespokojili a, aby upokojili dav, dali uvrhnout oba do nejhlubšího žaláře a sevřít jim nohy kládou. Apoštolé se nemohli bránit, nedostali se ke slovu. Tiše snášeli bičování, jsouce šťastni, že mohou trpět pro Ježíše Krista. Žalář zvyšoval ještě jejich radost. Čím větší křivda a potupa, tím větší radost a útěcha.

Obrázek k nejtěžšímu přikázání Ježíše Krista.

Apoštolé nejenom slovem, ale i skutkem hlásali Evangelium. Právě v tomto případě: názorně ukázali, jak lze zachovat i nejtěžší příkazy Ježíše Krista: »Blahoslaveni jste, když pro mne budou vás tupiti a pronásledovati a mluviti všecko zlé proti vám lhouce: radujte se a plesejte, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.« Mat. 5, 11. 12.

Co získáme nebo co ztratíme.

Není člověka a není křesťana, kterému by se nestala v životě nějaká menší nebo větší křivda. Křivda křesťansky a trpělivě snášená je největším ziskem. Nemůže být přece většího zisku než je ve slovech Ježíše Krista: »Blahoslaveni jste . . .« Křivda každá je pro křesťana zkouškou. Je-li provázena hně-

vem a mstou, je známkou, že křesťan nosí jméno Kristovo nadarmo. Užitek pro věčný život je ztracen, je ztracena sladká a největší radost pozemského života.

Když se modlili noční hodinky.

Vězení ve Filipech musilo být svědkem pro Boží poslání apoštolů. Radostná trpělivost a důvěra Pavla a Sily musila ihned dosáhnout odměny. Jistě žasli a byli dojati všichni vězňové, kteří slyšeli zpěvy apoštolů. Snad zpívali 30. žalm: »K tobě, Hospodine, utíkám se, nedej mi na věky zahanbenu býti, pro svou spravedlnost vysvoboď mne! Račiž nakloniti ke mně své ucho, rychle pospěš, abys vytrhl mne. Rač mi býti skalou útočištnou, pevností, ve které bych ochrany došel. — Ano skála má a pevnost jsi ty... Vyvedeš mne z osidla, jež na mne skryli, protože jsi moje útočiště. Ve tvé ruce poroučím ducha svého, ty mne zachráníš, Pane, Bože věrný. — Nenávidíš ctitele nicotných bůžků, já však v Hospodina důvěřuji...«

Byla půlnoc.

Náhle však stalo se veliké zemětřesení. Dveře žaláře se otevřely. Okovy se rozepjaly. Probuzený žalářník viděl dveře otevřené. Domníval se, že vězňové jsou pryč. Boje se těžkého trestu od Římanů, chtěl se probodnout. Volání svatého Pavla ho od toho zdrželo. Se světlem v ruce nanejvýš rozechvěn vběhl do kobky apoštolů a padl jim k nohám. Vzpomněl si na slova věštkyně: »Tito lidé jsou služebníci Boha nejvyššího, oni zvěstují vám cestu ke spáse.« S nevýslovnou úctou prosil svaté vězně: »Pánové, co mám činiti, abych byl spasen?« Při všem rozčilení a úleku nezapomněl strážný na spásu své duše. První otázka týkala se tohoto nejdůležitějšího předmětu. Pavel se zaradoval, že i tu v žaláři může vykonat veliké dílo spásy několika duší: »Věř v Pána Ježíše, a budeš spasen ty i dům tvůj.«

Pavel se odvděčuje za zlé i za dobré.

Apoštolé docela zapomněli na svoje ještě otevřené krvavé rány, poučili žalářníka, jeho rodinu a služebnictvo o Ježíši Kristu. V domě žalářníkově dostalo se jim pečlivého ošetření, rány byly vymyty a obvázány. Svatý Pavel křtem svatým ob-

myl pohanské duše všech členů rodiny žalářníkovy. Zbavil je hříchu a přijal je do rodiny Církve Ježíše Krista. Jaká radost zavítala s vzácnými hosty do křesťanské rodiny, nelze vypovědět.

Podivuhodné jsou cesty Boží ke spáse duší.

Zlý duch vyhnaný z děvečky chtěl se apoštolům pomstít. A Bůh to dopustil, že apoštolé byli vydáni na pospas rozvášněným pohanům. Ale zároveň chvilkové zlo obrátil k velikému dobru a zisku, který zlý duch nechtěl a nečekal: k záchraně několika duší, které by se snad jinak minuly se spásou. V rodině žalářníkově jistě viděla vševědoucí Dobrota Boží nějaké dobré a záslužné skutky, že právě takovým způsobem poskytla jí milost obrácení. Zdálo se sice na první pohled, že žalářník je tvrdý a nelítostný k apoštolům. Ve skutečnosti snad bylo tomu docela jinak. Nerad vykonával, co mu bylo od představených nařízeno a měl soucit s uvězněnými. Jenom tak si vyložíme, že došel Milosrdenství Božího. Toužil po spáse a spásy se mu dostalo. Každý, kdo po spáse upřímně touží, spásy také dojde. Ovšem musí použít prostředků spásy, jako jich ihned bez váhání použil žalářník se svou rodinou. Uvěřil slovu Božímu, přijal svatý křest, a stal se věrným členem Církve Ježíše Krista.

Přísné právo římské netrpělo jednání proti právu.

Zatím praetorové měli čas uvážit, co provedli. Oni, úředníci národa římského, který měl tak přísné ohledy na právo a spravedlnost, dali trestat lidi, jichž záležitost nevyšetřili. To byl čin, který mohl mít velice nemilé následky pro oba soudce. Proto poslali časně zrána biřice k žalářníkovi s rozkazem, aby vězně propustil. Ale apoštol Pavel chtěl dát naučení oběma praetorům, aby se naučili šetrnosti a svědomitosti vůči křesťanům: »Zmrskavše nás veřejně bez předchozího vyšetření, nás, občany římské, vsadili do vězení a nyní tajně nás vyhánějí? Ne tak, ale ať sami přijdou a nás vyvedou.« »A přišedše odprosili je . . .« Tím více se báli oba soudcové, když se dověděli, že Pavel a Sila mají občanské právo římské. Zákony římské s velikou přísností dbaly, aby se nikdo neopovážil zneuctíti římské občany bičováním, které bylo trestem nesmírně potupným. Úlohy se obrátily. Soudcové se stali obviněný-

mi. A odsouzení diktovali zadostiučinění. Tak vyšli Pavel a Sila se vší ctí z potupného trestu.

Nechám vám zde Lukáše!

Šli do domu Lydiina. Tam svolali všecky novokřesťany Filipské. Pavel ohlásil, že odejde, jednak aby mohl pokračovat v hlásání Evangelia v jiných městech, jednak aby odňal protivníkům v městě příčinu k nevraživosti. Církev byla obohacena na svém mladičkém kmeni novou nadějnou ratolestí. Lukáš a Timotheus zůstanou v městě. Timotheus zdržel se zde několik měsíců, Lukáš celých pět let, až do druhého příchodu Pavlova. Tím, že apoštol nechal Filipským své dva nejmilejší spolupracovníky, ukázal jim, jak velice je miluje a jak velikou naději v ně klade. Jako všude jinde i zde s pláčem vyprovázeli křesťané svého milovaného apoštola, a prosili ho, aby na ně nezapomínal a aby se k nim zase vrátil. Založení křesťanské obce stalo se v roce 52. Roku 63. z vězení v Římě poslal svatý Pavel Filipským list. Uvedeme si tento list již nyní, abychom poznali, jak se vyplnila naděje svatého Pavla v křesťany Filipské. Poznáme důkladněji Filipské a uvidíme úspěch apoštolského díla Pavlova mezi nimi.

Pravděpodobně psal apoštol Pavel Filipským vícekrát; zachován je jen jeden list!

SVATÝ PAVEL PÍŠE FILIPSKÝM.

Pavel s Timotheem pozdravuje z římského vězení všecky věřící, biskupy a jáhny — Touží, aby je mohl uvidět — Trpí pro Krista — Vybízí k svatému křesťanskému životu — ke svornosti a pokoře — Pavel míní místo sebe poslat do Filip Timothea a Epafrodita — varuje před falešnými učiteli — povzbuzuje k ctnostnému životu — Děkuje za zaslaný dar. Filip. 1—4.

List sv. Pavla Filipským.

1, 1. Pavel a Timotheus, služebníci Ježíše Krista, všem věřícím v Kristu Ježíši, kteří jsou ve Filipech, s biskupy a jáhny:
2. Milost vám a pokoj od Boha, Otce našeho, a od Pána Ježíše Krista.
3. Děkuji Bohu svému za veškerou vzpomínku vaši 4. a konám vždycky při všech modlitbách svých s radostí prosbu za vás všecky 5. pro vaši účast v evangeliu Kristově od prvního dne až dosud.
6. Důvěřuji právě v to, že ten, jenž započal ve vás dílo dobré, dokoná je až do dne Krista Ježíše. 7. Vždyť jest mi spravedlivo smýšleti to o všech vás, poněvadž vás mám v srdci jakožto ty, kteří jste všichni účastni mé milosti jak v okovech mých, tak v hájení a utvrzování evangelia; 8. neboť Bůh jest mi svědkem, jak toužím po vás všech v srdci Ježíše Krista.
9. A za to se modlím, aby láska vaše víc a více se rozmáhala v poznání a veškerém cítění, 10. byste schvalovali věci lepší, (a to k tomu konci), abyste byli čisti a nepohoršivi ke dni Kristovu, 11. naplněni jsouce ovocem spravedlnosti skrze Ježíše Krista ke slávě a chvále Boží.

Svatý Pavel vyslovuje se o své vazbě římské.

12. Chci však, bratři, abyste věděli, že postavení moje vyšlo spíše na prospěch evangelia, 13. takže okovy moje staly se v Kristu zjevny mezi celou stráží a všemi ostatními 14. a že

většina bratrů důvěřujíc v Pánu mým okovům, větší měrou
se osměluje mluviti beze strachu slovo Boží.
15. Někteří ovšem hlásají Krista také ze závisti a soupeř-
ství, někteří však i z dobré vůle; 16. jedni z lásky, vědouce, že
jsem určen k obraně evangelia, 17. druzí ze sobectví zvěstují
Krista, z pohnutky nikoli čisté se domnívajíce, že mým oko-
vům způsobí soužení. 18. Co z toho? Jen když každým způ-
sobem, ať pod záminkou (nějakou), ať opravdově zvěstuje se
Kristus! A z toho se raduji.
Avšak též radovati se budu, 19. neboť vím, že mi to bude
ke spáse vaší modlitbou a přispěním Ducha Ježíše Krista, 20.
a to podle očekávání a naděje mé, že v ničem nebudu zahan-
ben, ale že s veškerou neohrožeností jako vždy, tak i nyní
Kristus bude zveleben na mém těle, ať životem, ať smrtí (mou).
21. Vždyť pro mne žíti jest Kristus a umříti zisk; 22. jestli
však život v těle (se míní), jest to pro mne ovoce práce.
A tak nevím, co bych vyvolil; 23. jsem však držen s obou
stran, maje tužbu odebrati se a býti s Kristem, — to mnohem
lepší (pro mne), 24. avšak zůstati v těle jest potřebnější pro
vás.
25. A to důvěřuje vím, že zůstanu a pobudu pro vás vše-
cky k vašemu prospěchu a (k vaší) radosti ve víře, 26. aby
chlouba vaše rozhojnila se v Kristu Ježíši na mně mým opět-
ným příchodem k vám.

Svatý Pavel vyzývá k životu křesťanskému vůbec.

27. Jenom žijte důstojně evangelia Kristova, abych až při-
jda a vida vás, ať nepřítomen jsa, slyšel o vás, že pevně stojíte
v jednom duchu, jednomyslně zápasíce za víru v evangelium,
28. a nedávajíce se ničím zastrašovat od protivníků; to jest pro
ně znamením (jejich) záhuby, vaší však spásy, a to od Boha,
29. neboť vám bylo dáno pro Krista — nejen věřiti v něho,
nýbrž i trpěti pro něho; 30. máte tentýž zápas, jaký jste viděli
při mně a nyní slyšíte o mně.

Svatý Pavel vyzývá ke svornosti a pokoře.

2, 1. Jestli tedy jaké povzbuzení v Kristu, jestli jaká potěcha
lásky, jestli jaké společenství Ducha, jestli jaká srdečnost a sli-
tovnost, 2. naplňte radost mou tak, abyste totéž smýšleli, touž

lásku majíce, stejnomyslně jedno smýšlejíce, 3. nic podle sobectví, ani podle ctižádosti, nýbrž v pokoře pokládajíce jeden druhého za lepšího než sebe, 4. ne tak, abyste hleděli každý věcí svých, nýbrž tak, abyste hleděli každý také toho, co jest jiných.

5. To smýšlení mějte v sobě, které bylo i v Kristu Ježíši, 6. jenž jsa ve způsobě Boží, nepokládal to za věc uloupenou, že jest rovný Bohu, 7. nýbrž sebe sama zmařil přijav způsobu služebníka tím, že podobným se stal lidem a ve vnějším zjevu svém byl shledán jako člověk. 8. Ponížil sebe sama stav se poslušným až k smrti, a to k smrti kříže. 9. Proto také Bůh povýšil ho a dal mu jméno, které jest nade všecko jméno, 10. aby ve jménu Ježíšově pokleklo veškeré koleno, nebešťanů, pozemšťanů i těch, kteří jsou v podsvětí, 11. a aby každý jazyk vyznal, že Pánem jest Ježíš Kristus ke slávě Boha Otce.

12. Proto, miláčkové moji, jako jste vždycky poslechli, pracujte s bázní a třesením o své spáse, nejen jako v mé přítomnosti, nýbrž i nyní mnohem spíše v mé nepřítomnosti; 13. neboť Bůh jest to, jenž působí ve vás i chtění i konání podle dobré vůle (své).

14. Všecko čiňte bez reptání a bez rozpakování, 15. abyste byli bez úhony a čisti, neposkvrněnými dítkami Božími uprostřed pokolení nešlechetného a převráceného, mezi nimiž se jevíte jako světla na světě, chovajíce slovo života, 16. a to mně na chloubu ke dni Kristovu, poněvadž jsem neběžel nadarmo, ani nadarmo se nenamáhal, 17. nýbrž bychť v oběť prolévá byl, nad obětováním a přisluhováním víry vaší budu se radovati, a to s vámi všemi radovat se budu. 18. Podobně však radujte se i vy, a to se mnou se radujte.

Svatý Pavel myslí, že bude moci poslati do Filip Timothea, oznamuje možný příchod svůj i příchod Epafroditův.

19. Doufám v Pánu Ježíši, že vbrzku pošlu k vám Timothea, abych i já byl dobré mysli seznaje vaše okolnosti; 30. nemám totiž nikoho (jiného) stejně smýšlejícího, jenž by se upřímně staral o vaše věci; 21. neboť všichni hledají věcí svých, a ne těch, které jsou Ježíše Krista.

22. Kterak on se osvědčil, víte, neboť jako dítko otci sloužil se mnou v evangeliu. 23. Toho tedy doufám, že k vám pošlu

hned, jak uvidím, co se stane se mnou. 24. Důvěřuji však v Pánu, že také sám vbrzku k vám přijdu.

25. Za potřebno však pokládám poslati k vám Epafrodita, mého bratra a spolupracovníka i spolubojovníka, vašeho pak vyslance a přisluhovatele mých potřeb, 26. neboť toužil po všech vás a byl smuten, poněvadž jste uslyšeli, že se rozstonal. 27. A on se rozstonal na smrt; ale Bůh smiloval se nad ním, a nejen nad ním, nýbrž i nade mnou, abych neměl zármutek na zármutek. 28. Spěšně proto posílám ho, abyste spatříce ho opět, se zaradovali, a já abych byl méně zarmoucen.

29. Přijměte ho tedy v Pánu s veškerou radostí a mějte takové v úctě, 30. neboť pro dílo Kristovo přiblížil se až k smrti, odváživ se života, aby nahradil to, že vy jste chyběli při službě pro mne. 3, 1a. Konečně, bratři, radujte se v Pánu.

Sv. Pavel varuje před nepravými učiteli a povzbuzuje k životu ctnostnému.

3, 1b. Psáti vám tytéž věci mně není obtížno, vám však (je to) potřebno. 2. Chraňte se těch psů, chraňte se těch špatných dělníků, chraňte se té seřízky. 3. Neboť obřízkou jsme my, kteří sloužíme duchem Bohu a se honosíme v Kristu Ježíši a neskládáme důvěry své v těle, 4. ač já mám příčinu důvěry i v těle.

5. Vidí-li se někomu jinému skládati důvěru v těle, já (mohu to) tím spíše, 6. byv obřezán osmého dne, z rodu Israelova, z pokolení Benjaminova, Hebrej z Hebrejů, co do zákona byv farisejem, co do horlivosti pronásledovatelem církve (Boží), co do spravedlnosti zákonité byv živ bez úhony. 7. Avšak co mi bylo ziskem, to jsem položil pro Krista za škodné. 8. Ano, já pokládám za škodné všecko pro vznešenost poznání Ježíše Krista, Pána mého, pro nějž to všecko jsem obětoval a pokládám za brak, abych získal Krista 9. a byl nalezen v něm, (totiž) jako takový, jenž bych neměl spravedlnosti své, té, která jest ze zákona, nýbrž tu, která jest z víry v Krista Ježíše, tu spravedlnost (totiž), která jest od Boha na základě víry, 10. (a to k tomu konci), abych poznal jej i moc jeho zmrtvýchvstání a účast v jeho utrpení, připodobňuje se k smrti jeho, 11. jestli bych snad došel vzkříšení zmrtvých.

12. (Pravím to) ne že bych toho byl již dosáhl aneb již dokonalý byl, nýbrž usiluji, abych též uchvátil, ježto jsem také

byl uchvácen od Ježíše Krista. 13. Bratři, já nemyslím, že jsem uchvátil, jedno však (myslím, totiž, že) zapomínaje na to, co jest za mnou, a natahuje se po tom, co jest přede mnou, 14. ženu se po cíli k odměně hořeního povolání Božího v Kristu Ježíši. 15. Všichni tedy, kteří (jsme) dokonalí, toto smýšlejme a jestli v něčem smýšlíte jinak — a to vám Bůh zjeví — 16. jenom v tom, k čemu jsme přišli, touž cestou kráčejme, (smýšlejme jednostejně).

17. Buďte mými následovníky, bratři, a patřte na ty, kteří tak žijí, jak máte příklad na nás. 18. Neboť mnoho žije těch, o nichž jsem vám často pravil, nyní pak i s pláčem pravím, že jsou nepřáteli kříže Kristova, 19. jichžto konec jest zahynutí, jichž bohem jest břicho a sláva v hanbě jejich, těch (totiž), kteří myslí na věci pozemské. 20. Vždyť naše vlast jest v nebesích, odkud také jako spasitele očekáváme Pána našeho Ježíše Krista, 21. jenž promění nízké tělo naše, aby bylo podobno tělu slávy jeho, (a to) podle moci, kterou může také podmaniti si všecko.

4, 1. Proto, bratři moji rozmilí a přežádoucí, radosti a koruno má, tak stůjte pevně v Pánu, miláčkové.

2. Evodii prosím a Syntychu žádám, aby jednomyslně smýšlely v Pánu. 3. Ano i tebe prosím, pravý Synzygu, pomáhej jim, neboť ony se mnou pracovaly v evangeliu i s Klementem a ostatními spolupracovníky mými, jejichž jména jsou v knize života. 4. Radujte se v Pánu vždycky, opět pravím, radujte se. 5. Vlídnost vaše budiž známa všem lidem; Pán blízko jest. 6. O nic nepečujte úzkostlivě, nýbrž ve všem žádosti vaše přicházejtež Bohu ve známost modlitbou a prosbou s díkůčiněním, 7. a pokoj Boží, který převyšuje všecko pomyšlení, ochrání srdce vaše i myšlenky vaše v Kristu Ježíši.

8. Konečně, bratři, všecko, co jest pravdivé, co důstojné, co spravedlivé, co čisté, co milé, co dobré pověsti, všecko, co jest ctnostné, co chvalitebné, to obmýšlejte. 9. Co jste poznali a přijali i uslyšeli a viděli na mně, to konejte, a Bůh pokoje bude s vámi.

Sv. Pavel děkuje za dar mu zaslaný.

10. Zaradoval jsem se v Pánu velice, že jste již jednou přišli (zase) k rozkvětu, abyste (blahovolně) pamatovali na mne; pamatovali jste na to také (dříve), ale byli jste v postavení nepříznivém. 11. Nepravím to pro nedostatek, neboť já jsem se

naučil přestávati na tom, co mám. 12. Dovedu i v nouzi býti, dovedu i hojnost míti; v každém případě a ve všech okolnostech jsem vycvičen, i nasycen býti i lačněti, i hojnost míti i nedostatek trpěti. 13. Všecko mohu v tom, jenž mne posiluje.

14. Avšak dobře jste učinili, vzavše účastenství v mém soužení. 15. Víte pak i vy, Filipští, že při počátku evangelia, když jsem vyšel z Macedonie, žádná církev se nezúčastnila se mnou v účtech příjmů a vydání, leč vy jediní; 16. (víte), že jste i (tehdy, když jsem byl) v Thessalonice, jednou, dvakrát poslali mně na potřeby.

17. (Pravím to), ne že bych vyhledával daru, nýbrž že hledám hojného užitku do účtu vašeho. 18. Mám všecko a oplývám; jsem naplněn obdržev od Epafrodita, co jste poslali, vůni líbeznou, obět příjemnou a milou Bohu. 19. Bůh můj pak vyplní veškerou potřebu vaši podle bohatství svého ve slávě v Kristu Ježíši. 20. Bohu pak a Otci našemu budiž sláva na věky věků. Amen.

Závěrek listu. 4, 21—23.

21. Pozdravujte každého věřícího v Kristu Ježíši. 22. Pozdravují vás bratři, kteří jsou se mnou. Pozdravují vás všichni věřící, zvláště ti, kteří jsou z domu císařova. 23. Milost Pána našeho Ježíše Krista (budiž) s duchem vaším. Amen.

*

Miláčci Pavlovi.

List Filipským je vzácným projevem hluboké a nesmírné apoštolské lásky Pavlovy k těm, které získal Kristu. Nic neruší výjevy této lásky. Filipští byli věrni Ježíši Kristu. Rostli v křesťanské dokonalosti. Milovali Pavla jako dítky milují otce svého. Vzpomínali na něho. Posílali mu posly nejenom s listy, ale také s dary a sbírkami. Pavel ničeho od nikoho nepřijímal pro sebe. Jedinou výjimku učinil u Filipských. Jejich darů použil, aby si najal v Římě byt. Tak mohl volně působit. Filipské svým přijetím darů a sbírek vyznamenal pro jejich věrnost Evangeliu.

Slova plná Boží moci a milosti.
(1, 1—2.)

Pozdravy, jimiž svatý Pavel začíná všecky své listy, jsou velice krásné a dojímavé. »Milost vám a pokoj od Boha, Otce našeho, a od Pána Ježíše Krista.« To nebyla jenom slova. Z těchto slov řinul se na čtenáře a posluchače listu apoštolova celý příval milosti Boží. A dodneška se vylévá znova a znova do duší věrných křesťanů. Rozněcuje lásku a horlivost křesťanskou. Podchycuje nemocné a slabé duše. Moc Boží je s Pavlem a působí každým jeho slovem, vyplňuje jeho přání a vtiskuje jeho požehnání. Ježíš Kristus miluje svého po Petrovi nejpřednější apoštola. Miluje ho Bůh Otec, poněvadž svojí nesmírnou apoštolskou horlivostí oslavuje Jeho Syna. Komu žehná Pavel, tomu žehná Bůh Otec, tomu žehná Ježíš Kristus. Šťastní věřící ve Filipech, šťastní biskupové a jáhni, jimž žehná Pavel z celého srdce a z celé duše.

Největší doporučení.

Timothea staví apoštol vedle sebe. Tímto prostým způsobem ho doporučuje více než čímkoliv jiným.

Dílo milosti Boží a věrného spolupůsobení věřících.
(1, 3—6.)

Apoštol za všecko říká: »Bohu díky.« Bohu díky za to, že Filipští jsou hodní. Jest to účinek modliteb Pavlových, ale také účasti a spolupůsobení věřících s milostí Boží. Protože spolupůsobí s milostí Boží, Evangelium je jim zdrojem světla a síly od počátku, kdy Pavel k nim přišel, až do této chvíle, kdy jim píše. Duch svatý začal v nich veliké dílo křesťanské svatosti a dokoná je v každém z nich okamžikem smrti, kdy si Ježíš Kristus vezme své vyvolené miláčky k sobě do života věčného.

Nemějte mi za zlé, že chválím.
(1, 7.)

Svatý Pavel omlouvá svoji chválu: Je to chvála, ale spravedlivá. Otcovská láska Pavlova se nemůže zdržeti, aby nechválila. Vždyť také Filipští ukazují svoji vynikající lásku. Pavel

ví od Epafrodita, poslaného k sobě od Filipských, že všichni věřící mají nejvřelejší účastenství na jeho žaláři a okovech v Římě, že touží, aby mu okovy ulehčili a osladili. Nejenom to. Také doma ve Filipech dokazují Pavlovi naprostou oddanost. Hájí víru v Ježíše Krista, utvrzují a šíří Evangelium.

Nelze lépe a více milovat!
(1, 8.)

»Bůh je mi svědkem, jak toužím po vás všech v srdci Ježíše Krista.« To je pravá a největší láska. »Ježíš Kristus vás miluje, já vás miluji v Něm a pro Něho.« Srdce Ježíšovo je zdrojem lásky apoštolovy k věřícím. Proto dovede milovat tak obětavě, nezištně a vytrvale. Má-li láska kohokoliv a jakákoliv býti správná a má-li mít v sobě zárodek věčného štěstí, musí být zanícena ze Srdce Ježíšova: láska ženicha a nevěsty, láska manželů, láska rodičů k dětem, láska kněze k věřícím.

Když je člověk plný lásky Boží.
(1, 9.)

Láska se neustává modlit za blaho těch, které miluje. Apoštol píše: »A za to se modlím, aby láska vaše víc a více se rozmáhala v poznání a veškerém cítění, byste schvalovali věci lepší, a to k tomu konci, abyste byli čisti a nepohoršivi ke dni Kristovu, naplněni jsouce ovocem spravedlnosti skrze Ježíše Krista ke slávě a chvále Boží.« Jak šťastným je člověk, když rozumem poznává Lásku Boží k sobě a ke všem lidem. Jak je šťasten, když tato láska zaujme všecek jeho cit, když naplní všecku jeho vůli ke konání toho, co je donalé. To je čistota svědomí, to je dobrý příklad pro druhé, to je dobrá příprava na smrt a soud Boží, to je ovoce spravedlnosti. Z takových zbožných a spravedlivých duší má Bůh Otec největší slávu a chválu pro zásluhy Ježíše Krista.

Jaký užitek přinesl žalář a okovy.
1, 12—18.

Apoštol těší Filipské. Žalář a okovy, které je naplňovaly velikým zármutkem, ukázaly se řízením Božím jako zisk a ne jako ztráta pro hlásání Evangelia. Stráž ve vězení poznává

příčinu uvěznění Pavlova. To je jim pohnutkou k víře v Ježíše Krista. Druhý zisk: Když zatím Pavel nemůže konat apoštolské cesty v Římě i mimo Řím, druzí jsou tím povzbuzováni, aby tím horlivěji se snažili Evangelium kázat. Úmysly hlasatelů Evangelia nejsou vždycky nejdokonalejší. Někteří mají dobrý úmysl. Někteří nechávají se ovládat závistí a řevnivostí. Někteří sebeláskou. Myslí, že Pavel je už vyřazen, a že jeho místo zaujmou oni. Tyto chybné a špatné úmysly působí velikou bolest apoštolskému srdci Pavlovu. Ale přece bolest přemáhá radostí. »Jen když každým způsobem se zvěstuje Kristus!«

Pod nejvyšší ochranou nemůže utrpět škody.
1, 19—26.

Apoštola chrání Duch Ježíše Krista, to jest Duch svatý, který z Boha Otce i z Boha Syna vychází, a kterého Ježíš Kristus apoštolům slíbil. A všichni věřící se za ochranu Boží pro Pavla modlí. Není možné, aby při takových modlitbách a při ochraně Ducha svatého mohl utrpět nějakou škodu. Ať se s ním stane cokoliv, ať je usmrcen, ať je živ, v každém případě musí Kristus být oslaven a zveleben. Pokud žije, žije pro Krista, pracuje a trpí pro Krista. Jestliže umře, bude spojen s Kristem Pánem navždy. To by byl pro apoštola nejvyšší zisk. Kdyby měl se rozhodnout jenom s ohledem na sebe, volil by rád smrt. Jestliže vzpomene na věřící, touží ještě zůstati na zemi, poněvadž ho věřící potřebují. Proto ho jistě ještě Ježíš Kristus ponechá na světě k prospěchu Církve. Pavel to cítí, že ještě nezemře.

Dvojí veliká milost Boží: věřit a trpět.
1, 27—30.

Jedno veliké přání má apoštol. Přeje si a nanejvýš doporučuje Filipským, aby se nikým nedali zastrašit k odpadu od Evangelia. Ať k nim přijde, nebo nepřijde. Útoky, které se na ně dějí nebo budou dít, jsou pro ně známkou spásy, pro protivníky známkou záhuby. Nejenom věřit, ale také pro Ježíše Krista trpět! To je největším vyznamenáním od Pána Boha pro Filipské. K tomu jim dal příklad už při prvním příchodu do Filip. Příklad jim dává také nyní ve vězení a v okovech.

Svatý Augustin k tomu poznamenává: »Jaký začátek může být u křesťanů správnější než uvěřiti v Krista, a jaký může být lepší konec než pro Krista trpěti.«

Kde je láska, tam je svornost.
2, 1—4.

Největším povzbuzením v Kristu, největší útěchou lásky, opravdovým společenstvím Ducha svatého, upřímnou srdečností a láskou jest mezi křesťany svornost a pokora. Kteří křesťané jsou svorní, jednostejně smýšlejí a milují se navzájem. Svornost zevnější jest vždycky důkazem vnitřní jednoty v lásce. Kde se ukáže nesvornost, je to důkazem, že tam není pravé vzájemné lásky. Pokora rovněž pochází z lásky k Bohu a k bližnímu. Pýcha je projevem sobectví a ctižádosti. Kdo je pokorný, považuje bližního za lepšího sebe, a podle toho s ním jedná. Kdo je pokorný, není sobecký, a hledí si zrovna tak zájmů svého bližního, jako svých vlastních. Když Filipští v pokoře a svornosti budou se milovat, učiní apoštolovi nesmírnou radost.

»aby svět poznal, že miluji Otce a tak činím, jak mi Otec přikázal...« Jan 14, 31

A nyní svatý Pavel ukazuje příklad největší pokory na Ježíši Kristu. Z lásky k Otci a z lásky k lidem se Syn Boží nanejvýš pokořil. Božskou podstatou byl roven Bohu Otci. Neuloupil své Božství jako mnozí pozemští králové, kteří se falešně a lživě nazývají bohy.

Pyšní andělé chtěli si loupeží přivlastniti Božství. Adam a Eva, ďáblem svedeni, taktéž pomýšleli na takovou loupež.
2, 5—8.

Božství Syna Božího bylo pravé a skutečné. A hle, On nekonečný a věčný Bůh, vzal na sebe podobu tvora, vzal na sebe stvořené lidské tělo. Andělé i lidé jsou služebníky Božími. Syn Boží z pokorné poslušnosti k Otci vzal na sebe způsobu člověka-služebníka, stal se podobným nám lidem, jakoby byl jeden z nás, vzal na sebe tělo podrobené utrpení a smrti. A nevyhnul se utrpení a smrti. Pokora Jeho šla tak daleko, že se

stal poslušným Otce až k smrti, a to té nejhorší a nejpotupnější smrti na kříži. To byla pokora z lásky, největší pokora z největší lásky. Syn Boží takřka zmařil nejvyšší slávu svého Božství.

Za nejhlubší ponížení...
2, 8—11.

Bůh Otec Syna svého za Jeho nevýslovnou pokoru a poslušnost povýšil i s Jeho člověčenstvím na trůn své Slávy a dal mu všecku moc. Ježíši Kristu, Bohu a spolu člověku, se musí klanět všecko tvorstvo. Jeho Jméno je Jméno Boží. A chtěj nechtěj bude musit každý jazyk vyznat, že Ježíš Kristus je ve slávě Boha Otce.

Nepohrdej pokorou!

Na Ježíši Kristu má tedy každý křesťan nejskvělejší příklad a důvod k pokoře a k lásce, nevynášet se nad jiné, obětovat se pro své bližní. Bůh Otec nebude šetřit největší odměnou, kde najde pokoru a lásku podle vzoru Syna svého. Svatý Lev, papež, píše: »Nikdo se nepovažuj za tak vznešeného, aby se styděl za to, co Syn Boží nepovažoval za sebe nehodno, nikdo nepohrdej pokorou Páně. Následujte, co konal, milujte, co miloval. Jako On chudobou neztratil bohatství, pokorou nezmenšil slávu svou, smrtí nepřišel o věčnost, tak i vy v Jeho šlépějích jděte, pohrdajíce věcmi pozemskými, abyste došli nebeských.« Tomáš Kempenský napsal: »Každá dokonalost v tomto životě má nějaký nedostatek, a každé sebezpytování má nějakou temnou stránku. Vpravdě ten je veliký, kdo se považuje za malého, a kdo vrchol slávy za nic nepovažuje. Neměj sebe za lepšího nad druhé, abys od Boha nebyl pokládán za horšího. Bůh ví, co je v člověku.«

Rozkaz pro všecky.
2, 12—13

Svatý Pavel dovolává se poslušnosti věřících ve Filipech, když jim dává nejdůležitější naučení: »Pracujte s bázní a třesením o své spáse.« Mluví o spáse, jakoby závisela od člověka samého. Ale hned přidává: »Bůh jest to, jenž působí ve vás chtění i konání podle dobré vůle své.« Z obojích slov sva-

tého Pavla plyne naučení: »Nikdo nemá jistotu spásy. Tolik vynikajících a svatých lidí padlo do hříchu a jejich spása se ocitla v nebezpečí: David, Petr, Origenes, Tertulián...«

Duchu svatý, vnuknutím svým předcházej a milostí svou provázej skutky naše.

2, 14—15.

Pán Bůh nám dává vnuknutí, abychom chtěli dobré konati. Ale nestačí jenom chtíti, je třeba také dobré vykonati. Poněvadž naše slabé síly nestačí, potřebujeme nezbytně milosti Boží. Té se dostává každému, kdo o ni prosí. V tom je dvojí pobídka pro každého z nás. První, abychom dávali bedlivý pozor na Boží vnuknutí, kterých se nám dostává zvláště při modlitbě a rozjímání. Druhé, abychom po každé prosili za pomoc s nebe k vykonání svých dobrých předsevzetí. V tomto dvojím spočívá naše snaha a péče o spásu. Co Bůh po nás chce, přijímejme bez reptání. Prosme za všecko s důvěrou, bez rozpakování. Když takto budeme žíti, budeme čistými a neposkvrněnými dítkami Božími, což bude tím záslužnější, žijeme-li mezi lidmi nešlechetnými a zkaženými. Kde je mnoho tmy, tam musí býti také mnoho světel...

Kdo přispěje k rozmnožení lásky k Ježíši Kristu.

2, 16—18.

Apoštol Pavel zanítil světla ve tmách pohanské modloslužby, pověry a nevěry. Tato světla v duších věřících budou jednou velikou chloubou svatého Pavla. Nepracoval nadarmo. Netrpěl nadarmo. Jeho práce i utrpení byly jako obětní krev ke cti a slávě Boží. Jeho oběť přinesla veliký užitek. Nyní už nepřináší oběť svého života sám. Věřící ve Filipech obětují a zasvěcují Bohu svůj život, své práce a svá utrpení pro víru v Ježíše Krista. A v tom je nesmírná radost svatého Pavla, že přispěl k rozmnožení lásky k Ježíši Kristu na světě.

Představený a podřízený.

2, 19—24.

Místo sebe zatím slibuje svatý Pavel poslati do Filip Timothea. Vzdává Timotheovi velikou chválu za jeho naprostou

jednomyslnost. Ve všech věcech byl oddán Pavlovi, zatím co mnozí druzí pomocníci jeho dělali mu často obtíže, protože nesmýšleli a nejednali podle příkazů apoštolových, ale podle své vlastní hlavy. Timotheus nikdy! Timotheus nikdy nezapomínal, že Pavel je vyvoleným apoštolem Ježíše Krista, že je veden Duchem svatým. A jak byl věrný Pavlovi, tak byl věrný službě Evangelia. Byl ochoten ke všemu, nic mu nebylo obtížným, když se jednalo o rozšíření a upevnění Evangelia.

Ode všech milován, protože všecky miloval.
2, 25—30.

U svatého Pavla ve vězení v Římě dlel nějaký čas vyslanec Filipských, Epafrodit. Po svém příchodu do Říma na smrt onemocněl. Ale na vroucí modlitby svatého Pavla se uzdravil. Filipským byla poslána zpráva o nemoci Epafroditově. Z Filip došla odpověď, že všichni se bojí, aby jim milovaný krajan nezemřel. Starost a zármutek Filipských nad Epafroditem velice dojímaly apoštola. Uzdravením Epafrodita dostalo se Pavlovi veliké radosti, tutéž radost budou s ním sdíleti i krajané ve Filipech. Při této příležitosti svatý Pavel velice Epafrodita chválí. Nazývá ho: bratrem, spolupracovníkem i spolubojovníkem: bratrem láskou v Ježíši Kristu, spolupracovníkem v díle šíření Evangelia a spolubojovníkem v souženích a pronásledováních. Těžká nemoc Epafroditova byla následkem útrap zažitých na cestě za Pavlem. K nebezpečné cestě přiměla Epafrodita jenom veliká láska k Pavlovi, jako apoštolu Ježíše Krista. V jeho lásce spatřoval apoštol lásku všech křesťanů Filipských. Epafrodit přinesl od Filipských hmotné dary, které měly umožnit Pavlovi, aby se dostal z uzavřeného okruhu vězení (asi složením značného obnosu peněžního), a aby tak mohl svobodněji kázat Evangelium v Římě. To všecko, co apoštol píše, je důvodem k radosti. Ale zbývá ještě dát výstrahy a napomenutí.

Chraňte se psů a špatných dělníků!
3, 1—2.

Apoštol už dříve poslal písemné i ústní výstrahy Filipským, aby se varovali falešných učitelů židovských, kteří neúnavně hlásali potřebnost obřízky. Pro úžasnou a nenapravitelnou do-

ternost těchto nazývá je apoštol psy, špatnými dělníky. Jako toulavý pes běhá po ulici a slídí po nějaké kořisti, tak činí i Židé. Pavel těžce pracoval, aby získal učedníky Evangelia. Židé konají velmi špatnou práci, že chodí po jeho stopách a chtějí dílo jeho zničit.

Obřízkou jsme my, kteří sloužíme duchem Bohu . . .
3, 3—6.

Po zrušení obřízky Starého Zákona pravá duchovní obřízka je v Církvi Ježíše Krista. Tato duchovní obřízka záleží v odtržení od špatných náklonností. . . .»honosíme se v Kristu Ježíši a neskládáme důvěry své v těle . . .« Apoštol má na mysli slova Ježíše Krista: »Duch jest to, jenž oživuje, tělo nic neprospívá.« Jan 6, 64. Kdyby šlo o tělesné odznaky a vlastnosti, mohl by se Pavel postavit komukoliv. Vypočítává svoje přednosti podle tělesného původu: Byl jsem obřezán osmého dne po svém narození, ne jako mnozí z nynějších židovských pronásledovatelů, kteří byli obřezáni kdoví kdy a kdoví jak. Jsem israelita z pokolení Benjaminova, podle otce i podle matky, ne zase jako mnozí, kteří měli otce nebo matku pohanské. Postavením jsem byl z rodiny farisejské a proto jsem byl horlivým pronásledovatelem Církve Ježíše Krista. Při tom všem byl jsem věrným v zachovávání Zákona.

Abyste rozeznali, co je smetí, a co je poklad nekonečné ceny.
3, 7—11.

Takové přednosti měl apoštol. Ale milostí Boží poznal, že u Ježíše Krista toto všecko není žádný zisk a žádná zásluha pro nebe, naopak, kdo by v takových věcech hledal spásu, utrpěl by nenapravitelnou škodu. Ty všecky starozákonní přednosti Pavel nyní pokládá za prázdné a neužitečné. Získal poklad nekonečně větší ceny ve víře v Ježíše Krista. Obřízka a rodové přednosti jsou nyní brakem a smetím. Ježíš Kristus je vším. Ospravedlnění duše a její posvěcení se dochází jedině v Ježíši Kristu, ve víře v Něho. Zmrtvýchvstání Ježíše Krista je zárukou pro ty, kteří mají účast na Jeho utrpení a kteří sami trpí pro Ježíše Krista a tak se Mu připodobňují.

Jaký zisk z víry v Ježíše Krista?

Svatý Pavel dále nerozvádí, co zde jenom napovídá. Každý křesťan musí pochopit. »Víra v Ježíše Krista ospravedlňuje.« Křesťan dobře vzdělaný ve víře ví, že věřit znamená nejenom uznávat zjevené pravdy Boží, ale znamená podle těchto pravd zařídit celý svůj život. Věřit znamená používat všech prostředků spásy, které nám Ježíš Kristus dal: sedmera svátostí, zvláště pokání a svatého přijímání, používat modlitby. Kdo těchto prostředků používá, má od Ježíše Krista přislíbení slavného vzkříšení: »Já jsem Vzkříšení a Život, kdo věří ve mne, i kdyby umřel, živ bude, a každý kdo žije a věří ve mne, neumře na věky.« Pavel celou duší věří a pro víru trpí. Doufá, že dojde vzkříšení a slávy věčné.

Vzor všech závodníků.
3, 12—14.

Apoštol rád sebe a křesťany vůbec přirovnával k závodníkům. Závodník usiluje, aby uchvátil vítězství. Pavel také chce uchvátit slavnou odměnu víry. Touto odměnou je Ježíš Kristus sám. Pavla pudí láska, tím více, když poznal, že byl milován od Ježíše Krista, když ještě toho nezasluhoval, a že byl od Něho rovněž uchvácen velikou milostí Boží, svým obrácením u Damašku. Pavel není sice ještě u cíle. Ale počíná si přesně jako závodník. Neohlíží se dozadu, kolik už uběhl, zapomíná na to, co vykonal, a myslí, jen úsilovně na to, co ještě podle vůle Boží má vykonat. A při tom ani na okamžik nespouští s očí svůj cíl — Ježíše Krista. Při závodech zvláštní hlasatelé ustavičným voláním a povzbuzováním pobízívali závodníky. Takové volání a ustavičné povzbuzování má Pavel v milosti Ježíše Krista.

Ten je dokonalý, kdo po dokonalosti touží.
3, 15—16.

»Kteří jsme dokonalí . . .« těmi slovy apoštol duchovním způsobem řadí kolem sebe všecky věřící, kteří chtějí úsilovně běžet k témuž cíli, který on si vyvolil, k Ježíši Kristu. »Toto smýšlení mějte« to znamená: Mějte tuto touhu, kterou já mám. I kdyby snad některý všecko dobře nechápal a neměl ještě zce-

la správného smýšlení o životě křesťanském, při dobré vůli Bůh ho osvítí. Jenom ve věcech spásy musí všichni stejně smýšlet a musí jít stejnou cestou.

Spolehlivý vůdce.
(3, 17.)

Pavel stojí v čele. Stačí se jenom na něho podívat a každý pozná hned, co může a má konat a co konat nesmí. A nejenom Pavel je příkladem, ale všichni opravdoví křesťané, kteří se řídí příkladem Pavlovým.

Po které cestě jdeš? (3, 16—19.)

Už Ježíš Kristus řekl, že je dvojí cesta na světě: »prostranná cesta, která vede k zahynutí, a mnoho jest těch, kteří jdou po ní. Úzká jest cesta, která vede k životu, a málo je těch, kteří ji nalézají.« Mat. 7, 13. 14. Svatý Pavel varuje před pohodlnou cestou hříšných požitků tohoto světa.

»Mnoho jest těch, kteří jsou nepřáteli kříže Kristova,« protože chtějí užívat světa, ale nechtějí ukřižovat své smysly, své žádosti . . . »Jejichž bohem je břicho a slávu hledají v tom, co jest pro učedníka Ježíše Krista největší hanbou. Myslí na věci pozemské tak nezřízeně, že jejich konec jest věčné zahynutí.«

Kde domov můj!

Křesťan má místo radosti a slávy u Ježíše Krista. On má moc, aby proměnil živočišné tělo v nové tělo, podobné zmrtvýchvstalému Tělu Svému.

Nejenom jim, ale také nám!
(4, 1—3)

V žádném listu svatého Pavla není tolik láskyplných výrazů jako v listě Filipským: Bratři moji rozmilí a přežádoucí, radosti a koruna má, tak stůjte pevně v Pánu, miláčkové! Byli věrni Ježíši Kristu, Pavel je za to miluje, jsou jeho největší radostí, jsou jeho chloubou a kdysi budou korunou slávy u Boha. Jenom se držet pevně Ježíše Krista. Jenom se stále modlit za vytrvalost v dobrém až do konce!

Svatý Pavel měl podrobné zprávy o věřících ve Filipech. Dověděl se, že mezi zasloužilými a horlivými křesťankami Evodií a Syntychou byla jakási nedorozumění. Ale ví, že postačí jediné napomenutí prosté a kratinké, aby jednostejně smýšlely v Pánu.

Synzygus byl snad vynikajícím knězem nebo biskupem. Řecké jméno Synzygus znamená »spolupracovník.« Jméno se tedy shoduje s povoláním.

Klement byl rovněž vynikající křesťan Filipský. Stal se biskupem. Později přišel za Pavlem a Petrem do Říma. Tak byl oběma apoštolům nápomocen do té míry a s takovou horlivostí, že za nedlouho po smrti obou apoštolů byl zvolen za papeže. Napsal list Korintským. Tento list sv. Klementa papeže byl v takové úctě, že byl čítán a ukládán s knihami Písma svatého. Za císaře Trajana byl papež Klement poslán do vyhnanství na Chersones. Tam zemřel smrtí mučednickou. Svatý Cyril při svém působení na Chersonesu našel tam ostatky svatého Klementa a donesl je na Moravu, později se sv. Metodějem do Říma. V Římě byly tyto drahocenné ostatky uloženy do hlavního oltáře ve chrámě sv. Klementa.

»Radujte se, že jména vaše napsána jsou v nebesích.«
Luk. 10, 20.

Jmenovaní i nejmenovaní spolupracovníci Pavlovi v šíření Evangelia jsou zapsáni v knize života. Jejich spása je jistá. Byli mezi nimi nejen kněží a biskupové, ale byli tam i prostí věřící, členové tehdejší Katolické Akce.

Raduj se a buď vlídný ke všem.

»Jsme na cestě k věčné spáse.« Toto vědomí je důvod k největší radosti. Proto apoštol Pavel vybízí Filipské věřící k radosti: »Radujte se v Pánu vždycky, opět pravím, radujte se.« Nad čím se mají radovat? Pro víru, naději a milost, které se jim dostalo od Boha, že se stali křesťany. Co jsou radosti světské proti této duchovní radosti! Svět pohřížený ve hříchu nemá ani zdání o pravé radosti. Mimo Pána není radosti, jako mimo slunce není světla a tepla. Kdo žije pro Boha, nosí v sobě neustálou radost. A to chce svatý Pavel, k tomu vybízí, a to opakuje. Neboť proto je člověk stvořen, aby se radoval. A má

radost také šířiti kolem sebe. Čím? Velikou vlídností a laskavostí, štědrostí a milosrdenstvím. Ať vidí pohané i židé, jak víra činí člověka šťastným. Proto svatí vynikali takovou přitažlivostí. Jejich vnitřní štěstí vyzařovalo z nich a probouzelo v druhých touhu po takovém štěstí. Svatý Jan Bosko přitahoval k sobě kde koho jediným pohledem, jediným slovem.

Každý okamžik.
(4, 5—7.)

»Pán jest blízko.« Nepřátelé a pronásledovatelé jsou blízko, ale Bůh je ještě blíže. Je blízko, aby vykonal soud nad nepřáteli a aby učinil šťastnými své věrné.

Život člověka znepokojují různé starosti, myšlenky do budoucnosti. Kdo má Ježíše Krista, má i Jeho přislíbení: »Proste a bude vám dáno...« »Hledejte nejprve království Božího a všecko ostatní bude vám přidáno.« Pán Bůh dá svým miláčkům všecko. Vidí jejich pokoru, jejich vděčnost, jejich potřeby, jak by jim mohl něco odepřít. Dá mnohem víc než prosí a přidá hluboký pokoj, jehož svět dáti nemůže, přidá nevýslovnou radost, která přesahuje všecko pomyšlení. Duše bude takřka ponořena do hlubin Srdce Ježíšova. A tam je tak dobře a tak blaze.

Máte slovo mé i příklad můj.
(4, 8—9.)

A zkrátka, abyste byli šťastni v Kristu Ježíši, konejte všecko, myšlenkou, slovem, skutkem, co jest pravdivé, co důstojné, co spravedlivé, co čisté, co milé, co dobré pověsti, co ctnostné, co chvalitebné.« »To konejte, co jste poznali a přijali i uslyšeli a viděli na mně.«

Vzácná je vaše stědrost.
(4, 10—20.)

Na konec děkuje svatý Pavel za dary, které mu Filipští poslali. Připomíná, že dovede i nouzi trpěti i hojnost míti. Všecko může v tom, který ho posiluje.

Veliká je štědrost Filipských. Ukázali ji již tolikrát. Co dávají apoštolovi, zapisuje se jim jako dobrý skutek v nebi. Ježíš

Kristus nezůstane jim dlužníkem. Když jsou tak štědří a přinášejí oběti pro Evangelium, Bůh vyplní veškerou jejich potřebu podle bohatství svého ve slávě v Kristu Ježíši.

Na nejvyšších místech.
(4, 21—23.)

V pozdravu, kterým apoštol končí list, nás zajímá, že vzkazuje pozdrav od věřících z domu císaře Nerona.

APOŠTOL PAVEL V SOLUNI, V BEREI A V ATHÉNÁCH.

Pavel a Silas káží v Soluni — Židé vzbouřili proti nim zahálčivý lid z ulic — Do Beree — I tam přišli za nimi soluňští Židé — Pavel odebral se do Athén, — kdež kázal na náměstí — i na Areopagu. Sk. 17, 1—34.

17, 1. Konavše pak cestu přes Amfipoli a Apollonii, přišli
do Thessaloniky, kde byla synagoga židovská. 2. I vešel k nim
Pavel podle svého obyčeje a rozmlouval s nimi z Písem po tři
soboty, 3. vysvětluje a dokládaje, že Kristus musil trpěti a z
mrtvých vstáti, a tím že je ten Kristus Ježíš, »kterého já
zvěstuji vám.«
4. I uvěřili někteří z nich a připojili se k Pavlovi a Silovi,
taktéž veliké množství proselytů a pohanů, i žen vznešených
nemálo.
5. Ale židé rozhorlivše se přibrali k sobě některé muže špatné
z lidu pouličního a způsobivše hluk pobouřili město; i postavili
se k domu Jásonovu a hleděli je vyvésti před lid, 6. nenalezše
jich však, vlekli Jásona a některé bratry k náčelníkům
města křičíce: »Ti, kteří pobuřují svět, přišli také sem, 7. a
Jáson je přijal; a ti všichni jednají proti ustanovením císařovým
pravíce, že králem jest jiný, a to Ježíš.«
8. I rozrušili lid a náčelníky města, kteří to slyšeli; 9. ale oni
dostavše rukojemství od Jásona i ostatních, propustili je.
10. Bratři však hned za noci vypravili Pavla a Silu do Beree,
a ti přišedše (tam) odebrali se do synagogy židovské. 11. Tito
byli šlechetnější než Thessaloničtí, neboť přijali slovo s veškerou
ochotou, každého dne zkoumajíce Písma, zdali tomu tak
jest. 12. Mnozí tedy z nich uvěřili; také nemálo pohanských
žen vznešených i mužů.
13. Když však židé thessaloničtí se dověděli, že Pavel kázal
slovo Boží i v Berei, přišli a také tam pobuřovali a rozrušovali
lid. 14. Tehdy však bratři vypravili Pavla hned, aby šel až
k moři; ale Silas a Timotheus zůstali tam.

15. Ti pak, kteří provázeli Pavla, dovedli ho až do Athén, a dostavše od něho pro Silu a Timothea příkaz, aby co nejrychleji přišli k němu, odešli.

16. Mezitím, co je Pavel v Athénách očekával, rozněcoval se v něm duch jeho, poněvadž viděl, že město jest plno model.

17. I rozmlouval v synagoze se židy a s proselyty i na náměstí každého dne s těmi, kteří tam právě byli přítomni. 18. Ale někteří filosofové epikurejští a stoičtí hádali se s ním, a jedni pravili: »Co as chce mluvka tento povídati?« Jiní však (řekli): »Zdá se býti zvěstovatelem cizích bohů;« neboť zvěstoval jim Ježíše a zmrtvýchvstání.

19. I uchopili ho a dovedli do Areopagu řkouce: »Můžeme-li zvěděti, jaké jest to nové učení, které hlásáš? 20. Neboť jakési věci podivné dáváš nám slyšeti. Proto chceme zvěděti, co to asi jest.« 21. Athéňané totiž všickni, i cizinci tam se zdržující, neměli času pro nic jiného, než aby povídali nebo poslouchali něco nového.

22. Pavel tedy postaviv se uprostřed Areopagu řekl: »Muži athénští, vidím, že jste v každé příčině velice bohabojní. 23. Neboť když jsem procházel a prohlížel vaše posvátnosti, nalezl jsem také oltář, na kterém bylo napsáno: »Neznámému Bohu.« Co tedy neznajíce ctíte, to já zvěstuji vám: 24. Bůh, který učinil svět a všecko, co jest v něm, ten jsa pánem nebe i země, nebydlí v chrámech udělaných, 25. ani nebývá obsluhován rukama lidskýma, jakoby něčeho potřeboval, sám dávaje všechněm život i dýchání a všecko; 26. a učinil, aby z jednoho (praotce) všecko pokolení lidské přebývalo na veškerém povrchu zemském, ustanoviv určité časy a meze přebývání jejich, 27. by hledali Boha, zdali by se ho snad domakali nebo ho nalezli, ačkoli není daleko od jednoho každého z nás, 28. neboť v něm žijeme a se hýbáme i trváme, jakož i někteří z vašich básníků pravili: »Neboť jsme i rod jeho.« 29. Jsouce tedy rodem Božím, nemáme se domnívati, že božství podobno jest zlatu nebo stříbru nebo kameni, výrazu lidského umění nebo důmyslu. 30. Časy té nevědomosti Bůh přehlédnuv, nyní ohlašuje lidem, aby všichni všudy činili pokání, 31. poněvadž ustanovil den, ve kterém bude souditi svět spravedlivě skrze muže, kterého (k tomu) určil, a všem ověřil tím, že ho vzkřísil z mrtvých.«

32. Uslyševše o vzkříšení z mrtvých jedni se posmívali, jiní řekli: »Poslechneme tě o tom někdy jindy.« 33. Tak vyšel Pa-

Pavel, postaviv se uprostřed aeropagu, řekl: »Nalezl jsem také oltář, na kterém bylo napsáno: „Neznámému Bohu".« Sk. 17, 22. Str. 242.

vel ze shromáždění jejich. 34. Ale někteří muži přidrževše se ho uvěřili; mezi nimi též Dionysius Areopagita a žena jménem Damaris a jiní s nimi.

*

K světovým střediskům!

Z Filip bylo deset hodin cesty do Amfipole, hlavního města Macedonie. Byla to osada Athéňanů, ale už dávno patřila k Macedonii. Pavel a Silas se tam nezdrželi. Po silnici Egnatijské

kolem horského úpatí, lesy a pastvinami přišli na druhý den cesty do Apolonie, patřící kdysi Korinťanům. Ani zde nezůstali. Bezpochyby proto, že zde nebylo židovských sbornic a města byla podřadnějšího významu.

Vynikající obchodní a přístavní město.

Pavel veden duchem svatým upíral zrak k Soluni. Řecky se Soluň jmenuje Thessalonika. Původně se osada jmenovala Thermy, to jest asi jako naše Teplice, pro teplá léčivá zřídla. Až do roku 315 před Kristem Pánem byla to osada nepatrná. Toho roku Kassander, zeť krále Filipa macedonského, přesídlil tam obyvatele několika osad a dal městu jméno Thessalonika, pro vítězství na Thessaly. Po bitvě u Pydny roku 168. před Kristem dostalo se rozkvétající město pod římské panství. V boji mezi Antoniem a Oktavianem přidržela se Soluň Oktavia a za to dostalo se městu četných výsad. Bylo pod správou šesti politarchů. Sídlil tam také císařský důchodní nebo-li quaestor. V celém Řecku vyjímaje Korint nebylo vhodnějšího přístavu. Údolími vychází silnice do Epiru a Horní Macedonie.

Na křižovatce cest.

Z Italie a vůbec z evropských zemí přicházeli sem kupci, vojáci, přednostové a vyslanci z Říma, by odtud se dostali do krajin asijských. Lodě ze všech končin světa přijížděly a odjížděly každý den. Byla oprávněná naděje, že Evangelium zakořeněné v Soluni může se šířiti po celém pobřeží Středozemního moře. Pavel také píše v prvním listě k Soluňským: »Od vás se rozšířilo slovo Páně nejen v Macedonii a v Acháji, nýbrž i po všem místě . . .« I. Sol. I, 8.

Dělník podle vzoru Ježíše Krista.

V Soluni byla synagoga židovská. Židovského obyvatelstva bylo zde značné množství. Živili se nejenom obchodem. Veliká část obyvatel zabývala se také průmyslem. Byly tam dělány vlněné, pestrobarevné koberce a hrubší látky z kozí srsti. Mezi těmito řemeslníky usídlil se Pavel u nějakého žida jménem Jasona. Mezi dělným lidem byla vhodná půda pro slovo Boží. Apoštol nemínil se dát živit. Byl vyučen v řemesle sta-

nařském, uměl tkát. Chopil se práce. Při tom po tři soboty učil v synagoze soluňské.

Vysněný Kristus nepřijde.

I v Soluni jako všude myslili židé na království Messiášské. Čekali Messiáše slavného, vítězného, jenž propůjčí židům panství nad celým světem. Pavel měl velmi těžký úkol, aby jim tyto velikášské a světské touhy vymluvil. Vykládal jim proroctví, že Kristus musí trpěti, že vstane z mrtvých. »Ten Kristus Ježíš je to, kterého já zvěstuji vám.« Ne tedy ten vysněný a vymyšlený Kristus, který nikdy nepřijde, ale ten skutečný Kristus, který už přišel a kterého předpověděli proroci. Ovšem tento Kristus je daleko od snů a falešných představ. Byl chudý, ponížený a umírající v opovržení na kříži.

Dům od domu.

Jen někteří ze židů uvěřili. Zato však uvěřili mnozí z proselytů, bývalých pohanů. Většina z nich byli řemeslníci, byly mezi nimi také ženy a paní ze vznešených rodin.

Apoštol je vyučoval ne už v synagoze, ale v soukromých domech a hlavně v domě Jasonově, kde bydlel. První list k Soluňským poskytuje nám jakýsi obrázek o činnosti svatého Pavla, když sedával mezi nimi: »Vždyť víte, jak jsme jednoho každého z vás — jako otec dítky své — napomínali a povzbuzovali a zapřísahali, abyste žili hodně toho Boha, který vás povolal do svého království a své slávy.«

Křesťan drží tělo své ve svatost

Slovo Pavlovo bylo přijímáno ne jako slovo lidské, ale jako slovo Boží. Pro křesťany Soluňské nepoužíval apoštol tak často výroků Starého Zákona, poněvadž byli většinou z pohanů. A přece slovo Evangelia pronikalo jako kvas a přetvořovalo duše. V listě k Soluňským připomíná Pavel svá kázání: »Víte zajisté, která přikázání jsem vám dal skrze Pána Ježíše. To jest totiž vůle Boží, vaše posvěcení: abyste se zdržovali od smilství, aby každý z vás dovedl udržeti tělo své ve svatosti a ve cti, nikoli v náruživé žádostivosti, jakož i pohané, kteří neznají Boha . . .« I Sol. 4, 2.

Najatí lidé.

Židé soluňští nemohli snésti úspěchů Pavlových a použili téhož prostředku jako použili proti Kristu Pánu a jakého používají i na jiných místech. Vzbouřili nezaměstnané a zahálčivé obyvatele Soluně. Na to stačilo něco peněz, kterých židům nechybělo. Chátra, která tvořila třetinu obyvatelstva, vtrhla do ulice, kde bydlil Jason. Žádali Pavla a Silu. Ale oba byli už předem varováni. Marně je výtržníci hledali. Kamenování nebylo by je minulo. Tak přivlekli Jasona a některé křesťany k římským náčelníkům a spustili naučenou žalobu: »Ti, kteří pobuřují svět, přišli také sem, a Jason je přijal; a ti všichni jednají proti ustanovením císařovým pravíce, že králem jest jiný, a to Ježíš.« Židé, kteří hřešili žádostí po politické moci, skládali vesměs, jako pod tíhou jakési kletby, všecky své žaloby proti hlasatelům Evangelia z politických věcí. A tak Církev jako Ježíš Kristus začala být a bývala také později lživě obžalována z toho, čeho byla nejvíce vzdálena, ale čím hřešili židé z politických panovačných úmyslů. Také pohané hledali si později záminky k pronásledování křesťanů z politických důvodů.

Zločin za zločinem po celá staletí.

Soluňští křesťané hned po svém obrácení okusili pronásledování. Apoštol jim to nejedenkrát připomínal ve svých listech a chválil je za statečnost, s jakou pronásledování podstoupili. Pronásledovateli byli jejich krajané z návodu židovského. Za zločin svůj, ve kterém neustávají židé od dob proroků, které zabíjeli, za zločin, kterého se dopustili na Spasiteli, kterého ukřižovali, za zločin pronásledování Církve na každém místě, přijde na ně brzy hněv Boží. »Vy, bratři, stali jste se následovníky církví Božích, které jsou v Judsku v Kristu Ježíši; totéž zajisté utrpěli jste od svých soukmenovců, jak i oni od židů. Ti totiž i Pána Ježíše zabili, i proroky, a nás pronásledovali; Bohu se nezalibují a všem lidem se staví na odpor. Brání nám totiž kázati pohanům, aby spaseni byli, aby jen stále naplňovali míru hříchů svých; přišel však na ně hněv Boží k vrcholu.« I. Sol. 2, 14—16.

Z vůle Boží i pronásledování určovalo Pavlovi čas a směr.

Představení města poznali, že se nejedná o žádný politický čin, že pouze mstivá nenávist židů soluňských způsobila celou výtržnost. Úředníci propustili Jasona a nevynesli žádných trestních rozsudků nad Pavlem a Silou. Křesťané musili dát záruky, že se budou chránit výtržností. Pavel a Silas na radu křesťanů soluňských opustili město, kde se bylo třeba báti o jejich životy. Odešli do macedonského města Beree, jihozápadně od Soluně.

Nejsou všichni židé stejní!

Ku podivu! V Berei vešli do židovské modlitebny. A byli přijati s velikou pozorností. Židé berejští počínali si docela jinak než soluňští. Bedlivě a bez předsudků otevírali Písmo svaté se svatým Pavlem a nalezli potvrzení apoštolových slov, že Ježíš Spasitel musil trpěti a tak vejíti do slávy své. Berejští poslechli doslova slov Páně: »Zpytujte Písma, neboť se domníváte, že v nich máte život věčný. Také ona jsou to, která vydávají svědectví o mně.« Jan 5, 39. Mnozí uvěřili. Uvěřili židé i pohané.

Spolupracovníci Pavlovi.

Timotheus zatím přišel ze Soluně, kde ještě nějaký čas zůstal. Přišli však také soluňští židé a začali pobuřovat proti Pavlovi v Berei. V obavě o život Pavlův křesťané berejští vyprovodili apoštola k moři a potom po moři až do řeckého města Athén. Timotheus a Silas zůstali v Berei. Těmto dvěma dali židé pokoj. Nemáme zachován Pavlův list k berejským, ačkoliv i tyto velmi hodné a věrné křesťany jistě apoštol také psaným slovem povzbuzoval. V Athénách se průvodčí rozloučili s Pavlem. Přijali od něho vzkaz pro Timothea a Silu, aby bez prodlení přišli za Pavlem do Athén.

Do města filosofů.

Jako Řím byl střediskem největší světové moci, tak Athény byly střediskem vědy a umění. Athény patřily pod politickou moc Říma, ale Řím zase patřil pod vládu vzdělanosti řeckých

Athén. V Athénách setkala se nauka Páně s hrdou filosofií a vědou tehdejší. Filosofie byla nauka o posledních příčinách světa a člověka.

Filosofie byla mnohým náhražkou za náboženství.

Jak daleko pronikla pohanská filosofie k posledním příčinám všech věcí, můžeme si udělat obrázek alespoň ze dvou příkladů. Mezi mnohými a různými filosofy došly největší obliby zvláště dva směry filosofické: epikurejský a stoický. Zakladatelem jednoho byl Epikur. Žil od roku 340 do roku 271 před Kristem. Učil, že svět povstal náhodou z odvěkých atomů, to jest částic už nerozdělitelných. Dále učil, že bohové se o svět a o lidi nestarají. Popíral nesmrtelnost duše i vzkříšení těla. Tvrdil, že rozkoš a požitek smyslný je nejvyšším blahem a tedy i cílem lidského života. Zakladatelem druhého filosofického směru byl Zenon. Žil v letech 336 — 264 před Kristem. Učil, že všecko, svět i bohové jsou z hmoty. Něco je více, něco méně hmotné. Rovněž popíral nesmrtelnost duše a vzkříšení těl. Člověk má žíti ve shodě s rozumem a s přírodou, a má být lhostejný k bolu i radosti.

Všude plno bohů, které utvořili lidé, ale neznají Boha, který stvořil lidi a všecko.

Pavel byl v Athénách po prvé. Byl nanejvýš udiven nad tím, co viděl: množství soch, chrámů menších i větších. Říkalo se, že v Athénách bylo lehčí s bohem než s člověkem se setkati. Tolik rozmanitých bohů tam měli. Nebyla to díla ledajaká. Byly to výtvory nejpřednějších umělců. Jak bylo apoštolovi, když viděl všecku tu krásu, která sloužila jenom bludu, hříchu, nicotě. Všecko pod vládou zlého ducha. Nikde paprsek světla. Neproniknutelná tma zahalovala duše všech těchto pohanů, kteří se domnívali, že kdoví co neví. A zatím neznali první písmenka nejdůležitějšího vědění o Bohu a o člověku.

Věřil vírou, která hory přenáší.

Apoštol byl ohromen velikostí úkolu, který ho čekal na tomto místě i všude jinde. Celé město plné pohanských model, pověr, hříchů. Kdo ty lidi obrátí? A to je jenom jedno

město. Kolik takových míst je v říši římské! Kolik je jich na celém světě! Jak pronikne kvas Evangelia tuto všecku temnotu a zatvrzelost! Nepochyboval. Pronikne a musí proniknout, vždyť Ježíš Kristus to řekl: »Důvěřujte, já jsem přemohl svět.« Jan 16, 33.

Vzdělaný a přece ne dobrý národ.

Svatý Pavel před příchodem Timotheovým a Silovým nezahálel. Navštěvoval židy ve sbornici i pohanské filosofy při jejich schůzkách a shromážděních. Pavel chtěj nechtěj porovnával rozdíl lidí a národů, k nimž doposud přišel. Jaký rozdíl mezi Macedoňany, od nichž právě přišel a které poznal tak dobře ve Filipech, v Soluni, v Berei. Tam lidé upřímných, nezkažených, pokorných a vděčných duší. Zde vychytralí, potměšilí, nepřístupní Řekové. Na jedné straně ohromní boháči, kteří si mohli zakoupit i občanské právo římské, a pak požívali všech svobod, neplatili daní a bohatli dále z krve chudých a otroků. Na druhé straně lidé malí utlačovaní a zotročovaní až do nejzazších krajností. Pro tyto neplatilo žádné právo a nebylo žádného zastání.

Planý filosof nenajde zálibu v křesťanské víře.

Nejmilejším zaměstnáním Athéňanů bývalo od starých dob procházeti se na tržišti, pozorovati kolemjdoucí, zastavovati známé, ptáti se na novinky, hádati se o malichernosti, kritisovati a posmívati se. Co všecko už slyšelo athénské tržiště před příchodem Pavlovým! Nebylo divu, že filosofové epikurejští a stoičtí s pohrdáním vyslechli první pokusy Pavlovy kázat jim o Kristu ukřižovaném a zmrtvýchvstalém. »Co as chce mluvka tento povídati?« Kříž jim byl bláznovstvím a zmrtvýchvstání Páně jim také nešlo do hlavy. Nicméně Pavel posluchače athénské zajímal.

Už jsi byl mezi obchodníky a dělníky, nyní pojď mezi tak zvanou inteligenci.

Vzali konečně apoštola a vedli ho na Areopag, kde zasedal nejpřednější úřad městský. Jsa postaven nad ostatními úřady, tvořil tento úřad zvláštní radu, nejvyšší soud, jenž měl přísný dozor nad zákony, mravy, výchovou, i nad úředníky. Zvláště

záležitosti náboženské, udržování chrámu v náležitém stavu a dozor nad ustanovenou bohopoctou spadaly v jeho obor.

Athéňané měli v největší uctivosti radu, v níž zasedali nejpřednější měšťané, politikové, řečníci a mudrci. Shromáždění se konávala na temeni skalnatého pahorku, zasedalo se na kamenných sedadlech u kamenných stolů. Soudy se konávaly v noci. Pavel nebyl přiveden na Aeropag před soud. Byl tam přiveden jako zajímavý cizinec, jehož dosavadní rozhovory a řeči na tržišti měly ráz cele náboženský. Rada Aeropagu měla náboženské věci na starosti. Pavel měl tedy tu na pravém a nejvhodnějším místě promluviti o novém náboženství ne jako obžalovaný, ale jako svobodný a vítaný cizinec, ne v noci, ale ve dne.

Řecká inteligence měla za svůj odznak »sovu.«

Apoštol měl v Athénách předchůdce, ne ovšem křesťanské, ale pohanské. Před čtyřmi stoletími byl od Aeropagu odsouzen k smrti slavný, ba nejlepší filosof pohanského světa: Sokrates. Byl odsouzen proto, že pohrdl pohanskými božstvy a vyznával víru v jediného Boha. Předchůdcem Pavlovým byl jiný filosof, jenž svým vlivem zasahoval hluboko do vzdělanosti světa — Plato. I Plato dokazoval jsoucnost jediného neviditelného a nejdokonalejšího Boha, od Něhož pochází všecko viditelné. Rovněž Aristoteles obsahem své zdravé filosofie ukazoval z viditelných a stvořených věcí na všemohoucího a nejvýš moudrého Tvůrce všehomíra. Nebyli tedy Řekové daleko od víry v jediného Boha, jak jim přišel říci Pavel. Jenomže lidé této doby a obyvatelé římských provincií byli zkaženi nesmírnou poživačností, nesmírnou vášnivou touhou po požitcích. V Athénách neméně než všude jinde. A to bylo hlavní překážkou víry v Evangelium a v jeho přikázání. Athény byly plné toho umění, které mělo člověku zpříjemniti život na této zemi. Ale toto řecké umění mělo jednu ohromnou chybu. Věnovalo se jen tělu, a neznalo, ba nechtělo znát duši. Jakýmsi odznakem duchovního stavu řeckých přefilosofovaných pohanů byla sova, která byla posvátným ptákem. Jako sova nesnese denního slunečního světla a zavírá před ním oči, tak i athenští pohané. To se ukázalo na výsledku kázání svatého Pavla na Aeropagu.

Trochu slušnosti a trochu zvědavosti, a nic víc.

Tu stál apoštol ve středisku nejvzdělanějšího pohanství. Tímto pohanstvím byl přívětivě vyzván: »Můžeme-li věděti, jaké jest to nové učení, které hlásáš? Neboť jakési věci podivné dáváš nám slyšeti. Proto chceme zvěděti, co to asi jest.«

Inteligent a filosof jsou často ukázkou, jak je rozum lidský slabý.

V těchto slovech Athéňanů ozývala se hrdost a pýcha potomků nejslavnějších filosofů. »Co ty, cizinče, bys ještě mohl říci k tomu, co oni tak pracně navymýšleli: jak vznikl svět, jak člověk? Každý sice soudil jinak a jinak. A každý si našel své stoupence. To už bylo nějakých domněnek! Co ty bys ještě mohl k tomu všemu přidati?« Jakési pohrdání zaznívalo z jejich slov. Není nikoho, kdo by mohl moudrostí a důvtipem překonati řecké filosofy.

Ale ze slov vybízejících svatého Pavla k řeči zaznívala také malomyslnost. »Tolik se napřemýšleli naši filosofové a přece ničeho jistého a bezpečného nám nepověděli, jen domněnky a báje. Není možno přiblížit se pravdě. Pravda jakoby utíkala před člověkem.«

Kdo nehledá upřímně a pokorně, nenalezne.

Kdyby měli Athéňané ctnost pokory a dobré vůle, kdyby si byli někdy řekli: »Hledáme Pravdu upřímně. Snad nám bude dopřáno, že najednou se zjeví před námi, kdy se nenadáme, a zjeví se nám celá a úplná tak, jak srdce lidské po ní touží.« Ale Athéňané neměli ani pokory, ani dobré vůle.

Pravda se jim zjevila ve slovech Božího hlasatele, apoštola Pavla. Co se filosofové namluvili na tržištích a veřejných shromážďdištích, co se napsali, ale všecka jejich slova a dlouhé řeči se vždycky ukázaly prázdné a jalové. Z úst Pavlových zaznívají slova, jimž podobných Athény neslyšely. Řeč Pavlova není nijak řečnicky uhlazená. Je velmi stručná. A přece obsahuje všecko, rozluštění všech pochybností a záhad, které trápily duši pohanovu.

V zaobalených a shovívavých slovech apoštolových byla naznačena nesmírná ubohost pohanské filosofie i náboženství.

Pavel než pronesl rozsudek nad pohanstvím vyslovil napřed jakousi pochvalu k nim. V pochvale byla obsažena jemná ironie, které ovšem mohl porozumět jen křesťan: »Tolik zde máte bohů, tolik oltářů! Mezi všemi oltáři našel jsem i oltář nadepsaný: »Neznámému Bohu.« A toho jediného Boha vám zvěstuji. Ostatní bohové jsou klam a mam. Falešné jsou domněnky vašich filosofů. Svět nepovstal slepou náhodou ze srážky atomů. Jak uboze jste filosofovali, když ani na to jste nepřišli, že jediný nejvýš mocný a nejvýš moudrý Bůh všecko stvořil. Jak ubohé náboženství máte, když obsluhujete své modly, dáváte jim jíst a pít a nevíte, že jediný pravý Bůh a Tvůrce světa dává všemu tvorstvu pokrm a nápoj a nepotřebuje k svému přebývání domů a chrámů. A tento Bůh dává život i dýchání a všecko. Tento Bůh stvořil z jednoho praotce lidské pokolení.

Bůh tvoří věci a lidi, a ne lidé bohy . . . !

A tento nesmírný a nekonečný Bůh postavil své dílo před oči člověka, aby z tohoto díla jej lidé poznali. I básníci vaši to tušili a připomněli, že člověk svým původem je od Boha. Bůh je tedy nejvýš dokonalý. Bůh učinil člověka. Jak nesmírně pošetilé je vaše počínání, když vy si děláte bohy, jaké vám napadne: stříbrné, zlaté nebo kamenné. Bohům, které jste si sami udělali a které jste si vymyslili, prokazujete božskou poctu. Jediný pravý, nejvýš dokonalý Bůh odpouští vám pohanům vaši dosavadní nevědomost, je ochoten vám odpustiti i hříchy a nabízí vám pokání, než přijde den, ve kterém bude soudit všecky lidi.

Na vašem Areopagu nekoná se soud v poslední instanci.

Athéňané měli ve velké úctě svůj nejvyšší soud na Areopagu. Pavel zmínkou o nejvyšším soudě nad celým světem, nade všemi lidmi chtěl získat pozornost Athéňanů a obrátit ji k Ježíši Kristu. Proto pronesl slova: »Bůh bude soudit svět spravedlivě skrze Muže, kterého k tomu určil . . .« Nyní dospěl apoštol ve své velmi moudře a opatrně sestavené řeči k

vrcholu: »Bůh toho Muže ověřil nejvyšším důkazem Jeho Božského poslání tím, že Ho vzkřísil z mrtvých.« A tu musil svatý Pavel skončit, neboť filosofové stoičtí i epikurejští se mu dali do smíchu. Snad si mnozí pomyslili, že Pavel nemá v hlavě všecko v pořádku a posmívali se mu. Nás to ani příliš nezaráží, když víme, co dělali apoštolé, když jim ženy přinesly zprávu o zmrtvýchvstání Páně. Myslili, že ženy blázní. Tak bylo lidstvo zotročené smrtí, že myšlenka o zproštění člověka od otroctví smrti zdála se bláznovstvím.

Bez kladiva a bez sekery.

Řeč svatého Pavla je stručná, ale tak obsažná, že takřka o každém slově by se mohly psát celé články. Opatrně mluvil apoštol, aby neurazil své posluchače. Při tom však přece skácel během své řeči všecky modly, na nichž si Athéňané zakládali, ať už to byly modly pyšného a přece ubohého rozumu filosofů, ať už to byly zlaté a stříbrné a přece slepé a mrtvé modly pohanské fantasie. Nad skácenými modlami postavil Pavel chrám — zatím jen ve své řeči — Trojjedinému Bohu, všemohoucímu, nejvýš moudrému, svatému, dobrotivému, shovívavému a milosrdnému, a chtěl nakonec zjednati pohanům pohled do Svatyně Srdce Ježíšova, Vtěleného Syna Božího a Spasitele lidstva. Posluchači nebyli zatím této milosti hodni.

Jako dnes. Někteří se Evangeliu posmívají, někteří jsou lhostejni a jiní je přijímají.

Někteří Athénští posluchači s výsměchem propouštěli Pavla. Jiní chtěli se ukázat slušnějšími a zdvořilejšími: »Poslechneme tě o tom někdy jindy.« A jenom nemnozí přijali slovo Evangelia s upřímností a pokorou. Svatý Lukáš z mužů jmenuje Dionysia člena Areopagu, a ženu Damaris. A také ještě jiní uvěřili. Začátek apoštolského díla v Athénách byl skrovný. Ale seménko Evangelia nezahynulo. Vyrostlo a přineslo požehnané ovoce. Církevní spisovatel Origenes z třetího století po Kristu napsal: »Chceš-li viděti ovoce křesťanství ve svatém smýšlení a ve svatých mravech, jdi do Athén, a porovnej s pohanstvím a špatným ovocem jeho.«

SVATÝ PAVEL PÍŠE SOLUŇSKÝM. PRVNÍ LIST.

Díky Bohu za vás — Jak to bylo, když jsem byl u vás — Kříž pronásledování — Nehledám nic jiného než spásu vaši — Nebyl jsem vám na obtíž — Kázal jsem vám, abyste žili hodně Boha — Vy jste si vážili slova Božího — Trpěli jste od svých soukmenovců — Toužil jsem k vám přijíti — Nemohu přijíti, poslal jsem Timothea — Přinesl radostnou zprávu o vás — Chraňte se hříchu — Žijte ctnostně — Jak bude poslední soud a vzkříšení z mrtvých — Doba příchodu Kristova je neznáma — Co je dobré, toho se držte. I. Sol. 1,—5.

Nápis. Výraz díků. 1, 1—10.

1, 1. Pavel a Silván a Timotheus církvi thessalonické v Bohu
Otci a Pánu Ježíši Kristu: Milost vám a pokoj.
2. Děkujeme Bohu vždycky za vás všechny, připomínajíce si
vás na svých modlitbách; 3. bez ustání (totiž) pamatujeme před
Bohem a Otcem naším na dílo vaší víry a námahu vaší lásky
i na vytrvalost vaší naděje v Pána našeho Ježíše Krista; 4. ne-
boť víme, bratři milovaní od Boha, o vyvolení vašem.
5. Vždyť evangelium naše nepřišlo k vám toliko v slově,
nýbrž i v moci a v Duchu svatém i v přesvědčení mnohém, ja-
kož víte, jakými jsme byli mezi vámi pro vás. 6. A vy jste se
stali následovníky našimi i Páně, přijavše slovo při mnoha sou-
žení s radostí Ducha svatého, 7. takže jste se stali vzorem všem
věřícím v Macedonii i v Acháji. 8. Neboť od vás se rozšířilo slo-
vo Páně nejen v Macedonii a v Acháji, nýbrž i po všem místě
roznesla se vaše víra v Boha, takže nám není potřebí o tom něco
mluviti. 9. Vždyť oni sami vypravují o nás, jaký jsme měli
příchod k vám, a kterak jste se obrátili k Bohu od model, aby-
ste sloužili Bohu živému a pravému, 10. a očekávali Syna jeho
s nebes, kterého vzkřísil z mrtvých, (totiž) Ježíše, jenž nás vy-
svobodil od hněvu budoucího.

Svatý Pavel připomíná své působení v Thessalonice. 2, 1—16.

2, 1. Sami zajisté víte, bratři, že náš příchod k vám nebyl

prázdný, 2. nýbrž, — ačkoliv jsme, jak víte, prve trpěli a pohaněni byli ve Filipech, — přece jsme se vzmužili v Bohu našem hlásati vám evangelium Boží při mnohém zápase.

3. Neboť napomínání naše není z bludu ani z nekalosti, ani z podvodu, 4. nýbrž tak mluvíme, jak jsme osvědčeni od Boha, aby se nám svěřilo evangelium, ne jako taková, kteří se zalibují lidem, nýbrž Bohu, jenž zkoumá srdce naše. 5. Nikdy zajisté neužili jsme řeči pochlebné, — jak víte, — ani záminky lakomství, — Bůh je svědek, — 6. ani jsme nehledali slávy lidské, ani od vás, ani od jiných.

7. Ačkoliv jsme jako apoštolové Kristovi mohli býti (vám) na obtíž, stali jsme se maličkými mezi vámi, jako když matka chová dítky své. 8. Tak jsme toužili po vás a byli jsme hotovi sděliti se s vámi nejen o evangelium Boží, nýbrž i o sebe samy, protože jste se nám stali milými. 9. Pamatujete se zajisté, bratři, na naši práci a námahu; ve dne i v noci pracujíce, abychom neobtížili nikoho z vás, kázali jsme vám evangelium Boží.

10. Vy jste svědky, i Bůh, jak svatě a spravedlivě a bez úhony jsme se měli k vám, kteří jste uvěřili; 11. vždyť víte, kterak jsme jednoho každého z vás — jako otec dítky své — 12. napomínali a povzbuzovali a zapřisahali, abyste žili hodně toho Boha, který vás povolal do svého království a své slávy.

13. Proto také my děkujeme Bohu bez ustání, že obdrževše od nás slovo evangelia Božího, přijali jste je nikoli jako slovo lidské, nýbrž — jak jest v pravdě — jako slovo Boží, jež také působivým se jeví ve vás, kteří věříte.

14. Neboť vy, bratři, stali jste se následovníky církví Božích, které jsou v Judsku v Kristu Ježíši; totéž zajisté utrpěli jste od svých soukmenovců, jak i oni od židů. 15. Ti totiž i Pána Ježíše zabili, i proroky, a nás pronásledovali; Bohu se nezalibují a všem lidem se staví na odpor. 16. Brání nám totiž kázati pohanům, by spaseni byli, aby jen stále naplňovali míru hříchů svých; přišel však na ně hněv Boží k vrcholu.

Kterak si vedl Pavel vzhledem k Thessalonickým za své nepřítomnosti, a kterak v té době vedli si oni. 2, 17—3, 13.

17. My však, bratři, byvše odloučeni od vás na krátkou dobu — tělem, nikoli srdcem — usilovali jsme tím více spatřiti tvář vaši s tužbou velikou. 18. Proto jsme chtěli přijíti k vám, totiž já, Pavel, a to ne jednou, nýbrž opětně, ale satan překazil

nám to. 19. Neboť kdo jest naší nadějí, naší radostí nebo korunou chlouby, ne-li také vy, před Pánem naším Ježíšem Kristem při jeho příchodě? 20. Vy jste skutečně naší slávou i radostí.

3, 1. Proto nemohše to déle snésti, rozhodli jsme se zůstati v Athénách samotni, 2. a poslali jsme (k vám) Timothea, svého bratra a služebníka Božího v evangeliu Kristově, aby vás utvrdil a povzbudil ve prospěch vaší víry, 3. by se nikdo nezviklal v souženích těchto. Vždyť sami víte, že jsme k tomu určeni; 4. neboť když jsme byli u vás, také jsme vám předpovídali, že přijdou na nás soužení, a tak se též stalo, jak víte. 5. Proto (tedy) také já nemoha to déle nésti, poslal jsem (k vám), abych seznal vaši víru, zdali snad nepokoušel vás pokušitel, a nebude-li zmařena práce naše.

6. Nyní však, když Timotheus přišel k nám od vás a přinesl nám radostnou zprávu o vaší víře a lásce i o tom, jak nás máte stále v dobré paměti, žádajíce si nás viděti, jakož i my vás, 7. potěšili jsme se proto z vás, bratři, při vší bídě a tísni své vaší věrou; 8. neboť nyní žijeme, jestli vy (pevně) stojíte v Pánu.

9. Ano, jaké díky můžeme vzdáti z vás Bohu za všecku tu radost, kterou pociťujeme pro vás před Bohem naším? 10. Modlíme se co nejvroucněji dnem i nocí, abychom uzřeli tvář vaši a doplnili to, čeho se nedostává víře vaší. 11. Sám však Bůh i Otec náš a Pán náš Ježíš Kristus uprav naši cestu k vám.

21. Vás pak Pán rozmnož a rozhojniž v lásce k sobě vespolek a ke všem, jak i my (ji máme) k vám, 13. aby utvrdil srdce vaše, tak abyste byli bez úhony ve svatosti před Bohem a Otcem naším při příchodě Pána našeho Ježíše Krista se všemi svatými jeho. [Amen.]

Sv. Pavel varuje před hříchem a vybízí k ctnosti. 4, 1—12.

4, 1. V příčině ostatní tedy, bratři, prosíme vás a napomínáme v Pánu Ježíši, abyste podle toho vždy více prospívali, jak jste přijali od nás poučení o tom, kterak máte žíti a Bohu se líbiti, jakož i žijete.

2. Víte zajisté, která přikázání jsem vám dal skrze Pána Ježíše. 3. To jest totiž vůle Boží, vaše posvěcení: abyste se zdržovali od smilství, 4. aby každý z vás dovedl držeti tělo své ve svatosti a ve cti, 5. nikoli v náruživé žádostivosti, jakož i pohané, kteří neznají Boha; 6. a nikdo aby nezkracoval a nepod-

váděl v té věci bratra svého, neboť mstitelem toho všeho jest Pán, jak jsme vám byli pověděli a osvědčili. 7. Vždyť nepovolal nás Bůh k nečistotě, nýbrž k posvěcení. 8. Proto kdo tím pohrdá, nepohrdá člověkem, nýbrž Bohem, který dává svatého Ducha svého na nás.

9. O lásce bratrské však nemáme potřebí vám psáti, neboť sami jste se naučili od Boha milovat se vespolek. 10. Vždyť také to činíte ke všem bratrům po celé Macedonii. Prosíme vás však, bratři, prospívejte v tom vždy více 11. a vynasnažujte se žíti pokojně a konati své záležitosti a pracovati rukama svýma, jak jsme vám přikázali, 12. byste žili počestně před těmi, kteří jsou vně, a abyste ničeho cizího nepotřebovali.

O stavu těch, kteří zemrou před Kristovým příchodem k soudu. 4, 13—18.

13. Nechceme však, bratři, abyste byli v nevědomosti o těch, kteří zesnuli, byste netruchlili (nad nimi) jako ostatní, kteří nemají naděje.

14. Neboť věříme-li, že Ježíš zemřel a vstal z mrtvých, (jest nám také věřiti, že) Bůh i ty, kteří zesnuli skrze Ježíše, přivede (zároveň) s ním. 15. Toto zajisté pravíme vám na základě slova Páně: my, kteří žijeme, kteří zůstáváme ku příchodu Ježíšovu, nepředstihneme těch, kteří zesnuli. 16. Neboť Pán sám sestoupí s nebe s rozkazem, s hlasem archandělovým a s troubou Boží, a zemřelí v Kristu vstanou nejprve. 17. Potom my, kteří žijeme, kteří zůstáváme, budeme spolu s nimi uchváceni v oblacích Kristu vstříc do vzduchu; a tak vždycky budeme s Pánem. 18. Proto potěšujte se vespolek těmito slovy.

O tom, že doba Kristova příchodu k soudu jest neznáma. 5, 1—11.

5, 1. O časech pak a chvílích nepotřebujete, bratři, abychom vám psali. 2. Neboť sami dobře víte, že den Páně přijde tak jako zloděj v noci. 3. Když (totiž) budou říkati: »Jest pokoj a bezpečnost,« tu náhle přijde na ně záhuba jako porodní bolesti na ženu těhotnou, a neuniknou.

4. Vy však, bratři, nejste ve tmě, aby vás ten den zachvátil jako zloděj. 5. Neboť vy jste všichni dítky světla a dítky dne; nenáležíme noci, ani tmě.

6. Nuže tedy, nespěme, jako ostatní, nýbrž bděme a buďme
střízlivi. 7. Neboť ti, kdo spí, v noci spí, a ti, kdo se opíjejí,
v noci se opíjejí; 8. my však náležíce dni, buďme střízlivi,
obléknouce si pancíř víry a lásky a přílbu naděje ve spásu. 9.
Vždyť Bůh neurčil nás ke hněvu, nýbrž k získání si spásy skrze
Pána našeho Ježíše Krista, 10. jenž zemřel za nás, abychom, ať
bdíme, ať spíme, žili spolu s ním. 11. Proto potěšujte se vespo-
lek a vzdělávejte jeden druhého, jakož i činíte.

Napomenutí k životu bohumilému; závěrek. 5, 12—28.

12. Žádáme však vás, bratři, abyste uznávali ty, kteří pracují
mezi vámi a jsou vašimi představenými v Pánu a vás napomí-
nají, 13. a abyste si jich vysoce vážili v lásce pro jejich dílo. Měj-
te pokoj s nimi.
14. Prosíme však vás, bratři, napomínejte nepokojné, po-
vzbuzujte malomyslné, ujímejte se slabých, shovívaví buďte ke
všem. 15. Vizte, aby nikdo neoplácel nikomu zlým za zlé, nýbrž
vždycky usilujte o to, co jest dobré pro vás vespolek i pro vše-
cky.
16. Vždycky se radujte, 17. bez ustání se modlete, 18. ve
všem díky čiňte, neboť jest to vůle Boží v Kristu Ježíši o vás
všech. 19. Ducha neuhášejte, 20. proroctvími nepohrdejte; 21.
všecko však zkoušejte, co dobré jest, toho se držte. 22. Od vše-
liké způsoby zlého se zdržujte. 23. Sám pak Bůh pokoje posvě-
tiž vás docela, ať váš duch i duše vaše a tělo vaše úplně zacho-
vá se bez úhony ku příchodu Pána našeho Ježíše Krista. 24.
Jestiť věrný ten, jenž vás povolal, jenž to i učiní.
25. Bratři, modlete se za nás. 26. Pozdravte všecky bratry
políbením svatým. 27. Zapřisahám vás skrze Pána, aby tento
list se přečetl všem [věřícím] bratřím. 28. Milost Pána našeho
Ježíše Krista budiž s vámi. [Amen.]

*

Za krátkou dobu velký kus práce.

Apoštol Pavel pobyl v Soluni tři týdny. Hlásal tam Evange-
lium uprostřed velikého protivenství. Proto jeho dílo bylo tam

zvláště požehnané. Silas a Timotheus pokračovali v díle Pavlem započatém. Pavel sám byl by velmi rád přišel dokonat své dílo. Nebylo to možné. Proto poslal jim list, a později druhý. V prvním listě povzbuzuje ke stálosti ve víře, napomíná k odložení zavládlých nepravostí. Pak dává poučení o stavu zemřelých. Apoštol napsal první list Soluňským v Korintě po návratu Timotheově ze Soluně v roce 52. po Kristu.

Všimni si apoštola! 1, 1.

Pavel se svými spolupracovníky, kteří byli s ním v Korintě, vyslovuje křesťanům soluňským nejkrásnější přání: »Milost vám a pokoj.«

Nemůžeme nikomu ze svých bližních přáti ničeho lepšího než je milost Ducha svatého. Kdo má milost posvěcující, má svatební roucho do nebe, je dítkem a přítelem Božím, je dědicem radosti a slávy nebeské. Nad to není nic lepšího.

Svatý Pavel ve všech svých listech a ve všech svých přáních vyslovuje vždy totéž přání třeba jinými slovy. Také v našich přáních musí především toto přání být obsaženo. »Duchu svatý, dej, aby se mé přání vyplnilo, aby se duši mého bližního dostalo Tvé drahocenné milosti.«

Na straně lásky nebo nenávisti?

Běda křesťanu, který by milosti Boží nepřál nebo záviděl. Tu by se ocitl nad propastí. Neboť takové hříchy patří mezi nejtěžší a jmenují se hříchy proti Duchu svatému. Když milosti Boží přejeme a vyprošujeme, působíme velikou radost Ježíši Kristu a Duchu svatému. Kdybychom milosti Boží nepřáli, přáli bychom vlastně svému bližnímu zavržení, a Ducha svatého bychom tím nesmírně zarmucovali a uráželi.

I těm, kteří nám ublížili, přejeme milosti Boží a za ni prosíme. Jinak bychom nebyli následovníky svatého Pavla, a byli bychom nepřáteli Ducha svatého.

Nepřestává se za ně modliti. 1, 2—10.

Apoštol děkuje vroucně Bohu-Duchu svatému, že křesťanská obec soluňská tak zdárně zapustila kořeny. Tam, kde v duších před krátkou dobou panovala nevědomost pohanská, kde

panovaly hříchy, tam nyní vládne milost a pokoj Ducha svatého. Ukázaly se krásné květy a bohaté ovoce milosti Boží a spolupůsobení křesťanů soluňských: statečná víra v pronásledování, obětavá láska vzájemná, vytrvalá důvěra v Božskou ochranu Ježíše Krista. Svatý Jan Zlatoústý upozorňuje, že Pavel neodporučuje víry bez skutků, neodporučuje lásky k bližnímu bez oběti, neodporučuje naděje bez trpělivosti.

Milosrdenstvím Božím vyvoleni.

Soluňané mají Pánu Bohu za co děkovat. Oni jsou mezi prvními, jimž se dostalo štěstí a blaha pravé víry. Svatý Jan Zlatoústý praví: »Kterak se stali Soluňané následovníky Kristovými? Poněvadž i On trpěl mnohé útrapy a nermoutil se, nýbrž radoval se nad tím, rád se za nás vydávaje. Neboť maje býti poplíván, zpoličkován, zraněn a na kříž rozpjat, tak toto utrpení cenil, že o něm pravil: »Otče, oslav mne . . .« A kterak je rozuměti slovům: »při mnoha souženích s radostí Ducha svatého«? Jak je možno říci: při soužení radost? Jak může obojí státi vedle sebe? Proto apoštol přidává: radost Ducha svatého. Neboť Duch svatý nedopouští, aby nám soužení bylo obtížné, a vlévá radost do našich srdcí, jak kdysi vyléval rosu na mládence v peci ohnivé.« Jak vzácné milosti se dostalo Soluňským. Stali se věrnými následovníky Kristovými.

Nevýslovná radost spravedlivého křesťana.

A stali se vzorem a příkladem svým macedonským krajanům i Achajům-Řekům, a také těm, kteří jsou za hranicemi těchto zemí. Soluňští jsou postaveni jako na svícnu. Všude se o nich mluví, že opustili neživé modly a obrátili se k Bohu živému a pravému. Všude se také mluví o radostné naději křesťanů, že Syn Boží přijde si jednou pro všecky své věrné a vezme je k sobě.

Vzpomeňte si! Tak bych si nepočínal, kdybych byl podvodníkem a nebyl vyslán od Boha. 2, 1—12.

Svatý Pavel ukazuje Soluňským, jak Duch svatý působí v něm a skrze něho. Byla to síla Ducha svatého, která jej zmrskaného a ztýraného vedla z Filip do nových bojů a zápasů. V

žádném boji nedal mu Duch svatý ochabnout a zmalomyslnět. Kdyby nekázal pravdu Ducha svatého, nýbrž bludy a výmysly, počínal by si jinak. Mohl by lidem pochlebovat, jim lichotit, kázal by lidem jenom co se jim líbí, co se líbí jejich náruživostem a vášním. Pak by to bylo docela jinak. Tehdy by ho jistě nepronásledovali, nemrskali a nevěznili, ale zalíbil by se lehko všem i těm nejhorším. To však by bylo známkou, že není poslán od Boha. »Kdo se líbí špatným lidem nelíbí se Bohu.« A také naopak. To, že špatní lidé tohoto světa na každém místě pronásledují a usilují o jeho život, je vynikající známkou, že Duch svatý je s Pavlem. Ať si! Apoštol nadšeně a odhodlaně volá nejenom k Soluňským, ale k celému světu: »Tak mluvíme, jak osvědčil a ustanovil Bůh, když nám svěřil hlásání Evangelia . . .«

Kdyby snad přišli nepřátelé a pomlouvali mne . . . , řekněte jim: »Neklame nás, protože je zcela nezištný.«

Jiný důkaz svého poslání od Boha podává svatý Pavel na své nezištnosti: »Nechci od vás ani peněz, ani slávy. Chci jenom vaše duše získat Kristu. Bůh je mi svědkem! Nežádal jsem od vás, abyste mne živili, ačkoliv jsem pracoval jen pro vás, a měl bych na to právo. Vydělával jsem si chléb vlastní rukou při řemesle stanařském. Nechtěl jsem, abyste se vy dělili se mnou o pokrm, ale já jsem neváhal dávati vám, co mám nejlepšího, pokrm slova Božího. Tak si nepočínají zištní lidé, kteří přichází se špatným úmyslem, aby pro sebe něco získali. Nemůžete mi ničeho vytýkat. Byl jsem mezi vámi živ svatě, spravedlivě a bez úhony. Choval jsem se k vám, jako otec ke svým milovaným dětem. Z veliké lásky k vám nešetřil jsem napomínáním, povzbuzováním, zapřisaháním, abyste žili hodně jako křesťané, to jest učedníci Ježíše Krista, který vás povolal do své Církve a chce vás jednou vzíti do své nebeské slávy.

To je pravý křesťan, který dovede snášet pronásledování a křivdy. 2, 13—16.

»Já jsem vám přinesl Evangelium jako slovo Boží a vy jste je také tak přijali. Víte dobře, že nepřišel jsem vás podvést, ani oklamat. To jsem vám ukázal. Ale ještě něco je důkazem, že jsem vám přinesl slovo Boží: Toto působilo na vás. Úplně změ-

nilo váš život. Byli jste nevědomými pohany, neznali jste lásky k Bohu a lásky k bližnímu. Nyní z lásky k Ježíši Kristu dovedete i vy snášet pronásledování a největší křivdy od svých krajanů, jako druhé obce křesťanské je snášely od židů. Pro vás je to křesťanská dokonalost, kterou ve vás způsobilo slovo Evangelia. Pro židy a všechny pronásledovatele, je to příprava na trest Boží, »až naplní míru hříchů.«

Kněžím, biskupům, řeholním představeným
vzorem a příkladem!

Apoštol Pavel je vzácným příkladem všem představeným. Svatý Bernard na to poukazuje: »Slyšte slova Pavlova, představení, kteří svým poddaným chcete být ke strachu a ne k užitku. Učte se býti kojnými a matkami více než pány. Hleďte si více lásky než bázně u svých poddaných. Hruď vaše buď plná mléka dobroty a ne nabubřelá pýchou. Nač ukládáte břemena těm, pro něž je máte sami nésti?« A svatý Jan Zlatoústý myslí na svatého Pavla, když uvádí obrázek ze Starého Zákona: »Jestliže kdysi arciotec (patriarcha) Jakob v noci i ve dne pracoval kolem ovcí, mnohem více ten, jemuž jsou duše svěřeny, má se namáhati a jediné věci si hleděti, totiž spásy lidí a slávy Boží.«

2, 17—20.

Svatý Pavel nemohl snésti nejistotu o stavu soluňských křesťanů. Obával se, že židé přijdou mezi ně a začnou je rozvracet a navádět proti němu. Soluňané byli sice dobří, ale nikde nestálo psáno, že zůstanou hodnými a stálými až do konce. Každý člověk bývá pokoušen od ďábla a víme dobře, že mnozí i hodní a horliví dávají se svésti k bludům a odpadu od správné víry.

Dobrý boj bojovali, víru zachovali.
3, 1—8.

Timotheus přinesl ze Soluně Pavlovi do Korinthu zprávy velmi dobré: víra a láska Soluňských jsou v pořádku. Na apoštola vděčně vzpomínají a touží po něm. Nic nemohlo apoštola více potěšit než zpráva, že víra křesťanů soluňských je zachována a nedotčena. Víra znamená život duše. Soluňští žijí nadpřirozeným životem, který jim dal Pavel. Co více může potěšit

otce nebo matku než zpráva, že dítky jsou živy a zdrávy? Taková zpráva vzpružuje rodiče v jejich pracích, starostech a utrpeních. Vzpružila i Pavla: »Potěšili jsme se proto z vás, bratři, při vší tísni a bídě své vaší věrou; neboť nyní žijeme, jestli vy pevně stojíte v Pánu.«

Hluboká vděčnost k Pánu Bohu je známkou svaté duše.
3, 9—13.

Pavel neví, jak by vyjádřil svoji největší radost. Vyjadřuje ji vděčností k Pánu Bohu: »Jaké díky můžeme vzdáti z vás Bohu za všecku tu radost, kterou pociťujeme pro vás před Bohem naším?« Vyjadřuje svoji radost také vroucí prosbou a modlitbou, aby je mohl uviděti, a aby Pán Ježíš rozmnožil lásku Soluňských k sobě navzájem i ke všem ostatním, aby byli dokonale připraveni k soudu Božímu.

Svatý Felix z Kantalicia, bratr kapucín, všecky svoje city a projevy nejraději vyjadřoval slovy: Deo gratias — Díky Bohu. Měl-li příčiny k zármutku nebo příčinu k radosti, vždycky byl vděčen Pánu Bohu a za všecko vroucně děkoval: Díky Bohu. Na první pohled zdálo by se, že je to něco zvláštního u tohoto světce. Zatím to bylo zvykem všech svatých duší, od svatého Pavla a apoštolů počínaje, až do posledních světců v naší době.

4, 1—3.

Svatý Pavel se nespokojil jenom všeobecným napomenutím, aby Soluňští byli bez úhony. Upozornil zvláště na dva nebezpečné hříchy: nečistotu a lenost.

Pohané žili převtšině v hluboké mravní nečistotě. Nebyli bez hříchu, i když neměli psaných Božích přikázání. Svědomí i pohanům hlásalo, že nečistota je něco nedovoleného. Pavel v listě Římanům ukazuje propast hříchů, které byly zároveň trestem pýchy a vzpoury proti Bohu: »Proto Bůh je vydal v žádostech srdce jejich v nečistotu, takže hanobili těla svá na sobě samých - - - za to, že zaměnili Boha pravého za bohy nepravé a ctili i klaněli se tvorstvu místo Tvůrci, jenž má býti veleben na věky amen - - - proto Bůh je vydal v náruživosti hanebné...« Řím. I, 24. 25.

Tehdy jako dnes. 4, 4—8.

Mravní nečistota nesmírně poskvrňuje důstojnost člověka, který je stvořen k obrazu Božímu, má býti chrámem Ducha svatého. Hříchy nečistoty klesá člověk pod úroveň zvířete. Mravní nečistota, není-li zavčas potlačena, stává se vášní a náruživostí, která roste v člověku jako oheň, až člověka zahubí a přivede do ohně věčného. Pud, který je v člověku, je určen pro stav manželský. Kdo tohoto pudu sobecky zneužívá, hřeší proti Bohu, který dal o této věci přísné přikázání a vepsal je nejenom na desky Mojžíšovy, ale vepsal je také čitelným a nesmazatelným písmem do duše a svědomí člověka: Nesesmilníš! Hřích proti tomuto přikázání je také hříchem proti svatosti rodiny, je hříchem proti lidstvu, poněvadž rodinu i lidstvo uvádí do strašného nepořádku a ohrožuje je v samém základu. Nečistota před manželstvím odebírá budoucím manželům a zakladatelům rodiny Boží požehnání a radost ze života. Manželství ohrožuje jiný druh nečistoty: **nevěra** manželská. Proto svatý Pavel s největším důrazem volá ke všem: »To jest totiž vůle Boží, vaše posvěcení: abyste se zdržovali od smilství, aby každý z vás dovedl držeti tělo své ve svatosti a ve cti, nikoli v náruživé žádostivosti, jakož i pohané, kteří neznají Boha; a nikdo aby nezkracoval a nepodváděl v té věci bratra svého (nevěrou manželskou), neboť mstitelem toho všeho jest Pán, jak jsme vám byli pověděli a osvědčili. Vždyť nepovolal nás Bůh k nečistotě, nýbrž k posvěcení. Proto kdo tím pohrdá, nepohrdá člověkem, nýbrž Bohem, který dává svatého Ducha svého na nás.«

Zahálka matkou všech nepravostí. 4, 9—12.

K pracovitosti svatý Pavel pobízí proto, že ve východních krajinách bylo a je do dneška hodně lidí, kteří nechtějí pracovat, povalují se, žebrají nebo kradou. Mezi křesťany toto být nesmí. »Vynasnažujte se žíti pokojně a konati své záležitosti a pracovati rukama svýma, jak jsme vám přikázali, byste žili počestně před těmi, kteří jsou vně (mimo Církev) a abyste ničeho cizího nepotřebovali.«

Svatý Jan Zlatoústý upozorňuje na pečlivost apoštolovu o duše: »Hle, v takovém množství nikoho nevynechává, ani

chudého. Slovem: jako otec dětí svých — vytýká lásku, se kterou se propůjčoval k jejich potřebám pro věčnou spásu je vychovávaje, an jich prosil, jich napomínal...«

Jako jindy Filipské tak i Soluňany svatý Pavel nazývá nejkrásnějšími názvy: svojí nadějí, svojí radostí a korunou chlouby, svojí slávou, až Ježíš Kristus přijde k soudu. Tehdy se ukáže, jak vzácné duše získala Církev v Soluňanech. Bohužel, nemůže k nim nyní přijíti. Satan zahrnuje apoštola různými a velikými překážkami. »Nemohu přijíti sám, práce je nesmírně mnoho. Raději budu nějaký čas postrádati svého milého pomocníka Timothea a pošlu ho k vám, aby vás povzbudil k vytrvalosti v pronásledováních a v pokušeních.

Bohem uloženo všem Božím miláčkům.

Tyto všecky zkoušky jsou křesťanům od Boha uloženy. Ježíš Kristus to předpověděl při poslední večeři: »Pamatujte na to slovo, které jsem já řekl vám: Není služebník větší než jeho pán. Jestliže mne pronásledovali, i vás budou pronásledovati..., ale toto všecko učiní vám pro jméno mé, poněvadž neznají toho, jenž mě poslal.« Jan 15, 20. 21. Svatý Jan Zlatoústý k tomu přidává: »Tak se stáváme vojáky Kristovými, když se ozbrojujeme zbraněmi trpělivosti, tak se stáváme mučedníky, když ďábla přemáháme. Vojín, který se neprokáže žádnou ranou a jízvou, nebývá odměněn a vyznamenán. Ale pravíš: Není teď čas války. Ovšem; ale kdyby byl, co bys činil. Neboť vidím tě, že ceníš peníze nad Krista. Jak ti mám věřiti, že bys byl ochoten pro něho smrt podstoupiti? Pověz mi, zdali statečně snášíš ty, kteří tě haní a tupí a zdali jim dobrořečíš? Ty toho neumíš, a byl bys chtěl trpěti rány pro Krista? — Není války, ale nevidíš, že v čas pokoje se vojáci cvičí a připravují k válce? Kdo to činí z duchovních vojínů Kristových? Proto jsme v půtkách slabí a choulostiví, a proto snadno býváme přemáháni. Ale jak nemoudré a pošetilé je tvrditi, že nyní není doba války, když přece Pavel volá: »Všichni, kteří chtějí pobožně žíti v Kristu Ježíši, budou pronásledováni.« 2. Tim. 3, 12. A jinde: »Oblecte se v plnou zbroj Boží, abyste mohli čeliti úkladům ďáblovým; neboť bojování naše není proti krvi a tělu, nýbrž proti knížectvím a mocnostem, proti světovládcům této temnosti, proti duchům zlým v povětří.« Ef. 6, 11. 12.

Prý bude konec světa, nač tedy pracovat! 4, 13—18.

Apoštol udává příčinu zahálky, jíž se někteří chtěli oddávat. Začalo se mezi křesťany soluňskými rozšiřovat mínění, že bude brzy konec světa a poslední soud. Pak by bylo ovšem zbytečné pracovat. Při těchto myšlenkách napadalo mnohým, že ti, kteří už zemřeli, nebudou mít tak slavnou účast na příchodu Kristově s nebe. Proto se velice rmoutili nad každým zesnulým.

Pavel mluví za všechny, kteří se dočkají konce světa.

Netřeba se rmoutit. Ti, kteří budou žíti před příchodem Páně ničeho tím nezískají oproti těm, kteří dříve zemřeli. Svatý Pavel promítá svoji přítomnost do doby příchodu Ježíše Krista: »My, kteří žijeme, kteří zůstáváme, nepředstihneme těch, kteří zesnuli. »Na konci světa před posledním soudem, na rozkaz Boží, na hlas andělův a volání Boží polnice vstanou všichni zemřelí. K těmto se připojí ti, kteří ještě budou na zemi, ale tak, že zemrou a hned budou vzkříšeni. »Těšte se těmito slovy.«

»Nepřísluší vám znáti časy nebo chvíle, které Otec ustanovil ...« Sk. 5, 1. 7.

Kdy bude konec světa, nikdo neví, ani věděti nebude. Neví to ani andělé v nebi. »Nuže nespěme jako ostatní, nýbrž bděme a buďme střízliví.« Kdy se svět nenadá, přijde konec světa. »Přijde den Páně jako zloděj a v něm nebesa s velikým hukotem pominou ...« 2. Petr. 3, 10. Svatý Pavel také používá podobenství o nočním zloději »Ale vy nesmíte být těmi, kteří nejsou připraveni, neboť nejste již dítkami noci-hříchu, ale dítkami světla-milosti Ducha svatého. Bdíte, když zachováváte bedlivě Boží přikázání a konáte dobré skutky. Jste střízliví, když i dovolených věcí mírně užíváte.« Kdo žije ve hříchu, je jako ve tmě a ve spánku nebo v opilosti, bez starosti o to, co přijde. V takovém stavu jsou pohané, nevěřící a nekající hříšníci.

Křesťan musí být bojovníkem, a to ne bezbranným. 5, 8—11

Ale křesťan je postaven do boje proti peklu a jeho spojen-

cům. Nestačí, aby bojovník bděl. Musí mít zbroj. Zbroj je ochranná a útočná. Svatý Pavel mluví zde jen o ochranné zbroji: o pancíři víry a lásky a o přilbě naděje. Víra v Ježíše Krista, spojená s dokonalou a vroucí láskou, chrání křesťana jako neproniknutelný pancíř proti střelám pekla. Víra a láska k Ježíši Kristu se udržuje a rozmnožuje ustavičnou modlitbou a častým přijímáním svátosti pokání a oltářní. Tenkrát i dnes. Křesťan má žít stále v přítomnosti Boží: »Ježíš Kristus, můj Bůh a Spasitel, je přítomen svojí milostí v mé duši. V mé duši je jeho svatostánek. Tu se mu chci stále klaněti, tu mu chci stále děkovat, tu Ho chci stále odprošovat i prosit o milost vytrvalosti v dobrém.«

Podivuhodná síla křesťanské naděje.

Bojovník Ježíše Krista musí mít přilbici křesťanské naděje, jinými slovy musí mít nepřemožitelnou touhu po nebi, touhu po věčném životě ve spojení s Ježíšem Kristem, s Bohem Otcem a Duchem svatým, touhu po svaté rodině andělů a vyvolených Božích v nebeském domově. Tato touha a naděje jej bude chránit, aby nepřilnul k věcem tohoto světa, bude ho chránit, aby se nenechal svést k bludům a k nevěře, které lahodí smyslům člověka, ale připravují o blaženost života věčného. »Vždyť Bůh neurčil nás k hněvu, nýbrž k získání si spásy skrze Pána našeho Ježíše Krista, jenž zemřel za nás, abychom, ať bdíme, ať spíme (v tělesném životě) žili spolu s ním.«

Ke čtvrtému přikázání:
5, 12—13.

Čím více Církev vzrůstala, tím více bylo třeba, aby v ní vládl pořádek. Pořádek je jenom tam, kde je poslušnost k představeným. Všichni představení, i světští, mají svoji autoritu u Boha. Tím více tuto autoritu mají představení v Církvi Ježíše Krista. Jejich autorita rovná se autoritě Ježíše Krista samého. »Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás.« Jan 20, 21. »Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, kdo však mnou pohrdá, pohrdá tím, jenž mě poslal. Luk. 16, 10.

Apoštol Pavel připomíná Soluňským povinnost úcty a lásky k duchovním představeným: k biskupům a kněžím. »Jsou vašimi představenými v Pánu. Pracují mezi vámi, napomínají

vás. Tak vás vedou jako pastýř vede ovečky. Vedou vás k věčné spáse. Zasluhují, abyste si jich vysoce vážili, abyste je měli v lásce pro jejich dílo, abyste žili s nimi v pokoji a svornosti.«

Jak mají být navzájem mezi sebou. 5, 14.

Svatý Pavel prosí, aby křesťané soluňští pomáhali biskupům a kněžím v jejich obtížné a zodpovědné práci. »Napomínejte nepokojné, to jest nepořádné, zahálčivé.« S takovými lidmi je velmi těžká práce. Ale apoštol otcovsky se stará i o takové lidi. Leckterý z nich se dá rozumným slovem přivést na dobrou cestu. Kněží ovšem na to nestačí. Musí sami věřící si takové jednotlivce vzít na starost. »Povzbuzujte malomyslné, ujímejte se slabých, shovívaví buďte ke všem.« Jste mezi sebou, vidíte, co kdo potřebuje. Nestraňte se mezi sebou, buďte jako jedna rodina, jejíž členové si navzájem ve všech potřebách pomáhají.

Když msta svádí. 5, 15.

Soluňští nesmí zapomenout, že jsou křesťany. Když se jim stane křivda, nesmí sáhnout ke mstě, jak to bývá u pohanů, kteří mstu považují za svoje právo a spravedlnost. Tak ne! »Neodplácejte zlým za zlé! Čiňte jenom dobré sobě navzájem i všem lidem.«

Jenom jeden Zákon!
5, 16.

Toto napomenutí svatého Pavla není zbytečné ani dnes po devatenácti stech letech. Pohanství ožilo, msta se začíná považovat za právo a spravedlnost, shovívavost a odpuštění za slabost. Ale zákon Evangelia je jenom jeden: »Milujte nepřátele své, dobře čiňte těm, kteří vás nenávidí a modlete se za ty, kteří vás pronásledují a pomlouvají, abyste byli dětmi svého Otce, jenž je v nebesích . . .« Mat. 5, 44. 45. Z dobroty křesťanské vyplývá radost. Tenkrát i dnes.

Děkovná modlitba je Pánu Bohu velice milá.
5, 17—18.

Modlitba je nejmocnější prostředek spásy. Proto křesťan se modlí v radosti i zármutku, v pokoji i pronásledování. Jeho

modlitba je prosbou, ale hlavně díkem. Svatý Basil píše: »Sedaje ke stolu, modli se, když pojíš, děkuj dárci. Když se oblékáš, čiň díky, a ať roste v tobě vděčnost k Bohu, jenž ti dal oděv přiměřený pro zimu i léto. Když skončil den, děkuj Bohu, že ti poskytl denního světla a když večer na hvězdy pohlédáš, padni na kolena před Bohem a klaněj se tomu, jenž všecky věci tak moudře spořádal.« To jest vůle Boží.

Duch svatý a duše křesťanská.
5, 19.

Duch svatý dává Soluňským své dary. Oheň Ducha svatého hoří v jejich duších. Tento oheň nesmí uhasnout. Uhasnutí ohně Ducha svatého působí těžký hřích. Mezi dary Ducha svatého patří dar proroctví.

Požehnání.
5, 20—28.

A zase svatý Pavel žehná svým čtenářům a prosí za modlitbu pro sebe. Prosí, aby se list četl všem věřícím.

SVATÝ PAVEL POUČUJE SOLUŇSKÉ O PŘÍCHODU KRISTOVĚ K POSLEDNÍMU SOUDU. DRUHÝ LIST.

Bůh dobré odměňuje a zlé trestá — Modlím se za vás — Nebojte se, ještě nebude konec světa — Nebude dříve, než nastane po celém světě odpad od Boha — Objeví se na světě člověk hříchu — Bude si počínat, jako by byl Bohem — Přece jsem vám to říkal — Nyní po celý čas působí bezbožnost skrytě — Nyní ještě je peklo zdržováno — nesmí naplno útočit — až bude Evangelium hlásáno po celém světě — Pak přijde bezbožník s mocí a falešnými zázraky — Běda těm, kteří nepojali lásky k pravdě — Vy jste mezi vyvolenými ke spáse — Stůjte pevně ve víře — Modlete se za rozšíření Evangelia — Chraňte se nepořádných lidí — »Nechce-li kdo pracovati, ať nejí« — K těm, které káráte, nebuďte jako nepřátelé, ale jako bratři — Pavlovo znamení na konci listu.
II. Sol. 1.—3.

Nadpis a díkůčinění. 1, 1—12.

1, 1. Pavel a Silvanus a Timotheus církvi Thessalonické v Bohu, Otci našem, a v Pánu Ježíši Kristu: 2. Milost vám a pokoj od Boha, Otce našeho, a od Pána našeho Ježíše Krista.

3. Děkovati máme Bohu vždycky za vás, bratři, jak jest hodno, (za to), že víra vaše náramně vzrůstá a vzájemná láska jednoho každého z vás se rozohňuje. 4. Proto i my se honosíme vámi v církvích Božích pro vaši vytrvalost a víru ve všech pronásledováních vašich a souženích. Snášíte je, 5. aby se ukázal spravedlivý soud Boží, abyste byli učiněni hodni království Božího, pro něž také trpíte. 6. Neboť je spravedlivo u Boha, aby těm, kteří vás sužují, odplatil soužením, 7. vám však, kteří jste souženi (aby odplatil) odpočinutím s námi (a to v den), kdy Pán Ježíš se zjeví s nebe s anděly moci své 8. v plameni ohnivém, aby potrestal ty, kteří neznají Boha a kteří neposlouchají evangelia Pána našeho Ježíše Krista.

9. Ti budou potrestáni záhubou věčnou (odloučeni) od tváře Páně a od slávy moci jeho, 10. v onen den (totiž), kdy přijde, aby byl oslaven ve svých svatých a podivným se ukázal ve všech věřících (i ve vás), neboť se uvěřilo našemu svědectví k vám.

11. Proto také se modlíme vždycky za vás, aby Bůh náš učinil vás hodny povolání svého a mocně naplnil (ve vás) veškerou zálibu (svou) v dobrém smýšlení i (veliký) skutek víry. 12. Aby tak jméno Pána našeho Ježíše Krista bylo oslaveno ve vás a vy v něm podle milosti Boha našeho a Pána Ježíše Krista.

Sv. Pavel poučuje o příchodu Kristově k soudu.

2, 1. Prosíme však vás, bratři, v příčině příchodu Pána našeho Ježíše Krista a našeho spojení s ním, 2. abyste nedali honem se pomásti na mysli nebo děsiti ani duchem (prorockým) ani slovem ani listem od nás (prý) poslaným, jako by den Páně (již) nastával.

3. Nikdo vás nesveď nižádným způsobem, neboť (den Páně nenastane), leč prve přijde odpad a objeví se člověk hříchu, syn záhuby; 4. protivník, jenž se povyšovat bude proti všemu, co slove bohem aneb čemu se vzdává pocta božská; posadí se dokonce ve chrámě Božím a bude si počínati, jako by byl Bohem. 5. Nepamatujete se, že jsem vám to pravil jsa ještě u vás?

6. Také nyní víte, co (ho) zdržuje, aby se zjevil časem svým; 7. nebo skrytá bezbožnost (již) působí; jenom dokud ten, jenž zdržuje, neustoupí s cesty. 8. A tehdy se objeví onen bezbožník, kteréhož Pán Ježíš zahubí dechem úst svých a zničí jasem příchodu svého; 9. jeho přítomnost bude podle působnosti satanovy s veškerou mocí a s divy a zázraky lživými, 10. a s veškerým podvodem nepravosti pro ty, kteří hynou, a to proto, že nepojali lásky ku pravdě, aby byli spaseni. 11. Ano proto pošle jim Bůh působnost klamu, aby uvěřili lži, 12. by odsouzeni byli všichni ti, kteří neuvěřili pravdě, nýbrž zalíbili si v nepravosti.

13. My však máme děkovati Bohu vždycky za vás, bratři milovaní od Pána, (za to), že Bůh vás vyvolil od počátku ke spáse posvěcením ducha a věrou v pravdu; a proto také povolal vás skrze evangelium naše, abyste dosáhli slávy Pána našeho Ježíše Krista. 15. Nuže bratři, stůjte pevně a zachovávejte podané nauky, kterým jste se naučili ať skrze naši řeč, ať skrze náš list. 16. Sám pak Pán náš Ježíš Kristus a Bůh, Otec náš, který si nás zamiloval a v milosti nám dal útěchu věčnou i naději dobrou, potěš srdce vaše a utvrď (vás) v každém skutku i slově dobrém.

Různá povzbuzení, napomenutí a varování; závěrek.

3, 1. Konečně, bratři, modlete se za nás, aby slovo Páně se rozšiřovalo a oslavilo, jako i u vás, 2. abychom byli osvobozeni od lidí nepravých a zlých, neboť není u všech víry.

3. Věrný pak jest Bůh, jenž vás utvrdí a ochrání od zlého. 4. Důvěřujeme však v Pánu o vás, že to, co vám přikazujeme, také konáte a konati budete. 5. Pán pak řídiž srdce vaše k lásce Boží a k trpělivosti (Ježíše) Krista.

6. Přikazujeme však vám, bratři, ve jménu Pána našeho Ježíše Krista, abyste se stranili každého bratra, který se chová nepořádně a ne podle naučení, které obdrželi od nás.

7. Sami zajisté víte, kterak máte nás následovati, neboť jsme nebyli nepořádni mezi vámi, 8. ani jsme nejedli chleba od nikoho darmo, nýbrž v práci a námaze, ve dne i v noci pracujíce, abychom neobtížili nikoho z vás, 9. ne že bychom neměli (k tomu) moci, nýbrž abychom se vám dali za příklad, byste nás následovali.

10. Vždyť i když jsme byli u vás, přikazovali jsme vám toto: »Nechce-li kdo pracovati, ať nejí.« 11. Slyšíme totiž, že někteří žijí mezi vámi nepořádně, nic nedělajíce, nýbrž všetečně si počínajíce. 12. Takovým přikazujeme a napomínáme v Pánu Ježíši Kristu, aby pokojně pracujíce, jedli chléb svůj.

13. Vy pak, bratři, neustávejte dobře činiti. 14. Jestli však někdo neposlouchá slova našeho (daného) tímto listem, toho poznamenávejte a neobcujte s ním, aby byl zahanben, 15. avšak nemějte ho jako nepřítele, nýbrž kárejte ho jako bratra.

16. Sám pak Pán pokoje dej vám pokoj vždycky v každé příčině na každém místě. Pán (budiž) se všemi vámi. 17. Pozdravení, rukou mojí, Pavlovou. Toť znamená v každém listě (mém), tak píši. 18. Milost Pána našeho Ježíše Krista se všemi vámi. [Amen.]

*

První list svatého Pavla vykonal svůj úkol dobře.
1, 1—7.

Ještě za svého pobytu v Korintu psal svatý Pavel druhý list Soluňským. Účinek prvního listu byl velmi blahodárný. So-

luňští se snažili polepšit se, jak jim svatý Pavel naznačil. Vzrůstala víra. Láska se rozohňovala. Trpělivost svolávala na sebe Boží požehnání. Apoštol mohl Soluňské stále a tím více uvádět za příklad vytrvalosti ve víře při všech pronásledováních a souženích. Netrpí nadarmo. Ježíš Kristus, v Něhož uvěřili, je Pánem a Soudcem. Na konci světa v nebeském ohni a jasu přijde soudit celý svět. Dostane se jim odměny za lásku a věrnost.

Nepřátelé Církve nemají žádných vyhlídek.
1, 8—9.

Nepřátelům dostane se spravedlivého trestu. Budou zavrženi všeci, kteří nechtějí znáti Boha, a všichni, kteří neposlouchají Evangelia. Budou zavrženi a nespatří nikdy nesmírně milou Tvář Páně, nespatří nikdy jeho slávy. Svatý Jan Zlatoústý ke slovům Pavlovým přidává: »Bůh by nehrozil věčným trestem, kdyby ti to, křesťane, nebylo k prospěchu. Kdyby se Božího trestu byli báli Sodomští, nebyli by bývali ohněm stráveni. Když tedy vidíš velikou nádheru, vzpomeň si na království Boží v nebi a všecku slávu světa budeš za nic pokládat. Uvidíš-li něco hrozného, vzpomeň na peklo a budeš se vysmívati každé hrůze časné na zemi, když tě zachvátí zlá žádostivost, pamatuj na peklo. Jestliže bázeň před lidskými zákony nás odvrací ode zlého, čím více tak musí činit vzpomínka na věčnou a nevyhnutelnou pokutu.«

Vy budete oslaveni v Ježíši Kristu a On bude oslaven ve vás.
1, 10—12.

Poslední den světa bude dnem, kdy bude Ježíš Kristus oslaven ve svých svatých. Svatí budou Ho velebiti za všecky divy, které v nich skrze milost víry způsobil. Všecka nesmírná krása a věčná blaženost svatých duší bude ovocem zásluh Ježíše Krista, svatí budou jako paprsky nekonečné slávy kolem Něho. To proto, že uvěřili Evangeliu a přidali k milosti víry svoji ochotu. Nezbývá než vytrvat. A za to se Pavel modlí.

V poučení o konci světa potřeboval první list
Soluňským doplňku. 2, 1—2.

Není divu, že v příčině konce světa byli křesťané v tehdejší

době tak rozechvělí. Nesmírný převrat náboženský, který se dál přechodem z pohanství ke křesťanství, naplňoval duše věřících jakousi touhou a přáním, aby Kristus už přišel. Svatý Pavel ve svých kázáních o posledních věcech člověka a o posledním soudu velice mocně zapůsobil a ještě více onu touhu roznítil. První list Pavlův neutlumil očekávání blízkého příchodu Kristova. Apoštol neřekl: »Nyní ještě Ježíš Kristus nepřijde, nyní ještě nebude konec světa.« Dokonce užil přítomného času a první osoby množného čísla: »My, kteří žijeme, kteří zůstáváme, nepředstihneme těch, kteří zesnuli... zemřelí v Kristu vstanou nejprve... potom my budeme spolu s nimi uchváceni Kristu vstříc...« Neřekl a nenapsal: »Nepíši vám to proto, že bych se měl já s vámi dočkati konce světa, ale píši to vzhledem k budoucím lidem, kteří budou čísti mé listy a na něž připadne doba poslední a jim bude jako já bych byl mezi nimi, který to píši.« To jim nenapsal. Není nic divného, že Soluňští obraceli smysl slov na sebe. Našli se také lidé, kteří chtěli této nejistoty a pochybností zneužít k lenosti a nečinnosti. Apoštol Pavel se to prostřednictvím poslů dověděl. Nemeškal a novým listem doplnil obsah prvního listu týkající se příchodu Krista Pána k soudu.

Zapomněli, jak jim to vykládal.
2, 3—5.

»Prosím vás, bratři, v příčině příchodu Pána našeho Ježíše Krista, a našeho spojení s ním, abyste nedali honem se pomásti na mysli nebo děsiti ani duchem prorockým ani slovem ani listem od nás prý poslaným, jakoby den Páně nastával.« Apoštol jim připomíná: »Nepamatujete se, že jsem vám to pravil jsa ještě u vás?«

Napřed rozšíření víry, potom odpad od víry a pak konec.

Jako Božský Spasitel neopomněl ke svým kázáním připojit také poučení o konci světa, tak neopomněl to učiniti ani apoštol Pavel. A kdyby byl opomněl, byli by se ho posluchači na to tázali. Kristus Pán mimo jiné známky blížícího se konce světa uvedl také nejdůležitější známku, že napřed bude Evangelium hlásáno a uvedeno ve známost po celém okrsku zemském. Dokud to nebude, nebude ani konec světa. A v tom

smyslu kázal také svatý Pavel: »Napřed se víra křesťanská rozšíří mezi všemi národy. Evangelium bude všude známo a každý člověk a každý národ bude mít možnost uvěřit. Až to bude, tehdy přijde konec. Pak se ukáže známka bezprostředně před koncem: »Den Páně nenastane, leč prve přijde odpad od víry a objeví se člověk hříchu, syn záhuby; protivník, jenž se bude povyšovat proti všemu, co slove bohem aneb čemu se vzdává pocta božská; posadí se dokonce ve chrámě Božím a bude si počínati, jako by byl Bohem.«

Poslední největší zkouška z víry, naděje a lásky.

Před koncem světa bude jakási veliká zkouška z pevnosti a stálosti ve víře. Peklo dostane na tu chvíli velikou moc na zemi. Bude svádět, bude pronásledovat, lživé divy a falešné zázraky konat, použije všeho podvodu své nepravosti, aby svedlo k odpadu od Ježíše Krista a Jeho Církve. Ti, kteří nebudou pevně zakotveni ve víře, zahynou, protože nepojali lásky k pravdě, aby byli spaseni.

Nynějšími pronásledováními se nenechte mýlit!

Současné doby měly společné s posledními dobami lidstva to, že začínalo pronásledování Církve, že pohanská nevěra a pohanské i židovské bludy vznikaly, šířily se a strhovaly k odpadu od Církve. Ale tyto boje mezi peklem a Církví budou trvat po všecky časy. Církev to všecko bude přemáhat. Satan se svojí pekelnou mocí bude mít možnost jenom částečně zasahovat do dějin Církve a lidstva. Vždycky bude sražen a přemožen, jeho podvody a lži nebudou moci se naplno rozvinout. Až ke konci světa. Tehdy a už naposled rozvine svoji moc jako zavržený archanděl se vší okázalostí, po které toužil, když chtěl být kdysi jako Bůh. Chtěl se tehdy postavit na místo Boží. Ale byl sražen ve své opovážlivé a nesmírné pýše do propasti pekelné. Na konci světa dopustí Bůh, aby se tento protivník Boží ukázal ve své pošetilé a ohyzdné pýše; bude se povyšovat proti všemu, co slove bohem. I poctu pohanů k falešnému bohu, všecko vezme pro sebe. Zmocní se i chrámů křesťanských, vyloupí svatostánky a dá si tam prokazovat božskou poctu od těch, které svedl.

Který zdržuje moc satanovu.

2, 7.

Archanděl Michael, který po celé věky chránil Církev Boží, ustoupí a ponechá mu krátký čas moc nad světem. Církev bez ochrany archanděla Michaela bude jako ztracená a vydaná na pospas. Jak Božský Spasitel předpověděl: »A tehdy bude soužení veliké, jakého dosud od počátku světa nebylo, aniž kdy bude. A kdyby nebyly ukráceny dny ty, nezůstal by jediný člověk; ale pro vyvolené budou dni ty ukráceny.« Mat. 24, 22.

Proč se Církev denně modlí?

»Svatý Michaeli, archanděle, opatruj nás v boji, proti úkladům ďáblovým budiž nám ochranou. Přikážiš jemu Bůh a ty, kníže vojska nebeského, uvrz satanáše a jiné duchy zlé Božskou mocí do propasti pekelné.«

Co dal a dává apoštol věřícím!

2, 15.

Jak se na tomto pozadí příchodu Páně odráží ta nesmírná milost, které se dostalo Soluňským! Od věčnosti Bůh na ně myslil a vyvolil ke spáse. Poslal jim apoštola, aby je posvětil na duchu a aby jim přinesl víru v Pravdu Boží. Mají připravenu slávu v životě věčném. »Abyste dosáhli radosti a slávy u Ježíše Krista, stůjte pevně a zachovávejte podané nauky, kterým jste se naučili ať skrze naši řeč, ať skrze náš list.« Obojí je Zjevením Božím, obojí je nezbytně třeba věřit a zachovávat.

Ať skrze řeč, ať skrze list!

Svatý Pavel ve výše uvedených slovech klade vedle sebe Písmo svaté a Ústní podání. Písmo svaté obsahuje Zjevení Boží psané. Ústní podání obsahuje pravdy Boží, které apoštolé kázali, ale nenapsali a které Církev za pravdy Bohem zjevené prohlásila.

Hříchy jsou nakažlivé.

3, 6.

Špatná společnost kazí dobré mravy. Pověz mně, s kým se

stýkáš, a já ti povím, jaký jsi. — Svatý Pavel potvrzuje pravdivost těchto pravidel: »Přikazuji však vám, bratři, ve jménu Pána našeho Ježíše Krista, abyste se stranili každého bratra, který se chová nepořádně a ne podle naučení, které obdrželi od nás.« Apoštol má zkušenost. Písmo svaté má příklady. Od Kaina zkazil se svět tak, že musila přijít na svět potopa. Jeden špatný a nepořádný křesťan může zkazit mnohé. Jediný prostředek proti tomu je varovat se jeho společnosti. Apoštol to přikazuje s velikým důrazem. A jeho rozkaz platí také nám.

Lenost je velmi nebezpečná jednotlivci i společnosti.

3, 10—11.

Zásadou apoštolovou bylo: »Nechce-li kdo pracovati, ať nejí.« Zahálky a lenosti jest se co báti, poněvadž přivádí sebou všecky ostatní hříchy. Odtud vzniká nepořádnost v každém ohledu. Lenoch jest na zkázu sobě a na obtíž všem. »Slyšíme, že někteří žijí mezi vámi nic nedělajíce, nýbrž všetečně si počínajíce. Takovým přikazujeme a napomínáme v Pánu Ježíši Kristu, aby pokojně pracujíce, jedli chléb svůj.«

Naplňujte život svůj dobrými skutky.

3, 14—15.

»Vy pak, bratři, neustávejte dobře činiti.« Svatý Pavel nechce tím příliš mnoho po křesťanech. Jak hvězdy naplňují oblohu, jako kvítí naplňuje zahrady a louky, jako klasy naplňují pole, tak dobré skutky musí vyplňovat den za dnem život křesťana. I to je dobrý skutek, když nepořádného se sice straní, aby byl zahanben, ale nepovažují ho jako nepřítele, nýbrž kárají ho jako bratra.

Co svět nemůže dáti ani vzíti.

3, 16—18.

Když není zevnějšího pokoje, tím vzácnější je pokoj vnitřní. A toho přeje svatý Pavel v plné míře všem Soluňským, v každé příčině a na každém místě. Aby nikdo nemohl podvrhnout list a vydávat jej za Pavlův, jak se už stalo, přidává svůj podpis a poslední pozdrav vlastní rukou: »Tak píši. Milost Pána našeho Ježíše Krista se všemi vámi. Amen.«

PAVEL PŮSOBÍ PŮL DRUHÉHO ROKU V KORINTĚ - NÁVRAT DO JERUSALEMA A ANTIOCHIE.

U vyhnance z Říma — Pavel věnuje se pouze kázání — Odvrací se od Židů k pohanům — Mnozí Korinťané dávají se pokřtíti — Povzbuzen ve vidění od Krista Pána — Žaloba u nového prokonsula — Židé odehnáni — S Akvilou a Priscilou do Efesu, — z Efesu sám do Cesaree, do Jerusalema, do Antiochie. Sk. 18, 1—22.

Pavel v Korintě. 18, 1—17.

18, 1. Potom opustiv Athény přišel do Korintu; 2. tam nalezl jednoho žida, jménem Akvilu, rodem z Pontu, který nedávno přišel z Italie i s manželkou svojí Priscillou, protože Klaudius rozkázal, aby všickni židé opustili Řím.

I šel k nim 3. a poněvadž byl stejného řemesla, zůstával u nich a pracoval; (bylit podle řemesla stanaři). 4. Promlouval však v sobotu, vkládaje jméno Pána Ježíše, a přesvědčoval židy i pohany.

5. Ale když Silas a Timotheus přišli z Macedonie, Pavel věnoval se kázání zcela, osvědčuje židům, že Kristem (Vykupitelem) jest Ježíš.

6. Když pak oni odporovali a se rouhali, vytřásl roucha svá a řekl k nim: »Krev vaše budiž na (vaši) hlavu; já čist jsa půjdu od této chvíle k pohanům.«

7. A odebrav se odtud vešel do domu jednoho muže, jménem Tita Justa, proselyty, jehož dům přiléhal k synagoze.

8. Ale Krispus, představený synagogy, uvěřil v Pána s celým domem svým; též mnozí Korinťané poslouchajíce věřili a dávali se pokřtíti.

9. I řekl Pán v noci u vidění Pavlovi: »Neboj se, nýbrž mluv a nemlč, 10. neboť já jsem s tebou, a nikdo nesáhne na tebe, aby ti ublížil; mámť mnoho lidu v tomto městě.« 11. I pobyl tam rok a šest měsíců, uče u nich slovu Božímu.

12. Když však prokonsulem v Acháji byl Gallio, židé po-

vstali jednomyslně proti Pavlovi, přivedli ho před soudnou
stolici 13. a pravili: »Tento navádí lid, aby ctili Boha proti zá-
konu.« 14. Ale když Pavel chtěl ozvati se (proti tomu), Gallio
řekl židům: »(Muži) židé, kdyby běželo o nějaké bezpráví nebo
o bídný zločin, slušně bych vás vyslyšel; 15. jsou-li to však
hádky o slově, o jménech a o zákoně vašem, vizte sami; já ne-
chci býti soudcem o těch věcech.«
16. I odehnal je od soudné stolice. 17. A tu všichni uchopili
Sosthena, představeného synagogy, a bili ho před soudnou sto-
licí, ale Gallio nic na to nedbal.
17. Pavel však pobyv tam ještě mnoho dní rozloučil se
s bratry a plavil se do Syrie, a s ním Priscilla i Akvila; v Cen-
chreích oholil si hlavu, neboť měl slib.
19. I přišli do Efesu a nechal je tam; sám však vešel do sy-
nagogy a promlouval se židy. 20. Když pak ho prosili, aby déle
pobyl, nesvolil, 21. nýbrž rozloučiv se pravil: »Navrátím se
k vám zase, bude-li to vůle Boží,« a odebral se z Efesu. 22. A
přišed do Cesaree, odešel (do Jerusalema) a pozdraviv (tam)
církev, šel do Antiochie.

Ne mudrci, ale chytráci, kteří hledali novinky
a pravdě se vyhýbali.

Apoštol neměl stání v Athénách, kde vládla pošetilá moudrost lidí, kteří se sháněli jen po novinkách, ale nehledali upřímně pravdy. Z Athén odnesl si svatý Pavel pohrdání k moudrosti tohoto světa, která se ukázala nejmocnějším nástrojem pýchy a největší překážkou přijetí Pravdy Boží. Tím více cenil a tím více miloval »slovo kříže.«

Zde nasadil svůj pluh.

Korint nebyl městem filosofů, ale městem obchodníků a řemeslníků. Poloha města na úžině mezi mořem Egejským a Jonským umožňovala mu míti dva přístavy: na západě Lecheon a na východě Kenchreje. Tak byl Korint přístupen od západu i od východu. Roku 146 před Kristem Pánem, byl Korint ve válce rozbořen. Sto let ležel v ssutinách. Julius Caesar poslal

tam italské osadníky, propuštěné otroky, a tito město pozvedli z trosek. V několika letech nastal příliv cizinců, zvláště Řekové, Židé a Syrové, tušíce zde dobrý obchod, se sem sbíhali. Ve směsi námořníků, kupců, obchodníků a řemeslníků nastalo veliké porušení mravů, neboť Východ přinesl sem své nemravnosti a Západ svou ukrutnost. Korint byl tvrdou půdou pro působení svatého Pavla, ale přece ne tak tvrdou jako byly Athény. Odvrácení od hříchů nečistoty, nepoctivosti, požívačnosti je těžké, ale nejtěžší je odvrat od pýchy. Ostatní hříchy jeví se hrubými a ošklivými, nemají se do čeho ukrýt. Pýcha se zahaluje do učenosti, zdvořilosti, jemnosti v chování a vystupování, libuje si sama v sobě a nechce se dát přesvědčit, že je nejošklivější a Bohu nejodpornější ze všech hříchů.

První členové Katolické akce Korintské.

První útulek Pavlovi v Korintě poskytla židovská rodina Akvila a jeho manželka Priscilla. Oba manželé přišli do Korinta z Říma, odkud byli vypuzeni s mnohými jinými židovskými rodinami ediktem císaře Klaudia. Akvila vyráběl stany. To se svatému Pavlovi výborně hodilo. Nechtěl být nikomu na obtíž, nechtěl se nechat živit, ale chtěl se živit prací svých rukou. Stal se pomocníkem Akvilovým ve výrobě stanů, Akvila se stal pomocníkem Pavlovým v šíření Evangelia. Také Priscilla byla vynikající ženou a měla veliký podíl na úspěchu díla Pavlova.

Z Athén přišel apoštol do Korintu sklesly na mysli. Ve středisku kultury řecké bylo Evangelium odmítnuto. Jak pochodí v Korintě v ohromné směsici nevzdělanosti, hrubosti a otupělosti, jak pochodí v brlozích i palácích korintských, kde všecko vřelo a kypělo vášněmi a neřestmi?

Víra je ze slyšení.

Přes týden pracoval Pavel v dílně, v sobotu odvážil se do synagogy. V kázání k židům a proselytům mluvil o Ježíši Kristu. Mluvil celou silou Ducha svatého. Slovo jeho přesvědčovalo. I pohané měli příležitost slyšet apoštola a byli zaujati. Nikdy neslyšeli žádného řečníka mluviti s takovým nadšením a ohněm. Doposud neznámé světlo prosvěcovalo do jejich duší. Slova Pavlova byla jako jiskry, které neuhášely, ale zapadaly

hluboko do duší a tam se rozhořívaly, osvěcovaly vírou a zahřívaly nadějí a láskou. To co se zdálo nemožným, stávalo se skutkem. Prostá slova Pavlova v Korintě měla neporovnatelně mohutnější účinek než filosoficky promyšlená řeč v Athénách. V listě Korintským to apoštol výslovně potvrzuje: »... Přišed k vám, bratři, přišel jsem, zvěstuje vám svědectví Boží nikoli se vznešeností slova nebo moudrosti, neboť jsem usoudil, že nevím mezi vámi nic jiného, nežli Ježíše Krista, a to ukřižovaného. Ano, já jsem byl u vás v slabosti a bázni i ve strachu mnohém, a řeč má i hlásání mé neděly se přemlouvacími slovy moudrosti lidské, nýbrž dokazováním Ducha a moci, aby víra vaše nezakládala se na moudrosti lidské, nýbrž na moci Boží.« I. Kor. 2, 1—5.

Mohutný doprovod slova Božího.

Slova apoštolova provázely zázraky. »Znamení apoštola děla se mezi vámi s veškerou vytrvalostí zázraky a divy a činy mocnými.« Svatý Pavel připomíná to v druhém listě Korintským. 12, 12.

Zprávy i dary z Macedonie.

Činnost apoštolova vzrostla, když přišli Silas a Timotheus z Macedonie. Jednak přinesli hojné příspěvky od obcí macedonských, takže Pavel už nebyl nucen zaměstnávati se řemeslem, také poskytli osobní pomoc.

Ďábel zdvihl hlavu.

Pokud Pavel kázal v synagoze jenom v sobotu, židé se neznepokojovali. Jakmile po příchodu pomocníků začal kázati a rozmlouvati s jejich sourodáky denně, stalo se horlivé počínání Pavlovo bohatým židům nepohodlným, neboť byli svědky, jak i z jejich řad mnozí uvěřili, že Ježíš Kristus je Vykupitelem světa.

Veliká zásluha věřících židů.

Musíme obdivovat působení Ducha svatého, že se četní židé přece dali získat pro duchovní království Ježíše Krista a že se dovedli odřeknout falešných snů o Mesiáši, který podmaní svět

zbraní, aby sloužil národu židovskému. Veliká většina židů ovšem se zatvrdila ve svém falešném očekávání jiného Mesiáše, než byl Ježíš Kristus.

Nový zločin nevěřících židů.

Nevěřící židé začali útočit na Pavla starou židovskou zbraní: posměchem, rouháním, nadávkami a výhrůžkami. Pavel věděl ze zkušenosti, že jakmile vzplane v židech korintských oheň nenávisti k Evangeliu Ježíše Krista, nedá se utišit. Ti, kteří ze židů měli dobrou vůli uvěřit, byli už na straně Pavlově. Ti kteří dobré vůle neměli, nezasluhovali jiných slov, než jim řekl apoštol na rozloučenou se synagogou: »Krev vaše budiž na vaši hlavu; já čist jsa půjdu od této chvíle k pohanům.« Jinými slovy: »Na vás, na vaši zatvrzelou pýchu padá zodpovědnost, že jste odmítli spásu vám podávanou.«

První chrám křesťanský a první věřící.

Apoštol ubytoval se po roztržce se synagogou v prostranném domě proselyty Tita Justa (Spravedlivého.) Tento dům bývalého pohana stal se chrámem křesťanů korintských. Dům Akvilův byl pro shromáždění křesťanů nezpůsobilý. Byla to jenom stanařská dílna. Množství kozích koží vydávalo veliký zápach. Kdežto dům zámožného Justa byl prostorný a kromě toho byl v těsném sousedství synagogy. Tam mohl Pavel přijímati ty své krajany, kteří se odtrhli od vášnivých a zaslepených předáků. Mezi jinými byl to zvláště představený synagogy Krispus, který byl pokřtěn vyjímečně samým Pavlem s celou svojí rodinou. Mezi prvními vynikajícími a známými byly také rodina Štefánova, rodina Fortunátova a Achaikova. Svatý Pavel je nazývá na konci prvního svého listu ke Korintským »prvotinami Acháje.« Křesťanem se stal také vysoce postavený úředník nad městskými důchody jménem Erastus. Apoštol na něho poukazuje v listě Římanům, (16, 23.)

Málo učených, bohatých, urozených a mocných.

Většina korintských křesťanů náležela ke třídám nízko postaveným. Pavel poznamenává to a připomíná v prvním listě Korintským: »Hleďte jen na své povolané, bratři, že nemnoho

moudrých podle těla, nemnoho mocných, nemnoho urozených jest mezi vámi; ale co pošetilé jest podle soudu světa, to vyvolil si Bůh, aby zahanbil moudré, a co slabé jest podle soudu světa, to vyvolil si Bůh, aby zahanbil silné; a co neurozené jest, ve světě a opovržené a čeho není, to vyvolil Bůh, aby zkazil to, co jest; a to k tomu konci, aby žádný člověk nemohl se chlubiti před Bohem.« I Kor. 1, 26—29.

Ženy.

Velikou horlivostí vynikaly korintské novokřesťanky. Pocházely z různých národů: byly to Řekyně, Italky, Syrky, matky, vdovy, panny. Jedna z nich jménem Chloe měla velký obchodní dům, její služebnictvo obstarávalo obchody mezi Efesem a Korintem. Svatý Pavel zmiňuje se o ní v prvním listě Korintským. Horlivost jejich byla tak veliká, že jim musil později apoštol zakázat, aby nemluvily jako kazatelky při shromážděních křesťanů. I. Kor. 14, 34.

Duch svatý proměňuje.

Jak ohromnou moc mělo Evangelium hlásané ústy Pavlovými na všecky tyto třídy a druhy lidí. Podivuhodná byla proměna žida na křesťana, ale ještě podivuhodnější byla proměna pohana zabředlého v nejhorších hříších na dítko Boží. Apoštol vypočítává Korintským tyto hříchy v prvním listě: »Nemylte se, ani smilníci, ani modláři, ani cizoložníci, ani změkčilí . . . , ani zloději, ani lakomci, ani opilci, ani utrhači, ani lupiči neobdrží království nebeského.« Připomíná jim tyto hříchy, aby je pokořil, aby si vzpomněli, čím kdysi byli, jaká záhuba jim kdysi hrozila a zároveň je varuje, aby do těchto pohanských neřestí znova neupadali.

Smrtelná úzkost.

Židovští protivníci Pavlovi ovšem nebyli nečinni, ale připravovali Pavlovi nesčetné úklady, činili mu obtíže na každém kroku, snažili se pomluvami popudit úřady proti Pavlovi. Apoštolu nastával podobný boj, jaký prodělal už na mnoha místech. Není divu, že po tak strašných útocích, jaké už Pavel prožil, pociťoval nyní v Korintě tíseň a úzkost, která se nevztahovala

jen na jeho osobu, ale na celé jeho dílo. Sám se přiznává v prvním listě: »Ano, já jsem byl u vás v slabosti a bázni i ve strachu mnohém . . .« I. Kor. 2, 3.

Pod ochranou Boží.

Ve chvílích obav a úzkosti tázal se Pavel Ducha svatého v modlitbě, zda-li nemá raději předejíti bouři pronásledování a odejíti z Korintu, jako to učinil doposud takřka všude. Dostalo se mu odpovědi. Ukázal se mu Pán a povzbudil ho: »Neboj se, nýbrž mluv a nemlč, neboť já jsem s tebou, a nikdo nesáhne na tebe, aby ti ublížil; mámť mnoho lidu v tomto městě.« Rok a šest měsíců zdržel se svatý Pavel v Korintě.

Šlechetný pohan.

Ke konci pobytu Pavlova v Korintě přece zaduněla bouře. Na jaře roku 52. uprázdnilo se místo místodržícího v Achaji. Toto místo hleděl Řím obsaditi rozvážnou osobností. Svěřil je jednomu z nejvzdělanějších mužů své doby, bratru slavného stoického filosofa Seneky - Marku Annaeovi Navatovi, zvanému také podle adoptivního otce Junius Gallio. Seneka nám píše o šlechetnosti svého bratra: »Nižádný smrtelník nemůže být k svému příteli tak laskav, jako jest ke každému Gallio.«

Spravedlivý a energický soudce.

Židé počítali, že nový místodržící bude přístupen jejich snahám o odstranění Pavla. Ale rodina Senekova, z níž Gallio pocházel, měla v sobě takřka dědičný odpor k židovskému fanatismu. Židé korintší jednou Pavla přepadli a přivlekli ho k soudní síni místodržícího a s velikým křikem žalovali: »Tento navádí lid, aby ctil Boha proti zákonu«. Gallio ihned prohlédl jejich zlobu a odmítl jejich žalobu. Stráže vyhnaly židy ze soudní síně, při čemž mnoho ran postihlo představeného synagogy Sosthena.

Duch svatý stálým vůdcem.

V žádném městě nezdržel se dosud Pavel tak dlouho jako v Korintě. Více než osmnáct měsíců působil požehnaně v

hříšném městě, v němž měl Pán tolik vyvolených. A byl to opět Duch svatý, který Pavla vybídl, aby navštívil Jerusalem a ostatní bývalá působiště. Akvila a Priscilla, Silas a Timotheus provázeli Pavla na cestě.

Slib přizpůsobený víře křesťanské.

Aby i sám sebe přinutil k návratu do Jerusalema a aby měl neodolatelný důvod před Korintskými, a aby konečně projevil tímto způsobem vděčnost za ochranu Boží, učinil Pavel po židovském útoku slib Pánu Bohu. Slib byl podobný jak konávali židovští nazireové. Slib záležel v tom, že slibující se na určitou dobu odříkal a zdržoval: vína, hroznů, hrozinek, i vinného octa. Zdrženlivost od těchto věcí byla velikou obětí, když povážíme, že víno a šťavnaté ovoce v horkých jižních zemích je prostředkem proti žízni takřka jediným při známém nedostatku pitné vody. Tento půst byl mnohem těžším než je náš půst od masa. Proto byl také velmi záslužným a Bohu milým. U apoštola Pavla měl zvláště velikou cenu, když ke všem svým útrapám ještě dobrovolně ukládal tak veliké odříkání na dobu asi jednoho měsíce. V Konchreích v přístavě Korintském dal si Pavel ostříhat hlavu na znamení, že doba slibu skončila. Podle předpisu starozákonního měl ten, kdo vykonal slib, donésti částku vlasů do Jerusalema a tam je měl jako odznak vykonaného slibu v chrámě obětovati. Podle starých předpisů zahrnul Pavel do slibu i návštěvu Jerusalema.

Otec musí vidět dítky.

Cítíme z vypravování svatého Lukáše, že svatého Pavla poháněla k návratu do Jerusalema veliká starost o křesťany v mateřském městě i v ostatních městech, kde Církev už byla založena. Jak se jim daří? Nezkazili židé, co on s takovou námahou zasadil? Obstáli křesťané v útocích židovstva, nenakazili se pohanským prostředím, v němž žili? Proto vzal na sebe Pavel veliký závazek slibu: dostavit se do Jerusalema a nedat se nikým a ničím zdržet.

Nedal se zdržet ani v Efesu na pobřeží maloasijském, ačkoliv tam byl přijat s velikou pozorností a láskou. Zůstal tam jen několik dní, než se loď připravila k odjezdu. Na prosby Efesských pravil jim, poukazuje na svůj slib: »Navrátím se k vám

zase, bude-li to vůle Boží.« Z Efesu plul svatý Pavel do Cesaree. Z Cesaree zavítal do Jerusalema. Silu zanechal v Jerusalemě. Křesťanským způsobem dokončil svůj slib a vydal se na cestu do Antiochie Syrské.

Duchovní obnova.

V Antiochii byl přijat s nesmírnou radostí. Tři léta byl odtud vzdálen. Obec křesťanská v Antiochii byla v největším rozkvětu. Tím více byli všichni věřící povzbuzeni, když slyšeli o vítězství Evangelia v Macedonii i v Řecku.

Apoštolova družina.

Apoštol Pavel nebyl sám. Měl s sebou Timothea, Erasta, Kaja, Aristarcha a bezpochyby také Tita. S nimi si určil vydat se do Efesu a navštívit při tom křesťany galatské. Prošli Lykaonyí, zastavili se v Derbe, v Lystře, v Ikoniu, v Antiochii Pisidské a v jiných městech maloasijských. Odtud zamířili své kroky do Efesu.

PRVNÍ LIST SVATÉHO PAVLA KORINTSKÝM.

(Napsán r. 57. v Efesu.)

Pozdravuje a děkuje Bohu — Odsuzuje roztržky — Všichni věrozvěstové zasluhují stejné úcty — Varujte se pýchy — Vylučte krvesmilníka — Neobracejte se na soud k pohanům — Proti smilstvu a nestydatostem — Stav manželský — Stav panický — O věcech obětovaných modlám — O zdržování se věcí dovolených — Nezdrženlivost — Praktické pokyny o věcech obětovaných modlám — O vnější slušnosti při bohoslužbách — Zlořád při slavení večeře Páně — O mimořádných darech Ducha svatého — O poměru daru jazyků k daru proroctví — Praktické pokyny o používání mimořádných darů — O vzkříšení z mrtvých — Závěrek. I. Kor. 1—16.

I. část.

Nadpis a díkůčinění.

1, 1. Pavel, apoštol Ježíše Krista, povolaný vůlí Boží, a bratr
Sosthenes 2. církvi Boží, která jest v Korintě, posvěceným v
Kristu Ježíši, povolaným věřícím a všem, kteří vzývají Pána
našeho, Ježíše Krista po všem místě jejich i našem: 3. Milost
vám a pokoj od Boha, Otce našeho, a od Pána Ježíše Krista.
4. Děkuji Bohu svému vždycky za vás, za milost Boží, da-
nou vám v Kristu Ježíši: 5. ve všem jste v něm zbohatli, ve
všelikém slově i ve všelikém poznání, 6. a tím jest i svědectví
o Kristu utvrzeno mezi vámi; 7. a tak nejste pozadu v žádné
milosti a očekáváte (jen) zjevení Pána našeho Ježíše Krista.
8. On vás utvrdí až do konce, abyste byli bez úhony v den
(příchodu) Pána našeho Ježíše Krista. 9. Věrný jest Bůh, který
vás povolal ke společenství Syna svého, Ježíše Krista, Pána na-
šeho.

Sv. Pavel odsuzuje roztržky: a) poukazem na poměr křesťanů ke Kristu.

10. Zapřisahám vás, bratři, skrze jméno Pána našeho Ježíše
Krista, abyste všichni mluvili jednomyslně, a aby nebylo mezi

vámi roztržek, nýbrž abyste byli dokonalí v jednostejném smýšlení a v jednostejném mínění. 11. Bylo mi totiž oznámeno o vás, bratři moji, od příslušníků Chloiných, že jsou mezi vámi různice.

12. Míním pak to, že každý z vás říká: »Já jsem Pavlův,« — »Já jsem Apollův,« — »Já jsem Petrův.« Já však jsem Kristův.
13. Jest Kristus rozdělen? Byl Pavel ukřižován za vás? Aneb byli jste pokřtěni ve jméno Pavlovo? 14. Děkuji Bohu, že jsem nekřtil nikoho z vás leč Krispa a Kaia, 15. aby nikdo neřekl, že jste byli pokřtěni ve jméno mé.

16. Pokřtil jsem však také rodinu Štefanovu; více nevím, pokřtil-li jsem někoho jiného. 17. Vždyť Kristus neposlal mě křtíti, nýbrž kázati evangelium, (a to) nikoli moudrostí slovní, aby se nezmařil kříž Kristův.

Sv. Pavel odsuzuje roztržky: b) poukazem na poměr mezi moudrostí evangelijní a světskou.

18. Slovo o kříži jest totiž pošetilostí pro ty, kteří hynou, pro ty však, kteří se zachraňují, to jest pro nás, jest mocí Boží. 19. Neboť psáno jest: »Zkazím moudrost mudrců a zavrhnu opatrnost opatrných.«

20. Kde jest mudrc, kde zákoník, kde vzdělanec tohoto věku? Neučinil-liž Bůh pošetilostí moudrost toho světa? 21. Neboť poněvadž ve (zjevené) moudrosti Boží svět nepoznal Boha tou (svou) moudrostí, zalíbilo se Bohu »pošetilostí« v hlásání spasiti ty, kteří věří.

22. Vždyť jako židé vyžadují zázraky, tak pohané hledají moudrosti, 23. my však hlásáme Krista ukřižovaného, pohoršení židům, pohanům pošetilost, 24. ale těm, kteří jsou povoláni, židům i pohanům, Krista, Boží to moc, a Boží moudrost; 25. neboť »pošetilá« věc Boží jest moudřejší než lidé, a »slabá« věc Boží jest mocnější nad lidi.

26. Hleďte jen na své povolané, bratři, že nemnoho moudrých podle těla, nemnoho mocných, nemnoho urozených (jest mezi vámi); 27. ale co pošetilé jest podle (soudu) světa, to vyvolil si Bůh, aby zahanbil moudré, a co slabé jest podle (soudu) světa, to vyvolil si Bůh, aby zahanbil silné; 28. a co neurozené jest ve světě a opovržené a čeho není, to vyvolil Bůh, aby zkazil to, co jest; (a to k tomu konci), 29. aby žádný člověk nemohl se chlubiti před Bohem.

30. Z něho však vy jste v Kristu Ježíši, který stal se nám
milostí Boží moudrostí a spravedlností a posvěcením i vykou-
pením, 31. aby (se uskutečnilo), co jest psáno: »Kdo se chlubí,
Pánem se chlub.«
2. 1. Také já, přišed k vám, bratři, přišel jsem zvěstuje vám
svědectví boží nikoli se vznešeností slova nebo moudrosti, 2.
neboť jsem usoudil, že nevím mezi vámi nic jiného, nežli Je-
žíše Krista, a to ukřižovaného. 3. Ano, já jsem byl u vás v sla-
bosti a bázni i ve strachu mnohém, 4. a řeč má i hlásání mé
(neděly se) přemlouvacími slovy moudrosti (lidské), nýbrž do-
kazováním Ducha a moci, 5. aby víra vaše nezakládala se na
moudrosti lidské, nýbrž na moci Boží.
6. Moudrost pak mluvíme mezi dokonalými, ale nikoli
moudrost světa tohoto, ani knížat tohoto světa, kteří hynou,
7. nýbrž moudrost Boží tajemnou, která byla skryta, kterou
Bůh od věčnosti předurčil k naší slávě, 8. které žádný z knížat
tohoto světa nepoznal; neboť kdyby ji byli poznali, Pána slávy
nebyli by (nikdy) ukřižovali.
9. Ale (tak je tomu) jak jest psáno: »Čeho oko nevidělo, ani
ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, (jest to), co
Bůh připravil těm, kteří ho milují.« 10. Nám však zjevil to
Bůh Duchem svým; Duch totiž zpytuje všecko, i hlubokosti
božské. 11. Neboť kdo z lidí ví, co jest v člověku, leč duch člo-
věka, který jest v něm? Tak ani toho, co v Bohu jest, nepo-
znal nikdo leč Duch Boží.
12. My však jsme nepřijali ducha tohoto světa, nýbrž Ducha,
který jest z Boha, abychom věděli, co nám bylo darováno od
Boha. 13. O tom také mluvíme, (ale) nikoli slovy naučenými
moudrostí lidskou, nýbrž (slovy) naučenými Duchem (svatým),
spojujíce duchovní (formu) s duchovním (obsahem).
14. Ale člověk duševní nepřijímá těch věcí, které jsou Ducha
Božího — vždyť mu to jest pošetilostí, — ano (on) nemůže
jim porozuměti, poněvadž (ty věci) mají se posuzovati du-
chovně. 15. Člověk duchovní však posuzuje (a oceňuje) vše-
cko, ale sám nebývá posouzen (a oceněn) od nikoho. 16. Ne-
boť »kdo poznal mysl Páně, aby ho poučil?« My však máme
mysl Kristovu.
3, 1. A já, bratři, nemohl jsem k vám mluviti jako k du-
chovním, nýbrž jako k tělesným, jako nedospělým v Kristu.
2. Mlékem jsem vás napájel, nikoli pokrmem (tuhým); neboť
dosud nemohli jste (ho snésti). Avšak ani nyní ještě nemůžete,

neboť dosud jste tělesní. 3. Poněvadž totiž jest mezi vámi řevnivost a svár, nejste-liž tělesní a nejednáte-liž podle člověka (tělesného)? 4. Neboť když jeden říká »Já jsem Pavlův,« druhý »Já Apollův,« nejste lidé (tělesní)?

c) Sv. Pavel odsuzuje roztržky poukazem na jejich nesmyslnost.

5. Co tedy jest Apollo? Co Pavel? Služebníci, skrze než jste uvěřili. Každý tak, jak mu dal Pán: 6. Já jsem sázel, Apollo zaléval, ale Bůh dal vzrůst. 7. Proto není něčím ani ten, kdo sází, ani ten, kdo zalévá, jsou jedno, — ale každý obdrží odplatu vlastní podle své práce. — 9. Neboť jsme spolupracovníci Boží; (vy pak) jste Boží rolí, Boží stavbou.

10. Podle milosti Boží mně dané jako moudrý stavitel položil jsem základ; jiný na něm staví. Každý však hleď, kterak staví na něm. 11. Neboť nikdo nemůže položiti základ jiný mimo ten, který jest položen, a tím jest Ježíš Kristus. 12. Staví-li však na ten základ zlato, stříbro, drahé kamení, dříví, seno, slámu, — 13. dílo jednoho každého přijde najevo; onen den zajisté to objeví; neboť se zjeví v ohni, a oheň vyzkouší, jaké jest dílo jednoho každého.

14. Zůstane-li něčí dílo, které na něm vystavěl, obdrží odměnu; 15. shoří-li něčí dílo, utrpí škodu, sám však bude spasen, ale tak jako ohněm. 16. Nevíte, že jste chrámem Božím, a že Duch Boží přebývá ve vás? 17. Kazí-li někdo chrám Boží, toho zkazí Bůh; neboť chrám Boží jest svatý, a tím jste vy.

Důsledky z předešlého učení.
a) Nedávejte přednost jednomu věrozvěstu před druhým.

18. Nikdo neklamej sám sebe. Domnívá-li se někdo, že jest moudrý mezi vámi, na tomto světě budiž pošetilcem, aby byl moudrý. 19. Moudrost totiž světa tohoto jest pošetilostí u Boha, neboť jest napsáno: »Jenž lapá moudré v chytrosti jejich.« 20. A opět: Hospodin zná myšlenky moudrých, že jsou marné.« 21. Proto nikdo se nechlub lidmi, neboť všecko jest vaše, 22. ať Pavel, nebo Apollo nebo Petr, nebo svět, nebo život nebo smrt, ať věci přítomné nebo budoucí, všecko jest vaše. 23. Vy pak jste Kristovi, a Kristus (jest) Boží.

b) Neodsuzujte věrozvěstů svých.

4, 1. Tak suď každý o nás, jako o služebnících Kristových a
správcích tajemství Božích. 2. Tu však se vyžaduje při správ-
cích, aby každý byl shledán věrným. 3. Mně pak pramálo záleží
na tom, abych byl souzen od vás nebo od soudu lidského, avšak
ani sám se nesoudím; 4. neboť ničeho nejsem si vědom, ale tím
nejsem ospravedlněn; ten však, jenž mě soudí, jest Pán.
5. Proto nesuďte (o ničem) před časem, dokud nepřijde Pán,
jenž nejen osvítí věci skryté v temnosti, nýbrž i najevo uvede
rady srdcí; a tehdy dostane se chvály každému od Boha. 6. Toto
jsem, bratří, obrátil (podobenstvím) na sebe a na Apolla pro
vás, abyste se na nás naučili tomuto (pravidlu): »Nic nad to,
co jest psáno,« byste se nenadýmali pro jiného jeden proti dru-
hému.

c) Varujte se pýchy. 4, 7—21.

7. Neboť kdo tě vyznamenává? A co máš, abys toho nebyl
dostal? Jestli však jsi (také) dostal, proč se chlubíš, jako bys ne-
byl dostal? 8. Již jste nasyceni, již jste zbohatli, bez nás jste do-
šli kralování.
A kéž jste došli kralování, abychom i my kralovali s vámi.
9. Neboť myslím, že Bůh nás apoštoly představil jako poslední,
jako k smrti určené; vždyť jsme se stali podívanou světu, jak
andělům, tak lidem.
10. My jsme pošetilci pro Krista, vy rozumní v Kristu; my
slabí, vy však silní; vy slavní, ale my bezectní. 11. Až do té
chvíle trpíme hlad a žízeň i nahotu a býváme poličkováni a bez
obydlí stálého; 12. a lopotíme se pracujíce rukama svýma; jsou-
ce tupeni žehnáme, jsouce pronásledováni snášíme to, 13. jsou-
ce pomlouváni modlíme se; jako smetí toho světa jsme se stali,
povrhelem u všech až dosud.
14. Nepíši to, abych vás zahanbil, nýbrž napomínám jako
milované dítky své. 15. Neboť byť jste měli vychovatelů v Kris-
tu na tisíce, přece nemnoho máte otců. Neboť v Kristu Ježíši
(jen) já jsem vás zplodil skrze evangelium.
16. Prosím vás tedy, buďte následovníky mými (jakož i já
jsem Kristovým). 17. Proto vám posílám Timothea, jenž jest
můj syn milovaný a věrný v Pánu; ten připomene vám cesty
mé, (které jsou) v Kristu Ježíši, jak učím všude v každé církvi.
18. Někteří však se naduli, jako bych k vám neměl přijíti.

19. Ale přijdu k vám brzy, bude-li Pán chtíti, a poznám nikoli
řeč těch, kteří se naduli, nýbrž moc (jejich). 20. Neboť králov-
ství Boží nespočívá ve slovech, nýbrž v moci. 21. Co chcete?
S metlou-li mám přijíti k vám, či-li s láskou a v duchu mírnosti?

O vyloučení krvesmilníka a varování se špatných společností.
5, 1—13.

5, 1. Vůbec jest slyšeti o smilství mezi vámi, a to o smilství
takovém, jakého není ani mezi pohany, aby totiž někdo měl
manželku svého otce. 2. A vy jste (při tom) nadutí, a neza-
rmoutili jste se spíše, aby byl vyloučen z prostředí vašeho ten,
jenž ten skutek spáchal?
3. Já totiž jsa vzdálen tělem, přítomen však duchem, usoudil
jsem již, jako bych byl přítomen, aby ten, jenž tak učinil, 4.
byl ve jménu Pána našeho Ježíše Krista ve vašem shromáždění
a u přítomnosti mého ducha s mocí Ježíše, Pána našeho, 5. vy-
dán satanu v záhubu těla, by duch jeho byl spasen v den Pána
našeho, Ježíše Krista.
6. Není dobrá vaše chlouba. Nevíte, že málo kvasu nakvasí
všecko těsto? 7. Vyčisťte kvas starý, abyste byli těstem no-
vým, jelikož jste přesní; vždyť i náš beránek velikonoční jest
obětován, (totiž) Kristus. 8. Proto slavme hody nikoli s kva-
sem starým, ani s kvasem špatnosti a nešlechetnosti, nýbrž
s přesnicemi upřímnosti a pravdy.
9. Napsal jsem vám v (tom) listě, abyste neobcovali se smil-
níky, 10. a to nikoli vůbec se smilníky tohoto světa, nebo s la-
komci a lupiči, nebo s modláři — sice byste musili s tohoto
světa vyjíti, — 11. nýbrž napsal jsem vám, abyste neobcovali,
jestli by někdo, jenž se nazývá bratrem, byl smilníkem, nebo
lakomcem, nebo modloslužebníkem, nebo utrhačem, nebo opil-
cem, nebo lupičem; s takovými ani nejezte. 12. Neboť co jest
mi na tom, abych soudil ty, kteří jsou vně? Nesoudíte-liž vy
těch, kteří jsou uvnitř? 13. Ty, kteří jsou vně, Bůh bude sou-
diti. Vyobcujte toho nešlechetníka ze svého prostředí.

*

Úvod listu: odsuzuje roztržky.

O životě věřících v Korintě podávají nám jasný obraz dva
listy svatého Pavla Korintským. Poznáme z nich stinné strán-

ky života některých křesťanů. Svatý Pavel jako dobrý vychovatel nemlčí k jejich chybám, ale se vším důrazem na ně poukazuje a je vytýká. Slovy plnými Ducha svatého, ale také plnými otcovské lásky žádá nápravu. Nespokojil se jedním listem a všeobecným napomenutím. Psal Korinťanům častěji. Ze všech listů dva obsáhlejší byly zařazeny do knih Nového Zákona. Ostatní listy ke Korintským se nám nezachovaly. O listě, který tomuto listu předcházel, píše sám Pavel: »Napsal jsem vám v tom listě, abyste neobcovali se smilníky . . . I. Kor. 5, 9.

Zrcadlo pro nás.

To, o čem svatý Pavel mluví v listech, týká se nejenom Korintských, ale týká se všech křesťanů ve všech dobách. Proto Duch svatý chtěl, aby listy svatého Pavla byly zařazeny do sbírky knih Písma svatého.

Kdo komu? 1, 1—3.

Svatý Pavel se na počátku listu představuje jako apoštol Ježíše Krista, povolaný vůlí Boží. A kdo jsou Korintští? Jsou Církví Boží, jsou posvěceni v Kristu Ježíši, jsou Bohem povolanými věřícími, patří mezi mnohé, kteří vzývali jméno Ježíše Krista. Jim a těm všem věřícím, kteří se od nich vyučili ve víře, vzkazuje apoštol svůj pozdrav, který je zároveň také požehnáním.

Dává nám příklad vděčnosti za milost Boží. 1, 4—9.

Děkovat za milost Boží svatý Pavel nikdy neopomíjel. Děkoval i za milosti, kterých se dostalo od Ducha svatého Korintským. Korintští zbohatli v milosti Boží. Každá i nejmenší milost Boží má větší cenu než celý stvořený svět. Jenom aby všichni byli dobře utvrzeni a vytrvali v dobrém až do konce, aby mohli jednou dobře obstát na soudě Božím. Bůh je věrný a posilní je až do konce. Ovšem musí si dobře všimnout napomenutí svatého Pavla, aby svůj život napravili podle Božích přikázání.

Abyste byli dokonalí v jednostejném smýšlení.
1, 10—17.

Zlý duch rád kalí vody a popuzuje k nesvornosti a k roztržkám. V Korintě začali se tvořit tři strany. Jedna strana se nazývala Pavlovou. Jiná strana se nazývala podle Apolla, který kázal v Korintě po Pavlovi a to velice výmluvně. Mimo to někteří myslili, že učiní dobře, když se budou hlásit k Petrovi. Svatý Pavel odsoudil každou roztržku a žádal naprostou jednotu v Ježíši Kristu, v Jeho křtu. Slovo svatého Pavla zní dějinami Církve a odsuzuje všecky, kteří svým jménem činili a činí roztržky v jediné Církvi Kristově.

Židé vyžadují zázraky, pohané hledají moudrosti.
1, 18—25.

Kříž Ježíše Krista jest všem lidem dobré vůle jediným a jednotícím prostředkem spásy. Mudrci, zákoníci, vzdělanci tohoto světa pohrdají křížem a nesjednocují se kolem něho v Církvi. Pohrdají moudrostí Boží, která z potupného kříže učinila znamení lásky Boží a znamení spásy věčné. Židé pod křížem volali: »Jsi-li Syn Boží, sestup s kříže . . . « Pohané, kteří slyšeli kázání o Ježíši Kristu, který jsa Bohem a Synem Božím, stal se poslušným až k smrti a to smrti kříže, nechtěli ve své povýšené moudrosti uvěřit, že Bůh se stal z lásky k lidem tak nevýslovně pokorným. Židé v pyšné zatvrzelosti žádali zázraky, které by odpovídaly jejich pýše: sestoupit s kříže a posadit se na trůn mocného panovníka, odložit kříž a vzít meč na dobytí světa. To byl vytoužený zázrak, který židé čekali od Mesiáše. Pohané chtěli moudrost. Vrchol pohanské moudrosti byl: bezohledně sobecká láska k sobě a pohrdání slabými a bídnými. Židům bral kříž naději na opanování světa a proto budil jejich šílenou nenávist, byl jim pohoršením. U pohanů učení o Synu Božím ukřižovaném vyvolávalo pohrdlivý úsměv nad nemožnou pošetilostí tohoto učení o pokoře a lásce.

Překrásná slova apoštola Pavla.

Těm, kteří ochotně spolupůsobili s milostí Boží: židům i pohanům, kteří uvěřili, je učení o Ježíši Kristu ukřižovaném Boží

Moc a Boží Moudrost, neboť - pošetilá - věc Boží je moudřejší než lidé, a - slabá - věc Boží jest mocnější nad lidi.

Boží Moc.

Kříž se stal trůnem Lásky Boží a stal se nejmocnějším prostředkem k dobytí srdcí všech lidí dobré vůle.

Boží Moudrost.
1, 22—31.

Kříž se stal školou nejvyšší Moudrosti, která otevírá brány života věčného: »Větší lásky nemá nikdo nad tu, aby položil život svůj za své přátele...« Jan 15, 13. Tak učí Ježíš Kristus s kříže milovat, jak On miloval. A v lásce k Bohu a k bližnímu, v pokoře a odříkání je největší moudrost, na kterou by pohanské lidstvo bez Ježíše Krista Ukřižovaného nikdy nebylo přišlo.

Kříž a ty.

Tajemství Kříže zahanbuje po všecky věky pyšné a přitahuje pokorné. Tak se plní, co Bůh předpověděl ústy proroka Isajáše: »Zkazím moudrost mudrců a zavrhnu opatrnost opatrných.« Is. 39, 11. b. Musí se plnit, co radí prorok Jeremiáš: »Kdo se chlubí, Pánem se chlub!« Jer. 9, 23. 24.

Nesmírné jsou hlubiny Moudrosti Boží i Lásky Boží. Křesťané mají ve víře v Ježíše Krista přístup k oběma těmto hlubinám. Duch svatý uvádí všecky upřimně věřící do těchto hlubin. Tam nalézají nevýslovnou blaženost, která se promění v blaženost věčnou, jak předpověděl Isajáš: »Čeho oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, jest to, co Bůh připravil těm, kteří ho milují.«

Bůh povolává do svých služeb nejdříve pastýře, rybáře... korintské otroky...
2, 1—5.

Svatý Pavel nadšenými a překrásnými slovy oslavuje dobrotu Boží, která se protiví pyšným a pokorné povyšuje. Vždycky tomu tak bylo, jest a bude. Všecka pýcha bude zkažena a až do pekla ponížena. Pokora neučených, neurozených, slabých,

otroků, kteří nejsou považováni za lidi, ale za nicotné věci, pokora všech těchto lidí bude povýšena až do nebe. Svatý Augustin odpovídá na otázku, proč si tak Bůh počíná: »Veliká dobrota Božského Pořadatele je toho příčinou. Věděl zajisté Bůh, kdyby vyvolil do svých služeb senátora, řekl by senátor: »Pro svoje důstojenství jsem byl vyvolen.« Kdyby bohatce vyvolil, řekl by tento: »Pro svoji zámožnost jsem byl vyvolen.« »Kdyby krále vyvolil, ten by řekl: »Pro svoji vladařskou moc jsem byl od Boha vyvolen.« Kdyby řečníka, řekl by: »výmluvnost moje«, kdyby filosofa, řekl by: »moje moudrost.« Zatím praví Pán: »Pryč s pyšnými, příliš se nadouvají. Raději si vezmu onoho rybáře. Pojď napřed, ty chudý, ničeho nemáš, ničeho nevíš, následuj mne. K tak hojnému prameni musí každý přistupovat prázdný.« Rybář opustil sítě a stal se řečníkem Božím. Slova rybářova se nyní čítají a šíje řečníků se těmto slovům podrobují.«

Nám však zjevil to Bůh.

Apoštolé byli v očích světa prostí a nic neznamenající. A právě proto si je Bůh vyvolil, aby byli hlasateli nejvyšší Moudrosti, — a to nikoliv moudrosti tohoto světa, ani moudrosti knížat tohoto světa, kteří hynou. Oni hlásali Moudrost Boží tajemnou, která byla skryta, kterou Bůh od věčnosti předurčil k slávě své, jejich i všech pokorných věřících v Ježíše Krista.

Ježíš Kristus je všem, kteří v Něho věří, pramenem nejenom nejvyšší Božské Moudrosti, ale je jim jediným pramenem vykoupení, to je osvobození od hříchu a věčné záhuby, a je jim zároveň pramenem ospravedlnění a posvěcení na důstojnost dítek Božích. On je Světlo světa, On dal apoštolům, aby jeho Světlo, Světlo víry, nesli světem. »Vy jste světlo světa.« Mat. 5, 14.

To všecko skrze Ducha svatého.
2, 6—13.

Že apoštolé znají hlubiny Boží Moudrosti, toho příčinou je Duch svatý. Duch svatý zná všecka tajemství Boží. Duch svatý je učitelem apoštolů. Slova i obsah svého učení mají apoštolé od Ducha svatého. »My však jsme přijali Ducha, který jest z Boha, abychom věděli, co nám bylo darováno od Boha: totiž to tajemné a nevýslovné, to, čeho oko lidské nevidělo, ucho

neslyšelo a na srdce lidské nevstoupilo, to co připravil Bůh všem, kteří Ho milují.«

»My však jsme nepřijali ducha tohoto světa.«
2, 14—16.

Svět má také svého ducha, ducha omezené a ubohé lidské moudrosti a světských vědomostí. Člověk vzdělaný touto světskou moudrostí se nazývá »duševní.« Má světskou moudrost. »Duchovním« člověkem je, kdo má Boží Moudrost. Duševně vzdělaný člověk stojí hluboko pod křesťanem, který je osvícen a vzdělán Duchem svatým. Jsou lidé, kteří mají nejvyšší možnou světskou učenost, ale nechápou ani nejjednodušší pravdy víry, které jasně chápe a dovede ocenit křesťanské dítě.

»Nebudete-li jako maličcí..., kteří ve mne věří..., nevejdete do království nebeského.« Mat. 18, 3. 6.

Leckdy mnohý nejznamenitější učenec, filosof, přírodozpytec, vynálezce, lékař, právník, nechápe, že je Bůh, který všecko stvořil, bez Něhož by ani on neměl, o čem a čím bádat. Nechápe, že člověk jest stvořen podle duše a těla od Boha. Nechápe, že člověk je zcela závislý na svém Tvůrci, že Ho jako Pána i jako Otce musí znát, milovat a uctívat. Nechápe a nechce ani chápat, že Bůh je spravedlivý Soudce všech lidí, který dobré odměňuje a zlé trestá, že je nebe pro lidi Bohu věrné a peklo pro ty, kteří nejsou Bohu věrni. Nechápe, že člověk nezbytně potřebuje milosti Boží, aby dobré činil, zlého se varoval a tak si zasloužil nebe. Nechápe, že Bůh Syn se stal člověkem z lásky k nám, a že svou smrtí zaplatil naše dluhy a zjednal nám odpuštění hříchů, atd.

Tam, kde slepý vidí tmu, ty vidíš nádheru světla a barev
a slepý nemůže pochopit a nevěří ti.

Tak nechápali knížata židovská, tak nechápal Herodes, Pilát, tak nechápali Athénští, a tak i dnes nechápou mnozí a mnozí. Byli a jsou lidé »duševní«, duševně vzdělaní, ale neměli světla Ducha svatého, protože toto světlo odmítli a zůstali ve tmě slepoty duchovní. Jako slepý nemůže ocenit, co svojí slepotou ztrácí, tak ani oni nedovedou ocenit, co ztrácí nemajíce mi-

losti víry. Ten kdo vidí, chápe velice dobře neštěstí a ztrátu slepcovu. Věřící křesťan dovede posoudit a ocenit stav člověka, který pohrdá milostí pravé víry. Pán Ježíš v tom smyslu varoval vzdělance židovské: »Já jsem přišel na tento svět k soudu, aby ti, kteří nevidí, viděli, a kteří vidí, slepými se stali.« Jan 9, 39. Apoštol Pavel myslil totéž, když napsal: »Člověk duchovní, to jest věřící, posuzuje a oceňuje (správně) všecko, (i nevěru) ale sám nebývá posouzen a oceněn od nikoho (z nevěřících).«

I dnes mnozí oceňují kazatele nesprávně podle zevnější výmluvnosti.
3, 1—4.

Po odchodu svatého Pavla z Korintu vyučovali Korinťany jiní věrozvěstové, které jim Pavel, nebo svatý Petr poslali. Mezi nimi vynikal, jak už jsme se zmínili, velikou výmluvností nějaký Apollo. Apoštol Pavel položil základy, jeho nástupci budovali dále budovu učení Kristova. Teprve po odchodu apoštolově ukázaly se Korintským velkolepé hlubiny víry. Mnozí potom říkali: »Kde pak, Pavel! Ten nám ani zdaleka nepověděl to, co nyní slyšíme od Apolla; to je kazatel! Pavel se s ním nemůže rovnat.«

Mluvil jsem k vám prostě, jako učitel k malým dětem.

Svatý Pavel se omlouvá: »Mlékem jsem vás napájel, nikoli pokrmem tuhým; neboť doposud nemohli jste ho snésti... Nemohl jsem k vám mluviti, (když jsem k vám přišel) jako k duchovním, nýbrž jako k tělesným, jako nedospělým v Kristu.«

I u nejlepšího učitele se nevyučí všichni na výbornou.

Začátky každého vyučování jsou těžké. Rok, dva roky to trvá, než se dítě naučí správně čísti, dva, tři roky to trvá, než se dítě naučí počítat, než si zapamatuje násobilku a nezměnitelná pravidla a vzorce. Ale i když má žák za sebou několik let učení, ještě někdy ukáže slabiny a v některé věci nedostatek vědomostí. To mrzí potom především učitele, který kladl základy.

Neposloucháte pohanské řečníky, ale posloucháte hlasatele slova Božího.

3, 5—9.

Tak apoštol vidí nyní po řadě let, potom co byl u Korintských, že si mnozí nepočínají jako dobře vyučení křesťané. Dobře vyučený křesťan ví, že od učitelů víry přijímá slovo Boží. Oceňuje slovo Boží stejně, ať je slyší z úst Pavlových, nebo Petrových, nebo Apollových. Počíná-li si jinak, smýšlí více podle těla než podle ducha, je stále ještě pohansky tělesný a ne křesťansky duchovní: »Co tedy jest Apollo? Co Pavel? Služebníci, skrze něž jste uvěřili. Každý tak, jak mu dal Pán: Já jsem sázel, Apollo zaléval, ale Bůh dal vzrůst. Proto není ničím ani ten, kdo sází, ani ten, kdo zalévá, nýbrž Bůh, jenž dává vzrůst.«

»My jsme spolupracovníci Boží, vy jste stavbou.«

3, 10—15.

»Jako moudrý stavitel položil jsem základ; jiný na něm staví... Nikdo nemůže položiti základ jiný mimo ten, který jest položen, a tím jest Ježíš Kristus.« Svatý Pavel posílal tato slova na adresu žido-křesťanů, kteří i v Korintě nepřestali do zlata nauky Kristovy připlétat seno a slámu starozákonních předpisů a obřadů, pro člena Církve Kristovy při nejmenším úplně bezcenných.

Učitelé a kazatelé na soudě Božím.

Při posledním soudu ukáže se dílo všech křesťanských učitelů. Kdo se držel jen zlata, to jest neporušeného učení Ježíše Krista, a kdo přidával ze svého bezcenné nauky. Budou na soudě Božím učitelé, jejichž dílo, na němž pracovali celý svůj život, se ukáže jako ryzí zlato. Ničeho nepřidávali, ničeho neubírali, dobrý boj bojovali, víru zachovali. Dostane se jim koruny spravedlnosti, kterou jim dá v onen den Ježíš Kristus. Hůře bude s dílem těch, kteří hlásání Evangelia obkládali přídavky starozákonních obřadních předpisů, které smrtí Kristovou ztratily svou závaznost. Jejich dílo se ukáže nicotným jako sláma, která zapálena shořela.

Očista lidí a světa v poslední den.

Svatý Pavel mluví na tomto místě třikrát o ohni. Bude to oheň v soudný den. Jako kdysi přišla voda potopy a změnila tvářnost země, tak na konci světa ve chvíli příchodu Ježíše Krista přijde oheň, který změní tvářnost země. Nebude to ovšem oheň takové podstaty jako oheň náš, ale bude to oheň očistný. Lidé i jejich díla a skutky, celá země projdou tímto ohněm a budou ode všeho nedokonalého očištěni a obnoveni. Tento oheň očistný bude jenom pro ty, kteří ve chvíli příchodu Páně budou bez těžkého hříchu, to jest v milosti posvěcující. Pro těžké hříchy není žádné jiné očisty než svátosti pokání nebo dokonalé lítosti spojené s dokonalou láskou k Pánu Bohu, není-li možné svátost pokání před odchodem na věčnost přijati.

O učitelích, kteří bludem a nevěrou budou podvracet základy víry a Církve.

3, 16—17.

Při tomto výkladu svatého Pavla čteme také slova: »Nevíte, že jste chrámem Božím, a že Duch Boží přebývá ve vás? Kazí-li někdo chrám Boží, toho zkazí Bůh; neboť chrám Boží je svatý, a tím jste vy.«

Církev je jako chrám Ducha svatého. Každý věřící křesťan je částečkou tohoto chrámu. Kdo poškozuje zdivo chrámu, poškozuje a také nanejvýš znesvěcuje celý chrám. Kdo jednoho nebo více křesťanů svede k odpadu od pravé víry a Církve Ježíše Krista, kazí a olupuje Církev o duše. To jest nejtěžší hřích. Za něj bude následovati nejtěžší trest. Bůh takového zkazí na věky.

Abyste nepřišli o všecko.

3, 18—23

Hřích proti víře a proti Církvi pochází z pyšné přemoudřelosti. Vedou k nejhorším koncům a k věčné záhubě. Proto pozor před nimi. Pokorná víra ve slova apoštolů se od některých nazývá pošetilostí. Ale tato víra spojuje s Ježíšem Kristem. Jest tedy jednak moudrostí, ale také bohatstvím. Pokorní věřící jsou Kristovi. Kristus je Boží. Bohu patří všecko: Pavel, Petr,

Apollo, všecky dobré věci, celý svět, všecky prostředky šťastného života i šťastné smrti, všecky prostředky dokonalého života nynějšího i blaženost života věčného. A toto všecko dává Bůh těm, kteří v Něho pokorně věří, jak káže a učí apoštol a služebník Ježíše Krista, Pavel.

Duchovní správcovství.
4, 1—2.

Kdo jest Pavel, Apollo, biskupové a kněží v Církvi Ježíše Krista? Nejsou svrchovanými pány a majiteli Církve a v Ní obsažených duchovních statků, nýbrž jsou jenom od Ducha svatého vyvolenými a ustanovenými správci, kteří mají poklady víry a milosti Boží věrně opatrovat a všem lidem dobré vůle hojně a štědře rozdávat. Apoštol, biskup, kněz, je ve službách Ježíše Krista, pracuje pro Jeho zájmy, a všecko záleží na tom, aby pracoval věrně a horlivě.

Jen Bůh!
4, 3—6.

Soudit o tom, který apoštol, biskup, kněz je opravdu věrným sluhou Páně, nemohou lidé. Bůh sám si je bude soudit, protože jsou Jeho a protože svojí vševědoucností proniká až do hlubin srdcí. Zná a dovede posoudit spravedlivě všecky úmysly, myšlenky, slova a skutky každého svého služebníka. Ani služebník nemůže sám svoji službu posoudit a ocenit. Zdá se mu: Sloužím věrně, sloužím horlivě. Ale neví. Snad vševidoucí Oko Boží najde chyby. »Proto vy, věřící, neposuzujte své apoštoly-biskupy a kněze. Vy k tomu nemáte práva, a mohli byste se těžce prohřešit proti spravedlnosti, Vaše úsudky a posudky by mohly působit pohoršení, různice, a nejhorší věci. Ponechte Bohu, aby na svém soudě jedenkrát pochválil jednoho každého, jak zaslouží. »Kdo se chlubí, Pánem se chlub.« Tak zní pravidlo Písma svatého.

Zbohatlí chudáci.
4, 7—8.

Výraznými a přísnými slovy svatý Pavel odmítá a odsuzuje pýchu těch, kteří se dostali mezi věřícími v Korintě do popředí.

Sami sebe považují za jakési vyznamenané předáky. Povyšují se nad apoštoly, jsou bezmála ochotni Pavlem pohrdnout a říci, že se bez něho obejdou, že ho nepotřebují. To je ovšem opovážlivá pýcha a nevděčnost.

Cizím peřím!

Apoštol volá všem, kteří takto chybovali, do svědomí: »Kdo vás vyznamenal? Vy sami sebe! Ale to nemá cenu. Pozor! A máte-li opravdu něco, čím vynikáte nad druhé, kdo vám to dal, máte to sami ze sebe? Chlubíte se, jako byste to měli opravdu jen sami ze sebe. Nemáte!

Jsou to dary Boží. A těmi se chlubit nesmíte tak, abyste pohrdali tím, který vám prokázal největší dobrodiní, který vám při nesmírných obtížích a útrapách přinesl světlo Evangelia, který vám otevřel pramen milostí Ducha svatého.«

To by měla být odměna věřících apoštolovi za jeho lásku?

Evangelium Pavlem přinesené přivedlo Korinťany z pohanské pošetilosti k výšinám pravé moudrosti. A najednou se Korinťané nechávají od kdovíkoho navádět a popřávají sluchu svůdcům, kteří prohlašují Pavla za člověka omezeného a pošetilého, za člověka bezvýznamného a slabého, nezasluhujícího úcty. Apoštol staví Korintským na oči nevděk a pýchu: »Již jste nasyceni, již jste zbohatli Božími dary, již snad myslíte, že máte zajištěné místo v Království Božím. Kéž by tomu tak bylo!« Ale bohužel není tomu tak. Neboť v Království Božím nemůže scházet mezi nimi on, jejich, apoštol, který jim Království Boží otevřel, a který pro Království Boží z vůle Boží má trpět a umřít, nemůže scházet on, který před očima andělů i lidí podstoupil nesmírný zápas o spásu duší: »Až do té chvíle trpíme hlad a žízeň i nahotu a býváme poličkováni a jsme bez obydlí stálého; a lopotíme se pracujíce rukama svýma; jsouce tupeni žehnáme, jsouce pronásledováni snášíme to, jsouce pomlouváni modlíme se; jako smetí tohoto světa jsme se stali povrhelem u všech až dosud.« To všecko trpěl a snášel apoštol od nepřátel z řad židů i pohanů. A nyní by měl přistoupit ještě nevděk a pohrdání z řad těch, které získal Kristu a které opravdu otcovskou láskou miluje!

Dobrý otec umí milovat, ale také trestat.
4, 14—21.

»S metlou-li mám přijíti k vám, či-li s láskou a mírností?« Těmi slovy dává svatý Pavel na vybranou. Pýcha, nadutost, pohrdlivé a pomlouvačné řeči o něm musí přestati. Ti, kteří si tak nekřesťansky počínali, musí chyby svoje uznati. Pak nebude třeba, až přijde mezi ně, vyšetřovat a kárat. Pak přijde jako laskavý otec mezi hodné dítky.

Město podobné Sodomě.
5, 1—2.

Město Korint bylo pověstné pohanskými nemravnostmi. Nečistota je jako hniloba, která nakazí a poskvrní všecko, nač přijde. Svatý Pavel, když kázal v Korintě, upozorňoval na hříchy mravní nečistoty. Uváděl příklady ze Starého Zákona, jak Bůh přísně trestal a trestá tyto hříchy: trestal je potopou, ohněm v Sodomě a Gomoře, trestal a trestá je na každém, kdo se jich vědomě a dobrovolně dopouští, ať to byl David nebo starci, kteří obžalovali křivě ctnostnou Suzanu.

A nyní musil apoštol slyšet, že jeden z křesťanů, se dopustil hříchu, kterého se ani pohané nedopouštěli. Vzal si za manželku svoji nevlastní matku. Nejvíce rmoutilo svatého Pavla, že křesťané korintští ničeho proti tomuto člověku nepodnikli, že ho nevyloučili ze svého středu. U židů ve Starém Zákoně byl na takový hřích trest smrti. Ani pohané takové netrpěli beztrestně. A ti křesťané, kteří se povyšovali nad apoštola, trpí takový hřích ve svém středu.

Nejtěžší trest! 5, 3—5.

»Aby ten, jenž tak učinil, byl ve jménu Pána našeho Ježíše Krista ve vašem shromáždění a u přítomnosti mého ducha s mocí Ježíše, Pána našeho, vydán satanu v záhubu těla.« Těmito slovy nařizuje apoštol, aby hříšník byl vyloučen z Církve. Církev tak jako i Ježíš Kristus přetrhá s ním všecky svazky a všecka pouta. Nesmí mít podílu na modlitbách Církve, nebude mít podílu na Mši svaté, nesmí přijímat svátosti. Jako suchá ratolest je vyťat se stromu Církve. Tím je vydán na pospas úhlavnímu nepříteli člověka — ďáblu. Navždy?

Nesmí si zoufat!

Nesmírné je milosrdenství Boží. Apoštol je hlasatelem Božího milosrdenství. Naznačuje, že i tento hříšník může po tak velikém trestu zachránit svoji duši.

Těm i nám!
5, 6—8.

Když vydal příkaz o hříšníkovi, obrací se Pavel ke všem Korintským a vybízí je všecky k pokání: »Vidíte, že se nemáte čím chlubit!« O svátcích velikonočních, kdy byl obětován velikonoční beránek, odstraňovali Israelité ze svých domů všecku nečistotu. Kvas byl považován za jakýsi odznak nečistoty. Proto všecko, co bylo s kvasem, musilo z domu pryč. Připravil se chléb nekvašený. Tak tomu bylo po celých sedm dní. Tomuto velikonočnímu týdnu se říkalo »přesnice.« To bylo předobrazem. V Novém Zákoně kdo chce mít podíl na vykupitelských zásluhách Ježíše Krista, musí odstranit ze své duše všecek kvas nešlechetnosti a špatnosti. Beránek Boží byl obětován. Kvas hříchu nesmí poskvrňovat příbytek duše křesťanovy. V duši křesťanově mají stále býti přesnice upřímné a opravdové lásky, která se nesnese s těžkým hříchem, jakým je na příklad každá mravní nečistota. Pro každého i dnešního křesťana jsou slova sv. Pavla velice váženou vybídkou k pokání a k nápravě života zvláště v čas velikonoční.

»Běda světu pro pohoršení!«
5, 9—13.

Z toho pohoršení vyvozuje apoštol další důsledek: »Nesmíte ve svém středu trpěti člověka, který dává veřejné pohoršení: smilstvem, lakotou, účastí na modloslužbě, opilstvím, lupičstvím, nactiutrháním.«

PRVNÍ LIST SV. PAVLA KORINTSKÝM.

(Napsán r. 57. v Efesu.)

II. část.

Sv. Pavel vystupuje proti předkládání sporů před soudy pohanské. 6, 1—11.

6, 1. Odváží se někdo z vás, maje při proti druhému, souditi
se u nespravedlivých a ne u věřících? 2. Aneb nevíte, že věřící
budou souditi svět? A jestliže mezi vámi souzen bude svět, jste-
liž nehodni, abyste soudili věci nepatrné? 3. Nevíte, že bude-
me souditi anděly? Čím spíše záležitosti všední. 4. Máte-li tedy
soudy o věcech všedních, ustanovte jako soudce ty, kteří jsou
v pohrdání v církvi (vaší).
5. K zahanbení vám to pravím. Tak-li není mezi vámi niko-
ho moudrého, který by mohl rozsouditi mezi bratrem (a brat-
rem) svým? 6. nýbrž bratr s bratrem se soudí, a to před nevě-
řícími?
7. Již to věru jest chybou u vás, že máte soudy mezi sebou.
Proč raději křivdy nesnášíte? Proč raději škody netrpíte? 8. Vy
však činíte křivdy a škodíte, a to bratrům: 9. Nevíte, že ne-
spravedliví království Božího neobdrží? Nemylte se, ani smil-
níci, ani modláři, ani cizoložníci, 10. ani změkčilí, ani ti, kteří
smilní se stejným pohlavím, ani zloději, ani lakomci, ani opilci,
ani utrhači, ani lupiči neobdrží království nebeského.
11. A takovými jste někteří byli; ale dali jste se obmýti, ale
byli jste posvěceni, ale byli jste ospravedlněni ve jménu Pána
našeho Ježíše Krista a v Duchu Boha našeho.

Sv. Pavel vystupuje proti smilstvu a nestydatostem. 6, 12—20.

12. Všecko jest mi dovoleno, ale ne všecko prospívá;

všecko jest mi dovoleno, ale já nesmím od žádné věci dát se podmaniti. 13. Pokrmy jsou pro břicho, a břicho pro pokrmy; Bůh však zruší ono i tyto. Ale tělo není pro smilství, nýbrž pro Pána a Pán pro tělo.

14. Bůh pak i Pána vzkřísil, i nás vzkřísí mocí svou. 15. Nevíte, že těla vaše jsou údy Kristovy? Mám tedy snad vzíti údy Kristovy a učiniti je údy nevěstky? Nikoliv. 16. Aneb nevíte-li, že kdo se přidržuje nevěstky, jest (s ní) jedním tělem? Neboť, jak praví (Písmo) »dva budou tělem jedním.« 17. Kdo však se přidržuje Pána, jest (s ním) jedním duchem. 18. Střezte se smilství. Každý hřích, který člověk učiní, jest kromě těla; kdo však smilní, hřeší proti tělu svému.

19. Aneb nevíte-li, že tělo vaše jest chrám Ducha svatého, jenž je ve vás, jehož máte od Boha, a že nejste svoji? 20. Vždyť jste koupeni za cenu velikou. Nuže, oslavujte (a noste) Boha v těle svém.

O stavu manželském. 7, 1—24.

7, 1. V příčině toho, o čem jste mi psali, jest dobře člověku, aby ženy se nedotýkal. 2. Ale pro uvarování se smilství každý měj manželku svou a každá muže svého. 3. Muž čiň manželce, čím jest jí povinen, a podobně i manželka muži (svému). 4. Manželka nemá moci nad svým tělem, nýbrž muž (její), podobně ani muž nemá moci nad tělem svým, nýbrž manželka (jeho).

5. Nezkracujte se vespolek (v té věci), leč za vzájemného svolení na čas, tak abyste se uprázdnili k modlitbě a byli opět spolu, aby vás nepokoušel satan pro vaši zdrženlivost. 6. To však pravím jako povolení a ne jako rozkaz.

7. Neboť přeji si, aby všichni lidé byli jako jsem já; ale každý má od Boha dar vlastní, jeden tak, druhý onak. 8. Pravím však těm, kteří nejsou v manželství, zvláště vdovám: Dobře jest jim, zůstanou-li (tak) jako já. 9. Jestli-že však nemají zdrženlivosti, vstuptež v manželství, neboť lépe jest v manželství vstoupiti, nežli hořeti.

10. Těm však, kteří jsou v manželství přikazuji, nikoliv já, nýbrž Pán, aby manželka od muže neodcházela; — 11. odejde-li však, zůstaň nevdaná, anebo se smiř s mužem svým; — a muž nepropouštěj manželky své. 12. Ostatním pak pravím já, nikoli Pán: Má-li který bratr manželku nevěřící a ta svo-

luje bydliti s ním, nepropouštěj ji. 13. A má-li která žena věřící muže nevěřícího, a ten svoluje bydliti s ní, nepropouštěj muže; 14. neboť muž nevěřící posvěcen jest skrze ženu věřící, a žena nevěřící jest posvěcena skrze muže věřícího, sice jinak dítky vaše by byly nečisty; ale jsou čisty. 15. Jestli však nevěřící se odlučuje, ať se odloučí; není zajisté podroben bratr ani sestra v okolnostech takových, nýbrž k pokoji povolal nás Bůh. 16. Neboť odkud víš ženo, spasíš-li muže? Aneb odkud víš muži, spasíš-li ženu?

17. Jenom každý žij tak, jak každému udělil Pán, každý tak, jak každého povolal Bůh. A tak nařizuji ve všech církvích. 18. Byl povolán někdo již obřezaný? Nedávej si předkožky. V neobřízce jest někdo povolán? Neobřezej se. 19. Obřízka není ničím, a neobřízka není ničím, nýbrž zachovávání přikázání Božích. 20. Každý zůstávej v tom stavu, ve kterém byl povolán. 21. Byl jsi povolán jako otrok? Nedbej toho, nýbrž spíše zůstaň, i když můžeš nabýti svobody. 22. Neboť otrok povolaný v Pánu jest osvobozenec Páně, podobně povolaný svobodník jest otrok Kristův. 23. Za cenu velikou jste koupeni; nebuďte otroky lidí. 24. Bratři, každý zůstávej u Boha v tom, v čem byl povolán.

O stavu panickém. 7, 25—40.

25. V příčině panen však nemám příkazu Páně, ale radu dávám jako takový, jenž jsem došel milosrdenství od Pána, abych byl spolehlivým (rádcem). 26. Myslím tedy, že jest to dobré pro přítomnou potřebu, ano, že jest dobré člověku tak býti. 27. Jsi vázán k manželce? Nehledej rozvazu. Prost jsi manželky? Nehledej manželky. 28. Oženíš-li se však, nezhřešíš, a vdá-li se panna, nezhřeší; avšak útrapy tělesné budou míti lidé takoví; já pak vás šetřím.

29. Pravím však toto: Bratři, čas je krátký; zbývá, aby také ti, kteří mají manželky, byli tak, jako by jich neměli, 30. a ti, kteří pláčí, jako by neplakali, a kteří se radují, jako by se neradovali, a kteří kupují, jako by v držení nebyli, 31. a kteří užívají toho světa, jako by neužívali; neboť tvářnost tohoto světa pomíjí.

32. Přeji si však, abyste byli bez starosti. Kdo není ženat, stará se o věci Páně, kterak by se zalíbil Pánu. 33. Kdo však se oženil, stará se o věci světské, kterak by se zalíbil ženě, a jest

rozdělen. 34. A žena nevdaná, totiž panna, myslí na věci Páně, aby byla svatá tělem i duchem; provdaná však myslí na věci světské, kterak by se zalíbila muži. 35. To pak pravím k vašemu prospěchu nikoliv abych na vás vrhl osidlo, nýbrž abyste počestně a vytrvale sloužili Pánu bez roztržitosti.

36. Domnívá-li se však někdo, že by měl hanbu pro svou pannu, je-li přestárlá, a musí-li tak býti, učiň, co chce; nehřeší, nechť se vezmou. 37. Ale kdo stojí ve svém srdci pevně, nepodléhaje nutnosti, nýbrž maje v moci vůli svou a to usoudil ve svém srdci, že zachová pannu svou, dobře činí. 38. A tak činí dobře i ten, kdo provdává pannu svou; ale kdo neprovdá ji, činí lépe.

39. Manželka jest vázána (zákonem manželským), pokud jest živ muž její; zemře-li muž její, jest svobodna provdati se, za koho chce, jenom v Pánu. 40. Ale blaženější bude, zůstane-li tak, podle mé rady; myslím však, že i já mám Ducha Božího.

O používání obětin s ohledem na bližního. 8, 1—13.

8, 1. Co však se týká věcí obětovaných modlám, víme, že »všichni máme poznání«. Ale poznání nadýmá, láska pak vzdělává. 2. Domnívá-li se však někdo, že něco poznal, nepoznal ještě tak, jak poznati jest dlužno; 3. ale jestli někdo miluje Boha, ten jest poznán od něho. 4. O požívání věcí obětovaných modlám tedy víme, že modla není ničím na světě, a že není žádného Boha, leč jeden.

5. Neboť byť byli tak zvaní bohové ať na nebi ať na zemi, — jakož vskutku jest mnoho »bohů« a mnoho »pánů«, — 6. pro nás přece jest (toliko) jeden Bůh, Otec to, z něhož (jest) všecko, a k němuž my (jsme určeni), a jeden Pán, (totiž) Ježíš Kristus, skrze něhož všecko a skrze nějž (jsme) i my.

7. Avšak ne ve všech jest to poznání; někteří spíše chovajíce dosavadní náhled o modle, jedí (to) jako věc obětovanou modlám, a svědomí jejich, jsouc slabé, se poskvrňuje. 8. Ale pokrm nestaví nás před (soud) Boha; ani nemáme prospěchu, jíme-li, ani netrpíme škody, nejíme-li. 9. Hleďte však, aby tato svoboda vaše nebyla k úrazu slabým.

10. Neboť uzří-li někdo tebe, jenž máš to »poznání«, stolovati ve chrámě modlářském, zdaliž svědomí jeho, jsouc mdlé, nebude »vzděláno« k tomu, aby jedl věci obětované modlám? 11. I zahyne ten (člověk) slabý pro tvé »poznání«, ten bratr,

pro něhož Kristus umřel. Ale takto hřešíce proti bratrům a urážejíce jejich svědomí slabé, hřešíte proti Kristu. 13. Proto pohoršuje-li pokrm bratra mého, nebudu jísti masa na věky, abych nepohoršil bratra svého.

O zdržování se věcí dovolených vůbec s ohledem na spásu jiných i vlastní. 9, 1—27.

9, 1. Nejsem svoboden? Nejsem apoštolem? Zdali jsem neviděl Krista Ježíše, Pána našeho? Zdali nejste vy mým dílem v Pánu? 2. Jestli pro jiné nejsem apoštolem, pro vás přece jsem (jím), neboť pečetí mého apoštolství jste vy v Pánu. 3. To jest má obrana proti těm, kteří se mne vyptávají.

4. Nemáme-liž moci jísti a píti? 5. Nemáme-liž moci věřící ženu s sebou bráti, jakož i ostatní apoštolové, i bratři Páně i Petr? 6. Aneb-li jediný já a Barnabáš nemáme moci nevydělávati? 7. Kdo slouží kdy ve vojště na svůj plat? Kdo zakládá vinici a nejí ovoce jejího? Kdo pase stádo a nepožívá mléka od stáda? 8. Mluvím toto (snad jen) po lidsku, aneb-li nepraví toho také zákon? 9. Vždyť v zákoně Mojžíšově jest psáno: Nezavážeš úst volu mláticímu.« Pečuje Bůh (tak) o voly, 10. aneb-li pro nás vůbec to praví?

Pro nás zajisté bylo napsáno, že kdo orá, v naději má orati, a kdo mlátí, (má to činiti) v naději, že bude míti účast v užitku. 11. Jestliže my jsme vám rozseli věci duchovní, je to veliké, budeme-li žíti my vaše věci tělesné? 12. Jsou-li jiní účastni toho práva na vás, zdali ne tím spíše my? Ale neužili jsme práva toho, nýbrž snášíme všecko, abychom nezpůsobili žádné překážky evangeliu Kristovu. 13. Nevíte-li, že ti, kteří konají službu svatou, ze svatyně jedí, a že ti, kteří přisluhují oltáři, s oltářem se dělí?« 14. Tak i Pán nařídil hlasatelům evangelia, aby z evangelia byli živi. 15. Já však nepoužil jsem z toho ničeho. Ale nepíši toho, aby se tak dělo při mně, neboť lépe jest mi umříti, nežli aby kdo zmařil chloubu moji.

16. Káži-li totiž evangelium, nemám se čím chlubiti, vždyť jest to pro mne nutností, neboť běda mně, nebudu-li kázati. 17. Činím-li to totiž dobrovolně, mám odplatu; jestli však nedobrovolně — úřadem jsem pověřen. 18. Na čem tedy spočívá moje odplata? (Na tom), že káže evangelium, bezplatně je zvěstuji, tak abych neužíval svého práva při evangeliu.

19. Ačkoli totiž jsem neodvislý ode všech, učinil jsem se slu-

žebníkem všech, abych jich více získal. 20. I stal jsem se židům
jako židem, abych židy získal; 21. těm, kteří jsou pod zákonem,
(stal jsem se), jako bych byl pod zákonem, — ačkoli sám ne-
jsem pod zákonem, — (jen) abych získal ty, kteří byli pod zá-
konem; těm, kteří byli bez zákona, (stal jsem se), jako bych byl
bez zákona, — ač nejsem bez zákona Božího, nýbrž jsem v
zákoně Kristově, — abych získal ty, kteří jsou bez zákona; 22.
slabým stal jsem se (jako) slabý, abych získal slabé. Všem stal
jsem se vším, abych vůbec některé přivedl k spáse. 23. Všecko
pak činím pro evangelium, abych se stal spolu účastným jeho
(slibů).
24. Nevíte-li, že ti, kteří běží o závod, všichni sice běží, ale
(jen) jeden dostává cenu vítězství? Tak běžte (i vy), abyste (jí)
dosáhli. 25. Každý však, kdo závodí, zdržuje se všeho; a oni
(činí to), aby obdrželi věnec porušitelný, my však neporuši-
telný. 26. Já tedy běžím nikoli tak, jako na nejisto, zápolím ne
jako do vzduchu bije, 27. nýbrž trestám tělo své a podrobuji
v služebnost, abych snad kázav jiným, sám nebyl zavržen.

Výstražným příkladem Israelitů na poušti varuje před
nezdrženlivostí. 10, 1—14.

10, 1. Nechci zajisté bratří, abyste nevěděli, že otcové naši
všichni byli pod oblakem a všichni prošli mořem; 2. a všichni
v oblace a v moři byli pokřtěni v Mojžíše 3. a všichni jedli týž
pokrm duchovní 4. a všichni pili týž nápoj duchovní; — pili
jej totiž z duchovní skály, která šla s nimi, tou skalou byl pak
Kristus.
5. Avšak ve většině jich nezalíbilo se Bohu, neboť zahynuli
na poušti. 6. To pak se událo jako předobraz pro nás, aby-
chom nebyli žádostivi věcí zlých, jak i oni jich zažádali. 7. Ani
modláři nebuďte, jako (byli) někteří z nich, jak jest psáno: »Po-
sadil se lid, aby jedl a pil, a vstali, aby hráli.« 8. Ani nesmilně-
me, jako někteří z nich smilnili, a padlo jich v jednom dni dva-
cet tři tisíce. 9. Ani nepokoušejme Krista, jako někteří z nich
pokoušeli, a zahynuli od hadů. 10. Ani nereptejte, jako někteří
z nich reptali, a zahynuli od zhoubce.
11. Toto pak všecko událo se jim předobrazně, napsáno však
bylo k výstraze pro nás, na něž připadla doba poslední. 12.
Proto, kdo se domnívá, že stojí, hleď, abys nepadl. 13. Poku-
šení vás zachvátilo jen lidské; Bůh však jest věrný; ten nedo-

pustí vás pokoušeti nad to, co můžete (snésti), nýbrž s pokušením učiní také úspěch, abyste (je) mohli snésti. 14. Proto, miláčkové moji, střezte se modloslužby.

Praktické pokyny v příčině požívání masa ze zvířat obětovaných modlám. 10, 15—11, 1.

15. Jako rozumným pravím: Posuďte vy sami, co 16. dím: Kalich požehnání, který žehnáme, není-liž společenstvím krve Kristovy? A chléb, který lámeme, není-li společenství těla Kristova? 17. Poněvadž (to jest) jeden chléb, jsme my mnozí tělem jedním; neboť všichni jsme účastni jednoho těla. 18. Patřete na Israelity podle těla; nejsou-liž ti, kteří jedí oběti, účastni oltáře?

19. Co tím tedy chci říci? Že snad jest něčím věc obětovaná modlám anebo že modla jest něčím? 20. (Nikoli), nýbrž že co obětují pohané, obětují duchům zlým a ne Bohu. Nechci však, abyste byli společníky duchů zlých. 21. Nemůžete píti kalich Páně i kalich duchů zlých; nemůžete zúčastňovati se stolu Páně i stolu zlých duchů. 22. Aneb-li máme popouzeti Pána k řevnivosti? Jsme snad silnější než On?

Všecko jest (mi) dovoleno, ale ne všecko prospívá; 23. všecko jest (mi) dovoleno, ale ne všecko vzdělává. 24. Nikdo nehledej prospěchu svého, nýbrž (prospěchu) druhého.

25. Všecko, co se prodává v masných krámech, jezte nic se nevyptávajíce pro svědomí, 26. neboť »Hospodinova jest země i plnost její.« 27. Pozve-li vás někdo z nevěřících a chcete-li jísti, jezte všecko, co se vám předloží, nic se nevyptávajíce pro svědomí. 28. Jestli však někdo vám řekne: »Toto jest věc obětovaná modlám,« nejezte pro toho, jenž to oznámil, a pro svědomí. 29. Míním pak svědomí nikoli tvoje, nýbrž toho druhého; neboť proč má svoboda měla by souzena býti od svědomí cizího?

30. Zúčastňuji-li se (jídla) s vděčností, proč měl bych tupen býti pro to, zač díky činím? 31. Buď-že tedy jíte, nebo pijete, nebo cokoli jiného činíte, všecko ke slávě Boží čiňte. 32. Nebuďte na úraz ani židům ani pohanům ani církvi Boží, 33. jak i já všechněm ve všem vyhovuji, nehledaje prospěchu svého, nýbrž (prospěchu) mnohých, aby byli spaseni.

11, 1. Buďte následovníky mými, jako i já jsem Kristovým.

*

Pohoršení. 6, 1—2.

Křesťané korintští měli mezi sebou spory a dávali je rozsuzovat pohanským soudům. Tím vrhali stín na Církev a víru křesťanskou. »Křesťané také se mezi sebou hněvají. Také se nenávidí. Říkají, že se má odpouštět, že se mají křivdy trpělivě snášet, a sami toho nečiní. Hledají pomstu. Jaký je rozdíl tedy mezi námi a křesťany?« Tak mohli říci korintští pohané a židé. Proto svatý Pavel s velikým důrazem varuje před tímto pohoršením.

Nespravedlnost zavírá nebe každému, kdo se jí dopouští. 6, 3—7.

»Spravedliví křesťané budou jednou na posledním soudě stát s Ježíšem Kristem a budou přihlížet k Jeho rozsudkům nad lidmi i nad anděly (zavrženými). Proč by nedovedli i nyní na zemi spravedliví věřící rozsoudit spory a nedorozumění mezi sebou? Nejposlednější mezi vámi dovedou rozsuzovat malicherné záležitosti světské! A vy svoje hněvy nosíte před pohany. Nehanbíte se? Nač máte vůbec hněvy a spory mezi sebou? Proč činíte křivdy, proč raději nesnášíte křivdy od jiných trpělivě a bez hněvu, abyste se ukázali učedníky Ježíše Krista.

Výstraha všem! 6, 8—11.

»Nemylte se, ani smilníci, ani modláři, ani cizoložníci, ani změkčilí v nečistotě, ...ani zloději, ani lakomci, ani opilci, ani utrhači, ani lupiči neobdrží království nebeského.« A takovými jste někteří byli; ale dali jste se obmýti ... Ježíš Kristus trpěl a umřel za vás, aby vaše nespravedlnost dosáhla odpuštění u Boží Spravedlnosti. Duch svatý vás posvětil a učinil vaše tělo i vaši duši svým chrámem ... a jestě více: údem tajemného Těla Kristova v Církvi.

Jako tenkrát, tak i dnes.

Pohané v mravní otupělosti považovali hříchy nečistoty za dovolené. Někteří křesťané nechali se unášet proudem pohanské volnosti mravů.

Nedejte se podmanit nezřízenou žádostí ani po věcech dovolených, a teprve ne po věcech hříšných.
6, 12—20.

Svatý Pavel upozorňuje: nečistota je hříchem proti tělu. Tělo křesťanovo patří Ježíši Kristu, který je vykoupil i s duší a zajistil mu slavné vzkříšení v poslední den a věčný život spolu s duší v blaženosti nebeské. Není tedy nečistota mravní něčím lhostejným, nýbrž je hrozným zneuctěním příbytku Božího. »Kdo zkazí chrám, toho zkazí, (to jest těžce potrestá), Bůh.« I lhostejné věci jako je pokrm, jsou-li nezřízeně užívány, mohou uškodit. Křesťan se nesmí nechat podmanit ani lhostejnou věcí, aby jí nezřízeně užíval. Smrtelné tělo i pokrmy, kterých požívá, jsou pomíjející, proto nesmí si jich člověk hledět tak, jako by to bylo první a hlavní v životě člověka, střezte se i dovolených věcí zneužívat, ale nade všecko chraňte se kazit chrám Ducha svatého smrtelnými hříchy nečistoty, ať jsou to myšlenky, slova, řeči, skutky. »Nuže, oslavujte a noste Boha v těle svém.«

Jen dobře porozumět!
7, 1—9.

Apoštol se dověděl, že někteří v Korintě pronášejí názor, že je nejlepší podle příkladu Pavlova nevstupovati v manželství. Svatý Pavel uvádí toto mínění na pravou míru.

Bohem dané právo.

Každý, koho Bůh povolal do stavu manželského, je povinen všecky povinnosti tohoto stavu plnit. Manželé stali se jedním tělem a mají Bohem dané právo na sebe navzájem. Povinnosti manželské nesmí jeden druhému odpírat, aby nebyl příčinou hříchu nevěrnosti manželské. Zdrženlivost je jistě chvályhodná, ale jen za vzájemného souhlasu.

Kdo se bojí, že v boji padne . . .

Vstoupiti do stavu manželského není rozkaz. Do stavu manželského vstupuje ten, koho Bůh volá. Kdo cítí, že by nedokázal žít zdrženlivě a že by se vydával v těžká pokušení, nechť

vstoupí v manželství. To ovšem neznamená, že nejsou žádoucí vyšší pohnutky.

Přísahu manželskou nelze vzíti zpět!
7, 10—11.

Svatý Pavel připomíná, že křesťanské manželství je nerozlučitelné. To není ustanovení Pavlovo, nýbrž je to příkaz Ježíše Krista.

Rozejdou-li se manželé od sebe z nejvážnějších příčin, nemůže se manžel oženit, nemůže se manželka vdát, protože jejich manželství trvá, pokud budou oba živi. Buď se smíří, nebo musí žít zdrženlivě.

Aby se pohanské manželství stalo platným.
7, 12—14.

V mnohých rodinách se stalo v době svatého Pavla, že manželka se stala křesťankou a muž zůstal pohanem. Když taková žena chtěla žít dále se svým mužem pohanem, mohla tak učinit. Pavel nebo jeho nástupci v Korintě taková manželství učinili platnými s podmínkou, že dítky budou vychovávány po křesťansku, že manželka se přičiní, aby muže svého získala pro víru křesťanskou.

Odkud víš, ženo, že spasíš muže svého?
7, 15—16.

Jestliže se žena—křesťanka domnívá, že by měla překážky ve výchově dítek, ve vykonávání svých náboženských povinností a že nad to muže nezíská, je lépe, když od muže pohana odejde. Pohansky uzavřené manželství nemá pro křesťanskou část žádné platnosti. Manželka, která se stala křesťankou, má především právo a zároveň povinnost, aby mohla bez překážky a v pokoji sloužit Bohu. Poněvadž muž—pohan její právo uznat nechce, může ho bez hříchu opustit a vdát se po křesťansku.

Nebuďte otroky lidí!
7, 17—23.

Aby zabránil nestálosti a nespokojenosti v různých povolá-

ních a stavech, —nejenom ve stavu manželském — udává apoštol všeobecné křesťanské zásady: Křesťan musí ze všech sil se snažit, aby byl spokojený v každém povolání a v každém postavení. Ovšem nesmí se poddávat lidem tak daleko, že by nemohl sloužit Ježíši Kristu. Kdyby to nemohl, kdyby si v tom dal bråniti od lidí, byl by opravdu nejuboženějším otrokem lidské zvůle. Ale také naopak! Jestliže je někdo svým stavem u někoho otrokem, ale při tom může konat své povinnosti křesťanské, nemusí být proto nespokojen! Před Bohem je vykoupen a svoboden v Ježíši Kristu. A to je hlavní a nejdůležitější, když zatím nelze odstranit otrocký stav.

Návrh a pravidlo pro budoucí řehole. 7, 25—40.

Na tomto místě mluví a píše svatý Pavel o stavu panickém. Chválí a odporučuje svobodný stav podle svého příkladu, ale jen pro toho, kdo je od Boha ke stavu panickému povolán.

Na námitku, že se svobodný zbavuje potěšení a radostí rodinného života, odpovídá apoštol prostými slovy:

»Všecko je to na krátko. Všecko míjí a to velice rychle, »tvářnost světa pomíjí.« Ovšem, kdo zůstává svobodný, musí tak činit s dobrým úmyslem, aby tím více a tím lépe mohl sloužit Bohu. Tak svatý Pavel podal svými slovy první pravidlo budoucích řeholí, v nichž se budou zachovávat tři evangelní rady: svatá čistota (svobodný stav), poslušnost vůči představeným a chudoba vůči statkům tohoto světa. To všecko jenom za jedním účelem — nerozděleně a dokonale sloužit Bohu. »Kdo se oženil, stará se o věci světské, kterak by se zalíbil ženě, a jest rozdělen. A žena nevdaná (s pravým úmyslem) totiž panna, myslí na věci Páně, aby byla svatá tělem i duchem; provdaná však myslí na věci světské, kterak by se zalíbila muži.«

Mohou se požívat pokrmy obětované modlám? 8, 1—13.

Korinťané se tázali písemně Pavla. Apoštol odpověděl: »Všeobecně řečeno mohou se požívat. Neboť modly nic nejsou. Křesťan ví, že modly jsou výmysly pohanů. — Ovšem, leckterý křesťan nemá ještě dosti jasného poznání o tom, co jsou modly. Bojí se jich a má proto úzkostlivé svědomí. — Před takovými úzkostlivými lidmi není radno jísti pokrmy modlám obětované. Neboť takový člověk považuje to za veliký

hřích. Má bludné svědomí. V tomto bludném svědomí, vidí-li druhé křesťany obětované maso jísti, vezme je také, třebaže to považuje za těžký hřích. A tak se skutečně hříchu dopouští. Neboť kdo považuje něco za hřích, (i když to ve skutečnosti hříchem není), dopouští se hříchu, když to činí. Na příklad: někdo ve čtvrtek je pevně přesvědčen, že je pátek. A jí maso. Dopouští se hříchu. Takových hříchů bludného svědomí chtěl apoštol Korintské vyvarovat.

Aby všichni poznali cenu Evangelia. 9, 1—18.

Svatý Pavel s upřímností a s pokorou mluví o svých obětech a o svém odříkání. Říká to proto, aby ukázal, že jsou všecky pomluvy nemístné, které o něm někteří lidé v Korintě šíří. Jeho služba Evangeliu je naprosto nezištná, koná ji jen z lásky k Ježíši Kristu a z lásky k duším, vykoupeným Jeho Krví.

Dobrovolně se odříkám i toho, co mi patří.

»Jsem svoboden. Jako apoštol, který viděl Ježíše Krista, když se mi zjevoval se mnou mluvil po dobu mého pobytu v Arabii, jsem svoboden a nejsem odvislý od nikoho. Jsem apoštolem vaším. Nebýt mne, snad byste vůbec nebyli křesťany. Jako váš apoštol mám právo podle slov Ježíše Krista: »Kde kážete, tam zůstávejte a jezte a pijte, co mají; neboť hoden jest dělník mzdy své.« Mám právo žádat výživu tam, kde káži Evangelium, mám právo míti na svých cestách ženu, která by se starala o potřebné věci, mám právo, abych sám na sebe nemusil teprve služebnou prací vydělávat. Voják ve vojsku přece nechodí vydělávat, aby mohl být živ. Vinař je živ ze své vinice. Pastýř je živ ze svého stáda. Kdo rozsévá, má největší právo, aby měl podíl na úrodě. To všecko právo měl jsem a mám já, aby mne věřící, jimž káži, živili a o mě se starali. — Ale jste svědky, že jsem tohoto práva nepoužíval, že jsem se dobrovolně odřekl odměny za svou práci, že jsem se živil sám prací svých rukou. Proč? — Abych tím více posloužil Evangeliu a jeho rozšíření svojí naprostou nezištností, a abych rozmnožil také své zásluhy pro nebe.«

Moje nesčetná sebezapření. 9, 19—23.

»Stal jsem se služebníkem všech: s velikým sebezapřením přizpůsoboval jsem se židům, jejich zvykům a jejich názorům, přizpůsoboval jsem se, pokud bylo možno i pohanům, všem stal jsem se vším, abych je přivedl ke spáse. Všecko pak činím pro Evangelium, abych se stal spoluúčastným jeho slibů.«

»Trestám tělo své a podrobuji v služebnost.« 9, 24—27.

»Cesta ke spáse je jako závodní dráha. Ti, kteří se účastní závodů, aby více dokázali, odříkají se různých věcí, které jinak pro druhé jsou dovolené a jsou příjemné. Já také závodím. Snažím se, abych co nejvíce duší získal pro Ježíše Krista. Proto se odříkám i mnohých dovolených věcí, abych si tak zasloužil tím více Boží milosti a tím více vykonal.«

Milost Boží byla pro ně marná. 10, 1—14.

Apoštol to neříká, aby se chlubil, ale říká to jenom proto, aby povzbudil. Život člověka-křesťana podobá se cestě Israelitů na poušti. Všem Israelitům byla Bohem nabídnuta veliká milost, aby vyšli z otroctví a vešli do země zaslíbené. Mnozí Israelité tuto milost ztratili, do země zaslíbené nevešli a zahynuli na poušti. Nepomohlo jim, že měli oblakový sloup, který je převedl přes Moře Rudé, nepomohlo jim, že měli oblak, v němž podivuhodným způsobem je provázel a chránil Bůh sám, nepomohlo jim, že v Mojžíšovi dosáhli úmluvy s Bohem na hoře Sinai. — Zahynuli.

Smrtelné účinky.

Co je zahubilo, byla zlá a nezřízená žádostivost. Jednou si nezřízeně žádali masa, jindy dali se svésti nečistými tělesnými žádostmi a tancovali kolem zlatého telete dopouštějíce se nemravností, a pro různé svoje žádosti reptali proti Bohu. Přišly na ně Boží tresty. Co bylo na cestě do země zaslíbené, je předobrazem pro život křesťana v době poslední, to jest v Zákoně Novém. — Heslem křesťana každého musí být: »Odříkej se, zapírej se, zdržuj se!« Musíš být v sebezapírání tak vy-

cvičen, abys, když nastane pokušení, měl cvikem zjednanou schopnost a sílu pokušení přemoci.

Cvik dělá mistra.

Jsi vycvičen v sebezapření, to jest, jsi vycvičen v boji proti žádostem očí, proti žádostem těla, proti pýše života? — Cvič se denně! Jako voják Ježíše Krista. Hleď, abys nepadl. Bůh nedopouští, aby na křesťana přišlo těžší pokušení, než jaké může snésti. Ovšem předpokládá se, že se svědomitě a denně cvičil v sebezapření. Když ano, pak zcela jistě dostane se každému milosti, aby pokušení přemohl a získal si zásluhu pro nebe. — Nezapomeňte, že nejste pohany, jste křesťany! Proto střezte se toho, co dělají pohané. To všecko patří k jejich modloslužbě.

Mše svatá a svaté přijímání činí věřící tajemným Tělem Kristovým. 10, 15—22.

Každý věřící křesťan účastní se Mše svaté. Má účast na Krvi Ježíše Krista, která se při Nejsvětější Oběti na oltáři obětuje. Věřící křesťan svatým přijímáním při Mši svaté spojuje se s Tělem Ježíše Krista. Tělo a Krev Ježíše Krista sjednocují všecky věřící v jednotu Tajemného Těla Kristova. Při svatém přijímání neproměňuje Ježíš Kristus Sebe v nás, ale nás proměňuje v Sebe. Tak se stáváme mnozí jedním Tělem Jeho.

Israelité měli své oběti, kterými zevnějším způsobem spojovali se s Bohem. Předobrazovali svými obětmi budoucí vnitřní spojení s Bohem.

Nesmíš mít žádné účasti! 10, 22—11, 1.

Ubozí jsou ve svých obětech pohané. I když nemají přímo úmyslu obětovati zlým duchům, přece se tak děje. Modloslužba pohanů, v níž se prokazuje nejvyšší pocta věcem stvořeným, a ne Stvořiteli, je nepřímo službou tomu, jemuž nejvíce na tom záleží, aby Bůh nedostával od lidí úcty, která mu jako Stvořiteli náleží. Křesťan žádným způsobem nesmí mít podílu na modloslužbě, neboť by se spolčoval se zlým duchem. A není přece možno, aby ten, jenž se Mší svatou a svatým

přijímáním spojuje s Kristem Pánem, měl jen nejmenší podíl na službě satanovi.

Za našich časů dává si sloužit jinak.

Dnes má ďábel rovněž svoji modloslužbu. Prokazují mu ji špatné spolky, špatný tisk. Být členem špatného spolku, číst špatné časopisy je totéž jako sloužit zlému duchu. Kdo zanedbává pravidelné služby Boží v neděli, slouží tím zlému duchu, kdo zanedbává svatou zpověď a svaté přijímání, zanedbává spojení s Bohem a stává se společníkem zlého ducha.

Nezaviněná nevědomost v této věci, nečiní hříchu.

Svatý Pavel vrací se ještě k tomu, co už dříve naznačil. »Na trzích, na hostinách nevyptávejte se na maso, odkud je, zdali není z obětí pohanským bohům. Jezte klidně, co dostanete koupit. Buďže tedy jíte nebo pijete, nebo cokoliv jiného činíte, všecko ke slávě Boží čiňte!« Ovšem ti, kterým se řeklo, že předložené pokrmy jsou z obětí modlám, nesmí pro pohoršení druhých z těchto pokrmů jísti. Tu by vzniklo pohoršení, před nímž už dříve svatý Pavel varoval.

PRVNÍ LIST SV. PAVLA KORINTSKÝM.

(Napsán r. 57. v Efesu.)

III. část.

O vnější slušnosti v bohoslužebných shromážděních. 11, 2—16.

2. Chválím pak vás, bratři, že ve všem na mne pamatujete
a zachováváte naučení, jak jsem je vám podal. 3. Chci však,
abyste věděli, že hlavou každého muže jest Kristus, hlavou
pak ženy muž, hlavou však Kristovou Bůh. 4. Každý muž,
který se modlí aneb prorokuje s hlavou přikrytou, ohyzďuje
hlavu svou; 5. Každá však žena, která se modlí a prorokuje
s hlavou nezakrytou, hyzdí hlavu svou; neboť jest to jedno,
jako by se oholila. 6. A nezakrývá-li si žena hlavy, ať se (také)
oholí; je-li však ohyzdno ženě stříhati se nebo holiti, ať za-
krývá si hlavu svou. 7. Muž totiž nemá pokrývati hlavy své,
neboť jest obrazem a slávou Boží; žena však jest slávou mu-
žovou.
8. Neboť není muž ze ženy, nýbrž žena z muže; 9. vždyť
ani nebyl stvořen muž pro ženu, nýbrž žena pro muže. 10.
Proto má žena míti znak moci na hlavě pro anděly. 11. Avšak
v Pánu ani muž není bez ženy, ani žena bez muže. 12. Neboť
jako jest žena z muže, tak jest i muž skrze ženu (zrozen), vše-
cko pak z Boha (jest). 13. Posuďte sami u sebe: Sluší se, aby se
žena modlila k Bohu nezakryta? 14. A neučí vás i příroda, že
jest nectí pro muže, nechá-li si dlouhé vlasy růsti? 15. Má-li
však žena dlouhé vlasy, jest jí to okrasou; neboť vlasy jsou jí
dány místo závoje. 16. Líbí-li se však někomu příti se, (věz:)
my takového obyčeje nemáme, ani Církve Boží.

Sv. Pavel kárá zlořád při slavení večeře Páně. 11, 17—34.

17. Toto však přikazuje, nechválím, že se scházíte nikoli k
lepšímu, nýbrž k horšímu. 18. Předem totiž slyším, že když se
scházíte ve shromáždění, bývají mezi vámi roztržky, a z části
tomu i věřím; 19. neboť i odštěpenství musí býti mezi vámi,
aby se stali zjevni mezi vámi ti, kteří jsou osvědčeni.
20. Když tedy se scházíte na jedno (místo), není to již slavení
večeře Páně, 21. neboť každý bere napřed svoji večeři při jídle,
a jeden lační, druhý pak jest opilý. 22. Zdaliž nemáte domů k
jídlu a pití? Či snad pohrdáte Církví Boží a zahanbujete ty,
kteří (nic) nemají? Co mám říci vám? Mám vás chváliti? V
této věci (vás) nechválím.
23. Neboť já jsem přijal od Pána to, co jsem též podal vám,
(totiž) že Pán Ježíš v té noci, ve které byl zrazen, »vzal chléb
24. a učiniv díky, rozlámal jej a řekl: Toto jest tělo mé, které
se za vás vydává; to čiňte na mou památku. 25. Taktéž vzal
kalich po jídle a řekl: Tento kalich jest nová úmluva (potvrze-
ná) mou krví; to čiňte kolikrátkoliv (jej) píti budete, na mou
památku.« 26. Kdykoli totiž jíte chléb tento a pijete kalich,
smrt Páně zvěstujete, dokud nepřijde. 27. Proto kdo bude jísti
chléb tento aneb píti kalich Páně nehodně, vinen bude tělem
a krví Páně. 28. Zkusiž však každý sám sebe a tak z toho chle-
ba jez a z kalicha pij; 29. neboť kdo jí a pije nehodně, odsouzení
sobě jí a pije, poněvadž nerozeznává těla Páně.
30. Proto jest mezi vámi mnoho nemocných a slabých, a
mnozí zesnuli. 31. Kdybychom sami sebe posuzovali, nebyli
bychom souzeni. 32. Jsouce však souzeni, od Pána jsme trestá-
ni, abychom s tím světem nebyli zavrženi. 33. Proto, bratři
moji, když se scházíte k jedení, čekejte jedni na druhé. 34. Má-
li někdo hlad, jez doma, abyste nescházeli se k odsouzení. Ostat-
ní věci uspořádám, jakmile přijdu.

O mimořádných darech Ducha svatého. 12, 1—31.

12, 1. O duchovních však darech nechci, bratři, abyste byli
v nevědomosti. 2. Víte, že když jste byli pohany, k němým
modlám jakkoli puzeni jste chodili. 3. Proto vám oznamuji, že
nikdo mluvě v Duchu Božím nepraví: »Proklet buď Ježíš,« a
nikdo nemůže říci: »Pánem (jest) Ježíš,« leč v Duchu svatém.
4. Jsou pak dary rozličné, ale tentýž duch; 5. a rozličné jsou

služby, ale tentýž Pán, 6. a rozličné jsou působnosti, ale tentýž Bůh, který působí to všecko ve všech. 7. Každému však dává se zjevení Ducha k prospěchu (církve). 8. Jednomu totiž dává se skrze Ducha řeč moudrosti, jinému řeč poznání podle téhož Ducha, 9. jinému víra v témž Duchu, jinému pak dar uzdravování v tom jednom Duchu, 10. jinému divů činění, jinému prorokování, jinému rozeznávání duchů, jinému rozličné jazyky, jinému vykládání řečí; 11. to pak všecko působí jeden a týž Duch, rozděluje zvláště jednomu každému, jak chce.

12. Jako totiž tělo jest jedno a přece mnoho údů má, všecky pak údy těla, ač jich mnoho jest, (jen) jedním tělem jsou, tak i Kristus. 13. Neboť v jednom Duchu my všichni byli jsme pokřtěni v jedno tělo, ať jsme byli židy nebo pohany, ať nevolni nebo svobodni: a všichni jedním Duchem byli jsme napojeni.

14. Vždyť ani tělo nesestává z jednoho údu, nýbrž z mnoha údů. 15. Řekne-li noha: »Poněvadž nejsem ruka, nepatřím k tělu,« zdali proto k tělu nepatří? 16. A řekne-li ucho: »Poněvadž nejsem oko, nepatřím k tělu,« zdali proto k tělu nepatří? 17. Kdyby celé tělo bylo okem, kde by byl sluch? Kdyby celé tělo bylo sluchem, kde by byl čich? 18. Než Bůh umístil údy v těle, jeden každý z nich, jak chtěl. 19. Kdyby všecky byly jedním údem, kde by bylo tělo? 20. Jest však mnoho údů, ale jedno tělo. 21. I nemůže oko říci ruce: »Nepotřebuji tebe,« aneb zase hlava nohám: »Nepotřebuji vás,« nýbrž mnohem potřebnější jsou ty údy těla, které se zdají býti slabšími; 23. a ty údy těla, které máme za méně čestné, přiodíváme čestněji, a údy naše neslušné mají hojnější slušnost, 24. údy však naše slušné nepotřebují toho.

Ale Bůh spojil tělo tak, že dal hojnější čest tomu (údu), kterému se jí nedostávalo, 25. aby nebyla roztržka těla, nýbrž aby údové pečovali o sebe vespolek stejně. 26. A trpí-li úd jeden, trpí spolu s ním všecky údy; oslavuje-li se jeden úd, radují se spolu s ním všichni údové. 27. Vy však jste tělem Kristovým a údy (jeho) podle údělu.

28. A některé Bůh ustanovil v církvi předem apoštoly, po druhé proroky, po třetí učiteli; potom (udělil) moci divotvorné, potom dary uzdravování, pomáhání, vedení správy, rozličné jazyky, [vykládání řečí]. 29. Jsou snad všichni apoštoly? všichni proroky? všichni učiteli? Činí snad všichni divy? 30. Všichni mají dar uzdravování? Všichni mluví jazyky? Všichni

vykládají? 31. Horlete o dary lepší. A ještě ukáži vám cestu na výsost vznešenější.

O poměru mimořádných darů Ducha sv. k lásce. 13, 1—13.

13, 1. Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, lásky však neměl, byl bych jako měď zvučící a jako zvonec znějící. 2. A kdybych měl proroctví a znal všecka tajemství a všecku vědu, a kdybych měl všecku víru, takže bych hory přenášel, lásky však kdybych neměl, ničím bych nebyl. 3. A kdybych rozdal na pokrmy chudých veškeren statek svůj a vydal své tělo k spálení, lásky však kdybych neměl, nic by mi to neprospělo.

4. Láska jest shovívavá, dobrotivá; láska nezávidí, nechlubí se, nenadýmá se, 5. není ctižádostivá, nehledá svého prospěchu, neroztrpčuje se, nemyslí o zlém, 6. neraduje se z nepravosti, nýbrž raduje se s pravdou; 7. všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje, všecko přetrpívá. 8. Láska nikdy nepomíjí; buďže (jest u koho dar) proroctví, zanikne, aneb (dar) jazyků, přestane, aneb poznání, zanikne.

9. Neboť částečně (jen) poznáváme, částečně prorokujeme; 10. když však přijde to, co jest dokonalé, zanikne to, co jest částečné. 11. Když jsem byl dítkem, mluvil jsem jako dítko, smýšlel jsem jako dítko, soudil jsem jako dítko; když však jsem se stal mužem, odložil jsem, co bylo dětinské. 12. Nyní patříme skrze zrcadlo v záhadě, ale tehdy tváří v tvář; nyní poznávám částečně, ale tehda poznám úplně, jakož i úplně poznán jsem. 13. Nyní však trvají víra, naděje, láska, tyto tři; ale největší z nich jest láska.

O poměru daru jazyků k daru proroctví. 14, 1—25.

14, 1. Usilujte o lásku, horlete o dary duchovní, zvláště však o to, abyste prorokovali. 2. Neboť kdo mluví jazykem (cizím), nemluví lidem, nýbrž Bohu; nikdo totiž mu nerozumí. Ale duchem mluví tajemství.

3. Kdo však prorokuje, mluví lidem ke vzdělání a k povzbuzení a k útěše. 4. Kdo mluví jazykem (cizím), vzdělává sebe, ale kdo prorokuje, vzdělává církev. 5. Přál bych si ovšem, abyste všichni mluvili jazyky, ale raději, abyste prorokovali; neboť

větší jest, kdo prorokuje, nežli ten, kdo mluví jazyky, leč by také vykládal, aby církev vzala vzdělání.

6. Nuže tedy, bratři, přišel-li bych k vám mluvě jazyky, co vám prospěji, nebudu-li vám mluviti na základě zjevení nebo poznání anebo proroctvím nebo poučováním?

7. Jestliže věci bezdušné, buďsi flétna nebo citera, vydávajíce zvuky, nečiní rozdílu v tónech, kterak přece porozumí se tomu, co se píská nebo na citeru hraje?. 8. A kdo bude se strojiti k boji, vydá-li polnice zvuk neurčitý? 9. Tak jest to i s vámi.

Nevydáte-li jazykem řeči srozumitelné, kterak se pozná to, co se mluví? Budete zajisté mluviti jen do vzduchu. 10. Tolik věru jest druhů jazyků na světě, a žádný (z nich) není o sobě nesrozumitelný. 11. Neznám-li tedy významu řeči, budu cizincem tomu, kdo mluví, a ten, kdo mluví, bude cizincem pro mne.

12. Tak tedy i vy, poněvadž horlíte o dary duchovní, snažte se o to, abyste oplývali těmi, jež přispívají ke vzdělání církve. 13. Proto kdo mluví (cizím) jazykem, modli se, aby také mohl vykládati. 14. Neboť modlím-li se jazykem (cizím), duch můj se modlí, můj rozum však jest bez užitku.

15. Co z toho? Budu se modliti duchem, budu však modliti se i rozumem; budu zpívati (žalmy) duchem, budu však zpívati (je) též rozumem. 16. Neboť velebíš-li duchem, kterak ke tvému díkůčinění řekne »amen« ten, jenž zaujímá místo nevědomého? Vždyť neví, co pravíš. 17. Ty ovšem děkuješ pěkně, ale druhý se nevzdělává. 18. Děkuji Bohu, mluvím jazyky více, nežli vy všichni, 19. avšak ve shromáždění (církevní obce) chci raději pět slov promluviti svým rozumem, abych poučil také jiné, nežli deset tisíc slov v jazyce (cizím).

20. Bratři, nebuďte dětmi co do soudnosti, nýbrž co do špatnosti buďte dítkami, co do soudnosti buďte dokonalí. 21. V zákoně jest psáno: »Jinými jazyky a jinými rty budu mluviti lidu tomuto, a ani tak neposlechnou, praví Hospodin.«

22. Jazykové jsou tedy na znamení nikoli pro věřící, nýbrž pro nevěřící, prorokování však nikoli pro nevěřící, nýbrž pro věřící. 23. Jestliže by tedy se sešla celá církev na jedno místo, a všichni by mluvili jazyky, a jestliže by tam vešli (lidé) nevědomí nebo nevěřící, neřeknou-li, že blázníte?

24. Kdyby však všichni prorokovali a vešel by tam někdo nevěřící nebo nevědomý, bude ode všech usvědčován, ode všech

posuzován, 25. tajnosti srdce jeho přijdou (mu) najevo, a tak
on, padna na tvář, bude se klaněti Bohu, vyznávaje, že vskutku
Bůh jest ve vás.

Některé pokyny praktické v příčině užívání darů mimořádných. 14, 26—40.

26. Co je tedy činiti, bratři? Když se sejdete, jeden z vás má
žalm, jiný poučení, jiný zjevení, jiný dar jazyků, jiný dar vy-
kládání; všecko děj se ke vzdělání. 27. Mluví-li kdo jazykem
(cizím), mluvtež dva nebo nanejvýš tři, a to jeden po druhém
a jeden vykládej. 28. Nebylo-li by vykladače, mlč ve shro-
máždění, ale mluv sám sobě a Bohu.
29. Proroci mluvte dva nebo tři, a ostatní posuzujte; 30. do-
stane-li se však zjevení někomu jinému, když sedí, první ať
mlčí. Neboť můžete jeden po druhém všichni prorokovati, aby
se všichni učili a všichni se vzdělávali, 32. a duchové proročtí
podřizují se prorokům; 33. neboť Bůh není Bohem rozbroje,
nýbrž pokoje.
Jako ve všech obcích věřících (křesťanů) 34. ženy ve vašich
shromážděních mlčte, neboť nedopouští se jim mluviti, nýbrž
podřizovati se (mají), jak i zákon praví.
35. Chtějí-li však něčemu se naučiti, ať se zeptají doma svých
mužů; neboť potupno jest pro ženu mluviti ve shromáždění.
36. Či snad od vás vyšlo slovo Boží, aneb-li k vám toliko přišlo?
37. Zdá-li se někomu, že jest prorokem nebo duchovní dary
má, poznej, že příkazem Páně jest to, co vám píši, 38. pak-li
toho někdo neuznává, nebude uznán. 39. Nuže, bratři, snažte
se o to, abyste prorokovali, a mluviti jazyky nebraňte. 40. Vše-
cko však děj se slušně a podle řádu.

O vzkříšení z mrtvých. 15, 1—58.

15, 1. Oznamuji vám, bratři, evangelium, které jsem vám
kázal, které jste také přijali, ve kterém též trváte, 2. skrze něž
i ke spáse přicházíte, ač-li se ho držíte tak, jak jsem vám je ká-
zal, leč byste byli uvěřili nadarmo. 3. Podal jsem vám totiž
mezi prvními věcmi to, co jsem také přijal, že Kristus umřel
za hříchy naše podle Písem, 4. a že byl pohřben a že vstal z mrt-
vých třetího dne podle Písem, 5. a že se ukázal Petrovi a po-
tom jedenácti. 6. Potom se ukázal více než pěti stům bratrů

najednou — z nich většina žije dosud, někteří však zesnuli. —
7. Potom se ukázal Jakubovi, poté všem apoštolům.
8. Nejposléze pak ze všech jako nehodnému ukázal se i mně.
9. Neboť jsem nejmenší z apoštolů, jenž nejsem hoden slouti
apoštolem, poněvadž jsem pronásledoval církev Boží. 10. Mi-
lostí Boží však jsem to, co jsem, a milost jeho ke mně nebyla
marná, nýbrž pracoval jsem více než oni všichni, ale ne já, ný-
brž milost Boží se mnou. 11. Buďže tedy (jsem to) já nebo oni,
takto hlásáme, a tak jste uvěřili.
12. Hlásá-li se však o Kristu, že vstal z mrtvých, kterak
praví někteří mezi vámi, že není vzkříšení z mrtvých? 13.
Jestli není vzkříšení z mrtvých, ani Kristus nevstal z mrtvých.
14. Nevstal-li však Kristus z mrtvých, marné jest hlásání naše,
marná i víra vaše, 15. my pak se shledáváme i křivými svědky
Božími, poněvadž jsme osvědčili proti Bohu, že vzkřísil Krista,
jehož nevzkřísil, ač-li totiž mrtví nevstávají. 16. Neboť nevstá-
vají-li (vůbec) mrtví z mrtvých, ani Kristus nevstal; 17. jestli
však Kristus nevstal z mrtvých, planá jest víra vaše, neboť jste
dosud v hříších svých.
18. Zahynuli tedy také ti, kteří zesnuli v Kristu. 19. Jestliže
toliko v tomto životě máme v Kristu (pouhou) naději, jsme
bídnější, nežli všichni lidé.
20. Avšak Kristus vstal z mrtvých, prvotina to těch, kteří
zesnuli. 21. Poněvadž totiž skrze člověka (přišla) smrt, (při-
chází) též skrze člověka vzkříšení z mrtvých. 22. Neboť jako
v Adamovi všichni umírají, tak i v Kristu všichni budou oži-
veni. 23. Každý však ve své řadě; jakožto prvotina Kristus, po-
tom ti, kteří jsou Kristovi, (a to) při jeho příchodě; 24. potom
bude konec, když bude odevzdávati království Bohu a Otci,
až zničí veškeré panství a veškerou moc i sílu.
25. Musí totiž kralovati, dokud nepoloží všech nepřátel pod
nohy své. 26. Jakožto poslední nepřítel bude zničena smrt; ne-
boť všecko poddal (Bůh) pod nohy jeho. 27. Když však praví,
že všecko jest (mu) poddáno, jest patrno, že (všecko), vyjma
toho, jenž mu všecko poddal. 28. Když pak mu bude poddáno
všecko, tu i Syn poddá se tomu, jenž mu poddal všecko, aby
byl Bůh všecko ve všem.
29. Sic jinak co činí ti, kteří dávají se křtíti za mrtvé? jestli
vůbec mrtví nevstávají z mrtvých, proč dávají se také křtíti
za ně? 30. Proč i my podstupujeme nebezpečenství každou ho-
dinu? 31. Denně umírám; (přisahám to) při té chloubě, kterou

z vás, bratři, mám v Kristu Ježíši, Pánu našem. 32. Bojoval-li
jsem v Efesu se šelmami — po lidsku (mluveno) — jaký mám
z toho prospěch? Jestli mrtví nevstávají, »jezme a pijme, neboť
zejtra zemřeme.« 33. Nemylte se: »Špatné společnosti kazí dob-
ré mravy.« 34. Vystřízlivějte náležitě a nehřešte, neboť někteří,
(mezi vámi) nemají (pravé) známosti Boha; k zahanbení va-
šemu to pravím.
35. Ale řekne někdo: Kterak vstanou mrtví? S jakým tělem
přijdou? 36. Nemoudrý, co ty rozséváš, nebývá oživeno, leč
prve zemře. 37. A co seješ, to není ono tělo, které povstane,
nýbrž holé zrno, pšeničné nebo nějaké jiné. 38. Bůh však mu
dává tělo, jakož byl chtěl, a to každému semeni tělo vlastní.
39. Není každé tělo stejným tělem, nýbrž jiné (jest tělo) lid-
ské, jiné čtvernožců, jiné ptačí, jiné rybí. 40. A (jsou) těla ne-
beská a těla pozemská; avšak jiný jest lesk (těl) nebeských a
jiný (těl) pozemských. 41. Jiný jest lesk slunce, jiný lesk měsíce,
a jiný lesk (je) hvězd; ano hvězda od hvězdy liší se leskem.
42. Tak (bude) i vzkříšení z mrtvých. Rozsévá se v poruši-
telnosti, vstane v neporušitelnosti; 43. rozsévá se v necti, vsta-
ne v slávě; rozsévá se v slabosti, vstane v síle; 44. rozsévá se tělo
živočišné, vstane tělo duchovní. Je-li tělo živočišné, jest i du-
chovní. 45. Tak jest také psáno: »První člověk Adam stal se
živočichem žijícím,« poslední Adam duchem oživujícím. 46.
Není však dříve to, co jest duchovní, nýbrž to, co jest živo-
čišné, potom co jest duchovní. 47. První člověk (jsa) ze země
(byl) pozemský, druhý člověk (jsa) s nebe (jest) nebeský. 48.
Jaký byl (onen) pozemský, takoví jsou též ti, kteří jsou po-
zemští, a jaký jest ten nebeský, takoví jsou i ti, kteří jsou ne-
beští. 49. Proto jako jsme nesli obraz pozemského, nesme též
obraz nebeského.
50. Toto však, bratři, pravím, že tělo a krev nemůže obdr-
žeti království Božího ani porušitelnost nedostává neporušitel-
nosti. 51. Hle tajemství vám pravím: všichni nezemřeme, ale
všichni budeme proměněni 52. pojednou, v okamžiku, při trou-
bě poslední; neboť trouba zazní, a mrtví vstanou neporušitelni;
a my budeme proměněni. 53. Musí zajisté porušitelné toto (tě-
lo) obléci neporušitelnost a smrtelné toto (tělo) obléci nesmr-
telnost. 54. Když pak (toto porušitelné tělo obleče neporuši-
telnost a toto) smrtelné obleče nesmrtelnost, tehdá se naplní to
slovo, které jest psáno: »Pohlcena jest smrt ve vítězství. 55.
Kde jest, ó smrti, vítězství tvé? Kde jest, ó smrti, osten tvůj?«

56. Ostnem pak smrti jest hřích, a mocí hříchu jest zákon.
57. Ale díky Bohu, který nám dává vítězství skrze Pána našeho
Ježíše Krista. 58. Proto, bratři moji milí, buďte pevní, nepohnu-
telní, vždycky přehorliví v díle Páně, vědouce, že práce vaše
není nadarmo v Pánu.

Závěrek. 16, 1—24.

16, 1. V příčině sbírky pro věřící učiňte i vy tak, jak jsem na-
řídil církvím galatským. 2. Každou neděli jedenkaždý z vás u
sebe ukládej a schovávej, co bude moci, aby se neděly sbírky
teprv, až přijdu. 3. Když pak přijdu, pošlu s listy ty, které u-
znáte za hodny, aby donesli dar váš do Jerusalema. 4. Bude-li
záhodno, abych také já šel, půjdou se mnou.
5. Přijdu pak k vám, až projdu Macedonii; Macedonii totiž
(toliko) projdu, 6. u vás však as pobudu nebo i přezimovat
budu, abyste mne (poté) doprovodili, kamkoliv bych šel. 7.
Nechci totiž nyní uzříti vás mimochodem, neboť doufám, že
nějaký čas pobudu u vás, dopustí-li Pán. 8. Zůstanu pak v Efe-
su až do letnic, 9. neboť dveře se mi otevřely veliké a účinné,
odpůrců pak jest mnoho. 10. Přijde-li Timotheus, hleďte, aby
byl u vás beze strachu, neboť koná dílo Páně, jako já. 11. Nikdo
tedy jím nepohrdej, nýbrž doprovoďte ho v pokoji, aby přišel
ke mně, neboť ho očekávám s bratry. 12. Co však se týká Apol-
la, velice jsem ho žádal, aby šel k vám s bratry; ale zhola nebylo
vůle, aby šel nyní, přijde však, až bude míti čas příhodný. 13.
Bděte, pevně stůjte ve víře, zmužile si počínejte a buďte silní;
14. všecko vaše (konání) děj se v lásce.
15. Napomínám však vás, bratři — znáte rodinu Štefánovu
(a Fortunátovu a Achaikovu), že jest prvotinou Acháje, a že
se oddali ve službu věřících, — 16. abyste se i vy poddávali ta-
kovým (lidem) a každému, kdo spolupůsobí a se namáhá. 17.
Raduji se z přítomnosti Štefánovy a Fortunátovy a Achaikovy,
neboť nahradili nepřítomnost vaši. 18. Osvěžili ducha mého
i vašeho. Uznejte tedy (lidi) takové.
19. Pozdravují vás církve asijské. Pozdravují vás v Pánu
mnohokrát Akvila a Priscilla s církví v jejich domě (u nichž
jsem i pohostinu). 20. Pozdravují vás všichni bratři. Pozdravte
se vespolek políbením svatým. 21. Pozdravení rukou mojí, Pav-
lovou. 22. Nemiluje-li někdo Pána našeho Ježíše Krista, buď
proklet. Maranatha. 23. Milost Pána našeho Ježíše Krista (bu-

diž) s vámi. 24. Láska moje (jest) se všemi vámi v Kristu Ježíši. (Amen.)

*

Ve všem muži rovna, jen v poslušnosti muži poddána. 11, 2—16.

Svatý Pavel na dotazy Korintských vysvětlil poměr muže a ženy v Církvi. Některé ženy v Korintě začaly příliš zdůrazňovat, že Ježíš Kristus zrovnoprávnil muže a ženu, a že je postavil úplně na roveň. Apoštol uvádí názor Korintských žen na správnou míru:

»Církev Kristova nezměnila původního řádu. Při stvoření prvních lidí ustanovil Bůh nadřízenost muže nad ženou. Stvořil nejprve muže k obrazu a podobě svoji, aby panoval . . . Potom z těla Adamova učinil ženu, jako »pomocnici podobnou jemu.« Tak už v pořádku stvoření bylo naznačeno, že v rodině muž je první, je představeným a hlavou rodiny. Žena — manželka je pomocnicí mužovou, má být poslušna muže. Jinak je muži podobna, má všecka práva své důstojnosti jako matka a jako křesťanka. Poměr mezi mužem a ženou má se jevit i ústrojem hlavy podle starobylých zvyků a předpisů: Muž při službách Božích má hlavu nepokrytou. Žena nesmí vcházet ke službám Božím jinak než s hlavou pokrytou.

Sobectví a neláska k bližnímu by měla být přípravou na Mši svatou a na svaté přijímání? 11, 17—34.

V prvních dobách křesťanských věřící se scházeli ke službám Božím a spojovali s nimi také hostinu. S počátku takové hostiny, zvané »hostiny lásky« bývaly velmi pěkné a byly projevem lásky k bližnímu. Bohatší hostili chudší. Apoštol doslechl, že v Korintě neprojevuje se na »hostinách lásky« dobrota a láska k bližnímu, ale naopak hrubé sobectví, u některých také nestřídmost: »neboť každý bere napřed svoji večeři při jídle, a jeden lační, druhý pak jest opilý . . . Zahanbujete tak ty, kteří nic nemají? Proto, bratři moji, když se

scházíte k jedení, čekejte jeden na druhého ... Podělte se navzájem bohatí s chudými.«

Apoštol připomíná ustanovení Nejsvětější Svátosti Oltářní.

»Já jsem přijal od Pána to, co jsem též podal vám, totiž že Pán Ježíš v té noci, ve které byl zrazen, vzal chléb a učiniv díky, rozlámal jej a řekl: Toto jest tělo mé, které se za vás vydává; to čiňte na mou památku. Taktéž vzal i kalich po jídle a řekl: Tento kalich jest nová úmluva potvrzená mou krví; to čiňte kolikrátkoliv jej píti budete na mou památku.« Svatý Pavel nebyl přítomen při poslední večeři. Zprávu o ustanovení Nejsvětější Svátosti měl ze Zjevení Ježíše Krista, kterého se mu dostalo po obrácení. Svatý Lukáš ve svém Evangeliu uvádí slova proměňování podle svatého Pavla. Slovy se ustanovení Nejsvětější Svátosti u Evangelistů poněkud liší, ale smysl jest stejný.

Jako Oběť a jako Pokrm.

Apoštol dalšími slovy naznačuje, že se proměňování chleba a vína v Tělo a Krev Páně děje jako Oběť nekrvavá, při níž se »zvěstuje,« to jest naznačuje, krvavá Oběť na Kříži. Tato Oběť bude se konat ustavičně na zemi až do příchodu Ježíše Krista v poslední den k soudu.

»Hleďte si přípravy k přijímání Těla a Krve Páně!« Skutky sobectví a nelásky, jak se o nich právě zmínil, za žádnou cenu nesmí předcházet svatému přijímání. Podobně žádný jiný těžký hřích nesmí učinit křesťana nehodným. Kdo by nehodně s těžkým hříchem Tělo a Krev Páně přijímal, zneuctíval by Tělo a Krev Ježíše Krista, jak je židé zneuctili, když Pána Ježíše ukřižovali. »Vinen bude tělem a krví Páně!«

»Zkusiž však každý sám sebe ... «

Příprava k svatému přijímání záleží ve zpytování svědomí a ve vyznání hříchů.

Někteří jsou nemocní, někteří zesnuli.

Svatý Pavel poznamenává výstražně, co se děje s těmi, kteří

konají svaté přijímání lhostejně a nedbale. Jdou k svatému přijímání bez těžkého hříchu, ale mají mnoho dobrovolných hříchů všedních, které neberou sice člověku milost posvěcující, ale ubírají chybujícímu síly, duchovní krásy, chuti k dobrým a hrdinským skutkům, lásky k Bohu a lásky k bližnímu, ohrožují také šťastný konec života pozemského. Jsou nemocní, ale svaté přijímání je nemůže vyléčit z jejich duchovní choroby, protože jsou nedbalí a neteční. Kdyby se dobře připravovali na svaté přijímání, bolely by je jejich poklesky a chyby, které uráží a zarmucují vznešeného nebeského Hosta, Pána Ježíše. Kdyby konali dobře díkůčinění po svatém přijímání, prosili by svého všemohoucího Hosta a Přítele o pomoc k dokonalé nápravě života. On by je vyslyšel, dal by jim osvícení a posilu k vykonání dobrých předsevzetí. Láska by se rozhořela v jejich duších a zapalovala by i duše jejich bližních k horlivosti ve všem dobrém. Apoštol věděl ještě více. Věděl, že někteří křesťané korintští odvažují se k svatému přijímání s těžkými hříchy, »že nerozeznávají Těla Páně a že jí sobě odsouzení, dopouštějíce se nejtěžšího hříchu — svatokrádeže.

Kdo bude a kdo nebude odsouzen.

»Kdybychom sami sebe posuzovali, nebyli bychom souzeni.« Příčina svatokrádeží, které usmrcují duše a vydávají je ve věčné odsouzení je nedostatečné zpytování svědomí nebo zanedbávání zpytování svědomí vůbec, a neúplné vyznání hříchů těžkých. Zamlčet těžký hřích ve svaté zpovědi znamená být souzen a odsouzen od Boha. Kdo sám sebe správně a upřímně soudí, kdo na sebe žaluje, jak se před Pánem Bohem uznává vinným, ten nebude souzen od soudu Božího.

Ctižádost, která byla velmi nepěkná a nebezpečná.
12, 1—31.

Pán Ježíš slíbil své Církvi hojnost milostí a darů Ducha svatého. První křesťané dostávali i mimořádné dary Ducha svatého: dar proroctví, dar uzdravování nemocných, dar mluviti rozličnými jazyky, dar učitelské moudrosti, dar veliké učenosti a vědy. »Duch svatý vanul, kam chtěl.« Jan 3, 8. Rozděloval své dary, jak Sám chtěl. Ale někteří Korinťané nechtěli porozumět štědrosti Ducha svatého. Nebyli spokojeni s darem

Ducha svatého a toužili po jiném daru, který byl na venek pozoruhodnější. Zvláště mocně působily dary uzdravování nemocných a mluvení různými jazyky. Tyto dary by chtěl kdekdo. Dary, které nebudily takovou pozornost, začínali pohrdati.

Dary Ducha svatého, kterých není třeba k vlastní spáse, ale ke spáse druhých.

Svatý Pavel velice pěkně ukázal na příkladě, že všechny dary Ducha svatého jsou cenné a důležité, i když nejsou tak okázalé jako uzdravování nemocných, mluvení různými jazyky a pod. Jako je tomu v lidském těle, tak tomu je v Církvi, která je tajemným Tělem Kristovým. Celé tělo nemůže být okem nebo uchem. Všichni věřící nemohou mít stejný mimořádný dar Ducha svatého. Jsou to dary, kterých křesťan nepotřebuje ke své vlastní spáse. Církev jich potřebuje, aby rychleji se šířila. Církev ovšem potřebuje různých mimořádných darů Ducha svatého. Proto různí věřící dostávají různé dary, jako tělo má různé údy. Kdo z věřících takový dar obdrží, musí si plně uvědomit, že je to dar Ducha svatého, aby pomohl svým bližním ke spáse. Takový dar Ducha svatého není na to, aby se jím chlubil a vypínal před druhými. Každý dar Ducha svatého musí být ceněn a přijímán s velikou úctou a vděčností k Duchu svatému. Žádným darem se nesmí pohrdat. I malý úd koná člověku kolikrát veliké služby. I zdánlivě nepatrný, mimořádný dar Ducha svatého prospěl Církvi svaté nesmírně. Kdo konečně by si přál takového daru, který Církvi svaté nejvíce prospívá, musí o něj Ducha svatého prosit. Účelem nesmí být ctižádost, ale prospěch Církve a čest a sláva Boží.

Nejkrásnější chvalozpěv. 13, 1—13.

Třináctá hlava prvního listu svatého Pavla Korintským je překrásným chvalozpěvem křesťanské lásky. Bez mimořádných darů Ducha svatého se křesťan obejde. Nepotřebuje jich ke své spáse. Bez lásky zůstanou bez užitku i ty největší ostatní dary Ducha svatého: dar mluviti rozličnými jazyky bez lásky je prázdný zvuk, který zní a dozní, pomine a nepřinese užitku pro život věčný. Dar proroctví a vědění a největší víra, nejsou bez lásky Ducha svatého ničím, nespasí žádného. Ani lásce

blízká ctnost štědrosti k chudým, ani hrdinské vyznání víry mučednictvím a smrtí neprospějí spáse, kdyby nebyly naplněny láskou Ducha svatého.

Raději všecko vytrpět, než těžkým hříchem ztratit lásku Ducha svatého.

Láska Ducha svatého se jmenuje jinak milost posvěcující. Duch svatý ji uděluje tomu, kdo byl křtem svatým obmyt od dědičného hříchu, kdo pokorně a kajícně po dobré přípravě duše přijímá ve svatém přijímání Ježíše Krista, který přinesl na svět »oheň lásky.«

Abychom rozuměli slovům svatého Pavla.

Láska Ducha svatého, milost posvěcující se ztrácí v tom okamžiku, kdy se křesťan dopustí těžkého hříchu. Těžkým hříchem stává se suchou ratolestí na stromě Církve. Všecky ctnosti i dobré skutky, které doposud vykonal, ztrácí všecku cenu pro život věčný. Pouto lásky mezi Bohem a člověkem se přetrhlo. A kdyby křesťan umřel v tomto stavu, bude navěky od Boha odloučen, ztrácí navždy věčnou blaženost ve spojení s Bohem. »Kdybych lásky neměl, nic mi neprospívá.«

Abys špatně nerozuměl.

Láskou na tomto místě nemyslí svatý Pavel nějakou citovou lásku, která se cítí a projevuje různými skutky soucitu, štědrosti, lásky k chudým, nemocným a podobně. Na to sám apoštol upozorňuje, když pronáší slova: »Kdybych rozdal všecek svůj statek na pokrmy chudých... lásky však kdybych neměl, nic by mi to neprospělo.«

Duše žije, přináší květy a plody v Duchu svatém.

Milost posvěcující, to jest nadpřirozená láska Ducha svatého, je stav duše, která nemá poskvrny těžkého hříchu. Tento stav činí duši křesťanovu nesmírně krásnou, podobnou Bohu, Ježíši Kristu. Ve stavu milosti posvěcující je křesťan svatým dítkem Božím a má právo na nebe. Ovšem tento stav milosti posvěcující může mít nesčíslné stupně, podle toho, jak se křes-

ťan dovede chránit i prachu dobrovolných lehkých hříchů a nedokonalostí. Lehké hříchy zakalují a zatemňují krásu a jas milosti posvěcující. Cvičení ve ctnostech, konání dobrých skutků a zvláště účast na Mši svaté a hodné svaté přijímání rozmnožují milost posvěcující a rozněcují oheň Lásky Ducha svatého.

Pohlížej často do tohoto zrcadla, máš-li takovou lásku.

Taková nadpřirozená Láska nezůstává utajena v nitru duše, ale projevuje se na venek. Svatý Pavel vypisuje její zevnější projevy: láska jest shovívavá, dobrotivá. Jenom křesťanská láska, pramenící z lásky Ducha svatého, dovede shovívavě všecky křivdy odpouštět, nepřátele milovat a za ně se modlit. Jenom pravá láska vyvěrající z milosti Ducha svatého prokazuje dobrotu a milosrdenství všem bližním bez rozdílu: příjemným i odporným, blízkým i vzdáleným, hodným i nehodným. Jenom ryzí láska křesťanská nehledá v konání dobra vlastní cti a slávy, ale jedině čest a slávu Boží: nezávidí, nechlubí se, nenadýmá se, není ctižádostivá, nehledá svého prospěchu, neroztrpčuje se, nemyslí o zlém, neraduje se z nepravosti, nýbrž raduje se s pravdou.

Zásluha a užitek víry, naděje, a všech mravních ctností jen ve spojení s láskou Ducha svatého.

V této pravé nadpřirozené lásce musí kořenit všecky ostatní ctnosti. Víra! Jenom tehdy, když je milost posvěcující v duši, má víra slíbený život věčný, jak přislíbil Pán Ježíš:

»Kdo ve mne věří, má život věčný.« Jan 6, 47. Každý úkon víry v lásce a milosti Ducha svatého má nesmírnou cenu pro věčnost. Víra spojená s láskou Ducha svatého věří ochotně a ráda všecko, co Bůh zjevil a Církev učí, i když jsou to pravdy, kterých rozumem nedovede pochopit. — Naděje! Jenom tehdy, když je opřena o lásku Ducha svatého, dosáhne věčného cíle, druhého šťastného břehu, po němž touží. — Odevzdanost do vůle Boží! Je nejkrásnější mravní ctností. Kořeny má v lásce Boží. Bez ní je nemožná.

Víra a naděje přestanou. Láska, jako Božská ctnost, zůstane.

Svatý Pavel ukazuje ještě jednu velikou přednost lásky: láska nikdy nepomíjí. Dar proroctví zanikne, dar jazyků přesta-

ne, věda — poznání zanikne. To všecko jsou dary jen prozatímní, pro tento svět, jsou částečné a nedokonalé. Jak nepatrné a neúplné je poznávání dítěte oproti poznání dospělého člověka! V mužném věku odkládá člověk všecko dětinské, jako slabé a nedokonalé. Tak i křesťan při odchodu z tohoto světa, zanechá na zemi všecky prozatímní a nedokonalé dary. Nebude už potřebovat ani proroctví, ani různých jazyků, ani zázraků, ba ani víry, ani naděje, protože bude spojen s Bohem v dokonalém poznání. Ze všech pozemských darů a milostí Ducha svatého zůstane nám jenom nevýslovně blažená láska.

Přeceňujete.
14, 1—25.

Někteří věřící v Korintě velice toužili po daru jazyků od Ducha svatého. Apoštol upozorňuje tyto věřící na omyl. Tento dar je darem zevnějším. Nemá-li současně ten, kdo má dar mluviti cizími jazyky, dar vykládati slovo Boží, mluví a káže kolikrát, čemu nerozumí a co i pro něho zůstává tajemstvím.

Podceňujete.

Mnohem prospěšnější je dar proroctví. Kteří z věřících měli od Ducha svatého dar proroctví, dovedli správně a srozumitelně vykládat pravdy svaté víry, dovedli povzbuzovat k zachovávání Božích přikázání a dovedli těšit v pronásledování a v souženích poukazem na odměnu v životě věčném. A to byl pravý učitelský a nejpřednější úkol Kristem uložený... »Učte...«

Dětinské a neužitečné je užívat k společným modlitbám cizího jazyka.

Apoštol napomíná, aby věřící, když se scházejí, neužívali zbytečně cizího jazyka, poněvadž modlit se cizím jazykem mezi těmi, kteří tohoto jazyka neznají, je naprosto neužitečné. Svatý Pavel uvádí sebe za příklad: Má dar jazyků, ale raději promluví pět slov jazykem všem srozumitelným než deset tisíc (t. j. mnoho) slov v jazyce cizím.

Záchrana duší ve srozumitelném slově Božím.

Nevědomé a nevěřící nezachrání dar jazyků, ale může je zachránit dar proroctví, když jsou usvědčeni výmluvným slovem Božím, že nevěra a blud nebudou mít místa v království Pravdy Boží.

Zachovejte tento pořádek.
14, 26—40.

Všech Božích darů mohou věřící užívati, ale jen v naprostém pořádku, jak jej Pavel ustanovuje. Někdo přednese modlitbu, kterou mu Duch svatý vnukl. Jiný podá věřícím poučení na způsob našeho kázání. Opět jiný promluví o pravdách svaté víry (křesťanské cvičení.) Jestliže z uvedených někdo mluví v jazyku cizím, budiž, ale musí být přítomen někdo, kdo má dar Ducha svatého aby vyložil přítomným, co v cizím jazyku bylo řečeno. Není-li takového vykladače mezi přítomnými, nesmí se v cizím jazyku ničeho přednášet. Dotyční nechají si povzbuzení cizojazyčné pro sebe. Je-li proroků při službách Božích více, ať mluví dva, nanejvýše tři, ostatní už nemluvte, ale jenom rozsuzujte, je-li skutečně slovo kazatele od Ducha svatého. Nikdy ať nemluví dva najednou. Nesmí se vymlouvati, že Duch svatý je nutí, aby svá slova řekli. Duch svatý, když dává prorockého ducha některému z věřících, dává mu také moc a právo, aby dar svůj ovládal. Nikdy nesmí se vyvolávat rozbroj a nesvornost. Duch svatý je Bohem pokoje.

Žádá poslušnost od žen.

Ženy podle nařízení svatého Pavla nyní, když je v Církvi dosti mužů, nebudou již mluvívati při shromážděních. Dají se poučit doma od svých mužů. Svatý Pavel dává tyto příkazy na místě Božím.

Kdo věří v Ježíše Krista, musí také věřit v odpuštění hříchů, vzkříšení těla a život věčný. 15, 1—23.

Mezi křesťany v Korintě vyskytly se pochybnosti o budoucím vzkříšení z mrtvých. Nebyly to pochybnosti o nesmrtel-

nosti duše. V nesmrtelnost duše pochybovači věřili. Zmrtvýchvstání těla zdálo se jim nemožným a zbytečným. Svatý Pavel se vším důrazem připomíná Korintským, že pravda o zmrtvýchvstání Ježíše Krista patří mezi články víry. Tato pravda osvědčená Evangeliem a potvrzená svědectvím apoštolů a učedníků, potvrzená konečně zjevením zmrtvýchvstalého Ježíše Krista Pavlovi samému, souvisí nerozlučně s pravdou, že Ježíš Kristus jako Bůh a Spasitel svou smrtí na kříži nás vysvobodil od hříchu a od smrti.

Rozšiřuje obzor Evangelia.

Svatý Pavel uvádí mezi svědectvími dvě Zjevení zmrtvýchvstalého Pána Ježíše, o nichž Evangelisté přímo nemluví. Zjevení pěti stům učedníků stalo se asi současně se zjevením jedenácti apoštolům, jak vypravuje svatý Matouš v 28. kapitole ve verši 16. Tehdy, kdy svatý Pavel psal svůj list, byli ještě mnozí z těchto učedníků živi. Bylo tedy dosti živých svědků zmrtvýchvstání Páně. Druhé Zjevení zmrtvýchvstalého Ježíše Krista, o němž mlčí Evangelisté a s nímž nás seznamuje Pavel, se stalo mimo ostatní Zjevení apoštolu Jakubovi Mladšímu. Když ostatní apoštolé se rozešli po světě, žil apoštol Jakub Mladší stále v Jerusalemě až do roku 62. po Kr., kdy umřel smrtí mučednickou.

Také Pavlovo svědectví něco platí.

Překrásným způsobem mluví svatý Pavel naposled také o svém svědectví. Ukazuje na sebe s velikou pokorou, ale také s velikou apoštolskou důstojností: »Nejposléze pak ze všech jako nehodnému ukázal se i mně. Neboť jsem nejmenší z apoštolů, jenž nejsem hoden slouti apoštolem, poněvadž jsem pronásledoval církev Boží. Milostí Boží však jsem to, co jsem, a milost jeho mně nebyla marná, nýbrž pracoval jsem více než oni všichni, ale ne já, nýbrž milost Boží se mnou.«

Na tomto článku víry závisí všechny ostatní.

»Buďže tedy jsem to já nebo oni, takto hlásáme, a tak jste uvěřili.« »Jak může tedy někdo při tolika a takových svědcích říci, že není vzkříšení z mrtvých. Pochybovači popírajíce

vzkříšení z mrtvých, by musili popřít i zmrtvýchvstání Páně. Ale kdyby Ježíš Kristus nevstal z mrtvých, pak je konec s vírou křesťanskou. Víra křesťanská by byla lží a apoštolé by byli lháři. Lidstvo by nebylo vykoupeno. Nebylo by žádného odpuštění hříchů. Nebylo by žádné naděje věčného života, žádné naděje šťastného shledání, s těmi, kteří už zesnuli. A křesťané korintští se všemi ostatními křesťany by byli ubožejší než pohané, poněvadž by se těšili ve svých pronásledováních a ve svých utrpeních, ve svém sebezapírání a odříkání marnou nadějí a falešnými sny.

Slavné Pavlovo »Ale«!

Ale Ježíš Kristus vstal se svým oslaveným Tělem z hrobu, aby nám ukázal, jak i my pro Jeho zásluhy na konci světa vstaneme z mrtvých. Ježíš Kristus stal se lidstvu novým Adamem. Adam svým hříchem a odvratem od Boha byl příčinou, že smrt jako trest za hřích opanovala svět. Syn Boží vzal na sebe tělo lidské, aby po druhé jako nový a lepší Adam zastupoval lidstvo. Svojí smrtí z poslušnosti k Otci zjednal lidstvu mimo jiné milosti také milost vzkříšení a oslavení těl svých věrných: »Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, živ bude.« Jan 10, 25.

»Musí totiž kralovati!« 15, 24—28.

Než ujme Ježíš Kristus plnou moc a vládu u Boha Otce, ukáže svoji královskou moc a podrobí si dokonale všecky nepřátele. Podrobí si a porazí všecky pyšné anděly, jimž byla po dobu trvání světa popřána určitá moc na světě mezi národy. Názvy: »panství, moc a síla« jsou názvy kůrů andělských, k nimž zavržení andělé kdysi patřili. Po svém pádu používali svých andělských vlastností proti Bohu, proti Ježíši Kristu a proti Jeho Církvi. Před koncem světa Království Ježíše Krista, Církev, dobude nesmírného a všeobecného vítězství u všech národů. Ježíš Kristus bude uznán ode všech národů za věčného Krále. Konec světa a poslední soud zpečetí slavné přislíbení Ježíše Krista dané apoštolům a celé Církvi svaté při poslední večeři: »Důvěřujte, já jsem přemohl svět.« Jan 16, 33. Konečně bude přemožen poslední nepřítel, smrt. Tehdy Ježíš Kristus uvede všecky vzkříšené a oslavené přátele svoje

do radosti Otcovy a odevzdá je i Sebe navždy pod Jeho Otcovskou vládu. A tak se vyplní hlavní slova velekněžské modlitby Pána Ježíše: »Otče, chci, aby, kde jsem já, byli se mnou i ti, které jsi mi dal, aby viděli slávu mou, kterou jsi mi dal.« Jan 17, 24.

Vím, komu jsem uvěřil. 15, 29—34.

V Korintě zavládl u některých zvláštní zvyk. Umřel-li někdo z příbuzných jako pohan, nepokřtěn, dával se pokřtěný příbuzný podruhé pokřtít za zesnulého. Svatý Pavel zvyk tento neschvaluje. Když přišel po druhé do Korintu, zakázal a navždy odstranil křtění za mrtvé, jako zlozvyk. Ale nyní v listě Korintským se na křty za mrtvé odvolává. Nač se ti lidé tolik namáhají a takové věci dělají, že je to až přespříliš, kdyby nebylo naděje na vzkříšení, oslavené a šťastné shledání pokřtěných? Proč já se tolik namáhám, až k smrti trpím, zápasím a bojuji se všemi možnými nepřáteli, kteří jsou jako šelmy proti mně? Činil bych to, kdybych neměl jistotu, že Ježíš Kristus je Bůh a Vykupitel, že všecka Jeho přislíbení se vyplní, a že slavným vzkříšením dojdu se všemi vyvolenými odplaty za všecko?«

Tehdy i dnes.

Svatý Pavel varuje před společností těch, kteří nevěří ve vzkříšení. Všecky hříchy, i bludy a nevěra jsou nakažlivé.

15, 35—49.

Korintským dělala obtíže představa o těle, které vstane z mrtvých. Jak asi bude vypadat? Bude zase takové, jako máme nyní? Apoštol poukazuje na Boží přírodu. Z rukou Božích vychází nesmírné množství nejrůznějších těl: rostliných, zvířecích, ptačích, rybích, těles nebeských. Boží Moc a Moudrost nejsou omezeny. Do země se položí zrno. Jako když se dává tělo do hrobu. Ze zrna vychází nové, jiné a lepší tělo, když prvotní tělo zrna ztrouchniví. Moc a Boží Moudrost vytvoří z mrtvého zrna krásný zlatý klas. Podobně bude tomu i s mrtvým tělem křesťanovým. Do země se dává porušitelné, podrobené smrti, hnilobě a rozpadu, Tělo mrtvé a rozpadající

se není nijak pěkné. To je jeho slabost a jeho nečest. Je to tělo živočišné, příbuzné všem tělům ostatních pozemských tvorů. Písmo svaté hned na počátku to poznamenává: Adam stal se živočichem žijícím. Poslední Adam Ježíš Kristus, stal se pokolení lidskému svým zmrtvýchvstáním »duchem oživujícím«, to jest obnovitelem těla lidského k nové nadpřirozené podobě Boží.

Každé svaté přijímání pomáhá udržet a zachovat.

Kdo je pokřtěn, obdržel křtem svatým podobu druhého Adama, Ježíše Krista. Úkolem křesťana je celý život nosit v sobě obraz Ježíše Krista neporušený, aby jednou tělo i s duší bylo navždy proměněno ze své porušitelnosti, necti a slabosti v neporušitelné, smrti už nikdy nepodléhající, nevýslovně krásné — duchovní tělo nebeské.

Jenom někteří spravedliví bez smrti. 15, 50—58.

Na konci světa povstanou z hrobů těla spravedlivých proměněná a oslavená. Někteří spravedliví, kteří budou v čas příchodu Kristova živi, nezemřou, ale budou ihned proměněni. Vyplní se slavné proroctví Isajášovo o vítězství Života nad smrtí: »Pohlcena jest smrt ve vítězství. Kde jest, ó smrti, vítězství tvé? Kde jest, ó smrti, osten tvůj?«

»Nezemře-li zrno pšeničné, nepřinese užitku.«

Příčinou smrti byl dědičný hřích. Dědičný byl hřích a dědičný byl i jeho následek — utrpení a smrt. »Ale díky Bohu, který nám dává vítězství nad hříchem i nad smrtí v Ježíši Kristu. Stojí to za to, bratři, abyste byli pevní, nepohnutelní a vždycky přehorliví ve službách Ježíše Krista. Práce, boje a utrpení vaše nebudou nadarmo!«

Už tehdy se konaly sbírky každou neděli. 16, 1—24.

V Jerusalemě bylo mnoho chudých křesťanů. Proto svatý Pavel pamatoval na ně vždycky a prosil zámožnější obce křesťanské, aby konaly pro ně sbírky. Žádá Korintské, aby nekonali sbírky najednou až při jeho příchodu, ale každou neděli,

aby odložili něco, co mohou. »Když pak přijdu, pošlu s listy ty, které uznáte za hodny, aby donesli dar váš do Jerusalema. Bude-li záhodno, abych také já šel, půjdou se mnou.« Je zřejmo, že svatý Pavel psal mnoho listů. Jenom 14 nám Duch svatý uložil do sbírky knih Písma svatého. Ostatní se ztratily. Mezi 14ti zmíněnými listy je jeden doporučovací, jakých napsal apoštol mnoho, a které bývaly jenom krátké. Je to list k Filemonovi. Podobný stručný list přikládal svatý Pavel ke sbírkám. Jistě v takových listech doporučoval dobrodince modlitbám obdarovaných.

Podruhé v Korintě až v roce 57.

Svatý Pavel slibuje Korintským, že se k nim podívá. Bylo mu dopřáno vyplnit svůj slib. Na své třetí misijní cestě z Efesu, odkud psal listy Korintským, prošel Macedonií až do Korintu a zůstal tam tři měsíce.

První členové Katolické akce v Korintě.

Z Korinta do Efesu přišli s listy tři diakonové Štefan, Fortunát a Achaikus. Apoštol je chválí, protože byli první, kteří v Korintě přijali Evangelium a protože s velikou obětavostí nabídli své služby potřebám věřících: starali se o chudé a nemocné a zprostředkovávali listy mezi Pavlem a Korintskými. Manželé Akvila a Priscilla původně Římané, později obyvatelé Korintu a hostitelé svatého Pavla, bydleli nyní v Efesu.

Vždy a ve všem láska.

Ještě na konci listu dodává apoštol váhy svým slovům: »Nemiluje-li někdo Pána našeho Ježíše Krista, buď proklet. Maranatha.« Poslední aramejské slovo znamená: »Pán přijde.« Kdo Pána Ježíše poznává, dostává zároveň milost od Ducha sv., aby Jej miloval. Poznává-li však někdo Pána Ježíše, nebo má možnost poznati a nemiluje Jej, je to znamení, že šlape a pohrdá milostí. Má zlou vůli, je to jeho vina. Proto — anathema — buď proklet! Pán přijde, Jeho soudu neuteče. Poslední větou připomíná, že i tato přísná a důrazná slova diktuje mu jenom veliká láska.

OBSAH.

SKUTKY A LISTY APOŠTOLSKÉ.

I. část.

ŠÍŘENÍ CÍRKVE JEŽÍŠE KRISTA V NÁRODĚ ŽIDOVSKÉM.

ŠÍŘENÍ CÍRKVE JEŽÍŠE KRISTA MEZI POHANSKÝMI NÁRODY.

První apoštolská cesta svatého Pavla.

Druhá apoštolská cesta svatého Pavla.